

YARINLARA YOL OLMAK

DERLEYENLER

NUDEM KADİM
PELŞİN KOÇER
SERHILDAN DERSİM
MAHİR AYDIN
DR. MAHSUM
DORŞİN POYRAZ
ŞOREŞ RONİ
ROZERİN DEDAR

İÇİNDEKİLER

- Bir Gerilla Vurulduğunda Her Ananın Yüreğinden Bir Parça Kopar
- Mevsimin İlk Yeşil Soğanları
- Besta'da Kobralarla İlk Tanışma
- Levine'den Cudi'ye Karlı Yol
- Bu Toprakların Anaları
- Çatışma Anı
- Yaşama Hasret Kalmıştı
- Bêsosın Karakolunda Neler Oldu
- Ev Sahibi
- Apocuyuz
- Munzur Suyu Tanıktır
- Kela Meme'de Esaretlerinden Kurtuldular
- Cudi'de İhanete Geçit Yok
- Kaya Resimleri
- Koçgiri'ye Yolculuk
- Bir Beritan'ca Direniş Günüydü
- Misafir
- Gölüşünde Benliğim

Önsöz

Sonsuz evrende yaşamın olanaklı olduğu tek yer olan dünyamızda, uygarlığın yaratıldığı Mezopotamya'da özgür ve onurluca yaşama düşüncesiyle başladı her şey.

Ataları uygarlığı yaratmıştı ama onlar tutsaktılar. Kendileri olarak özgürce yaşama hakları ellerinden alınmıştı. Buna son verilmeliydi. Önce düşüncede yakıldı bu ateş, sonra yavaş yavaş büyüdü. Kavrulan, çoraklaşan toprağa su verildi. Toprak, verimi ve öz suyuyla, kuruyan, içi çürüyen yaşlı meşe ağacına yeniden yaşam verdi. Kuruyan dallardan yeşertilen taze bir fidan oldu gerilla. On beş yıllık görkemli savaşımla önderi etrafında kenetlenen, mücadele eden halk gerçekliğine ulaştı. Ve bu gün de, geçmiş savaş sürecinde gösterdiği fedakarlığı iki katına çıkaran gerilla ve halk, onurlu barışın yaratılmasında daha da büyük bir azimle önderinin yolundan gitmektedir. Bu, özgür, onurlu ve kendimiz olarak yer alacağımız bir birlikteliğe ulaşınca kadar da devam edecektir.

Daha önce okuyucularımıza sunduğumuz üç kitabın devamı olan "YARINLARA YOL OLMAK" ile gerilla mücadelesinden kareler sunmaya devam ediyoruz.

Bazı şeyler vardır ki, kelimeler ifade etmek için yeterli gelmez. Ancak hissedilebilir. Ya da bir olay, an, anlatılırken yaşananlar ifade edildiğinde, tam anlamıyla anlaşılamaz ve ancak anlatılan yaşayarak kavranılabilir. Veya dinleyen, okuyan o ruhu duyumsayabilirse; anlayabilir.

Kitapta, özgür yaşama ulaşma hasretiyle mücadele eden Hasret'in kahramanlığını, savaşın en sıcak anı olan Çatışma Anında, gerillanın yaşadıklarını, Bêsosın karakolunda esir alınan askerlerle, gerilla arasında

yaşananları, direniş kalesi olarak sembolleşen Cudi’de, ihanete nasıl geçit verilmediğini. Misafir’de yıllar sonra gerillada bir akrabasını görebilmenin heyecanını yaşayan gerillayı, onun yaşadığı duyguları bulacaksınız. Kela Meme’de küçük bir gerilla olup, grubundan kopan bir askeri, esaretinden kurtaracaksınız.

Canlarından bir parça olduğumuz analar... bizleri doğurup, bin bir emek ve cefa ile büyüten anaların, topraklarından kopmamak için çocuklarıyla beraber, nasıl mücadele ettiğini ve bir gerilla vurulduğunda yüreğinden kopan parçanın acısını duyumsayacak, hüzünleneceksiniz. Munzur suyunun sesinden dinleyeceğiniz Mazlumun öyküsüyle gururlanacaksınız. Her anıda, bugünlere uzanan mücadelemizin hangi yollardan ve nasıl geçtiğini soluk soluğa okuyacak ve hepsinde biraz kendinizi bulacaksınız.

SARYA-BARAN EDEBİYAT OKULU ÖĞRENCİLERİ

BİR GERİLLA VURULDUĞUNDA HER ANANIN
YÜREĞİNDEN BİR PARÇA KOPAR

"Damın üstünden sabaha kadar sizi izleyeceğim, sağlam geçerseniz sabahla birlikte güneşe ayna tutacağım"

Bazen hiç tanımadığımız bazı kavramlar yaşamımıza girer ve her şey onlara göre belirlenir. Nasıl geldi, nereden geldi ? sorularının cevabını daha bulamadan yaşamımızın bizden olmayan kavramlarla doldurulduğunu ve ona göre yaşıyor olduğumuzu görürüz. Bir yabancı gelir, aile yaşamımıza kadar her şeyi belirler.

Görünmez zincirler dedikleri bu olsa gerek. Kürtler de, bu zincirlerden fazlasıyla vardır. Anlam verilmeyen yeni bağlar gibi, anlam verdiği ve kendisinden olan anlamsız bağlar. Kürtlerin yuvasına çokça el uzatıldığı için, nasıl geldiğine anlam verilemeyen kavramlar da çok fazla olur. Bunların bir kısmı kanıksanır, bir kısmına uyulmak zorunda kalınır.

Bu kavramların bir-iki tanesi üzerinde duracağız. Sınır ve öte taraf. Kürtlerin kulağına bunlar hiç de hoş gelmez. Ama çok fazla da dinlemiştir. Sonra farkında olmadan kanıksar. Kendi akrabalarına 'öte taraftakiler' der ve bu ağırlığı ömrünün sonuna kadar yaşar. Tarlaların ortasından geçen telleri, sınır olarak kabul etmek ona zor gelir. Uymak zorunda kalmıştır.

Sınır, tarih boyunca Kürtlerin hiç tanımadığı bir kavramdı. Onlar hiç kimseyle aralarına sınır koymamışlardı. Herkesle kardeşçe yaşamışlardı. Türklerle, Araplarla, Farslarla, Ermenilerle, Asurilerle ve daha bir çoklarıyla. Hep iç içe ve birlikte. Ama şimdi kendi köylerinin ortasına sınır çekilmişti. Yıllarca

beraber yaşadığı komşusunun evine gidemez. Ya da ölümü göze alarak gider.

Önce korktu, sonra ölümü göze almayı öğrendi. Artık sınırlar delik deşik edilecekti. Kaçakçılık bir meslek halini alacak. Bazıları becerileriyle ün salacaklardı. "Ünlü kaçakçı" yeni bir toplumsal statü olacaktı.

Sonra tedbirler geliştirildi. Teller ikiye çıkarıldı. Olmadı...üçe çıkarıldı. Yeni tür teller de çözüm olmadı. Mayın tarlaları ve iz tarlaları da oluşturuldu. Hiç biri engel olamadı. Can verenlerin sayısı arttı. Kahramanlık türküleri ve destanları çoğaldı. Artık sınırlar daha çok delinecekti.

"Eskiden hayvan ölülerinin kokusundan sınıra yaklaşılmazdı. Her aile bir can vermişti. Köyler sakatlarla doluydu" dedi yaşlı adam, iç çekerek. Bir taraftan da bizi süzüyordu. 'Yazık olacak' der gibiydi. Endişeliydi. Sınırdaki artık gerilla cesetleri de vardı. Gerilla kanı da akıyordu. Bunu kabullenemiyorlardı. Yaşlı ana, son görüşüymüş gibi gözlerimize bakıyordu. Ne de olsa bir ana. Yüreğinin bir parçası olarak görüyor. Hedefimizi benimsese de yaşamamızı daha çok istiyor.

Bir gerilla vurulduğunda, her ananın yüreğinden bir parça kopar. Yüreği yanık analar, tüm gerillaları öz evladı olarak görürler.

Derinden yüzümüze bakması için fazlaca sebebi vardı. En genç olanımıza gözleri takılı kaldı. 'Hiç birisi ulaşamadı' dedi, ağlamaklı olarak. Haklıydı, bir çok gerilla grubu ya sınırı geçememiş, ya da geçtikten sonra ovalık araziye kesmeden vurulmuşlardı. O güne kadar hiçbir grup sağlam geçememişti. Ve her gerilla, yüreği yanık ananın elini öperek ayrılmıştı. Sonra uğursuzluğu elinde aramış ve kimseyle

vedalaşmamaya karar vermişti. Bu kararını bize de uygulayacaktı.

İslahiye ovası gerillayı yutan bir bataklık haline gelmişti. Bizden önce geçen gruplar ya tümünden ya da yarı yarıya darbe yemişlerdi. Gerilla için çok tehlikeli bir geçiş bölgesiydi. O gün itibarıyla buradan geçmek zorundaydık. Sonraları birçok seçenek yaratılacaktı. Geçişin zorluğunu biliyorduk. Grubumuz da buna göre örgütlenmişti. Ya bir gecede sınırı ve ovayı geçip Amanosların zengin ormanlarına ulaşacaktık ya da yaşlı ananın yüreğinden bir parça daha kopacaktı.

Her şey bir gecede yapılacaktı ve ovalık arazi çok genişti. Olağanüstü bir çaba gerekiyordu. Biz bu çabayı göstermeye kararlıydık ama hesapta olmayan faktörler de vardı. Yolumuza çıkacak bir engel, bir-iki saat zaman kaybetmemize neden olabilirdi. Bu da bir felaket olurdu.

Amanoslar, Akdeniz'den başlayarak Kuzeye doğru yükselir. İslahiye'ye kadar ince bir hat şeklinde yol alır ama sonrasında bir dünya kadar genişler. Ordular girse kaybolur. Arazideki farklılaşma bir kopuşa da neden olmuştu. Afrin dağları, onun küçük bir parçasıydı. Aralarına genişçe bir arazi yani ovalık girmişti. Bereketli bir ovaydı. Teller ovanın bittiği yere çekilmişti. Ova, kuzey sınırları dahilinde kalmıştı. Güney tarafı ovadan çok az yararlanıyordu. Bu haksızlık, verimli dağ topraklarıyla kapatılmıştı. Güney dağlık arazisi engin ve sulaktı. Baştan başa Afrin'in sembolü olan zeytin bahçeleriyle süslenmişti. Ağaçlar askeri bir birliğin içtimada duruşu kadar disiplinli bir şekilde peş peşe sıralanmıştı. İslahiye köylüleri ise, verimli ovayı karış karış işlemişlerdi. Su kanalları, vücudu dolaşan damarlar gibi tüm ovayı kucaklamıştı.

İnsan boyunu aşan bağları, çevreyi kiskandırtıyordu. Mevsiminde hiç elinizi kullanmadan, ayakta, doyasıya çekirdeksiz üzüm yiyebilirsiniz. Bostanlıkları bir başkadır, pamuk ve biber tarlaları bir başka. Köylüler ovayı çok severler.

Kuzeydeki dağlık arazi geçit vermez, ormanlıktır. Bir tek tarla ve meyve ağacı bulamazsınız. Amanosların zirvesi dört mevsim kardır. Çevresine sürekli hükmeder. Etekleri yumuşak, zirveleri serttir. Güney köylüleri fırtınasından hep çekinmişlerdir. Bir büyüklük de aramışlardır. Gizliden gizliye özenirler de. Zirvelerindeki karlar nedeniyle Ak dağ adını vermişler ve ötesini hep merak etmişlerdir.

Meraklarından dolayı bize bir-çok soru soruluyordu. Öte taraf, merakları kamçıliyordu. Sınır, günlük yaşamına işlemiştir. Sınırları çok delse de yakındaki köylülerle ilişkisi olmuştur. Daha kuzeydeki kardeşleriyle ilişkilenebilir, yüreği kaynar. Amanosların ötesini merak eder. Sınırlar bu merakı getirmiştir. Öte taraftakiler. Öte yaka. Ama hep bir merak; ne yapıyorlar acaba? Dağlar daha mı yüksek?

Harekete hazırlanan grubumuzda büyük bir merak ve heyecan vardı. Yaşlı ananın merakı ve tedirginliği bizi de etkilemişti. Tehlikeyi ciddi ciddi tartışıyorduk. Oysa öncesinde de tehlikeyi biliyorduk ama coşkumuz bir umursamazlık da getiriyordu. Bunun diğer adı, tedbirsizlikti. Şimdi diğer uca kayma tehlikesi belirliyordu. Aşırı duyarlılıktan, hiçbir iş yapamamak. Deneyimli kadrolar bunu görüyor ve hemen dengeliyordu. Zorluğu ve tehlikesi yüksekti ama başarılması da mümkündü. Biraz da devrimci romantizm lazım. Bir çok şey göze alınmazsa, baştan yenilgiyi kabul etmek olurdu.

Kavramın yerleştiği şekli ile "Öte tarafta" sınıra en yakın köyde, bir evde gizlice barınırken bir çok şey düşünüyorduk. İlk adımımı attığım gerillacılığın dönüştürücülüğünü nasıl yaşayacaktım? Başarılı olacak mıydım? Alanıma ulaşabilecek miydim? Bunlar yalnızca benim için değil, grubun ağırlıklı bir kısmı için geçerliydi. Onlar da benim gibi ilk adımlarını atıyorlardı. Alışkın oldukları kibar kent yaşamı, yerini haşın dağ yaşamına bırakacaktı. Bazen ayakta kalabilmek bile ciddi bir beceri isteyecekti.

Bu düşünce ve tartışmaların yanında keşif çalışmaları da sürdürölüyordu. Gece ve gündüz keşif faaliyetleri yürütölüyordu. Sınırdaki asker sayısı artırılıyordu. Bazı yerlerde çadırlar kurulmuştu. Bahar ile birlikte grupların geçiş yapacağı biliniyordu. Dönen kuryelerle sürekli tartışmalar oluyordu. Kolay geçmek ve en erkenden Amanoslara ulaşmak için uygun nokta aranılıyordu. Ben tartışmalara fazla anlam veremiyordum. Askeri kavramları eğitimlerde öğrenmiştim ama pratik şekline ilişkin her hangi bir fikrim yoktu. Ancak bir süre sonra bu tür konuşmalara anlam verebildim.

Teknik hazırlıklarımız da sürdürölüyordu. Silah, cephane, çanta, elbise vs. hepsi benim için yeniydi. Ancak tecrübeli bir arkadaşın yardımıyla elbiselerimi düzenleyip, giyinebiliyordum. Askeri teçhizat da öyle. Çantamızın ağır olacağı anlaşılıyordu. Yayın, cephane ve on günlük erzağımızı taşıyacaktık. Bu, normal gerilla yükünün çok üstünde ağırdı. Tecrübesizler için daha da ağır.

1991 baharının ilk günleriydi. Tüm hazırlıklarımız sona gelmişti. 25 kişilik eğitim görmüş, ama tecrübesiz bir gerilla grubuyduk. 4-5 arkadaş tecrübeliydi. Zaten

işi de onlar sürükleyeceklerdi. Ve biz, en zor yerden sınırı geçip, en zor alana ulaşacaktık. Hem endişeliydik, hem de en zor alana seçilen olmakla gurur duyuyorduk. Bir ilki başarmak istiyorduk; kalabalık bir grupta sınırı sağlam geçmek. Dönemine göre kendi başına ciddi bir başarıydı.

Hareket zamanı geldi. Sınır heyecanı belirgin olarak kendisini konuşturuyordu. Yükümüzün çok ağır olduğunu tekrardan fark ettik. Çare yoktu. Elbisemiz, silahımız ve çantamızla odanın içindeki aynanın karşısına geçiyorduk. Bir arkadaşın dikkatsizliği bu lüksümüzü kısa ömürlü yaptı. Omzundan kayan silahı, duvara dayanmış aynayı parçaladı. Yaşlı ana öteden seslendi, "aydınlıktır inşallah" Temennisini paylaştık.

Ve hiç unutamadığım an. Ayrılık vakti. Evden dışarı çıkmış, evin önünü çevreleyen bahçenin içinde bir yarım çember oluşturmştuk. İlkakşamdı, hafif ışık vardı. Ağır duygusal bir atmosfer içindeydik. Gözümüz anadaydı. Aynı yerden çok gerilla uğurlamış ama çoğu yüreğinin bir parçasını koparmıştı. Yüreğinden bir parça daha kaybetmeye gücü kalmamıştı. Yaşamak istiyordu. Yüksek dağın ötesindekilerini de kucaklamak istiyordu.

Sıranın başından başlayarak hepimizin yüzüne dikkatlice bakarak geçiyordu. Yüz hatlarımızı ayrıntılarına kadar hafızasına alıyordu. Vedalaşmayacaktı. Tövbe etmişti. Sıradan takip etti. Gruptan hiç ses çıkmıyordu. Her şey durmuştu. Ananın toprağa takılan ayak sesleri vardı yalnızca. Yaşlı ana ve toprak. Belki de bizi görmüyordu. Bize bakarken aynı yerden uğurladığı nicelerini hatırlıyordu. Grubumuzdaki iki bayan arkadaşın yanına gelince daha yavaşladı. Daha çok vakit ayırdı. Elif ile Cahide' nin gözleri

yaşardı. Ana, öte yüzü gören bakışlarını sürdürüyordu. Grubu tamamladı.

Sonra bir makas çıkardı ve sıranın başına geçti. Tek tek saçımızdan bir parça keserek avucunda topladı. Elif ve Cahide'den daha çok kesti. Eliyle 'gidin' işareti yaptı. Zorlukla ağzından bir-iki sözcük çıktı. 'Damin üstünden sabaha kadar sizi izleyeceğim, sağlam geçerseniz sabahla birlikte güneşe ayna tutacağım'

Ayrıldık. Hiç bu kadar duygulanmamıştım. Hepimizin gözleri yaşardı. Nasıl yürüdüğümüzü anlayamamıştım. "Sınıra çok yakınız" komutu ile kendime geldim. Artık çok duyarlı olmak gerekiyordu. Tedbirlerimizi almıştık, geçiş noktası en ince ayrıntısına kadar izlenmiş ve her olasılık hesaba katılarak tedbir geliştirilmişti. Yalnız teller de değil, ertesinde pusulanmış alan da geçilecekti. Zikzaklı bir hat belirlenmişti.

Eğilerek sessizce ilerliyorduk. Silah elde, ayaklardan hiç ses çıkmıyordu. Tellere ne kadar yakın olduğumuzu anlamaya çalışıyordum ki, önümdeki arkadaşın sürünerek tellerin altından geçmeye çalıştığını gördüm. İki kurye telleri yükseltmiş, altından geçiş sağlanıyordu. Sonra istikametimiz sola doğru değişti. Aynı şekilde bir süre daha ilerledik. Gelen komutla hızımız arttı. Artık ayak sesleri çıkıyordu. Tehlikenin azaldığını anladım. Bir süre sonra tamamen uzaklaşmıştık. Sınır başarıyla geçilmişti.

"Bu kadar kolay mı?" diye düşündüm. Acemiliğimden öyle geliyordu, çünkü işi başkaları yürütüyordu. Ben sadece arkalarından yürüyordum. Çok sonra bunları iyi öğrenecektim.

Şimdi hızla ilerlemek gerekiyordu. Ova tehlikeliydi, dağa ulaşmalıydık. Hiç bu kadar yürümemiştim, zorlanıyordum. Grubu tehlikeye düşürmemek için elimden geleni yapıyordum.

Hava henüz aydınlanmıştı ki, Amanosların eteklerine vardık. Biraz daha yükseğe çıkmak gerekiyordu. Uygun bir konumlanma noktasına ulaştığımızda güneş doğuyordu.

Sırtımızı çantamıza dayayıp, sigaramızdan derin nefes çektiğimizde öte tarafta bir aynanın güneşe tutulduğunu gördük. Bir hüznün bastı, yorgunluğumuzu unuttuk, kararlılığımız bilendi.

Hasan UŞAK

MEVSİMİN İLK YEŞİL SOĞANLARI

"İyi ki geldiler"

Dün gibi hatırlıyorum yaşadığım heyecanı. Dördüncü Kongre'nin hareketli zamanlarıydı. Haftanın'de geçen Kongre'nin aktarımları bitmiş, düzenlemelerimizi bekliyorduk. "Acaba kim Kuzey'e gidecek?" sorusu bir muhbir gibi tüm sohbetlerin arasına sızıyordu. Sigara ve çaydan nasıl vazgeçilmiyorsa, herhangi bir tartışmanın arasına bu soruyu sıkıştırmadan duramıyorduk. Tabi herkes "kim?" sorusunun kendinden yana cevaplanmasını diliyor, tahmin yürütmelerin ardı arkası kesilmiyordu. Her yeni günle beraber tahmin listelerimiz değişiyordu. Fakat listeyi asıl sunması gereken yönetimden çıt çıkmıyordu.

O zamanlarda her arkadaşın rüyasıydı Kuzey'e geçmek. Hani yaşamın iyiye, güzele dair ölçüleri

vardır. Gerilla içinde öyledir. Eylemci olmazsan, fedakarlığı yoldaşına bırakmazsan, sevgiyi geliştiremezsen yaşayamazsın bu topraklarda. Kuzey eylemlilikti, fedakarlıktı, yoldaşlıktı, yurt sevgisiydi bizim için. Cevap olmanın ölçüsü olarak bakardık. Benim içinse çok daha farklı bir anlamı vardı. Dört parçaya bölünmüş bedendi Kürdistan ve ben onun en küçük parçasında büyümüştüm. Kobani'nin ötesini çok fazla görmemiştim. Yarım kalan yönlerimi görmek, kendimi tanımak istiyordum. Tanımak, ateşten ve kurşundan geçen bir sınavın sonunda olacaktı. Öyle düşünüyor ve öylesine arzuluyordum tanıma yolculuğumu. Böyle bir beklentinin anaforlarıyla boğuşmaktan, günlük subayın yarım saat içinde düzenlemelerin okunacağını bildirmesiyle sıyrılıp, telaş içinde toplantı yerine koştum. İlk giden olacağımı sanıyordum ama yanılmışım. Arkadaşlar ilk kez o gün, bu kadar erken bir araya gelmişti. Meraklı bir bekleyiş, "İğne atsan sesi duyulur" deyimine uygun bir sessizlik hakimdi. Bu durum sohbetlerden taşan gürültü ve gülüşmelere alışkın olan meydanımızda sık rastlanır bir durum değildi. Sonunda düzenlemeleri okuyacak olan arkadaş geldi. Dördüncü Kongrenin öneminden, taşımak gerekliliğinden bahseden uzun bir konuşmaya başladı. Sabırsızlık diz boyuydu. Kimileri kendini dizginleyip, dikkatini konuşmaya verebiliyordu. Fakat "önemi bilindiğinden bu kadar istem var" gibisinden telaşlı hareketler yapanlar, elini koyacak yer bulamayanlar, konuşma aralarında veya divandaki arkadaşın farklı her hareketini şimdi okuyacak diye bekleyenler, gözlerini kocaman açıp "haydi" der gibi bakanlarda az değildi.

Konuşmasını bitiren arkadaş son sözlerini düzenlemeleri okuyacağını belirttiği cümleyle birleştirirken bütün gözler uzun ince ve esmer elin hareketlerine kilitlenmişti. Yavaş yavaş sahibinin üst cebine doğru uzandı el. Kağıdı çıkardı. O anı anlatamıyorum. Dörde katlanmış kareli kağıdı açışı dahi, bize dakikalarca uzun gelmişti. Nihayet kağıdı açarak eyaletlere göre yapılmış düzenlemeleri okumaya başladı. Okuma ilerledikçe toplantı yerinden sevinç ve üzüntüyü ifadelendiren kısıp sesler yükseliyordu. Sonlara doğru yaklaşılmına rağmen isminin okunmaması korkutmuştu. Serhat eyaleti okunurken ilk andan itibaren içimden tekrarladığım "lütfen haydi" nakaratını daha sık yinelemeye başlamıştım. Serhat Kuzey için son şanslarımdan biriydi. Birden ismin okundu. İlk inanmadım. Hemen yanımdaki arkadaşla dönerek doğrulattım. Evet doğrudu. Yüreğim göğüs kafesime sığmıyordu; Serhat'a gidecektim.

* * *

Piro arkadaşın komutasında toplam yirmi kişiyle geçecektik Serhat'a. Sınıra gelinceye kadar alıştığımız sessiz gerilla yürüyüşünden çok heyecanlı ve coşkun yüreklerin taşkınlığından olsa gerek gülüşmelerin, şakalaşmaların biri diğerini izliyordu. Serhat'ta daha önce de küçük gerilla grupları vardı. Ancak tutunamamışlardı. Güney'den gelen ilk grup bizdik. Alan hemen hemen bizimle açılacaktı. Bu da ayrı bir hava katıyordu yürüyüşümüze. Sınıra yaklaştığımızda uyarı gelişmeden hepimiz daha duyarlı ve sessiz olmaya başladık. Geçişe yakın bir yerde mola verildi. Akşam beklenip, kaçakçılarla ilişkiye geçilecekti. Yol

düzenlemesine göre oluşturulmuş mangamızda uzun bir yürüyüş için gerekenleri ve akşam yemeğimizi hazırlıyorduk. Kısa boylu, gür siyah saçlı, üçgen biçimindeki yüzünde kocaman bir gülümseyiş taşıyan kuryelerimizden orta yaşlı olanı yanımıza gelmişti. Yorgundu. Bizi sınırın ötesine geçirecek kaçakçıları ayarlamışlardı Piro arkadaş ile. Yemeğe buyur ettik. Yemekle beraber kuryelere sorulması adet olan sorulardan da ikram etmeyi unutmadık tabi. Nerede idik, ne zaman sınırı geçecektik, karakolları görecektik miydik, kaç saat sonra ulaşırdık gibi bir yığın soru sorduk. Uzun süredir aynı işi yapan kuryemiz sorulara ve duyulan heyecana aşına olmanın verdiği rahatlıkla daralmadan tane tane merakımızı gidermeye çalıştı. Bulunduğumuz yerin kaçakçıların sürekli geçiş hattı üzerinde olduğunu bunun geçişi kolaylaştırdığını söyledi. Bu arada yemek faslı bitmiş, lojistikçi arkadaş yemek tabağını kaldırıyordu. Kenara çekildik ve sohbete devam ettik. Kuryemiz geçiş güzergahını tanıtıyordu.

“Arazi mayınlı değil. Sınır karakollarının kaçakçılarla ilişkileri yoğun. Onlara çok fazla dokunmuyorlar. Biz onlarla geçeceğimiz için çok fazla zorlanmayacağız” dedi. Ama uyarıyı da ihmal etmedi.

“Yine de tehlikelidir ha. Hafife almayın, dikkatli ve duyarlı olmalısınız” dedi. Sarı bir tuz poşetinden yapılmış tütün torbasından pel ve tütün alarak bir sigara sardı. Onu yaktıktan sonra kaçakçıları anlatmaya başladı.

“Sınırın bu yanındaki kaçakçılarla parayla anlaşıyoruz. Parayı aldıktan sonra yardım ediyorlar. İnsanın çok güvenesi gelmiyor. Ancak öte yanda da kaçakçılar var. Onların çoğu yurtsever, fukara köylüler.

Bize yardımları da menfaatleri için değil yurtseverliklerinden. İlginç olanı bunlar iki ayrı sınırdadırlar ama çoğu birbirinin akrabasıdır” dedi. Şaşırmıştım. Suni bir sınır akrabaları birbirinden ayırıyor, her iki yanda kalanlarda hemen hemen aynı yaşam koşullarını sürdürüyorlardı. Ama davranışlar birbirinden ne kadar da farklıydı. Mücadelenin alevlendiği yerde tutum hemen değişiveriyor yaşam sürdürme sorununa takılı umutsuzluk yerini daha farklı duygulara bırakabiliyordu. Bir hat vardı ortada. Ve hattın her iki tarafında birbirine yakın ve bir o kadar da uzak yaşamlar sürüp gidiyordu. Sınırlardan öte duygu ve düşüncedeki bu parçalanmışlığa lanet ettim sessizce. O esnada zamanı saate göre değil de sınırdan geçilecek anları bilmenin ustalığına göre ayarlayan kuryemiz birazdan çıkmak gerekiyor diyerek grup komutanının yanına doğru yöneldi Gidişinden birkaç dakika sonra hazır olun talimatı geldi. Yürüyüş düzenindeki yerimizi aldık. Son sayılar alındı ve sınıra doğru yol aldık. Bir süre sonra kaçakçılarla birleştik. Karanlık olduğu için kaçakçıların yüzlerini pek göremiyordum. İki kişiydiler. İnce uzun olanı tazi çevikliğinde önde yürüyor hafif toplu ve kısa olanı Piro arkadaş ile ilerliyordu. Sınır taşından başka sınır olduğu hiçbir şekilde anlaşılmayan yeri geçtik. Paygahın uzaktan yansıyan ışıklarını geride bıraktıktan sonra kuryemiz ve kaçakçılarla tokalaşıp onları aramızda bırakarak yolumuza devam ettik. Umduğumuz kadar zor olmamıştı sınırı geçmek. Ama asıl zorlu kısım bundan sonra başlıyordu.

Ertesi gün öğleden sonra noktamıza ulaşmıştık. Yerimize ulaşmadan yaklaşık beş saat önce kaçakçılarla yollarımız ayrılmıştı. Sınır sonrasında

Ağrı'nın çıplak coğrafyasına girdik. Araziyi tanıyan arkadaşlar bizi en çok kullanılan noktaya getirmişlerdi. Ancak sınırdan sonra noktaya kadar gelişimiz zordu. Arazi oldukça engebeliydi. Öyle ki bazı yerlerde yürümek için ellerimizi kullanmak zorunda kalıyorduk. Keskin bir çıkış, biranda inilecek küçük bir düzlük tempomuzu düşürüyordu. Daha önceden alanı tanıyan arkadaşlar şaşırmamışlardı. Hazırlıklıydılar. Ancak benim gibi yeni gelen arkadaşlar arazinin bu kadar engebeli oluşuna bir anlam veremiyorduk. Gün ışımaya başladığında çevreyi inceleme şansına ulaştık. Önümüzde başı göklerde görkemli bir dağ, ve dağın üzerinde yükseldiği geniş bir ova uzanıyordu. Fakat bildik ova düzlüklerine hiç benzemiyordu. Üzerine sonradan atılmış gibi duran siyah, sivri kayalıklar ovanın engebeli bir hal almasına yol açmıştı. Ova bu sivri kayalıklarıyla ters çevrilmiş dövene benziyordu. İsyan ve hemen yanındaki şehre adını vermiş Büyük Ağrı bütün haşmetiyle karşımızda duruyordu. Efsanelere konu olmuş çıplaklığıyla sert haşin bir görünüme sahip olsa da ben onu bizi kötülüklerden korumaya çalışan, görünmememiz için uğraşan bir koruyucuya benzetiyordum. Ovadaki kayalıkların oluşum şeklini öğrenmem bu benzetmemi ben de kalıcılaştırıyordu. Önümüzde uzanan o siyah kayalıklar Agiri'de fışkıran lavların birikip tortulaşmasıyla oluşmuştu. Sanki halkın acısına dayanamayan Agiri, onun isyanına destek olmak istemiş ve yüreğinin derinliklerinde biriktirdiğini dışarı kusmuştu. Düz ovayı geçilmez bir sırt yapmıştı. Lavların akmasıyla oluşan metrelerce uzunluktaki mağaralar ise kendisini korumak isteyenler için bir sığınaktı. Birkaç metrede bir mağaraya rastlamak mümkündü. Saklanabiliyorduk

ama arazi gerilla hareketliliği içinde oldukça engebeliydi. Bizi zorlayacaktı. Ondan da öte, asıl zorlu olan suyun olmayışydı. Yöre halkının ve daha önceden alanı tanıyan birkaç arkadaşın dışında belli sayıda olan sarnıçların yerini kimseler bilmiyordu. Kar suyunun erimesiyle dolan sarnıçların suyu yaz ortalarında dahi soğukluğundan bir şey yitirmiyordu. Daha sonra yöredeki halkın da sularını aynı şekilde temin ettiklerini duymuştum. Lilav denilen kar suyu erimeye başladığından itibaren halkın temel su kaynağı oluyordu. Sonbahara doğru kar erimesinin durması da köylüleri yıldırıyor, yeraltına doğru kazılmış depolarda sularını biriktiriyorlardı. Çoğu zaman kışları kar eritilirdi.

Gerillanın konumlanması da daha çok bu sarnıçlara göre oluyordu. Ağrı'nın eteklerinde olan o noktada iki gün kaldık. İki günün sonunda eyalete bakmak için gelen grup komutanımız Piro arkadaş bir toplantı yaptı. Uzun boylu, esmer, gür saçlı cesaretin ve iyimserliğin kıvılcımlar şeklinde yayıldığı kahverengi gözleriyle hepimizin gönlünde ayrı bir yere sahipti Piro arkadaş. Herkesi anlama, algılama kaygısı, sabrı ve cesareti onun iyi bir yoldaş, cesur bir asker, güçlü bir komutan yapmıştı. Olanca dikkatimizle onu dinliyorduk. Alandaki temel hedefler ve Dördüncü Kongre'nin biran önce halka ulaştırılması için yapılabilecekleri üzerinde durdu. Her şeyden önce kongrede karara bağlanan koruculara yönelik af çerçevesinde halka zarar vermelerinin önlenmesi, olumsuz etkilerin önünün alınması gerekiyordu. O yıllarda koruculuk düşman tarafından hakim kılınmaya çalışılıyordu. Parçalanmanın adı, sınırın bu yanında koruculuk biçiminde boy vermişti. Sınırlar içinde sınırlar çiziliyordu bizim için. Kendi

topraklarımızda, dışarıda kıtalarca uzakta olsak da fark etmiyordu. Çizilen sınırlar reddedilmedikçe tenimizde kalıyor, birileri ve bir şeyler adına her yerde sınırlandırıyorlardık. Halkımızla bağımız, dilimiz hatta bedenlerimiz sınırlandırılıyordu. Bunları düşünmek sınırlara vuracak irademi ve başarı istemimi perçinliyordu.

Somut düzenlemelere geçti Piro arkadaş. Toplantının başında o ana kadar olumsuz bir şeyle karşılaşmamanın yarattığı mutluluk ve ciddi de olsa gülümseyiş hayati bir görevi ayarlayan komutanın uyarıcı ve dikkatli olmaya yönelten kendinden emin ve güçlü sesine dönmüştü. Birkaç gruba ayrılacaktık. Her grup ulaştığı yerde en kısa zamanda uygun bir eylem planlayacak ve kongre ruhuna uygun Serhat'a güçlü bir giriş yapılacaktı. Alanlar ve sonrasında bu alana gidecek arkadaşların isimleri açıklandı. Ben Numan arkadaş ile Digor'a gidecek, grubun içinde yer alıyordum. Öğle üzeri hemen yola çıkacaktık. Son hazırlıklar yapıldı. Her şey yeniden kontrol edildi. Diğer gruplarda yer alan arkadaşlarla uzun bir süre görüşememe, belki de son defa görme olasılığından bir sohbet yarısıdır başlamıştı. Ayrılan her arkadaş son bir kez el sıkışmalı, gülümseyiş uzun bir süreye yetecek kadar paylaşılmalıydı. Kim bilir o gözler bir daha görülmeyecek elin sıcaklığı hissedilmeyecekti. İçtima alındı. Gruplar yerlerini aldıktan sonra sırayla tokalaşıp, 'Serkeftin' dilekleriyle birbirimizden ayrıldık.

* * *

Yola çıkışımızın, ilk geceyi saymazsak, dördüncü günüydü. Digor sınırlarına çoktan girmiştik. Ağrı eteklerinden uzaklaşma başladığımızdan beri volkanik

şekiller çok fazla görülmüyordu. Fakat arazi yine de oldukça engebeliydi. Kısa molalar ve uyku araları haricinde hiçbir yerde oyalanmadan girmiştik Digora. Digorda daha önce de arkadaşlar vardı ama gerilla etkinliği çok güçlü değildi. Çok dikkatli olmamız gerekiyordu. Hata yapmak istemeyen komutanımız önden sık sık uyarı talimatları gönderiyordu. Ayağımızın altından kayacak olan her çakıl taşından, önde fısıltı şeklinde gelen talimatlara harfiyen uymaya kadar her hareketimizi kontrol altına almıştık. Gecenin içinden bir gölge gibi ilerlemeyi hedefimiz. Konuşmalar ya hiç olmuyor ya da molalar da kısık sesle yapılıyordu. Bahar yağmurları da başlamıştı. O gece, usuldan tenimizi okşarcasına yağmaya başlayan yağmur ilerleyen vakitlerde hızını arttırmıştı. Sırılsıklam olmuştuk. Islanan elbiselerimiz daha da ağırlaşıyor, yürüyüşümüzü zorlaştırıyordu. Çamur da sanki yağmurla anlaşmış gibi bizi yürütmemede ısrar ediyordu. Gece yarısı beş-on hanelik küçük bir dağ köyüne ulaştık. Sonradan adının Kara Kale olduğunu öğrendiğim köydeki evlerden birine girmek zorundaydık. İçlere fazla girmeden kenarda bulunan bir eve yaklaştık. Biz duvara dayanırken Numan arkadaş kapıyı çaldı. İçerden uykulu bir ses "kim o" diye seslendi. Numan arkadaş kapıyı açmasını ve arkadaş olduğumuzu söyledi. Kısa bir sessizlik oldu. Kapının sol tarafındaki pencerenin perdesini hafifçe kımıldadığını gördüm. O sırada Numan arkadaş ev sahibini yüreklendirmek için "kısa süreli kalacağız. Birkaç soru sorarak ayrılacağız" dedi. Sözlerini henüz bitirmişti ki, hafif gıcirtısıyla kapı açıldı. Orta yaşın üzerinde yuvarlak yüzlü ve hafif tombul sayılan ev sahibi biraz şaşkın, biraz da tedirgindi. Ama yine de

sıcak karşıladı bizi. Heval olduğumuzdan emin olmak istemiş. Bekletmesinin nedeni buymuş. Çok sık karşılaşmadıkları bu durum karşısındaki şaşkınlığına anlam veriyorduk. Ev sahibi bizi kalabalık olduğu anlaşılan ev sakinlerinin yattığı odadan geçirip, daha küçük olan diğer odaya götürdü. Yine orta yaşlı olan beyaz eşarp ile örtünmüş ve kocasına göre daha uzun, dik ve mağrur duruşlu bir kadın kucağında odunlar olduğu halde arkamızdan içeri girdi. Kadının gözleri hepimizin üzerinde tek tek duruyor, konuşmaktan çok bakışlarıyla bir şeyler anlamaya çalışıyordu. Göz kenarlarındaki kırışıklıklar, iri ela gözlerine farklı bir anlam yüklüyordu. O çizgiler çekilen acıların tanıklığıydı sanki.

“Ne duruyorsun, sobayı yak, yiyecek bir şeyler hazırla” diyen kocasının sesiyle irkildi kadın. Ve mutfak kısmının yer aldığı geniş odaya gitti. O telaşla bir şeyler hazırlaya dursun, biz de ev sahibimizden alan ile ilgili bilgiler almaya çalışıyorduk. Alay ve tugayların yoğun olmasından dolayı düşman denetimi güçlü olduğu Kars çevresinde son yıllarda daha fazla yönelim olduğumu öğrendik. Önemli bir iş yapmanın gururuyla konuşan ev sahibimiz;

“Bazı köylerde resmi korucular oluşturuldu. Bazı köylerin ne ajan ne de yurtsever oldukları anlaşılmıyor” diyerek başladığı konuşmasına Digor’u anlatırken daha da gururlu bir ton alan sesiyle;

“Digor öyle değildir ama. Gerçi burada da korucular var ama yaygın değil. Bekçi gibi bir şeyler. Halk yurtseverdir ha!” diyerek devam etti. Halkın üzerinde tefeci gibi işleyen kooperatifleri de anlatan ev sahibimiz Digor’daki yurtseverlerin durumunun iyi olduğunu bir hareketlilik, canlılığın onları kendine

getireceğini eklemeyi de unutmadı. Alanda konumlanabileceğimiz en iyi yeri sorduğumuzda bir oyuğun yerini tarif etti. "Uzaktır ama daha emniyetlidir" dedi. O sırada şaşkınlığını üzerinden atmış ve gözlerini analığının sevecen ışıltılarını yerleştirmiş olan kadın önümüzde bir sofrayı açtı. Rahat davranıyordu artık. Bir ihtiyacımız olup olmadığını soruyor, sofrayı kurduktan sonra yan odaya koşup getirdiği birkaç yün çorabı bizlere uzatıyordu. Benim Küçük Güneyli oluşum onu daha fazla ilgilendirmişti. Yüzüme bakışından, ilgisinden anlıyordum bunu. Farklıydı, daha öncede birçok aile görmüştüm. Orada da anneler gerilladan gelenlere veya gerilla adaylarına böyle ilgi gösterirdi. Ama onların bakışlarında hep öleceğimizi düşündüklerinden bir acıma hissetmişimdir. Fakat bizi memnun etmek için oradan oraya koşan bu kadının bakışlarında hissedilen acıma değildi. Hayranlık mı, gurur mu desem bilemiyorum ama sevginin ötesinde bir şeydi. Gaz lambasının titrek ışıkları altında yakaladığım, tavırlarından çok açık hissediliyordu ondan yayılan akım.

Karnımızı doyurup gerekli bilgileri aldıktan sonra tarif edilen yere gitmek için ayağa kalktık. Ev sahiplerinden izin isteyip yola çıktık. Kendisi de Digorlu olan Serdar arkadaş alanı biraz tanıdığından öncümüz olmuştu. Sabah olmadan tarif edilen küçük oyuğa ulaştık. Sıkışık bir vaziyette oyuğun içinde sabahı bekledik. Sabahla kaldığımız yeri gördük. İki kayanın arasında çukurda kalmış küçük bir oyuktu. Hızlı hareket etmemiz gerekiyordu. İki arkadaşı erzak temininin sağlanması için Kağızman'a gönderdik. Geri kalan grubumuzda nasıl bir eylem yapmamız gerektiği üzerine tartışmaya başladık. Numan arkadaş bilinen

amaçlar doğrultusunda bir hedef belirlememiz gerektiğini söyledi. Elinde tuttuğu küçük not defterine şöyle bir baktıktan sonra devam etti;

“Korucuların dışında köylüyü büyük borçlarla devlete bağlayan kooperatiflere de yönelmemiz iyi olurdu. Hedef seçeceğimiz yer hem korucuları hem de kooperatifleri etkisizleştirmeli” dedi. Bir süre duraksadıktan sonra kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi;

“Ama askerlerle de bir çatışma olmalı. Tek başına köye gidip propaganda yapmak yeterli değil. Halk eylemimizi de görmeli” dedi. Sözünü bitirir bitirmez Serdar arkadaş atıldı.

“Benim köyüme gidebiliriz” dedi. İlk tebessümle karşılادی önerisini. Pek ciddi gelmemiştii. Numan arkadaş, hafif uyarı içeren bir tonda,

“Şakanın sırası değil heval Serdar” dedi. Bu bizi daha çok güldürdü. Fakat Serdar arkadaş ısrarlıydı.

“Gülmeyin, şaka yapmıyorum. Benim köyüm oldukça büyük. Daha geniş bir topluluğa seslenme şansımız var. Kooperatif de yakın. Köyde son zamanlarda iki korucu vardı” dedi. Sözlerinin uyandırdığı etkiyi anlamak istercesine bir süre duraksadıktan sonra devam etti.

“Köyüm Digor’a yarım saat uzaklıkta. Asker olanları duyar duymaz köye gelir. Böylece taburdan çıkarmış oluruz onları. Pusu gruplarıyla da vurabiliriz” dedi. Hiç de hafife alınacak bir öneri değildi. Hemen toplandık. Sonra köyün ayrıntılarını eline aldığı bir çubukla toprağın üzerine çizmeye başladı. Kahvehane, okul, kooperatif bekçisinin durduğu yer, kooperatif memurlarının evi... hepsini tek tek işaretledi. Defalarca anlattırdığımız için artık köyün her sokağını her ev ve

ailesini tanıyor gibiydik. Planımızı da kalan altı arkadaşla göre yapacaktık. Ben BKC taşıdığım için Numan arkadaşla beraber diğer ağır silahları yanımıza alıp kahvehane de kalacaktık. Muhtara ait olan kahvehanedeki köyün tek telefon hattını kesecektik. İki arkadaş korucu evlerine diğer iki arkadaş da kooperatif memurunun evine gidecek, ayrıca bekçiye de alıp kahvehaneye getireceklerdi. Herhangi bir olumsuzluk olması orada mahkemelerini yapmayı düşünüyorduk. Daha sonra köye yarım saat uzaklıktaki Digor yoluna doğru geri çekilecektik. Digor'u köye bağlayan köy yolunun Kars-Iğdır karayolunu paralel kestiği yerdeki kayalıklarda pusu grubumuzu konumlandıracaktık. Her şeyimiz hazırды. Cephanemizi son kez gözden geçirdik. Öğleden sonra hava kararmadan yola çıkacaktık. Akşamki eylem için dinlenmeye çalıştık. İçine yerleştığımız oyuk çok dar olduğundan kimse uzanamıyordu. Mecburen sırtımızı duvara verip ayaklarımızı kendimize doğru çekip öylece dinlenecektik. BKC şeridini hazırlamam gerektiğinden ilk nöbeti ben aldım.

Saat üçe doğru Rençber arkadaş hepimizi uyandırdı. Hazırlandık ve dört buçuk sularında yola çıktık. Bulunduğumuz yer ile köy arasında başka bir yerleşim yeri yoktu. En yakın karakol Digor'da ve Aras suyunun yanındaydı. Görünme ihtimalimiz zayıftı ama yine de dikkatli yürüyorduk. Ovaya inip yola oradan devam ettik. Temkinli yürüyüşümüz, yolumuzun yarım saat uzamasına neden oldu. Akşama doğru köyün yakınına ulaşmıştık. Karanlığın biraz daha çökmesini bekledik. Karanlığa sarınıp, köye öyle girecektik. Böylelikle kim olduğumuz anlaşılmayacaktı. Yarım saat kadar bekledikten sonra yürümeye başladık. Köyün

ortasındaki kahvehaneye çıkan anayola girdik. Tek katlı evlerin büyük bir kısmı toprak ve taştan yapılmıştı. Köyün zenginlerine has olsa gerek, yer yer beton evler de görünüyordu. Henüz akşam yemeği vakitleriydi. Pencerelerden taşan tabak seslerinden anlıyorduk bunu. Bazıları erkenciydi. Tenha sokaklarda birkaç kişi, köy akşamlarının vazgeçilmeyen sohbet mekanı, kahvehaneye doğru ilerliyordu. Bütün günün yorgunluğunu atıp hemen hemen hepsi akraba olan tanıdıklarla geçirilecek birkaç saat için acele ediyorlardı. Ara sokaktan gelen iki kişi daha vardı. Bizi görünce duraksadılar. "Ne oldu?" der gibi bir ifadeyle bakıyorlardı yüzümüze. Gözlerinde merak ve şaşkınlık vardı. Ama doğrusunu söylemek gerekirse asıl şaşıran bendim. Bizi görünce verdikleri tepkinin bu kadarla sınırlı kalması beni şaşırtan. İçlerinden uzun boylusu hemen kendini toparladı ve pek beceremediği Türkçe'siyle "merxaba esker" dedi. Numan arkadaş aksatmadan, daha düzgün bir Türkçe'yle "Merhaba" dedi. Bizi tanımadıklarını o zaman anlamıştım. Merakları da herhalde akşamın o vaktinde askerin köye ne için gelmiş olabileceği üzerineydi. İlk kez gerilla yerleşim merkezlerine böyle iniyordu. Tanımamaları normaldi. Kahvenin önüne yaklaşıp kadar her şey planladığımız gibi gelişti. Ulaşmamıza beş-altı metre kalmıştı ki, sol taraftan gelen traktörün farlarını üzerimize dikmesiyle şoförün "veee..y" diye bağırması bir oldu. Deşifre olmuştuk. Tam hatırlamıyorum ama sanırım Aziz arkadaş olacak;

"İn aşağı!" diye sert bir talimat verdi şoföre. Şaşkınlıktan eli ayağına dolaşan şoför, Aziz arkadaşın da bağırmasıyla korkudan, traktörü durdurup anahtarı almadan, kendini aşağıya attı. Bir anda kendimi şoförü

tutarken buldum. Traktör hala hareket ediyordu. Aziz arkadaş hızla koşup traktörün üzerine atladı. Ve aracı durdurdu. Köye girişimiz beklediğimizden de şaşalı olmuştu.

Şoförü de alıp hemen kahvehaneye gittik. Yüzlerdeki ifadeler görünmeye değdi. Yarı yarıya boş sayılan kahvehanede bulunanların birçoğu orta yaşın üzerindeydi. Yıldırım çarpmışa dönmüşlerdi. Hatta bazılarının saç tellerinin dikleştiğini görür gibi olmuşum. Hava da elle tutulur bir gerilim hissediliyordu. Numan arkadaş sakin olmalarını söyleyip halkı yatıştırmayı çalışırken ben, dağınık sandalyelerin arasından tezgahın arkasındaki telefona doğru koştum. Hattı kestim. Köylülerden birkaçı Serdar arkadaş tanımışlardı. Yüzlerindeki korku çizgileri bir an için normale dönse de yine de tedirgindiler. Nasıl davranacağımızı kestiremediklerinden telaşlıydılar. Bu arada diğer arkadaşlar planladığımız gibi korucuların ve kooperatif memurunun evlerine doğru yöneldiler. Korucular gelmeden köy kontrolümüz altında sayılmazdı. Biz de biraz tedirgindik. Kendimi göremiyordum ama Numan arkadaş oldukça rahat ve kendinden emin bir şekilde köylülerle konuşuyordu. Köylülerin gittikçe rahatladıklarını hissedebiliyordum. İlk şaşkınlığını üzerlerinden atan yurtsever öze sahip olanlarda, uzun süredir beklenen birilerini görmenin sevinci vardı. Çok bekledikleri gerilla nihayet gelmişti. Küçük bir kesim biraz daha ürkek bakıyordu. İçlerinden bir-ikisi ise bize hiç bakamıyor gözlerimiz karşılaştığında hemen bakışlarını kaçırıyorlardı. Her an olabilecek bir felaketi bekler gibiydiler. Korucuların yakın akrabalarından olduklarını sonrada öğrenmiştik. Kahvehaneye yeni girenlerin durumu oldukça komikti.

Geldiğimizi duyup merak ettiklerinden soluk soluğa kapıdan içeri girip bir süre şaşkın şaşkın bizi inceliyor, kontrol edercesine silahlarımıza bakıyorlar sonra bizim bir şey söylememize gerek kalmadan kendiliğinden sessizce bir masaya geçip oturuyorlardı. Numan arkadaş bize yakınlık gösteren köylülerin arasında, sıska denilecek kadar zayıf olan bir genci tüm köyü yarım saat içerisinde kahvehaneye toplamak için gönderdi. Onun çıkışından sonra art arda dört arkadaş yanlarında tanımadığımız iki kişi olduğu halde içeri girdiler. Biri köy korucusuydu, diğeri kooperatif memuru. Serdar arkadaşın; "Diğer korucuyu ve bekçiyi de almamız gerekiyor" demesiyle dört arkadaşın tekrar çıkması bir oldu. Bu arada korucu, sorumlumuz olduğunu anladığı Numan arkadaşına yaklaşarak, mecbur kaldığını, zaten bekçi gibi bir şey olduğunu söylüyor, Numan arkadaş sessiz kaldıkça o daha yüksek bir sesle kendisine dokunmamamız için yedi kuşak akrabasının bakımından sorumlu olduğunu söyleyerek bunu öldürülmemesi için önümüze sürüyordu. Numan arkadaş ifadesiz bir ses tonuyla; "Senin hakkında kararı halk verecek" dedi. Türk olan memur en yakın masaya ilişmişti. Sakin olmaya çalışsa da titreyen bacaklarının masanın yeşil örtüsünü kımıldattığını görebiliyordum. Kısa bir süre sonra arkadaşlar geri döndüler. Bekçiyi ve diğer korucuyu da getirmişlerdi. Getirilen yeni korucunun diğerine göre mahcup bir duruşu vardı. Kelepçe gibi birbirine kilitlediği elleri önde, başı hep eğikti. Kahvehane kısa sürede ağzına kadar dolmuştu. Kadınlar ve çocuklar dışardan dinliyorlardı. Dört arkadaş kooperatifi yakmak için geri döndüler. Bu arada Numan arkadaş konuşmasına başladı. Arkadaşlar işlerini bitip

döndüklerinde o da süreç ile aktarımını tamamlamıştı. Sıra mahkemelere geldi. Korucular tek tek halkın karşısına çıkarıldılar. Her ikisi de bir daha silah almama koşuluyla serbest bırakıldı. "Sen memursun, günahın yok" diyen halkın adaleti, onca çektikleri kooperatifin memurunu cezalandırmaya da kıyamamıştı. Sonunda hepsi belli şartlarla serbest bırakıldılar. Çok değil bir saat önce, köylünün ürkek bakışlarının yerine, mahkemeden sonra sözü dinlenen bir insanın mağrur duruşu yerleşmişti. Kendi yaşam tercihini belirlemekten mahrum bırakılan halkımızın küçük bir kesitiydi kahvehaneye toplananlar. Ve onlar bu bir saat içerisinde yüzyıllardır bekledikleri bir anı içtiler. Numan arkadaş toparlama mahiyetindeki konuşmasını yaptı. Artık ayrılacaktık. Bu sefer köylü bizi bırakmak istemiyordu. Halkın ilgisi çok duygulandırmıştı bizleri. İçimden bir şeylerin aktığını hissediyordum. Ama kendimi teskin ettim. Gözlerimin dolması dahi onların yüreğinde farklı bir yere sahip gerillayı oradan indirebilirdi.

Ayrılmak zorunda olduğumuzu belirtip kapıya yönelirken Numan arkadaşın görevlendirdiği genç yanımıza geldi. Numan arkadaşın kolunu çekştirerek katılmak istediğini söyledi. Teskeresi gelmiş yakında götürülmeyi bekliyormuş. Hep kaçmaya çalışmış ama başaramamış. O güne kadar gerillayı beklediğini söylüyor, katılmak için diretiyordu. Köylüden hiçbir tepki yoktu. Onu da yanımıza alıp köyden ayrıldık. Artık yedi kişi olmuştuk. Yarım saatten daha kısa bir sürede pusu atacağımız yol üzerine ulaştık. Köy yolu geniş bir anayola açılıyordu. Askeri araçlar çok sık geçtiğinden buraya NATO yolu da deniliyordu. Anayolu paralel geçip köy yolunun hemen karşısına düşen Digor

yoluna girdik. Sağ taraftaki biraz daha yüksek olan kayalıklara mevzilenecektik. Burada yola hakim olabiliyorduk. Oraya gece ulaşmıştık. Asker akşam hareket etmezdi. Günün ilk ışıklarıyla beraber tetikte olmalıydık. Mevzi yerlerimizi aldıktan sonra nöbetçilerimizi çıkarıp bulunduğumuz mevzilerde dinlenmeye çekildik.

* * *

Arkadaşların sarsmasıyla uyandım. Numan arkadaş elini ağzına götürüp sessiz olmamı işaret etti. Diğer eliyle yolu gösteriyordu. Taşın arkasında görünmemeye dikkat ederek o tarafa baktım. Digor'dan iki askeri jip bize doğru yaklaşıyordu. Jipler süratle önümüzden geçtiler. Şafak yeni yeni söküyordu. Numan arkadaş diğer arkadaşlara toplanma işareti verdi. Asker ancak akşama dönerdi. Köyden yanımıza aldığımız erzakları çıkarıp karnımızı doyurduk. Yeni katılan genç arkadaşımız her hareketimizi takip ediyor sonrasında muzip bir gülümseyiş dudaklarına yerleşiyordu. Hata yapmamaya özeniyor olmasına karşın rahat bir duruşu vardı. Sorduğu sorular bizi eğlendiriyordu. Yemek esnasında alacağı ad üzerine başlayan tartışma bir süre devam etti. Büyük çoğunlukla isminin Seyyad solmasına karar verdik. Gözleri parlıyordu genç yoldaşın. Yemek sonrasında nöbetçilerimizi bırakarak, görünmeden oturabileceğimiz bir yere gittik. Akşama kadar yapacak bir şey yoktu. Ne kadar dinlenirsek o kadar güçlü vurabilirdik hedefi. Bazı arkadaşlar dinlenmeye çekilirken, kalan arkadaşlar arasında dün gece rastlanılan manzaralar tartışılıyordu. Yaşanan anın hengamesiyle dikkatimizi çekmeyen, olağan gelen şeyler o esnada bize komik geliyor, gülmemize yol

açıyordu. Öyle ki bazen nerede olduğumuzu unutup yüksek perdeden bir kahkaha patlatıyorduk. O anlarda Numan arkadaşın uyaran bakışları sessiz olmamıza yetiyordu. Zaman ilerledikçe tartışmamızın seyri değişiyordu. Halkın sıcak yaklaşımı küçük de olsa dikkate alındığını anladığındaki mutluluğu üzerine kayıyordu. Seyyad arkadaş köyünü, kooperatiften çıktıklarını, çevre karakolların baskılarını anlatıyordu uzun uzun. Kürdistan'ın birçok yerinde olan baskıların aynısıydı belki. Ama yine de acı veriyordu.

Karanlık basmasına yakın mevzilerimize geçtik. Asker her an geri dönebilirdi. Ama saatler geçmesine karşın tek tük geçen sivil araçların haricinde, jiplerden eser yoktu. Oradan geçeceklerine kesin gözle baktığımızda farklı olasılıkları düşünmüyorduk. Akşam dokuza kadar yer yer olumsuz görüşler çıksa da sabırla bekledik. Dokuzdan sonra artık gelmeyeceklerine kanaat getirmiştik. Serdar arkadaş Numan arkadaşla yaklaşarak askerlerin Aras suyu başlarındaki Kesko karakoluna da gitmiş olabileceklerini söyledi. Yapacak bir şey yoktu. Numan arkadaşın çağrısıyla mevzileri bırakıp toplandık. Kesinlikle bir eylem yapmamız gerekiyordu. Yoksa köyde başlattığımız yarım kalacaktı. Buna izin veremezdik. Ne yapabileceğimiz üzerine kara kara düşündüğümüz esnada Ömer arkadaşın;

"Buralarda hedef alabileceğimiz yakın bir yer yok mu?" sorusuyla düşüncelerimizden sıyrıldık. Serdar arkadaş birden;

"Var ya, Digor'a gidebiliriz" dedi. "Digor'un girişinde bir tabur var. Karakol biraz daha içerde. Kağızman'a giden yola oradan daha rahat geçilebilir. Taburda biraz daha dışarıda kalacağından müdahale

etmede gecikecektir. İlk şoku atlatmaları zor” diye ekledi. Numan arkadaş üzerimize alacağımız risk konusunda emin değildi. Serdar arkadaş ciddi bir tehlikenin olmadığına ısrarlıydı. Esas hedef ve çevresini anlatmaya başladı. Eylemci yönü güçlü olan Numan arkadaşını ikna etmek zor olmadı. Ama altı kişinin sorumluluğundan dolayı kayıp vermek itemiyor, her ayrıntıyı dikkate almaya çalışıyordu. Saat on bir buçuk olmasına karşın tartışmalarımız devam ediyordu. O sırada köyden bir arabanın bize doğru geldiğini gördük. Hemen mevzilerimize geri döndük. Araba biraz daha yaklaştığında sivil olduğu anlaşılıyordu. Ben ve Serdar arkadaş yolun üzerine inip arabayı durdurduk. Genç bir köylüydü şoför. Serdar arkadaşını görünce rahatladı. Uzaktan akrabası oluyordu. Köylüyü arabadan yüz metre uzağa götürdük. Köyde olup biteni sorduğumuzda anlatmaya başladı;

“Sabah iki jip geldi. Kaç asker olduğunu bilmiyorum ama başlarında bir yüzbaşı vardı. Kooperatifi sizin yaktığınıza inanmadılar” dedi. Bunu söylerken mahcup olmuşçasına başını öne eğmişti. Sonra “Askerlerin başlarında gelen yüzbaşı köylüye teröristler bu bahar zamanında gelmezler. Siz borçlarınızı kapatmak için kooperatifi yaktınız. Şimdi de PKK’lılar yaktı deyince kanacağımızı sanıyorsunuz dedi. Köylüye çok işkence yaptılar, çok... Sonra da Kesko karakoluna gittiler” diye konuşmasını sürdürdü. Olanları biraz daha anlattırdıktan sonra onu geri gönderdik. Durumu arkadaşlara aktardığımızda artık eylem kararımız kesinleşmişti. Eylemi gerillanın yaptığını ispatlamazsak köylünün başı daha çok yanacaktı. Dikkat çekmeden taburu geçmenin ve karakolu vurduktan sonra son hızla oradan ayrılmanın

yolları üzerinde duruyorduk. Tabur müdahale etmeden oradan uzaklaşmalı, en kısa zamanda operasyon alanının dışına, Kağızman'a ulaşmalıydık. Yürüyerek o hıza ulaşmamız ve dikkat çekmeden taburu geçmemiz ise mümkün değildi. Arabaya ihtiyacımız olacaktı. Gerillanın arabayla eylem yapmasına yabancıydık. Nasıl olacağını anlamaya çalışıyordum. Serdar arkadaş; "Digor'daki karakolu vururuz. Oradan Kağızman yoluna girmeden önce Pazarcık'a gidip onun da karakolunu vurmamız gerekir. Onları da bu şaşkınlığa mahkum etmezsek peşimize düşerler. Hem bir taşla birkaç kuş vurmuş oluruz" dedi. Araziyi tanımanın avantajını yine iyi kullanmıştı. Konuşmasını bitirdiği esnada aralarında belli bir mesafe olan iki araç Serdar arkadaş desteklercesine bize doğru geliyorlardı. İlk gelen sarıya çalan boyasının yer yer döküldüğü anlaşılan küçük bir dolmuştu. Bagaj olarak kullanılan dolmuşun üstünde bal petekleri vardı. Neredeyse tamamı doluydu. Köydeki eylemden haberdar oldukları anlaşılan köylülerin meraklı gözleri camlara yapıştırdıkları yüzlerinden fırlayacakmış gibi duruyordu. Yolcuların geneli erkekti. Kapıya yaklaştığımda, en arka sırada siyah uzun başörtülü bir kadının dışarı çıkmak isteyen meraklı çocuğunu sıkı sıkı kucakladığını görmüştüm. Dolmuşun durmasıyla aşağıya inen şoförün kurnaz bir insan olduğunu ele veren gözlerine alışık olmadığı bir ifade; korku yerleşmişti. Numan arkadaş dolmuşa bir süreliğine el koyacağımızı söylediğinde, şoförün yuvarlak ve dolgun yüzünde bir kas seyirdi. Olmaz diyemiyordu ama dolmuşu vermek istemediği de her halinden belliydi. Bir dertten kurtulmak isteyen insanın çırpınışları vardı hareketlerinde. O arada Rençber arkadaş dolmuşun

eylem için pek de uygun olmayacağını söylüyordu. Numan arkadaş zamanın ilerlediğini ve bir an önce hareket etmeye mecbur olduğumuzu söylüyordu ki, şoförün cin gözlerinde bir şimşek gelip geçti. Aradığını bulmuşçasına iki arkadaşın yanına yaklaşıp;

“Dolmuşum sizin olsun. Alın istediğiniz gibi kullanın. Ama arkadan bir kamyonet geliyor. O sizin için daha iyi olur” dedi. Arkadaşların cevap vermesine fırsat bırakmadan habire konuşuyordu.

“Malım için değil vallahi. Bu kadar insanı burada bırakamazsınız. Eyleme de sokamazsınız. Onlar için düşünüyorum...” gibisinden birçok gerekçeyi taramaya geçmiş kleş gibi ağzından döküyordu. Arada bir bizi övmeyi, sonuna kadar hizmet etmeyi istediğini söylemeyi de unutmuyordu. Numan arkadaş;

“Kamyonet ne kadar sürede buraya ulaşır?” diye sordu. Dolmuş şoförünün birazdan burada olur demesine kalmadan kamyonetin farları uzaktan üzerimize yansıdı. Bal peteklerini indirmeye çalışan Seyyad ve Aziz arkadaşlar işlerine ara verdiler. Gelen kamyoneti de durdurduk. Yanan farlarının çevresinden kırmızı olduğunu anladığımız kamyonet pikaptan biraz daha büyükçeydi. Önde kamyonetin şoförüyle beraber başındaki şapkayı çıkardığında, kel olduğu anlaşılan kırk beş yaşlarında, şişman, koyu giysili bir adam vardı. Kamyonet yüklüydü. Mevsimin ilk yeşil soğanlarını Iğdır’a taşıyorlardı. Şişman adam soğanların sahibiydi. Kamyoneti almak istediğimizi söylediğimizde diğerinin aksine, soğanların sahibinin uyarıcı bakışlarına da aldırmadan "olur" dedi kamyon şoförü. Biz soğanları boşaltmaya başlamıştık. Fakat kamyon şoförü boşaltmamızı istemiyordu.

“Yük hafiftir, sizi zorlamaz. İşinizi bitirinceye kadar kamyonu kullanın. Sonra bir yere bırakırsınız. Ben oradan alırım” dedi. Numan arkadaş Serdar arkadaşına baktı. Serdar arkadaş;

“Pazarcık’tan sonra geldiğimiz yolu bir süre için geri dönüp Küçük Yusuf köyüne sapmamız gerekecek. Orada bırakabiliriz” dedi. Kamyonetin şoförü onaylarcasına başını salladı. Araba kullanmaktan az da olsa anlayan Serdar arkadaş ve yeni olduğu için korumak istediğimiz Seyyad arkadaş öne bindiler. Geri kalan beşimiz arkaya soğanların üzerine bindik. Dolmuş ve çevresindekileri gece karanlığının içine bırakarak hareket ettik.

Onlardan ayrılalı beş dakika olmuştu. Serdar arkadaş, “Araba çok sarsılıyor, soğanların birazını atın” dedi. Numan arkadaşına baktım. Neyi sorduğumu anlarcasına, “Şoförün zararını sonra karşılırsınız, atalım” dedi. Sağlı sollu soğanları atmaya başladık. Bu arada birbirimize takılmadan da edemiyorduk. O gece soğanlar üzerine bir yığın espri tırettik. Tabura yaklaştığımız kırk dakika boyunca sürdü bu iş. Kırk dakika sonra Serdar arkadaş pencereden başını çıkarıp;

“Heval silahlarınızın üzerine eğilin, tabur yakındır” diye uyardı. Hemen çöküp silahlarımızın üzerine eğildik. Çevreyi çok iyi göremiyordum. Buna rağmen tam karşımıza düşen nöbetçi kulübelerini, nöbet tutan askerlerin silahlarını ve onların hemen arkasındaki yüz metrelik alanda taburun tank ve zırhlı araçlarını görebiliyordum. Herhangi bir durumla karşılaşmadan taburu geçip şehre girdik. Şehrin içine girdiğimizde de soğanları atmaya devam ettik. Çevremize bakamıyorduk. Parola olan iki korna sesiyle

silahlarımızı çıkarıp karakola ateş edecektik. Şehre girişimizden on-on beş dakika sonra duyduk korna sesini. Ve duymamızla silahlarımızı çıkarmamız bir oldu. İki-üç katlı binanın önünde nöbet tutan askerlerin silahları görür görmez bir anda nereye kaybolduklarını anlayamamıştım. Atış için yerimizi iyileştirdik. Kalan soğanların üzerine oturduk. Diğer soğanlarda doğal mevzi görevini görüyordu. Kamyonetten hiç inmeden karakolu vurduk. Ben yüz mermilik BKC şeridini bitirmiştim. Aziz arkadaş iki B-7 roketi kullandı. Diğer arkadaşların hepsi de şarjörlerini boşaltmışlardı. Bütün bunlar en fazla beş dakikanın içinde olmuştu. Beş dakika süren bir tufan estirmiştik karakolun üzerinde. Sonra araba birden hareket etti. Zikzak yollarda araba sendelerken Seyyad arkadaş başını pencereden çıkarıp kasmaya çalışıyordu. Yolumuz oldukça virajlıydı. Sağ tarafı çukurluk, sol tarafı kayalık olan yol köprüye yaklaştıkça daralıyordu. Şoförümüzün acemi olması durumumuzu daha da zorlaştırıyordu. Keskin bir virajın hemen sonrasındaki köprüye ulaşmadan her şey tersine döndü. En son kayalıklardan yana devrildiğimizi hatırlıyorum. Her yer zifiri karanlıktı. Geldiğimizde hava güzeldi, yıldızlar vardı. Neden birden böyle oldu diye düşünüyordum kendi kendime. Hiçbir şey duymuyordum. Herhalde öldüm dedim içimden. Ama iki eliminde yandığını hissediyordum. Ölüler yanık teni hissedebilir miydi. Başımda gittikçe ağırlaşıyordu. Sonra sesler duymaya başladım. Bir el üzerimden bir şeyleri kaldırıyor. Gözlerimi açtığımda yıldızları tekrar gördüm. Ölmemiştim. Bakışlarımı elin sahibine doğru yönelttim. Serdar arkadaştı. Üzerimizden bir şeyleri atmaya çalışıyordu. Bir anda kendime geldim. Serdar arkadaş kolumu tutup kaldırdı. Elim hala

yanıyordu. BKC silahımı da çekip çıkardım. Namlu sıcaktı. Anlaşılan onu tutmuştum. Serdar arkadaş;

“Seyyad ile karşı kayalıklara gidip ben arkadaşları kaldırına kadar savunmamızı alın” dedi. Aksatmadan dediğini yaptım. Seyyad yanımdaydı. Olayın şokundan kurtulamadığından ara vermeden konuşuyordu. Tüm arkadaşlar bize ulaştıktan sonra Serdar arkadaş ilk çıkışta çok hızlı başladığı için virajı alamadığını, devrilişimizi, ön camdan çıkışlarını uzun uzun anlattı. Hafif yaralar almamıza rağmen ucuz atlatmıştık. Numan arkadaşın kolu incinmiş, Aziz arkadaşın ayağı B-7 silahıyla kamyonetin kasasının arasına sıkışmıştı. Rençber arkadaşın ise, B-7 roketlerini taşıdığı çanta, sırtını incitmişti. Ömer arkadaş hafif topallıyordu. Benim de başımda bir ağırlık vardı. Düşüş anında yere çarpmıştım. İçimizden en iyi görünenler önde oturan iki arkadaştı. Topallaya topallaya ağır aksak arabanın bulunduğu yerden uzaklaştık. Şehri aşmamıza yarım saat kala tabur ve karakoldan yükselen silah seslerini duyduk. Şaşkınlıklarını yeni atmışlardı. Ama bunun için yarım saatin geçmesi gerekmişti.

Yavaşça kendimizi vadiye bıraktık. Her iki yanı kayalık olan ve ortadan küçük bir derenin aktığı vadi oldukça dardı. Suyun kenarına küçük bir patika uzanıyordu. İzlerimizin çıkmaması için suyun içine girdik. Bir buçuk iki saat boyunca böyle yol aldık. Sudan çıktığımızda bir köyün altına ulaşmıştık. Köye dinlenebileceğimiz yer umuduyla bakıyordum. Başım gittikçe ağırlaşıyordu. Yaramın önemli olduğunu düşünmediğimden bakma gereği duymamıştım. Fakat kulağımın arkasından boynuma doğru akan kandan kötü olduğunu anlayabiliyordum. Serdar arkadaşın sesi tüm umutlarımı kırmıştı.

“Burası korucu köyü. Haber almış olabilirler. Bir an önce uzaklaşalım” diyordu. Diğer arkadaşlar topallaya topallaya onu izlemeye devam ettiler. Ben Numan arkadaşına seslenerek başımın çok ağrıdığını söyledim. Elini kafama götüren Numan arkadaş kanı fark eder etmez, kefiyesini çıkarıp yarayı bağlamaya çalıştı. Silahımı ve çantamı alarak;

“Yürümemiz gerekiyor heval” dedi sevecen bir tavırla. Altı saat kadar yürüdük. Ovaya ulaştığımızda gün ağarmak üzereydi. Ancak yağmur yüklü olduklarından, göğü kapatan bulutlar buna pek izin verecek gibi görünmüyorlardı. Ova dümdüzdü. Ortasından anayol geçiyordu. Yan yana duran birkaç kayanın oluşturduğundan başka bir yükselti yoktu. Böyle çok fazla yürüyemezdik. Kayaların yanına geçip dinlenmeye karar verdik. Bizim ulaşmamızdan bir buçuk saat sonra askeri bir konvoy geldi. Elli-altmış araba kadar vardılar. Yüz elli-iki yüz metre yanımıza yaklaştılar. Arabalar teker teker durdu. Onları görür görmez mevzilenmiştik. Ancak her ne kadar en uygun yerde olsak da arazi ve konumumuz gündüz çatışması için hiç de uygun değildi. En fazla yapabileceğimiz askeri akşama kadar kendimize yaklaştırmadan çatışmayı sürdürmek ve akşam çemberi delip geçmekti. Ama bu da pek mümkün görünmüyordu. Askerler arabadan inmeye başladılar. Her askerin inişiyle heyecanımız daha da artıyordu. İlk atış için en uygun anı bekliyorduk. Bulunduğum yerden Aziz arkadaşın roketini hazırladığını görüyordum. Elimiz tetikteydi. Birden askerin sırtını bize dönüp şehre doğru yürümeye başladığını gördük. Gözlerime inanamıyordum. Hilal biçiminde avcı kolu şehre doğru ilerliyorlardı. Bir oyun olduğunu dahi düşünmüştüm.

Yanımdaki arkadaşın çemberi dar atıyorlar diyen kısık sesiyle bu düşüncemden sıyrıldım. Askerleri bırakan arabalar gittiler. Öğleye kadar orada bekledik. İyice uzaklaştıklarından emin olduktan sonra zozanlara doğru yol aldık. Orada birkaç ev vardı. Bir eve girip akşamın kavuşmasını bekledik. Akşam alan değiştirmek için Kağızman'a doğru harekete geçtik.

Askerin çemberi daraltmasının ve şans eseri operasyondan sıyrılışımızın nedenini sonradan halktan öğrendik. Asfalttaki kanı gören asker altı saat yürüyebileceğimizi tahmin edememiş, bizi çantada keklik gördüğünden küçük bir çember atmayı yeterli bulmuştu. "Yakalamayınca çok sinirlendiler herhalde" deyip gülüyorduk kendi kendimize. Bizim için planladığımız gibi olmasa da Digor'dan Kars çevresine güçlü bir giriş yapmıştık. Eylemden sonra katılımlar artmıştı. Zararını karşıladığımız kamyon şoförü gibi birçok milisimizde oldu. Eylemin geliştiği çevre köylerde de itibarımız artmıştı. O köylerdeki halk bize müteşekkir olacaklar ki ardımızdan;

"İyi ki geldiler. Onlar sayesinde mevsimin ilk yeşil soğanlarını yedik" diyorlardı.

Kasım SERHAT

BESTA'DA KOBRALARLA İLK TANIŞMA "Çok yakında bahar gelecekti Besta'ya"

Şırnak'ta, şal û şapıklı ihtiyarların da dediği gibi son elli yılın en zorlu kışı yaşanıyordu. Ocak ayına kadar yere kar düşmeyince hafif geçeceği sanılan mevsim, bir ay boyunca süren kar fırtınalarıyla tahminleri alt-üst etmişti. Şırnak-Uludere ve Eruh

yolları kapanmıştı. Şırnak'ın hemen komşusu olan köylerle de bağı kesilmişti. Doğrusu yolların kapanıp kapanmaması köylüler için çok da önemli değildi. Onlar, karda, tipide dağ köylerinden kalkıp daha büyük bir köy olan Şırnak'a gitseler ne olurdu, gitmeseler ne olurdu! Olsa olsa devlet güçleri ve korucular tarafından şüpheyle karşılanıp takibe alınacaklardı. Ama Şırnak'ın mahalleleriyle de bağı kesilmiş, insanlar iki katlı evlerin üst katlarındaki pencerelerini kapı niyetine kullanmaya başlamışlardı.

Köylerinden sürülüp, Şırnak'a göçenler hala kıl çadırlarda yaşam kavgası veriyorlardı. Onların umutları devlet değil, aşağılardaki tünellerde gizli kara kömür ve katırlarıydı. Katır, insandan da değerliydi. Türkiye'nin yetmiş üçüncü ilinde askerlerle, kaçak kömür taşıyan katırcılar arasında her gün bir kavga vardı. Şırnak'ın arka bahçesi Besta'dan göçertilmenin öfkelerini yaşayanların umutları Cudi'deyken, kendilerine 'terörist' gözüyle bakan askerler gibi kara kış da vuruyordu. Bir günde iki çocuğunu zatürreden yitiren bir baba, tek bir damla gözyaşı dökmeden, diğer çocuklarının yaşaması için koşturuyordu.

1992 yılının ilk günleriydi. Botan eyalet güçleri olarak gerçekleştirdiğimiz Avyan karakolu baskını başarılı geçmişti. Eylemde birçok asker ölmüş, karakol komutanı olan astsubay da esir alınmıştı. Askerlerin bir çoğu ise diğer köylere kaçmışlardı. Yaptığımız bu eylem, özellikle köylerinden göçertilen köylüleri mutlu etmişti. Fakat kara kış, o kadar acımasızdı ki, zengin-yoksul, Kürt-Türk, asker-köylü ayrımı yapmadan herkesi vuruyordu. Gabar'daki bir köye düşen çığ otuza yakın köylünün canına kıymıştı. Bunu duyan Şırnaklılar, o köyün başına gelenlere hiç üzülmедiler.

Sebebi ise köyün bir zamanlar işlediği bir suçtu. Söylentiye göre birkaç yıl önce gerillaya katılmak isteyen bir genç bayan bu köye gelerek kendisini gerillalara ulaştırmalarını istemiş, buna karşı onlara kolundaki altınları vereceğini söylemiş. Köylüler ise onun canına kıyıp altınlarını almışlar. Suçu işleyenler, daha sonra bunu canlarıyla ödemişlerdi.

Bu hikayenin uzun uzun anlatıldığı Şırnak'da yaşam kavgası verenler, çığ altında kalan köylülere üzülmедiler. Ama köyün hemen üstündeki karakolda çığ altında kalan yüz askere de sevinmediler. Karakolun üstündeki ormanı kışlık odun olarak kesip, Azrail'e davetiye çıkaran askerlerin ölümü köylüleri sevindirmiyordu. Ama bir umut yaratıyordu. Kim bilir belki de bu olay devleti Gabar'da bir bayrağı dalgalandırmak sevdasının, yüz askerin canına değip, değmeyeceği konusunda bir daha düşündürürdü.

Şırnak'lılar kara kışta barışı umut ede dursunlar, tepelerinde ilk defa kobra helikopterleri havalanıyordu. Sonra uçaklar ani dalışlarla kulak zarlarını zonklatıp, pencere camlarını aşağıya indirdiklerinde umut yüreklere gömölüyor, ölüm satıcıları karşısında insanlar, ayakta durmaya çabalıyorlardı.

Avyan eyleminden sonra insansızlaştırılan Besta'daydık. Hala köylülerin kokusu, izleri olan Besta'nın ormanlık tepeleri, adıyla anılan sularıya gerillalara kucak açmıştı. Ardına bakarak bohçaları sırtlarında gidenler de Besta'yı gerillalara emanet etmişlerdi. Herkes sevecekti artık Besta'yı. Çünkü sahipleri terk ettiklerinde yüreklerini artlarında bıraktıkları bir dünyaydı Besta. Gerillalar, üzerinde dolaştıkça yurtseverlik her zaman Besta'da yaşayacaktı.

Şırnak'ın eteklerinde kurulduğu Çile Nımej (Namaz dağları)'in ardında, Gre Helizê'nin yanındaki Kemaloka vadisinde üstlenme hazırlıklarına başlamıştık. Kadın gücü olarak ilk kez bu kış Besta'da üstlenecektik. Besta'daki güçlerimizin sorumlusu Vahap arkadaş (daha sonra Garzan'da şehit düştü) bizlerle bir toplantı yaptı. Buna göre Besta'da üç kamp biçiminde üstlenecektik. Genel eğitimlerimizi erkek arkadaşlarla birlikte, özgün eğitimlerimizi ise ayrı görecektik.

Hacer arkadaşla birlikte yirmi bayan arkadaştan sorumluyduk. Naylon çadırlardan oluşan mangalarımızın önleri açıktı. Sobalarımız olmadığı için mangaların önünde yaptığımız ocak yerlerinde ateş yakıyorduk. Eğitime başladığımız ilk gün, sabah saat sekizde, arkadaşlar okula gittiklerinde bir grup arkadaşla odun toplamak için kamp yerinde kaldım. Bir mangaya yakın tutuklunun bulunduğu güvenlik biriminin de sorumlusu olduğumu için mutfakçılarla birlikte tutukluları da alıp kar altından meşe ve palamut ağacı toplamaya gittim. Hacer arkadaşla benim, boylarımız kısa olduğu için odun toplayalım derken, kara gömülüydük. Bunun için erkek arkadaşlara görünmeden işimizi bitirmek isterdik. Bunda da haklıydık. Çünkü ne zaman ağaç kesmeye gitsek bizi gören erkek arkadaşlar; "şunlara bakın hele, boyları kardan görünmeyenler ağaç kesmeye gidiyorlar" diyerek bize gülerlerdi.

Odun toplama işini ayarlamak için mangadan çıktığım sırada helikopter sesleri duydum. Bunlar daha önce görmeye alışık olduğumuz çaydan karası rengindeki "teneke" helikopterler değildi. Sivrisinek gibi kanatları ve boyu uzun, benekli, kendi etrafında dönen kobraların sesleri de farklıydı. Hemen mangaya

koşup arkadaşlara seslendim; "üzerimizde helikopter dolaşiyor, tedbir alalım" dedim. Raxtımı kuşanıp silahımı aldım. Bir arkadaş, tehlikenin ne olduğunu anlamadan; "ama eğitim var" dedi. "Bir gün eğitim görmesek taş çatlamaz. Çabuk tedbir alalım!" dedim.

İlk defa kobra helikopterlerinin saldırısıyla karşı karşıyaydık. Kar içindeki kampımız açıldı. Bir-iki ağaçsa hiçbir şeyi kamufle etmiyordu. Ne bir mağara ne de sığınağımız vardı. Ne yapacağımızı bilmez halde baktığımız helikopterler atış mesafemize girdiğinde biraz ötede bulunan Azad arkadaş, silahını helikoptere çevirmişti. Ateş edecekti ki, helikopter kampımızı taramaya başladı.(Azad arkadaş daha sonra Zap'ta şehit düştü). Güvenlik mangesından dumanlar yükseliyordu. "Hemen vadiden çıkalım" dememle birlikte ırmağa girip hızla aşağıya doğru koşmaya başladık. Bu sırada arkadaşlar, iki arkadaşın kamp yerinde unutulduklarını söylediler. Bunlar Dr. Haki ve Dijwar arkadaşlardı.

Bir önceki gece devriyeye gitmiş olan Dijwar arkadaş, dönüşte yolunu kaybetmiş sonra da bir kaya dan düşmüştü. Dr. Haki arkadaş da onun yanında kalmıştı. Arkadaşlar onları almaya gittiklerinde Haki arkadaşın yüzüstü yere uzanmış halde şehit düştüğünü görmüşlerdi. Doktor arkadaş başından roket parçasıyla yaralanarak şehit düşmüştü. Sağ olan Dijwar arkadaşın koltuk altına giren arkadaşlar onu çabucak kamp yerinden çıkarmışlardı. Kamp alanından soğuk sulara vura vura uzaklaştığımızda Hacer arkadaşın ayaklarından, Serhat arkadaşın da başından yaralandığını gördüm.

Kobra saldırısı devam ediyordu. Arkadaşlarımız, bizden yarım saat ilerideki diğer kampımızda eğitim

görüyorlardı. Onlara bağırarak yardım isterken, en güvenli yer olduğuna inandığımız kayalarla dolu dereye girdik. Bu sırada kobra, eğitim kampımıza doğru yöneldi. Kamptan tepelere çıkan arkadaşlarımız bize seslendiler. Biz de koşa koşa arkadaşların bulundukları küçük tepeye doğru tırmandık. Burada arkadaşların tümü bir yerlere saklandılar. Benle Azad arkadaş bir çam ağacının altına girdik. Azad arkadaş bacağından yaralanmıştı, yarasını bir kefiye ile sardım.

Dört saat boyunca tepede bekledik. Hemen yakınımızda Çile Nımej'in diğer yamacında bulunan Şırnak'tan iki helikopter gelirken, bulunduğumuz tepeleri bombalayıp yüklerini boşaltan diğer ikisi, tekrar Şırnak'a dönüyorlardı. Akşama doğru bir sis tabakasının çökmesiyle birlikte karanlık da bastırdı. Bu sırada verilen talimat, tekrar kampta toplanmamız yönündeydi. Kampa geldiğimizde naylon çadırlarımızın yerlerinde yeller esiyordu. Eşya niyetine neyimiz varsa param parça olmuştu. Yapacağımız tek şey çantalarımızı alıp oradan uzaklaşmaktı ki, biz de öyle yaptık. Oradan ayrılırken izlerimizin çıkmaması için dereden, buz gibi suyun içinden yürüyorduk. Gece bir yerde kaldık. Tüm arkadaşlar geldiler. Bir mercimek çorbası yaptık. Arkadaşlar yediler. Sabaha doğru yine hareket edecektik.

O sırada Azad arkadaşla karşılaştım. Ona, neden helikoptere silah sığmadığını sorduğumda, ağacın altında saklanırken silah sıkma istediğini, fakat arkadaşların bırakmadıklarını söyledi. Hatta daha da ileri giderek helikopterlere ateş etmesi halinde onların bu kadar rahat bir biçimde bize ateş edemeyeceklerini söylüyordu. Kızgın halde arkadaşları eleştiren Azad, öfkeleniği için tedbir almayı yaralandığını

söylüyordu. Yoğun bir kar yağışından sonra böyle bir saldırıya göğüs germek kolay değildi. Ama buna da göğüs gerecektik. Helikopterlerin böyle aniden yerimizi tespit etmelerinin nedenini öğrendiğimizde, ihanete kinimiz arttı ve direnme azmimiz daha fazla arttı. Birkaç gün önce içimizden kaçan birisi şimdi helikopterle gelmiş mangalarımızı tek tek pilotlara gösteriyordu.

Harekete geçtik. Çantalarımız sırtlarımızda vadi boyunca, su içinde ilerliyorduk. Bir yerde mola verdik. Kar içinde, kazanımızı kaynatıp sıcak yemek yaptık. Yanımızda Zelal arkadaş ve yardımcım olan Newroz arkadaşlar da vardı.(Zelal arkadaş Botan'da, Newroz arkadaş Garzan'da şehit düştü). Hacer arkadaşla birlikte dördümüz, yeni savaşçı olan diğer arkadaşlara moral vermeye çalışıyorduk. Onlara ateş yaktık. Ağaçları toplayıp karın üstüne dizdikten sonra onları oturttuk. Buz kesilen ayaklarının kangren olmaması için ateşe yaklaşmalarını engelledik.

Arkadaşların bir kısmı kalkıp Hezil çayına, Kela Meme'ye doğru yola koyuldular. Bizse sabaha kadar ateş yakarak dinlendik. Çok yorgun olduğumuz için hemen hareket edemezdik. Sabaha doğru yola koyulduk. Yürürken saçlarımızın buz tuttuğunu fark ettik. Saçlarımızdaki buzları temizlerken ulaşacağımız tepeye yaklaştık. Sabah olmak üzereydi ve öncülerimiz varmak istediğimiz tepeleri askerlerin tuttuğunu haber verdiler. Önümüzdeki Kemaloke silsileleriyle, daha önce yakılıp boşaltılmış Helese köyünün üstündeki tepeye mevzilenmişlerdi. Yerimiz açık olduğu için çok tehlikeliydi. Ne ileri ne de geriye gidebiliyorduk. Hareket etmeyecek, donmamak için yakacağımız ateşlerdense, duman çıkarmayacaktık. Her taraf karla

kaplıydı. Tek bir toprak parçası görünmüyordu. Dolayısıyla çok dikkatli olmalıydık. Böylesi durumlarda zora düşmemek için daha önceden tedbir almış, çabuk ateş yakabilmek için eski lastik ayakkabıları kesip ceplerimize koymuştuk. Arkadaşın biri kara lastik parçasını çakmakla tutuşturdu. Birkaç arkadaş, gerilla ateşi yakabilmek için ağaçların kurumuş dallarını kırıyordu. Akşama kadar karın içinde yaktığımız ateşin çevresinde sırtımızdan indirdiğimiz çantalara oturup bekledik. Böyle durumlarda ne fazla konuşmak ne de hareket etmek hoş karşılanmadığı için sessizdik. Yalnızca komuta düzeyinde olan bir-iki arkadaş, gerektiğinde eğilerek mangalar arasında gidip geliyorlardı. Sessiz ama olasılıkları düşünmekten ve her an gelecek bir talimatı beklemekten yorgunduk.

Akşam, askerler tepelerden çekildiler. Biz de büyük bir ateş yaktık. Gece bütün mangaların ateşi vardı. Çevreden topladığımız ağaç dallarını da altımıza sermiştik. Bu sırada askerlerin hareketleri izleniyordu. Anlaşılan onlar da çatışmak istemiyorlardı. Bulunduğumuz yeri tespit ettiklerinde tümümüzü helikopterlerden atacakları roketlerle vuracaklardı.

Sabaha doğru noktamızı değiştirerek vadiden Besta Xince'ye doğru indik. Bir yerde konaklayıp ateş yaktık. İstirahat edip tekrar harekete geçtik. Hep suda yürüyorduk. Altı saat boyunca durmadan yürüdük. O kadar yorulmuştuk ki ikide bir ya suyun kenarındaki karlara ya da suyun içine düşüyorduk. Suyun üstünde bir tabaka buz tutmuştu. Suyu düşüp tekrar kalktığımızda elbiselerimiz buz tutuyor, taşlara sürtündüğünde kırılıyordu.

Rojin arkadaş bir çığlık atarak suya düştü. Arkadaşlar başına toplanarak onu kaldırdılar. Titreyen

arkadaşın donmaması için yürüttük. Önden giden diğer bölüğümüz yerine ulaştığında ateş yakmıştı. Hava kararırken uzaktan ateşleri gördüğümüzde canlanarak hızlandık. Acele ediyorduk etmesine ama sanki ateşler bizden uzaklaşıyorlardı. Kendi kendime; "Ya Rabbim! keşke insanlar kuş olup uçsalardı ve halimizi görselerdi." diyordum. Öyle bir durumdaydık ki, iradelerimiz çelikleşmişti adeta, kendimizin bile hayret ettiği bir direniş sergiliyorduk.

Bir inleyiş duydum. Önden giden bölükten kopan ve kayboldu sanılan bir arkadaştı. O arkadaş da alıp devam ettik ve ateşlere yetiştik.

Arkadaşlar burada üstleneceğimizi söylediklerinde şaşırdım. Çevrede birkaç ağacın dışında gizlenebilecek herhangi bir yer yoktu. Herhangi bir hava saldırısında altına gizlenebilecek kayalıklar aradım ama bulamadım. Yine bakışlarım soğuktan kaskatı kesilmiş arkadaşlara takılı kaldı. Birçoğu gibi yürüyüşün de yorgunluğuyla "Nedir bu halimiz, üstlenecek başka yer mi bulamadık?" diyecektim ki, karın içinde sağa sola koşturup, yakmak için ağaç dalları kıran, yürüyemeyen arkadaşlara yardım eden Aslan Guyi arkadaş dikkatimi çekti. Onun çabası ve içtenliği beni yumuşatmıştı. Kızgınlığım bir anda geçti. "Ne yapabilirim?" diye düşünmeye başladım.

Soğuktan ayakları donmaması için erkek arkadaşlar, elleri ceplerinde kar üstünde tepinirlerken büyük bir ateş yaktım. Ateşi görenler yaklaşıyordu. Onlara, ateşe yaklaşmamalarını, önce ateşin etrafında zıplamalarını, sonra yaşayabileceklerini söyledim. Onlar da öyle yaptılar. Ateşin başında kurulanıp, ısınalım derken, bu sefer de başka bir şey çıktı. Altında

ateş yaktığımız ağacın üzerindeki karlar eriyip, üzerimize akıyordu. Artık bu kadarına katlandık.

Sabah hava aydınlandığında buranın kalmak için uygun bir yer olmadığı söylenince yerimizden kalktık. Birçok arkadaş soğuktan dolayı acı çekiyor, kimileri gözyaşlarını tutamıyorlardı. Yapacağım bir şey yoktu. Ama gözyaşları zoruma gitmişti. Çok güçlü olmadığım için çığlığı bastım. "Kimse ağlamasın. Biz devrimciyiz. Haydi arkadaşlar yürüyelim. Birazdan iyi bir kamp yeri bulacağız" dedim.

O kadar yorgundum ki arkadaşların taşıyamayıp attıkları battaniyeleri önce omzumda taşıdım, sonraysa yerde sürükledim. Önümden yürüyen arkadaşın ayakkabısı düşmüştü. Ona seslenip ayakkabısını düşürdüğünü söylediğimde, ayakkabısının ayağında olduğunu söyledi. Israr ettiğimde, ayağına baktı. Tekrar geri dönüp ayakkabısını bulup giydi.

Çile Nımej'in Besta tarafına düşen Gre Azmana denilen tepenin arkasında, meşe ve çam ağaçlarının bulunduğu bir vadiye indik. Talimat geldi. "Herkes kendi manga yerini yapsın. Burada kalacağız" dendi. Güneş iyice yükselmiş, ısısı sırtımıza vuruyordu. Takım komutanı olan Erdal arkadaşına, karşıdaki yamaçta bir ağacı göstererek, orada kalacağımızı söyledim. Ateş yakıp bir süre dinlendikten sonra bu ağacın altına manga yerimizi yaptık. Tam yemek vakti gelmişti ki, gelen talimat gereği, hava saldırısına karşı intişara geçtik. Bunun için vadiden inerek kayalıkların bulunduğu suya girdik. İki-üç saat suyun içinde öylece bekledik. Helikopterlerin sesini duyduk. Eski noktalarımızı vurdular. Ayrıca Besta'nın çevresindeki Gre Diryan, Zerbil, Herekol gibi yerleri vurdular. Karanlık bastırırken gelen talimat tekrar yerlerimize

dönmemiz yönündeydi. Bulunduğumuz alan bilinmediği için helikopterler izlerimizi bulamamışlardı. Akşam, yarım kalan mangamızı bitirdik. Ağaç dalları koparıp ıslak olan toprağa serdik. Ateşlerimizi yakıp kara çaydanlıkları üzerlerine yerleştirdik. Bu sırada ulaşan bir talimat gereği, arazideki gizli erzak depolarımızdan birine gidip erzak getirecektik. Gece yarısına doğru ulaştığımız yerde bir süre depoyu arayıp durduk. Kar o kadar çok yağmıştı ki, arazi değişmiş ve biz deponun içinde bulunduğu araziye şaşırmiştık. Ayaklarım uyuşmuş, ayakkabılarım karda kaybolmuş ve haberim bile olmamıştı. Ayakkabımı bir saat sonra, o da arkadaşların yardımıyla bulabildim. Daha sonra tekrar aradığımızda depoyu da bulduk. Alabildiğimiz kadar erzağı çantalarımıza doldurduk ve yola koyulduk. İki-üç gün boyunca Gre Azmana'daki bu noktada kaldık. Kardan dolayı birkaç arkadaşın ayakları donmuştu. Daha önceki helikopter saldırısında yaralanan arkadaşlar o koşullarda çok zorlandılar.

Bulunduğumuz noktanın uygunsuzluğundan dolayı yerimiz değiştirmek istedik. Sabit bir noktanın bulunması, eğitim çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi gerekiyordu. Fakat kobralar, başımızın üstünden eksik olmadıkları için yine yerimizi değiştirmek zorunda kaldık. Bizi kamp için uygun bir yer bulup hazırlamamız için önden gönderdiler. Bir kazma, kürek ve baltamız vardı. Kar içinde çoğu zaman kaybolduğum için güçlüklerle yürüyordum. Nihayet bir kamp yeri bulduk. Bayan ve erkek arkadaşlar ayrı ayrı manga yerlerini yaptık. Akşama doğru tüm gücümüz gelip buraya yerleşecekti.

Bu sırada Gabar'dan bir grup arkadaşın yanımıza geleceğini duyduk. Bu arkadaşların çoğu yeni katılmıştı

ve silahsızdı. Yönetim olarak tartışıp, onlara telsizle, o gece yanımıza gelmemelerini bildirmeye karar verdik. Çünkü ne onları barındırabileceğimiz bir yerimiz ne de erzığımız vardı. Bunun üzerine Gabar'dan gelen arkadaşlar, helikopterlerin saldırdıkları ilk kamp yerimize gitmişlerdi.

Birkaç günlük çalışmadan sonra koşularımızı tamamen yaptık. Bu sırada milislerimizin bir yere kadar getirdiği erzakları gidip almamız gerekiyordu. Yirmi arkadaşla birlikte, öğleden sonra, saat üçte erzak getirmeye gittik. Erzak yerine ulaştığımızda ilaç benzeri ihtiyaçlarımızın getirilmiş olduğunu görünce sevindik.

Şırnak'ın hemen yanındaki Gundike Melle köyünden, yeni katılmış genç bir bayan arkadaş erzakları sırtlayıp yola düştüğümüzde rahatsızlandı. Karda yürürken o kadar zorlanıyordu ki, sırtında yükü olduğu halde kendini kara attığında sarı saçlarının savrulduğu yüzü kıpkırmızı oldu. Onun yükünü de alıp yolumuza devam ettik. Gidiş ve geliş için on üç saat hiç durmadan yürümüştük. Sabah şafakta arkadaşlara ulaştık. O kadar yorgunduk ki hemen uyumak istiyorduk. Yorgunluk ve bitkinlik bizi halden düşürmüş, göz kapaklarımız kendiliğinden kapanıyordu. Yemek yediğimiz sırada bir haber geldi; iradesi zayıf olan biri, yaşamımızın zorluklarına dayanamayıp kaçmıştı. Besiya Reş karakolu iki saat uzağımızdaydı. O, yeni bir savaşçıydı, geldiği gibi gitmişti ama bizim kamp yerimizi hemen değiştirmemiz gerekiyordu. Biz görevden dönenler yatmayı umarken neyle karşılaşmıştık böyle. Yürüyemeyeceğimizi söyledim. Akşama kadar noktada kaldık. Karanlık çökünce harekete geçtik.

Bu kez de Şırnak tarafına doğru yürüyorduk. Mola verdiğimizde yiyecek hiçbir şeyimiz kalmamıştı. Boş tabaklarımızla kar atarken kimi arkadaşlar altımıza döşemek için ağaç dalları kırıyorlardı. Bir ateş yakıp biraz dinlendikten sonra tekrar yola koyulduk. Yeni bir üstlenme yeri ararken yaşadığımız zorlukların zayıf olan arkadaşları, özellikle de gerillaya yeni katılanları olumsuz yönde etkileyeceği kaygısını yaşıyorduk. Ateş yakıyor, onları kar üstünde zıplatıyor hatta parkelerini bile kapatarak üşümeyip kendilerini doğaya karşı korumalarını da öğretiyorduk. Fakat çoğunluğu halkın düşmanın baskısı altında yaşadığı ıstırapların tanığı olduğu, bizzat kendileri bunları yaşadıkları için olacak, parmakları donarken bile aldırımıyordu.

Şırnak'tan Uludere'ye giden asfalt üzerinde bulunan Gundike Melle ve Biryen köylerinin arkasına düşen, devlet güçleri tarafından yakılıp boşaltılmış Zırvê köyünün yakınındaydık. Küçük bir derenin içinde olan bu boş köyü randevu yeri olarak kullanırdık. Milislerle burada buluşur, erzakları ve gelen yeni savaşçıları burada alırdık. Zırve köyünün hemen üstündeki tepede üstlenme hazırlıklarını yaparken, üstümüzde bulunan Çile Nimej'e dikkat ediyorduk. Tüm Besta'ya hakim olan bu dağda bulunan karakol, çok uzağımıza değildi. Eğer askerler isteseler dağın zirvesine çıkıp tüm Besta'yı takip edebilirlerdi.

Orada hastalandım. Ellerim uyuşmuş, omuzlarım tutulmuştu. Arkadaşlar, en zor işimiz olan kar altından odun toplamaya gittiklerinde ben gidemedim. Beni sorduklarında durumumu anlattım. Beni orada bıraktılar. Kendileri çalışıyorlardı. Duramadım ben de odun toplamaya gittim. Bitkinlikten dolayı karı temizleyemediğimiz için ateşimizi karın üstünde yaktık.

Ateşimiz yanınca kar eridi. Geçen baharda konumlandığımız manga yerinin taşları ortaya çıktı. Arkadaşlar, dizilmiş taşları görünce şaşırıp sordular. Onlara “geçen baharda gelip kaldığımız yerdir” dedim. Ateşi gürleştiren etrafındaki karlar eridi. Ağaçları yere serdik, üzerlerine uzandık. Akşama kadar dinlenmeye çalıştık.

Arkadaşlar göreve gidince biz mangada kalan üç arkadaş elimize aldığımız tabaklarla yerdeki karları temizledik. Karı temizledikten sonra topladığımız ağaç dallarını yere serdik. Yerden yarım metre kadar yüksekte hazırladığımız döşeğe uzandık. Üşümek için üzerimize naylon attık.

Şafakta yeni uyanmıştık ki, bir arkadaş gelip “Arkadaşlar, eşyalarını toparlasınlar. İki kişi kaçtı” dedi. Bu haber üzerine harekete geçeceğimiz kesinleşti. Her şeyimizi topladık. Bizim gibi toparlanan erkek arkadaşlar yerimizi değiştirmemizin daha uygun olacağını söylediklerinde onlara yerimizin uygun olduğunu, bir şey çıkarsa yerimizi değiştirebileceğimizi söyledim. O sırada Zelal arkadaş ve diğerleri görevden dönmüşlerdi. Zelal arkadaş, bana dün gece bir rüya gördüğünü söyledi. Benim bir yerde olduğumu, insanların beni görmek için sıralandıklarını söylüyordu.

Saat on bir olduğunda ocağın başında oturmuş tartışıyorduk. Silahım elimde, çantam sırtımda harekete hazır haldeydim. Birden helikopterler geldi. Erdal arkadaş tepeden bağırdı. “Dağılın, kendinizi koruyun! Çantalarınızı bırakın, koşun!” Onun haykırışıyla birlikte helikopterler bayan mangasını vurdu. Diğer bayan mangasında büyük bir çığlık koptu. Şırnaklı yeni katılmış olan Nujin arkadaşın sesiydi.

Herkes bir yerden bağıırıyordu. O esnada çantamı ve silahımı kaptığım gibi mangamızın yanındaki kalın bir ağacın oyuğuna girdim. Kobraların attığı roketlerden biri bulunduğum ağacın dalına, diğeri ise yakınına vurdu. Helikopter manevra yapınca etrafıma baktım. Kimseler yoktu. Koşarak vadiye indim. Derenin içindeki arkadaşlar bağıırıyorlardı; "Medya arkadaş çabuk kendini kurtar!" Kar o kadar çoktu ki bir adım atıyor, ikincisinde batıyordum. Derenin kenarına yetiştığımızde bazı arkadaşlar koşarak, oradaki dikenli bir ağacın arkasına saklandılar. Onların yanlarına koştum. Roketleri attıktan sonra havada bir daire çizen kobra döndü ve uçak savarlarla bizleri taradı.

Silahımla kobraya ateş etmeye niyetlendim ama sanki dün geceki karın tümü silahımın namlusuna sıkışmıştı. Mekanizmayı bir türlü çekemiyordum. Helikopter döndü. Bu sefer arka tarafımızı vurdu. Düştüm. Yürümek için kalktım ama tekrar düştüm. Kar içinde uzanmış haldeydim. Ne olduğunu anlamadım. Üstüme gelen Vahap arkadaş elini göğsüme attı. Kan geliyordu. Bilincim yerimdeydi fakat konuşamıyordum. Roket parçasını sırtımdan almıştım. Vahap arkadaş beni yavaşça kaldırarak bir manga yerine götürdü.

Helikopterler tepemizde dönerlerken, Şırnak'tan ve Besiye Reş karakolundan üzerimize havan atılıyordu. Arkadaşlar önümden geçiyordu. Bir bayan eğilip beni kaldıracaktı ki diğertaraftan Erdal arkadaşın sesi geldi. "Heval siz gidin, o şehit düştü!". Arkadaşlar başımda oyalanırlarsa bunun daha ciddi tehlikelere yol açacağını bildiği için o anda böyle yapmak zorundaydı. Arkadaşlar, kendilerini vadiye bırakırlarken, roketler hala patlıyordu.

Yeni katılmış bir savaşçı olan Agit arkadaş kafasından aldığı uçaksavar mermisiyle yaralanmıştı. Herkesi görüyor ama konuşamıyordum. Agit arkadaş durmadan "Biji Serok APO! Biji Serok APO!" diye slogan atıyordu. Uzandığım yerden ona baktıkça güç alıyordum. Bir süre sonra sessizlik hakim oldu. Gözlerimi usulca kapadım.

Kalkıp gitmeyi düşündüm. Gözlerimi açıp doğrulmaya çalıştığımda hiçbir şey göremiyordum. Her taraf karanlıktı. Başımı tekrar yere indirdim. Çok ağır bir yara aldığımı düşündüm. Herhalde birkaç yıldır girdiğim ve hala istediklerimi tam olarak yapamadığım mücadelede hayatımın son anlarını yaşıyordum.

Biraz daha bekledikten sonra tekrar kalkmaya çalıştım. Biraz olsun kendime gelmişim. Güneş yüzüme vururken karşımdaki menengiç ağacı dikkatimi çekti. Altındaki kar erimiş, toprak görünüyordu. Çantam hala sırtımdaydı. Çantamı sırtımdan çıkarıp yürümeye karar verdim. Silahım da oradaydı. Ona bakarken kendi kendime; "sen çalışmadın. Neden seni kaldırayım ki..." dedim. Biraz yürümeye çalıştım. İki adımda bir düşüyordum. Vücuduma şöyle bir baktığımda yalnızca sırtımdan değil, birçok yerden parça aldığımı fark ettim.

Ben o ağaca doğru yürürken, Agit arkadaş da ardım sıra geliyordu. Ağacın altına yetiştik. Ağacın altında oturduğumuzda helikopter gitmişti ama bu sefer de uçaklar gelmişti. Yaralı arkadaşların inlemeleri duyuluyordu, bir bayan arkadaş yanımıza geldi. Bölük komutanımız Şınarklı Haşim arkadaşın raxt ve silahını almıştı. Savaşkan bir komutan olan Haşim arkadaş Mahsum Korkmaz Akademisi'nden geleli henüz birkaç ay oluyordu. Askeri yeteneğiyle birlikte, parti yaşamına

da itinayla yaklaşmasından dolayı saygı toplayan bir arkadaşı. Hava saldırısı sırasında Haşim arkadaş zor durumda olan tepecilere yardıma koşarken önüne bir roket isabet etmişti. Ona saygı duyduğumu tüm arkadaşlar bilirdi. "Kim şehit düşmüş?" diye sorduğumda kimse cevap vermedi. Suskunlaşıp başını öne eğişlerinden şüphelendim. Tiz bir sesle ısrarla sordum. "Haşim arkadaş mı?" Elinde onun eşyalarını tutan bayan arkadaş; "Yaralıdır" deyince sesimi çıkarmadım. Ama Haşim arkadaşın bilincini yitirmeyene kadar silahını ve raxtını kimseye vermeyeceğini biliyordum. Sesimi çıkarmadım. Bayan arkadaş; "seni kaldırayım" dedi. "Gerek yok. Ben gelmiyorum, sen git!" dedim. Israr edince, ona gitmesinin daha iyi olacağını söyledim. Gitti. Ağaca tutunmuş ayakta durmaya çalışıyordum, başım dönüyordu.

Aslan arkadaş, aniden yanımızda belirdi. Ne yaptığımızı sorunca ondan bize bir yer yapmasını istedim. Yerimiz taşlık ve eğimliydi. Burayı düzelden Aslan arkadaş raxtımı belimden çıkardı. Roket parçası değen iki ayağımı da kefiyeyle sardı. Sonra durumu ağır olan Agit arkadaşın üzerine de bir battaniye örttü. "Burada bekleyin, birazdan gelip sizi alacağız" dedi ve gitti. Karanlık çöktüğünde sağımıza solumuza hala havan gülleleri düşüyordu. Ha değdi ha değecek diye düşündüğümünden yerimden hiç kıpırdamadım. Üzerimdeki kefiyeyi bile kıpırdatmadım. Her taraftan gelen patlama sesleri arasında boğazına kan toplanan Agit arkadaşın hırıltılı nefes alış-verişini duyuyordum. Ara sıra bana seslenip "nasılsın?" diye soruyordu. Ona, "iyiyim" diye cevap veriyordum. Agit arkadaş sık sık çok susadığını söylüyordu. "Biraz dişini sık, su iyi

gelmez" dedim. "Kar ver bana" diye ısrar ediyordu. Ben de "olmaz" diyordum. Onun kadar ben de susuzluktan kavruluyordum ama ağzımı açmıyordum. "Biraz daha bekle arkadaşlar gelecekler" dedim. Sustu.

Gece saat onda kefiyeyi üstümden attım. Gökyüzü yıldızlarla kaplıydı. Aydınlık gecede, yaralı arkadaşların seslerini duyuyordum. Bir gün boyunca süren, kıyameti andıran patlamalar ardından, gece sanki dünya tazelenmiş her şey güzelleşmişti. Bir de yaralılar inlemeselerdi. O anda aniden yüreğimden kopan bir sesle "niçin bizi burada bırakıp gittiniz hevalnooo!.." diye bağırdım. Böylelikle tüm nefesimi tükettim. Boğazım düğümlendi. Ağlamaklı oldum. Bir daha bağırdım. Bu sırada yukarıdan birileri seslendi. "Hevala Medya. Biz arkadaşlarımızı bırakmadık. Nasıl sizi bırakırız" Bağıra bağıra iniyorlardı. Özellikle savunmamızda bekleyen Piro arkadaşın gür sesini duyuyordum.

Piro arkadaş yanıma gelip ne istediğimi sordu. Ona, ayaklarımın donduğunu, koptuklarını sandığımı söyledim. Bir parça naylon getirip ayaklarıma sardılar. Elllerinden başka bir şey gelmiyordu. Piro arkadaş; "Biz buradayız. Tepede sizin savunmanızda kalacağız. Biraz daha dişinizi sıkın. Arkadaşlar birazdan sizi alacaklar" dedi ve gittiler. Agit arkadaş da onları görünce morali yerine geldi. Arkadaşların yakınımızda olduklarını bilmemiz bizi adeta diriltmişti.

Yarım saat geçmemiştir ki, iki arkadaş geldi. Sonra diğer arkadaşlar gelip etrafımızı sardılar. Bizi kaldırmak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Bu sırada yanımıza ulaşan arkadaşlar, birbirlerine benim sağ olduğumu söyleyip sevinçlerini yansıtıyorlardı. Ben de kendi içimden gülüyor, kendi kendime sağ olduğumu

tekrarlıyordum. Bir arkadaş diğerlerinin ardından geldi. "Çabuk diğer yaralılara koşun. Medya arkadaşın durumu iyidir. Onu omzumuza alıp öyle götürürüz" dedi. Vahap arkadaş, Zelal arkadaş beni alması için göndermişti. Ona "Medya'nın sağ kalmış olduğunu sanmıyorum. Ama yine de alıp gelin" demiş. Bir arkadaş beni sırtladı. Zelal arkadaş da onun silahını aldı. Arkadaşın boyu kısa olduğu için karın üstünde adeta sürüklenerek götürülüyordum. Arkadaşın belindeki şarjörler böğrüm batıyor canımı acıtiyordu. Beni taşıyan arkadaşlar yorulduklarında, beni karın üstüne bırakıp bir süre dinleniyorlardı. Onların çektikleri eziyeti gördükçe üzülüyor, onlara beni bırakıp gitmelerini, söylüyordum. Onlarsa gülüyor, moral vermeye çalışıyorlardı.

Aceleyle, yaralananları bir yere topladılar. Isınmamız için büyük bir ateş yaktılar. Yaralı olan Xebat arkadaş sekiz arkadaş almaya gittiler. Fakat iri cüsseli olan Xebat arkadaş kaldıramadıkları için onu üşümesin diye bir naylona sarıp orada saklamışlardı. Daha sonra onu kalabalık bir grup arkadaş almaya gitmişti. Gabar'dan yanımıza kurye olarak gelen Şırnaklı Delil arkadaş ise yolda şehit düştü. Böylelikle saldırıda şehit düşenlerin sayısı sekize ulaşmıştı.

Arkadaşlar bizi Zirve köyünün altındaki vadiye doğru götürdü. Ancak üç kişinin sığabileceği bir mağaraya girdik. Tüm arkadaşlar, biz yaralıları korumak için koşuşturuyor, çevrede güvenlik tedbirleri alıyorlardı.

Biryan köyü üç saat uzağımızdaydı. Arkadaşlar karı yararak köye gittiler. Otuza yakın milis geldi. Agit arkadaş yanımda yatıyordu. Hiç sesi çıkmıyordu. Neden sustuğunu merak ettim ve arkadaşlara onun

neden konuşmadığını sordum. Agit, Xebat ve diğer arkadaşlar ağır yaralıydı. Bir süre sonra arkadaşlardan birisi diğerlerine mezar kazıp kazmadıklarını sordu. Agit arkadaşı alıp götürdüler. O da, şehit düşmüştü. Dört gün sonra milisler Xebat arkadaşı getirdiler. İki ayağı donmuştu. Bileh, Zurava, Gundike Melle ve Biryan köylerinden gelen iki yüze yakın insan yardımımıza koştu. Tümümüzün şehit düştüğünü sanan köylüler sağ olduğumuzu gördüklerinde çok sevindiler. Bizlere sarılıyorlar, gözlerinden sevinç gözyaşları akıyordu.

Çile Nimej'in ardındaki kent, Şırnak, günden güne acımasızlaşıyordu. Orada insanlar açlıktan, hastalıklardan, kurşunlardan ölüyorlardı. Besta'yı terk edenlerin kaderiydi bu. Çok yakında bahar gelecekti Besta'ya. Yaşam, dünya da hiç olmadığı kadar gür fışkıracaktı topraktan. Diz boyunu aşan yeşil otlar, rengarenk çiçekler içinde kalacak, ıssız köylerde gerillalar özgürlüğün sesi olacaklardı. Her şeye rağmen Şırnak'ta yitirilen yaşam Besta'da yeniden yeşeriyordu.

Medya Xınisi

LEVİNE'DEN CUDİ'YE KARLI YOL

"Çocuklar dahi kanmamıştı"

Rüzgar, kuzeyin erişilmez dağlarından esiyordu. Sesinde hırçınlığın ve uyumun gücü vardı. Bu yerlere yabancı olduğu nasıl da belliydi. Soluk soluğa eserek, saklanacağı, dinleneceği bir yerler arıyordu. Büyüklüğü tasavvur bile edilemeyen bu coğrafyayı nasıl bir çırpıda aştığına akli erdirmek çok zordu. Bir ağaç dahi bulamayışı onu çılgına çevirmişti sanki. Oysa Kato'yu

biraz tanımış olsaydı veya Kato'nun görkemliliğini duymuş olsaydı, böylesi bir arayışa girmezdi. Çünkü Katolar kendini yeşilden arındırmış, tek hedefi göklere ulaşmakmış gibi mağrur bir şekilde başını kaldırmış, devlere benziyordu. Oysa birkaç ağaç olsa yaprakların arasına gizlice sokulur, soluklanırdı ya da sert kayaların içinde kendisine güzel bir yer bulur dinlenirdi. Şimdi ne esintisi ile sarsacağı dallar ne de önünde engel olabilecek başka bir şey. Sadece Kato'nun uçurumları vardı onun yolunu kesen. Bize yol veren uçurumlar.

93-94 yılı kış aylarını Levine'de geçirmeye karar vermiştik. Baharı orada karşılayacak ve gerillada bir ilki yaşamının gururunu taşıyacaktık. İlkti çünkü daha önce hiçbir gerilla gücümüz kışı Katolarda geçirme cesareti göstermemişti. Orada kışlar en şiddetli en soğuk ve en acımasız haliyle yaşanırdı. Bunu bildiğimiz için hazırlıklara yaz aylarından itibaren başlamıştık. Bulunduğumuz doğal mağarayı tam bir kamp yerine dönüştürmüştük. Bütün çalışmaları tamamlamış, hiçbir eksiğimizin kalmamasına dikkat etmiştik. Gazımızdan televizyonumuza odunumuzdan battaniyemize kadar bir çok temel ihtiyacımız ve lüks saydıklarımızın (gerillada battaniye, fanus, TV lüksler arasına giriyor)hepsi giderilmişti. Eğitim alacağımız sınıfımız bile hazırды.

Kasım ayı sonlarında Kato silsilesi beyaz bir tülle örtülmüş gibiydi. Yaz aylarının kahverengi Katosu şimdi mavi gökyüzüne yerden uzanan bulut gibiydi. O bizim gibi ne kışın hışmından korkuyor ne de kar ve fırtınaya karşı herhangi bir hazırlık yapıyordu. Tüm varlığı, gerçekliği ve çıplaklığıyla kendisini dimdik

tutuyordu ayakta. Tıpkı tarihi kadar gizemli ve görkemliydi.

Kato silsilelerinden olan Kato Kavala alanında kalıyorduk. Zirvesi yüksek kayalıklarından ve derin uçurumlardan oluşuyordu. Kato'nun kuzeye bakan yamacındaki mağaramızdan Kawala, Betkare, Peyanus köylerini rahatlıkla izleyebiliyorduk. Güneye bakan tarafında ise Marinos, Anitos, Gutisa, Hare köyleri vardı. Bazen gizlice zirveye çıkıp köyleri izlediğimiz olurdu. En çok çocukları seyretmek hoşumuza gidiyordu. Hele bir de anneleri onları kovaladığında tüm gün anlatılıp gülünecek malzemeler bulunmuş oluyordu. Rengarenk elbiseleriyle kadınlar, genç kızlar köy içinde sürekli çalışıyorlar, çocuklar ise çığlık çığlığa oyunlar oynuyordu. Onlar için mevsim değişimi çok fazla engel değildi. Çoğu yarı çıplak karın içine atıyordu kendisini. Onları seyreden bir grup gerilladan habersiz oyunlarını sürdürüyorlardı. Başlarını kaldırıp şöyle bir baksalar köylerinin hemen üstündeki dağların zirvelerine biri göremezlerdi ama çoğu zaman oradaki varlığımızdan haberdar olsalar ne yaparlardı diye de düşünürdüm. Ya da onları birbirimize anlatıp gülüştüğümüzü tahmin ediyorlar mıdır? diye geçiriyordum aklımdan. Yaz aylarında köylere gidiyor, onarla uzun uzun sohbet ediyordum. Ama çocuklar hep annelerinin eteklerinin arkasına saklanır, şaşkın şaşkın bize bakarlardı. Onları kucağıma alıp doyasıya sevmeyi hiç başaramadım. İçimde bir ukde olarak kaldı. Fakat önümüzdeki bahar sokakta yakaladığım ilk çocuğu sıkıca sarılıp, öpeceğime dair karar almıştım.

Kato'ya ilk baharda Botan'dan gelmiştim. O zaman Hakkari alanına yedinci bölge deniliyordu. Ve bu bölge Zağroslara bağlıydı. Alana gönderiliş nedenlerinden biri

o yöreyi ve insanlarını çok yakından tanıyor olmam diğer ise ailemin çevre köylerde oturuyor olmasıydı. Düşmanın koruculaştırma baskılarına dayanmayan bazı akrabalarımız silah almış olsalar da bizim için milislik görevlerini de yapıyorlardı. Hem yöre halkına olan yakınlığım hem de ailemin konumundan dolayı gelmiş olduğum alanda sonbahar aylarına kadar aktif çalıştım. Kış orada geçiriyor olmamız bizim açımızdan oldukça tehlikeliydi. Çünkü herhangi bir deşifrasyonda yer değiştirmemiz gerekirse bunu yapacak koşullarımız çok azdı. Her ne kadar alanın en güçlü arkadaşları seçilmişse de, kış koşullarında Kato'da kalmak sadece zor değil, imkansız gibi bir şeydi. Bu nedenle mümkün olduğu kadar gizli hareket ediyorduk. Mağaradan yirmi dakika uzaklıkta olan tepeciler bile gündüz ve gece grupları şeklinde hareket ediyordu. Gün boyunca ateş yakmıyor ve iz çıkarmıyorlardı. Bu kadar hassas yaklaştığımız güvenliğimizi Botan adında biri bozdu.

Botan, bir önceki yılın ilk baharında partiye katılmıştı. Partiye geliş amacı gerilla olmak ve ulusal mücadele vermek değil, ondan birkaç ay önce katılan kız kardeşini alıp götürmekti. Ayrıca ajanlaştırmıştı da. Yani düşmanın onun gerillaya geldiğinden ve ne yapmak istediğinden haberi vardı. Yazın hareketli günlerinden biriydi. Eylem hazırlıkları tamamlanmış, herkes mevzilenmişken Botan eylemi sabote etmişti. Bu yüzden soruşturmaya alınmıştı. O zaman onun ajan olabileceği ihtimali üzerinde kesin görüş belirtilse de, arkadaşlar son bir şans verip tekrar çalışmalara katma kararı almışlardı. Botan'da partileşme, kişilikte yenilik yapma kaygısı olmadığı için günlük yaşamda sık sık sorun olabilecek davranışlarda bulunuyor ve herkesin gündemi oluyordu. Yaz boyunca kız kardeşini

göremeyince amacına ulaşamamanın verdiği hıncı, dikkatleri üzerine çekerek veya küçük sorunları büyüterek alıyordu. Sonunda ajan olduğuna kesin kanaat getirdik ve askeri mahkeme yaptık. Burada da amacımız onun durumunu bildiğimizi belirtmenin yanı sıra içinde bulunduğu durumu değiştirmesi için bazı yaptırımlarda bulunmaktı. Mahkeme kararını eyalet yönetimine bir gün sonra iletcek ve eyalet yönetiminin aldığı kararı uygulayacaktık. O gün muhabere oldukça gecikmişti. Muhabereyi ikinci güne ertelemek zorunda kalmıştık. Sabah gün ağarmadan ben ve iki arkadaş en yakın köye inmek için yola çıktık. Önce tepecilerimizin yanına gidip bir süre bekledik. Tepecilerin yanında hiç beklenmedik bir anda hastalanmış, grupla birlikte köye gidememiştim. Arkadaşlar köye indikten birkaç saat sonra mağaradaki arkadaşlarla bağlantı kurdu. Botan'ın kaçtığını söylediler. Mağaramız Peyanus köyü karakoluna bakıyordu. Bu, Botan'ın çok kısa bir süre içinde karakola ulaşacağı ve bizi ihbar edeceği anlamına geliyordu. Tepecilerin yanından çok gizli bir şekilde ayrılıp, mağaraya ulaştım. Arkadaşlar Botan'ın gece saat dört sularında ayakkabısız bir şekilde kaçtığını söylediler. Demek ajan olduğunu anladığımızı bilseydi daha önce kaçacaktı. Fakat şimdi kaçması bizi oldukça tehlikeli bir duruma sokuyordu. Botan en kısa sürede karakola ulaşacak ve arkasından düşman mağaraya saldıracaktı. Saldırı yapacaktı. Çünkü bu koşullarda bizim alan değiştiremeyeceğimizi iyi biliyordu. Ya son mermiye kadar çatışıp kendimizi imha edecektik, ya da teslim olacaktık. Yine mağaraya kimyasal atıp hepimizi ölü ele geçirebilirdi. Bunları tahmin etmek ne hayalcilikti ne de karamsarlık. Sadece savaşın birkaç

yılına bakmak bile bizi böylesi bir çıkarıma götürüyordu. Çünkü buna benzer olaylara sık sık rastlanırdı.

Hava kararır kararmaz, yanıma iki arkadaş alıp kendi köyüme gittim. Köyüm noktamızdan bir saat uzaklıktaydı. Mağaradan köye gidiş tek bir yerden yapılabilirdi. Düşman gelirse, bu yolu kullanmak zorundaydı. Tek yolu olan dağdan inip, köye ulaştık. Köylüler bizi görünce çok şaşırdılar. Bu zorlu kış aylarında nereden geldiğimizi, ya da nasıl geldiğimizi oldukça merak ettiler. Onlara birliğimizden ajan olarak gelen birinin kaçtığını, onun karakola gitmesini engellemek istediğimizi söyledik. Köylüler hemen harekete geçtiler. Birkaç saat sonra Botan'ın çoktan karakola ulaşmış üslenme yerimizi söylediğini öğrendik. Bu haberi arkadaşlara ulaştırmak için hızla yola çıktık. Köylülerin gözlerinden kaygı okunuyordu. Eminim karşı karşıya olduğumuz tehlikenin büyüklüğünü anlasalardı, panik olurlardı. Ama şimdi sadece bu karda nasıl yürüyeceğimizin sıkıntısını yaşıyorlardı.

Mağaraya ulaştığımızda arkadaşları bizi bekliyor bulduk. Onlara köyden aldığımız tüm haberleri aktardıktan sonra tartışmaya başladık. Yapabileceğimiz herhangi bir şey yoktu. Ne alan değiştirebiliyorduk ne de başka bir üslenme alanına gidebilirdik. Mağaranın stratejik bir yerde olmasına duyduğumuz güvenle olduğumuz yerde kalma kararı aldık. O gün akşama kadar hiçbir şey olmadı.

Ertesi gün hava daha ağarmadan iki takımın savaşılabileceği kadar iki mevzi yaptık. Biri mağaranın hemen önündeydi. Ve yola hakimdi. Bununla karadan gelişleri engelleyecektik. Diğer, mağaranın üzerinde ve tüm sırta hakimdi. Kobra indirmelerine ve saldırılarına

karşı koyabilir bir mevziydi. Mağaranın girişi gömülü gibi durduğu için kobra atışları isabet etmiyordu. Ayrıca mağaranın önünde yaklaşık iki yüz metre uzunluğunda bir düzlük vardı. Bu düzlük askerlerin kolaylıkla gelmelerini engelleyecekti. Çünkü sırtın arkasından çıkıp düzlüğe giren her asker keklik gibi avlanırdı. Mevzilerimizi hazırlamış, BKC ve B-7 silahlarımızı da yerleştirdikten sonra beklemeye başladık. Hava aydınlanmaya başlamıştı. Gökyüzü açık ve bulutsuzdu. Havanın ayaz olmasından dolayı karın yüzeyi sertleşmişti. Bu havada değil mevzide beklemek soluk almak bile çok zordu. Rüzgar yanaklarımızı ve dudaklarımızı bıçak gibi kesiyor, nefes alışverişlerimizde soluğumuz havada donuyordu.

Güneşin ilk ışınları Kato zirvelerine vurunca, askerlerin geldiğini gördük. Herkes pür dikkat bekliyordu. Subay olduğunu tahmin ettiğimiz bir asker, mağaranın önündeki düzlüğün bittiği yerdeki küçük sırta çıkarak, tabancayla ateş açmaya başladı. Amacı mağarada olup olmadığımızı netleştirmekti. Yoksa o da tabanca mermilerinin mağaraya ulaşmayacağını biliyordu. Cevap vermeyecek, düzlüğe gelmelerini bekleyecektik. Çünkü düzlüğe biz hakimdik. Bu sırada mağaranın üzerindeki mevzide bulunan bir arkadaş panik olup, BKC ile sırtın üzerindeki subay olduğunu tahmin ettiğimiz askere ateş açtı. Arkadaşın ateş açmasıyla birlikte tüm askerler saklandı. Hiçbirine bir şey olmadı. Kısa bir süre sonra Kürtçe konuşma sesleri duyduk. Ne olduğunu anlayamadık önce. Ama sonra sesler yükselince, bunların yakın akrabalarım olan çeteler olduğunu gördük. Halil'i çağırıyorlardı. Halil ve ben akrabaydık. Az sonra benim adıma da söylemeye başladılar. Teslim olmamız için çağrı yapıyorlardı. Oysa

bir yaz boyunca tüm erzağımızı getiren, kış üslenmemiz için gece sabahlara kadar yük taşıyan, en ufak bir isteğimiz için çırpınan bu insanlar, şimdi teslim olmamız için çağrı yapıyorlardı. Korkunun Kürt halkı üzerindeki etkisini görmenin yanında, bunun acısını yüreğimde duyumsuyordum. Oysa onların bize karşı duyduğu sevginin, bu anlamsız korkuyu aşmış olması gerekiyordu. Akşama kadar süren çatışma, gecenin karanlığıyla durmuştu. Mağaraya geldiğimizde dinlenmeye çalıştık. Gün boyunca yaptıklarımızı anlatıp, neler yapmamız gerektiği üzerine tartışmalar yürüttük. Sabah hava aydınlanmadan diğer iki takım mevzilendi. Savaşma sırası diğer takıma geçmiş olmasına rağmen çatışmayı mağaradan, anı anına, heyecanla takip ediyorduk. Akşama kadar süren çatışmada subay yardımcısının vurulduğunu duyduk. Bizden hiç kayıp verilmemesi ise işin en güzel yanıydı. İlk iki günü fazla zorlanmadan geçirmiştik. Sadece bir gün kardan yaptığımız mevzilerde kalmıştık. Erzak sorunumuzda yoktu. Ancak süresini tahmin edemediğimiz bu çatışmanın bir zaman sonra aleyhimize dönüşeceğiinden hiçbir şüphemiz yoktu. Çünkü hem cephanemiz azalıyordu hem de düşman her gün bir öncekinden daha şiddetli gelecekti. En büyük tehlike kimyasal silahtı. Düşman bu konuda hiçbir sınır, kural tanıımıyordu. Bu silahı kullanma tehdidini sık sık yapıyor, teslimiyete çağırıyorlarsa da, biz kendi aramızda uzun uzun tartışıp kayıpsız bir çözüme ulaşmanın yollarını arıyorduk.

Mevziden gelen arkadaşlar ıslak çoraplarını çıkarmış onlar için hazırlanmış mercimek çorbasını içiyorlardı. Gözlerinden sevinç ve gurur okunuyordu. Tüm gün karın içinde savaşmış olmanın verdiği

yorgunluk umurlarında bile değildi. Birçoğu “yarın yine mevziye gideceğimi” diyordu. Arkadaşların bu kadar moralli ve iradeli katılmaları herkese güç veriyor, en ufak bir ikircikliğe yer bırakmıyordu. Akşam yürütülen yoğun tartışmalar sonucunda mağaranın beş yüz metre yukarısında bulunan küçük mağaraya taşınma kararı aldık.

Düşman üçüncü gün geri çekildikten sonra altı gün boyunca gelmedi. Bu süreyi fırsat bilerek yukarıdaki mağaraya gittik. Bu mağara diğerine oranla daha küçük ve dardı. İçindeki fazla toprağı attık. Erzağımızın ve temel ihtiyaçlarımızın bir kısmını oraya taşıdık. Altmış kişi için biraz küçük olsa da konumunun stratejik önemi katlanma duygumuzu geliştiriyordu. Önemli olan güvenliğimiz ve sağlığımızdı. Böylelikle Kato’nun zirvesine yerleşmiş olduk.

Zirve deyip geçmemek lazım. Labirent kayalıklar ve dibine bakmaya cesaret edemediğimiz uçurumlar ona zirve olmanın tüm vasıflarını kazandırmış, içinde olana yaşamını koruması için her türlü imkanı tanımıştı. Kato’nun hem güney hem de kuzey yamaçlarını ve daha gözün bile alamadığı uzaklıklar buradan görülebiliyordu. Köylerdeki eski canlılık, hareketlilik, yerini silah soğukluğuna bırakmıştı. Düşman, köylülerin kendilerine bu kadar yakın konumlanan gerilla gruplarından haberdar olup olmadıklarını öğrenmeye çalışıyordu. Altı gün içinde yerimizi değiştirip değiştirmediğimizi öğrenmeye çalışıyor, en zayıf olan yönümüzden yakalamak istiyorlardı. Ama köylüler o kadar duyarlı yaklaşmıştı ki bırakalım bilgi vermeyi çocukları dahi kanmamıştı. Bu bağlılık düşmanı kızdırmış olacak ki tankları köylere kadar getirmiş ve köylülere ölümü her an hissettiriyorlardı.

Yeni mağaramızın yönü güneye bakıyordu. Kato'nun güneyi dipsiz uçurumlardan oluşuyorsa da, biz köylere iniş yolunu bulmuştuk. Yaz aylarında kullandığımız ince patikayı metrelerce karın altında da olsa görüyor gibiydik. Yolun belirginleşmiş olması bizim açımızdan dezavantaj olsa da yerimizin yüksek oluşu ve tüm yola hakim oluşumuz bu kaygıyı gereksiz kılıyordu.

Altıncı günün sabahıydı. Gökyüzü bulutsuz, yeryüzü sessizdi. Güneş yavaş yavaş yüzünü göstermeye başlamıştı. Gece ayazında yüzeyi buz tutmuş kar, güneş ışınlarının değmesiyle ılık ılık oluyor göz alıyordu. Rüzgar hala çok soğuk esiyordu. Sıkı sıkıya bağladığımız kefiyelerimizle yüzümüzü güneşe dönmüş, bizi ısıtmasını bekliyorduk. Bugünde düşman gelmedi diyenler oldu. Geleceğinden hiçbir şüphemiz yoktu. Hazırlıklı ve donanımlı bir şekilde sonuç alacağı bir yönelim için hazırlandığı konusunda hemfikiridik. Aynı şekilde bizde hazırlanmıştık. Silahlarımızı temizlemiş, mevzi ve pusu gruplarının düzenlemelerini yapmıştık. Köylüleri seyreliyorduk. Her zamanki hareketlilik yoksa da, günlük işlerini yapan kadınlar ve erkekler görünüyorlardı. Çocuklar, evlerinin çevresinden uzaklaşmıyorlardı. Birkaç saat sonra Harê köyüne askerler girdi. Köye giren askerler rastgele taramaya başlayınca, köylüler çığlık çığlığa evlerine koştular. Amaçları köylüleri korkutmaktı. Çünkü çatışma boyunca sergileyecekleri vahşete kimsenin tanık olmasını istemiyorlardı. Kısa bir süre sonra tank getirildi ve yönü bize doğru çevrildi. Yanımda oturan bir arkadaş gülümseyerek; "şenlik başlıyooooor!" deyince herkes gülmeye başladı. Daha önceden yapılmış düzenlemelere göre herkes yerini aldı. Birbirimizden

ayrılırken ağızlarından çıkan tek sözcük "serkeftin"di. Bazıları şakalaşıyor, bazıları nasihatler veriyor, kimisi ise çoraplarının üzerine bir yenisini daha giyyordu. Hakkari tarafından kobra sesleri duyulunca, bunların indirme yapacağını tahmin ederek tartışmayı bırakıp hızla yerlerimizi aldık. Bir takım mağaranın üst tarafında kardan yapılan ve yüksek kayalıklarla çevrili mevziye çıkarken bir takım da hem yola pusu atmış, hem de mağaranın girişinde mevzilenmişti. Kawala ve Betkare köylerinden askerler gelmeye başladı. Köylerin hepsi tutulmuş, çember, pusu atılmış ve on iki kobra arka arkaya geliyordu. Bu sefer çok ciddi görünüyorduk. Onlar da bizi kolay kolay imha edemeyeceklerini anladıkları için her türlü hazırlıklarını yapmış son model silahlarıyla bizi çember içine almışlardı. Uzun bir süre uzağımızda durdular. Silah mesafesine girmiyorlardı. Hakkari'den gelen kobralar Kato'nun kuzeyinde Kato kadar yüksek olan Navgire tepesine indirme yaptılar. Bunlar özel timler ve Ayşeciklerdi. Tepeye iner inmez tepedeki karı temizleyip çadır açtılar. Köylerden gelen askerler bir süre ilerlemediler. Köydeki tank üzerimize doğru atışlar yapıyor ancak isabet ettiremiyordu. Mağaramızın giriş kısmı yüksek kayalıklarla korunduğu için hiçbir tank veya havan ateşi isabet etmiyordu. Sürekli uçuş halinde olan koblalarda sırayla tarama yapıyorlardı. Artık sıralamayı ezberlemiştik. Önce tank, sonra havan, ardından kobra ve en son ise kara saldırısı olacaktı.

Öğleden sonra kara saldırısı başladı. Köylere gittiğimiz yollardan biraz sonra başlarına geleceklerini bilmeden ilerliyorlardı. İlk atışı pusu grubumuz yaptı ve oldukça etkili vurdu. Ve ardından mevzidekileri

vurmaya başladılar. Yoğun ateş altında düşen düşman askerlerinden bazıları ölmüş, bazıları ise ağır yaralanmıştı. Arkadan gelen askerler yaralılara ve cenazelere basarak geçiyorlardı. Hepimizi şaşkına çeviren bu görüntüye hiçbir anlam verememiştik. Nasıl oluyor da bir insan cenazelerden etkilenmiyor ya da yaralıları kurtarmak yerine onlara basarak geçiyordu. Yanımdaki arkadaş "Birde bizim uyuşturucu kullandığımızı söylüyorlar. Bu özel timin ve Ayseciklerin uyuşturucu aldığından eminim" İnsanı derin düşüncelere götüren bu görüntülerin nedenini anlamak ve açıklamak oldukça güçtü. Hava kararmak üzereyken askerler bir kademe geri çekildiler. Gece çatışma duruyordu. Ancak tank atışları devam ediyordu. Tüm arkadaşlar mağarada toplandık. Tek eksiğimiz kara çaydanlıkta kaynayan çayımızdı. Odunumuz olmadığı için ısınamıyorduk. "Bari çay kaynatacağımız kadar odunumuz olsaydı" diyordu bir arkadaş. Hani buz tutmuş parmakların arasında sıcacık bir çaya hiç kimse hayır demezdi.

Radyodan haberleri dinliyorduk. Spiker, Hakkari il sınırında bir grup terörist ile girilen çatışmada, birçok teröristin öldürüldüğünü, henüz diğerlerinin ele geçirilmediğini ve çatışmanın son hızla devam ettiğini söylüyordu. Mağaranın içi kahkahalarla doldu. Bir arkadaş, "kendi cenazelerini terörist diye tanıtıyorlar herhalde" dedi. Oysa bizden, tek bir arkadaşın bile burnu kanamamıştı. Bu haberle ne yapmak istediklerini çok iyi anlıyorduk. Nöbetçiler ve pusu grubu dışındakiler, dinlenmeye çekildiler. Çünkü gün ağarır ağarmaz çatışma yeniden başlayacaktı.

İkinci gün sabah ilk atışları kobra yaptı. Ardından tank, sonra da havan atışları oldu. Kısa sürdü. Karadan

saldıracaklarını tahmin ediyorduk. Asker sayılarında da artış görünüyordu. Çeteler savunma amaçlı karşımızda mevzilenmişlerdi. Çoğu akrabam olmasına rağmen ve onların hangi şartlar altında silah aldıklarını bildiğim halde, onların düşman saflarında olmalarını gururuma yediremiyordum. Kurşun sıkıyorlarsa da öncülük yapmıyorlarsa da onların yanında oluşları dahi bir ihanetti.

Askerlerin arasında Ayşeciklerin geldiğini gördük. Onlardan da vurulanlar oldu. Savaşa neden katıldıklarını anlayamadığım bu kadınların hangi amaç uğruna ya da ne gibi çıkarlar için gelmiş olduklarını bir türlü tahmin edemiyordum. Onları Navgıre tepesinde özel timlerle kar topu oynarken izlediğimde asker olmaktan, amacına bağlı kadınlar olmaktan çok uzak olduklarını anladım. Bunlar olsa olsa toplumda dikiş tutturamamış, kendilerini herhangi bir yerde konumlandıramamış ya da ahlaki olarak dışlanmış kadınlar olmalı diye düşünüyordum. Yoksa hiçbir Türk ailesinin gencecik kızlarını bu askerlerin arasına göndermeleri mümkün olamazdı. Her türlü ahlaki, kültürel değerden yalıtılmış, tek amaçları öldürmek olan bu insanlarla yaşamalarına müsaade etmezlerdi... Çünkü hiçbir inanç, özgürlük taşımayan bu katılımda zavallı kızlar sadece cinsel obje olarak kullanılıyordu.

Öğleden sonra kobra mevzimizin çok yakınına indirme yaptı. Kobra alçalmaya cesaret edemediğinden askerler yüksek bir mesafeden kendilerini yere atıyorlardı. Onlara ateş açınca kaçacak yer bulamadılar. Bombalarla saldırı düzenledik ve o günkü altıncı saldırı teşebbüsünü de kırmış olduk. Bir arkadaş kobradan kamera çekimlerinin yapıldığını söylüyordu. Akşam radyoyu dinlediğimizde dün

akşamki haberin devam veriliyordu. Önemli bir gücü kırılan teröristleri bir süre sonra ele geçireceklerini ve kendilerinden hiç kayıp verilmediğini söylüyordu.

Bizi kaygılandıran bir diğer konu ise partiye hiçbir bilgi veremeyişimizdi. İlk gün durumumuzu aktarıp, nasıl davranacağımıza yönelik talimat isterken, eyalet yönetimi benim araziyi iyi bildiğimi söylemişti. Bu, şu anlama geliyordu; Botan'a gidecektik. Çünkü o yolu tek bilen bendim. Arkadaşlar radyodan aldıkları haber ile merak içinde kalmışlardır kaygısını yoğun yaşıyorduk. Küçük bir fırsat bulup bilgilendirmeyi o kadar çok istiyorduk ki ama büyük cihazımızı çalıştırabileceğimiz akümüz bitmişti. Küçük cihaz ise çok uzak mesafelerle bağlantı kurulamıyordu.

Üçüncü gün hava aydınlığında, Hakkari, Beytüşşebap ve Şırnak yollarının tutulduğunu ve asker sayısının üçe katlanmış olduğunu gördük. Her gün bir diğerine göre daha ağır yöneliyor, sonuç alamayınca daha da kızıyorlardı. Bizim için tek bir yol açık bırakılmıştı. Bu yolda karın içinde ölmemiz anlamına geliyordu. "Teslim olun" çağrıları artıyordu. Partinin bize yardım edemeyeceğini söyleyerek ümidimizi kırmaya çalışıyorlardı.

Cephanemiz bir sonraki gün bitebilirdi. Bunun yanında yukarı mağaraya taşıdığımız az miktardaki erzığımız da bitmek üzereydi. Ve düşman şiddeti gittikçe artıyordu. Bölük yönetimi olarak durumumuzu değerlendirdik. En mantıklı kararı almaya çalıştık. Kararımız; bir takım bu gece Kato Marinos'a doğru gidecekti. Giden grup yolu açmış olacaktı. Ayrıca iki gruba ayrılmış olacaktık. Ertesi gün kalan takım çatışacak diğerleri operasyon alanının dışına çıkacaktı. Akşam kalan takım Kato Marinos'a geri çekilecekti.

Kato Kavala ile Kato Marinos arasında bir buçuk saatlik yol olsa da, bu yolu en hızlı şekilde almak için gruplar az sayıda olmalıydı.

Hava karardıktan sonra bir takımımız Kato Marinos'a doğru yol aldı. Onlardan ayrılmak zor geliyordu fakat savaşı en mantıklı kararı aldığımızda kazanabileceğimizi biliyorduk. Küçük cihazla sürekli bağlantı kuruyor, onların Kato Marinos'a yürüyüşlerini dakika dakika takip ediyorduk. Düşman bir grubun çıktığını öğrenince o an bir çatışma başlayacağından emindik. Bu nedenle hava aydınlanmadan ulaşmaları gerekiyordu. Metrelerce karı yarıp yürümenin zorluğunu hepimiz bildiğimiz için gecikmeye anlam verebiliyorduk. Neyse ki grup, hava aydınlanmadan hedeflenen mağaraya ulaştı. Sıra bizdeydi. Bu gece bizde onlara ulaşacak, sonra Botan'a gidecektik. Ama gün boyu sürecek olan çatışmaya katılmak zorundaydık.

Saat altıda başladık. Hava öylesine güzeldi ki bazen tüm silahların susmasını ve başımı gökyüzüne kaldırıp mavilik içinde hayallere dalmak istiyordum. Ya da bizi tüm çatışma boyunca yalnız bırakmayan atmacaların kanadına takılmayı. Şimdi ne yüzümde çocukların coşkusunun tebessümü ne de gökyüzünün sakinliği yüreğimdeydi. Sadece mermi, roket, havan ve top...

Yaşamımı adadığım güzel günlere olan inancın dirayetini hissediyordum. Artık ne başka bir yaşama çağrı ne de ölümün soğuk nefesi beni ilgilendirmiyordu. Günlerdir direncimizi kırmak için her türlü yolu denediler. Ve hiçbir sonuç alamdılar. Oysaki bizim sadece kleşimiz ve BKC'miz vardı. Onların ise sayamadığım kadar ve çeşitte silahları, on binlere

varan asker sayıları. Ben bile şaşırıyordum bazen. Artık gerisini siz düşünün.

O gün karın içinde kanal yaptık. Ucu uçuruma açılıyordu. O yönü kontrol etmek ve gelebilecek saldırıyı kırabilmek içindi. Deşifre etmemek için elimizden gelen tüm hassasiyeti gösteriyorduk. Hatta karın içinde saatlerce kalıp ince bir sızı saplanan ayaklarımızı ısıtmak için dahi hiçbir şey yapamıyorduk. Düşman biraz yakınlaşınca B-7 kullanıyorduk. B-7 roketlerinin hiçbir etkisi olmazken basıncından dolayı mevzimizin tüm karı üzerimize yığılıyor ve yerimiz deşifre oluyordu. Ağır silahlar karı dökülmüş mevzilerimize doğru çalışmaya başladı. Yanımdaki arkadaş, "başka bir kayanın arkasına gidelim" diyordu. Yerimiz yine deşifre olmuştu. Sonunda kendimizi büyük bir kayanın arkasına attık. Ve akşama kadar oradan çıkmadık. Arkadaşlarla bağlantı kurduğumda, "Bu gece bize ulaşın, çıkıp gidelim" diyorlardı.

Düşman bir grubun bizden ayrıldığını anlamıştı. Fakat kaç kişilik bir grup olduğunu tahmin edemiyordu. Ona göre açık bıraktığı boğazdan geçecektik. Ve bizi tank pususuna düşürecekti. Oysa biz tam tersini hatta onun bile tahmin etmekte güçlü çektiği yolu seçmiştik. Botan'a gidecektik. Arkadaşlara geleceğimizi söyledik. Dolunaysız bir gece başlamak üzereydi. Yürüyüş hazırlıkları tamamlanmış, zamanın gelmesini bekliyorduk. Radyoda "uzun ince bir yoldayım" türküsü söyleniyordu. Ardından haberler başladı. Seksen beş teröristin öldürüldüğü söyleniyordu. Oysa toplam sayımız altmış üçtü.

Gün yerini zifiri karanlığa bırakınca günlerdir savaştığımız mevziden ve mağaradan ayrıldık. Yeni bir maceraya atılmanın heyecanı ve kurtuluşun umuduyla

dolmuştu içim. Hiçbir kayıp vermeden yürüttüğümüz çatışmanın son ve en tehlikeli aşamasıydı. Artık düşmanlarımıza bir yenisini daha ekleyebilirdik. Kar... Gerillanın belli başlı düşmanları arasındadır. Kaç gerillanın ellerini ve ayaklarını almıştı. Kaç gerillayı ölüm uykusuna daldırmış ve yorgan gibi örtmüştür üstünü. Yola çıktığımızda bir mücadeleyi başarmış oluyorduk. Ama yeni bir savaşın başladığından habersiz de değildik. Kara karşı ne sıkacağımız bir mermimiz ne de patlatacağımız bombalarımız vardı. Sadece irademiz ve arkadaşlara ulaşmanın kararlılığı vardı. Önce Marinos'a ulaşmalıydık.

Yola çıktık. İlk grubumuzun açtığı izden ilerliyorduk. Tek kişilik tüneli andırıyordu. Hızlı yürümek istesek de günlerin yorgunluğu ve erzaksızlık adımlarımızı ağırlaştırıyordu. Bir buçuk saatlik yolumuzun sabaha kadar süreceği gerçeği beni oldukça korkutuyordu. Korkuyordum çünkü bu kadar uzun süre karda kalmak bir felaketi getirebilirdi. Sürekli olarak "çabuk olun" talimatını tekrarlıyorsam da arkadaşlar güçlerini sonuna kadar kullandıklarından tempoda bir yükseliş olmuyordu. Marinos yolunun üzerinde tek tek evler hayvanlar için yapılmış gomlar, ahırlar vardı. Evlerin çoğu bozulmuş olsa da bir kısmı hala ayakta duruyordu. Yaz aylarında gelir burada dinlenirdik. Buz gibi çeşmeleri ve serin gölgeli ağaçları vardı. Marinos'a her geldiğimde orada çocukların cıvı cıvı oynayışlarını Berilerin kovalarının seslerini ve birbirine karışan hayvan seslerini duyar gibi olurdum. Şimdi karanlığın içinde soğuk, beyaza boyanmış yerleri tanımakta bile zorluk çekiyordum. Birden gruptan bir arkadaşın yürüyemediğini söylediler. Sıramdan çıkıp arkadaşların yanına gittim. Takatten düşmüş, sürekli uyumak

istediğini söylüyordu. Ona, durmamızın çok tehlikeli olacağını, donma ihtimalimizin yüksek olduğunu söylediysem de arkadaş vücudunun sızılarından başka hiçbir şey duymuyordu. Geç kalmamız halinde düşman bizi kısa bir sürede bulabilirdi. Yolumuz az kalmıştı. Fakat arkadaşın durumu iyi olmadığından onu yol üzerindeki yıkık eve götürmek zorunda kaldık. Yaklaşık yarım saat sonra ulaşacağımız mağaraya bu gece gidemeyecek ve Botan'a girişimiz bir gün daha uzayacaktı. Arkadaşın elleri ve ayakları yanmıştı. Ona ilk yardım müdahalesi yaptıktan sonra beklemeye başladık. Sabah yolu takip ederek mağaraya kadar gelen kobra bulunduğumuz evin üstünden uçmuştu. Ancak yol devam ettiği için ayrıca mağaraya yakın olduğu için o evde kaldığımızı tahmin etmeyecekti. Yine de her ihtimale karşı güvenlik tedbirlerimizi alıp şafağın sökmesini bekledik. Ayağı ve elleri yanan arkadaşın inlemeleri ile sabahı karşıladık. Bulutsuz gökyüzü koyu mavi renge çalıyordu. Rüzgar hala kuzeyden esiyor ve aynı soğukluğu taşıyordu. Hava aydınlandıkça evin içini daha iyi görebiliyor ve savaşabileceğimiz yerleri düzenliyorduk.

Çok geçmeden düşman gece terk ettiğimiz mağaraya saldırı düzenledi. Orada bir grubun daha olduğundan o kadar emindi ki teslim olun çağrılarını daha da arttırmışlardı. Sesler bize ulaşıyor ve bizim aramızda espri konusu oluyordu. Öğleye kadar süren saldırılar oradan ayrıldığımızı fark etmediklerini gösteriyordu. Akşama doğru izleri takip ederek Marinos'taki mağaraya kadar elen kobranın içinde bulunduğumuz evin üstünden alçaktan uçuşu bizi fark ettiklerini düşündürmüştü. Düşman Marinostaki

mağarada olmadığımızdan emin olduktan sonra eski yerimize girdiler. Mağarayı taradılar.

Mağaradaki arkadaşlar bize çağrı yapmışlardı. Köyün hemen üzerindeki tepede askerlerin olduğunu söylemişlerdi. Burada çatışmaya girmek imha olmak anlamına gelirdi. Evin içine düşmüş taşlardan hızla mevziler yaptık sonra küçük pencereler açtık. Gerçi evin iki roketle üzerimize yıkılacağından emindik. Askerler boğaza kadar gelip geçiş yerlerimizi kontrol ettiler yaklaşık sekiz yüz metreye kadar yaklaştılar. Fakat evde olabileceğimizi tahmin etmiyorlardı. Çünkü mağaraya çok yakındık ve bu derece zorlandığımızı tahmin etmiyorlardı. Akşama kadar mevzimizde bekledik. Hava kararır kararmaz mağaraya doğru yol aldık. Yürüyüşümüz önceki geceye oranla daha ağır ilerliyordu. Mağaraya ulaştığımızda saat gece yarısını gösteriyordu. Artık burayı terk etmemiz mümkün değildi. Çünkü yola çıkmamız halinde, ne bir ormanlığa ulaşabilirdik, ne de bir köye. En büyük dezavantajımız ise savaşılabileceğimiz bir yerin olmamasıydı. Mağaranın üzerinde üç yüz metre uzunluğunda bir uçurum olmasını yanı sıra kapısı da yıkık evlere ve uzun bir düzlüğe bakıyordu. Mağara iki oda büyüklüğünde bir salona ve ev kapılarını andıran bir kapıya sahipti. Gözlerim bu kapının ayrıntılarına takılırken, bir yandan da buranın bir doğa harikasından çok, insan eliyle yapılmış olabileceğini düşünüyordum. İçinde yaz aylarından kalan erzağı, çatışma başlamadan önce ekmek ve yemek olarak değerlendirmek istedik. Önümüzde uzun ve yorucu bir yol vardı. Üç arkadaş mağaranın hemen dışındaki küçük bir kaya aralığında eklemek yapmaya başladılar. Bizler ise mağaranın içinde saatin geçmesini bekliyorduk. Oysa ki gün daha yeni

ışıyordu. Günün bize neler getireceğini tahmin etmek güç değildi. Fakat sonuçlarını düşünmek ağır geliyordu. Savaşa bileceğimiz bir yerimizin olmaması en çok sıkıntı veren ynd. Artık her şeyi oluruna bırakmak zorundaydık. Olayları önceden planlayıp ona göre hareket etmek yerine anında kara almak zorundaydık. Çünkü savaştaki inisiyatifimizin bir yönünü kaybetmiştik. Savunma pozisyonundaydık. Gerilla açısından düşmanın karşısında savunmada olmak kabul edilebilir bir durum değildir. Alışık değildik.

Saat altı olmuştu. nce mağaranın önündeki küçük sırta indirme yapıldı. Ardından Marinos köyünden asker gelmeye başladı. Sonra mağaranın çevresinde geniş bir çember atıldı. Ekmek yapmaya çalışan arkadaşlar çalışmalarını durdurmuş mevzilenmişlerdi. Düşmanın bu hazırlıkları sadece yarım saat sürdü. Ve altı buçukta her zamankinden daha ağır geçen çatışma başladı. Karşılık veremediğimiz için bize ağır geldiğini düşündüyse de günün ilerleyen saatlerinde böyle olmadığını anladık.

Kobra atışları mağara kapısının yere gömülü olmasından dolayı etkili olamıyordu. Mağaranın karşısındaki sırttan B-7, lav silahı, doğka ara vermeden çalışıyordu. Ve mağaranın önünde kardan oluşmuş küçük vadilerden saldırılar düzenliyorlardı. Dışarıda ekmek yapımı için kalan üç arkadaş karadan yapılan tüm saldırıları kırıyorlardı. Bizler mağaranın kapısını taşlarla bir güzel rdkten sonra açık bıraktığımız küçük pencereden BKC silahımızı alıştırıyorduk.

Bazen derin düşüncelere dalıyordum. Eğer cephanemiz olsaydı ilk yerimizden hiç ayrılmaz savaşırdık. Çünkü orada hem düşmanı takip edebiliyorduk hem de düşmana karşı oldukça

inisiyatifliydik fakat şimdi dışarıdaki üç arkadaşın dışında kimse savaşıyor ve buradan nasıl kurtulunacağını bilemiyorduk. Zaman çok zorlu geçiyordu. Ölümü hissetmeye başlamıştım. Ölmek korkutmuyordu beni. Kaç kez soluğunu duydum enseme, kaç kez usulca kaçıverdim pusularından. Ve kaç kez sırat köprüsünden geri döndüm çatışmalarda. Onun geleceği değildi içimi ürperten vakitsiz oluşuydu. Kimse öğrenemeyecekti günlerce nasıl canımızı dişimize takıp savaştığımızı. Düşman diye bildiğimiz kardan yaptığımız mevzilerde sabahlara kadar nöbet tuttuğumuzu ve tek hayalimizin onlara ulaşmak olduğunu. Bir yolunu bulup bunları atlatmalıydık. Bir den mağaranın içini dolduran bir ses yükseldi, "Biji Serok APO! " ve ardından diğerleri. Ses kulakları patlatırcasına yankılanıyordu birazdan mezar olacak mağaranın duvarlarında. Ölüme şereflice yürümenin ilk adımını atıyorduk. Bu kutsal sözcükler direnişimizin sebebi ve gerekçesiydi. Herkes duymalıydı, bu ses düşmanın beynini çatlatmalıydı.

Bir arkadaş başka bir arkadaşın omzuna çıkmış, mağaranın tavanını inceliyordu. "Ne yapıyorsunuz" dedim. Arkadaş, "Küçükte olsa bir yer arıyorum. O bulacağımız yere genç ve zayıf bir arkadaş yerleştireceğiz. Böylelikle kurtulur ve olup biten her şeyi partiye anlatır" dedi. Bulunacak olan yere bir arkadaşın girmesi düşüncesi kimsece kabul görmüyordu çünkü hiç kimse o acı sonu görmek, onun tanığı olmak ve bir ömür boyunca onun hesabını yaşamak istemiyordu. Kurtulmak ölümden daha beterd. Aramızda en yeni ve en genç olanını seçtik. Onu bulacağımız kaya yarıklarının içine yerleştirecektik. Bunları düşünürken B-7 basıncıyla

fırlayan küçük bir taş kafama çarptı. Dikkatimi mağaranın kapısı çekti. Öyle ateş açılmıştı ki mağara girişinde hiç kar kalmamıştı.

Arkadaşların yüzlerine, gözlerine bakıyordum; en ufak bir korku, kuşku ifadesi yoktu. Birazdan savunmasız kaldığımız bu daracık mağarada hepimizin öleceğinden emindik. Düşman son sınıra dayanmıştı. Yerimiz kurtuluş için fazla şans tanımıyordu. Üstü uçurum, alt tarafı küçük vadiler sadece geldiğimiz yol ve aynı hizadan gidiş vardı. Ki o yol tamamıyla çembere alınmıştı. Çemberi yarıp geçmek oldukça zordu.

Yeni bir düzenleme yaptık. Bir takım Kato, Meydan Belekê, Kaşura hattından Metina'ya geçecekti. Diğer takım ise Beytüşşebab üzeri Botan'a gidecekti. Arkadaşların hepsi Zağros'larda gerillacılık yapmıştı. Bu nedenle Botan yönünde arazi öncülüğünü ben yapacaktım. Hazırlıklara başladık. Mağarada yazdan kalan erzağı korumak amacıyla naylon örtülmüştü. Mücevher bulmuş kadar sevinmiştik. Naylonu israf etmeden herkese bir parça verildi. Sonra bu naylonlardan çoraplar yapıldı. En altta yünlü çorap, onun üstüne bantlanmış naylondan yaptığımız çorap ve en üste de koruması için başka bir çorap giymiştik. Hazırlığımız sadece başka alana geçmek için herhangi bir çatışmaya da hazır olmaya yönelikti. Yürüyüşümüz hesap ettiğimizden daha uzun ve zorlu geçebilirdi. Buna karşı tedbir almak, savaşı yarı yarıya kazanmak anlamına geliyordu. Kar yanığı en çok korku yaratandı. Düşmandan bu derece korkmuyorduk fakat karın acımasızlığı diyebilirim ki, hepimizin içini ürpertiyordu. Daha önceden hazırladığımız kar ayakkabılarımızı (lekanlar) yürüyüş öncülerimize verdiler. Yürüyüşe

hazır bir şekilde, havanın kararmasını bekliyorduk. Çatışmayı üç arkadaş akşama kadar sürdürmüş ve düşmana ağır kayıplar verdirmişlerdi. Askerlerin bazıları yaralanmış, kurtarılmayı bekliyordu. Bazıları ise kurtarılamayacağını düşünüp, avazı çıktığı kadar imdat diliyordu. Düşmanın, yaralıları almak için havanın kararmasını beklediğini biliyorduk. Bu oradan ayrılışımız için önemli bir fırsattı. Onları çekerken, ışıldak atamayacaklardı. Tekrar vurulmayı göze alamayacaklarına göre, ışıldak atmadan yaralılarını alacak, bizler de bu karanlık dakikalardan faydalanıp, çemberin dışına çıkacaktık.

Saat altı buçuktu. Gecenin koyu karanlığı Kato Marinos'u ilk defa bu kadar güzel kaplamış, her yanı büyü bir hava sarmıştı. İçim kıpır kıpırdı. Sevinç miydi? bilemiyorum. Ama bu, daracık, savunmasız yerden kurtuluş inanılmaz bir coşku yaratıyordu. Yolda şehit düşme tehlikesi, en az mağarada olduğu kadardı. Aradaki fark; birinde eli kolu bağlı bir konumda kalınırken, diğerinde kurtuluşun mücadelesi olmasıydı. Bu nedenle içimde tarifi zor bir sevinç duyuyordum. Sonunda Botan'a gidecektim. Ayrılmayı hiç istemediğim o dağlara, arkadaşlara tekrar kavuşacaktım.

Metina yönüne gidecek olan grup önden çıktı. Dört yüz metre ilerledikten sonra çemberi yarıp çıktıklarına dair haber verdiler. Sıra bizdeydi. Yola çıktığımızda düşman hala yaralılarını çekiyordu. Büyük bir fırsattı. Değerlendirip yürüyüşümüze hız verdik. Fakat henüz iki yüz metre ilerlemiştik ki, ilk ışıldağı attılar. Silah sesleri gelmeye başladı. Dönüp arkama baktığımda gecenin karanlığını yaran izli mermiler mağaraya doğru gidiyordu. "Sevincim yerinde bir sevinçmiş demek ki"

diye geçirdim içimden. Çünkü orada kalmış olsaydık aynı çaresiz, çözümsüz ruh halini yaşıyor olacaktık. Her ne kadar çemberi henüz yaramamışsak da kurtulmuş sayılırdık.

İşildak atılınca kendimizi yere atıyor, sönmeye başlayınca da yolumuza devam ediyorduk. Düşman yaklaşık on beş, yirmi metre uzağıımızdaki küçük vadilere sığınmıştı. Pratik ocaklarını yakmış ısıyorlardı. Soğuk havaya karşı dayanıksız oldukları kadar, onları vuracağımızdan da çekiniyorlardı.

Çemberden çıktıktan sonra Çelê Belekê tepesine ulaştık. "Önden çıkan grubumuz çoktan güneyin yolunu tutmuştur" diye düşünürken Meydan Zergelê tepesine varmadan geldiğimiz yönde sesler duyduk. Aklıma ilk gelen düşmanın mağaradan çıktığımızı fark edip izleri takip etmesiydi. Sonra mağaraya gece saldırmaya cesaret etmeyeceklerini düşündüm. Cihazımı açıp çağrı yapınca güneye gidecek olan grup cevap verdi. Kısa bir süre sonra bize ulaştılar. Kato'yu geçemediklerini, bu yüzden dönüp izlerimizi takip ettiklerini söylediler. Böylelikle sonbahardan bu yana birlikte başladığımız yolculuğumuza birlikte devam edecektik. Yola koyulduk.

Nasıl ki bir denizde dalgalara bakılarak yol bulunamıyorsa ya da bulutlara bakılarak yön belirlenemiyorsa aynı bir deniz kadar sonsuz ve gökyüzü kadar izsiz olan Beytüşşebab zozanlarında da kara bakarak yön belirlenemez. Karın metrelerce ulaştığı ve rüzgarın kardan oluşturduğu vadilerin sayısını yüzleri bulduğu bu mevsimde yola çıkmak oldukça cesaret ve güven istiyordu. Ne pusulaya nede koordinatlara ihtiyacımız vardı. Sadece başımı kaldırıp gökyüzündeki takım yıldızlarına bakmam yetiyordu.

En önde yürüyordum. Hem yol açıyor, hem de yönü belirliyordum. Arazi tanımada kendime güvendiğim kadar arkadaşların da bana güvendiğini biliyordum. Bazen kardan bir duvar ile karşılaşıyorduk bazen yürüyüş hattımız on beş yirmi metre aşağı kayıyordu. Bazen de el ele tutuşup vadiye kadar kayıyorduk. Ne olursa olsun hiç durmuyor hep ilerliyorduk. Durmak ölüm anlamına geliyordu. Yolu şaşırırsak da, kaybetsek de, yorgunluktan bitkin düşsek de yürüyorduk. Ancak yürüyüş tempomuzu düşüren ayakları yanan arkadaş hepimizi zorluyordu. Bu arkadaşın ayakları daha önceden yanmış olduğu için yürümekte oldukça zorluk çekiyordu.

Marinos'taki noktamız ile köy arasındaki dört saatlik mesafeyi sabaha kadar yürüyerek aldık. Köyün hemen üstündeki sırta ulaştığımızda gün ışıdı. İki arkadaşla malzemeleri almak istedik. Bu sırada iki kobra yolu takip ederek geliyordu. Arkadaşlar kendilerini karın içinde kamufle ettiler. Gün ışıdığından itibaren bizi gören köylüler yardıma koştular. Köye girmenin köylüler açısından çok tehlikeli olacağını düşünerek uzakta beklemeyi daha uygun bulmuştuk. Oysa köylüler çatışmayı günü gününe radyodan takip etmiş, bizi görünce de oldukça şaşırmışlardı. Çünkü onlara göre hepimiz şehit düşmüştük. Halk bu söylentiye fazla inanmış olmasa da yaralılarımızın ve şehitlerimizin olduğuna emindiler.

Köyün yurtseverliği oldukça uzun bir tarihe dayanıyordu. Çevresindeki tüm köylere koruculaştırma dayatılmıştı. Bu nedenle bazı köylüler silah alıp bize karşı savaşırken bazı köylülerde bilinmeyen şehirlere göç etmişti. Fakat o köy tüm baskılara, işkencelere rağmen baş eğmemiş, ne silah almış ne de topraklarını

tek etmişlerdi. O köye inmemiz birazdan başlayacak olan çatışmaya köylüleri katmak anlamına geldiği için, onlara zarar vermeyi hiç istemiyorduk. Köye inmeyecek yolumuza devam edecektik.

Köylüler çok uzak mesafeden geldiğimizi görmüş fakat inanmamışlar. Hem bizim bu mevsimde böylesi bir yürüyüşü yapmamızı tahmin etmemişler hem de günlerdir radyodan takip ettikleri çatışmadan sağ kurtulabileceğimizi düşünmemişler. Düşman olabilir diye evlerine girmiş kapılarını kapamışlardı. Bizi görünce tüm köy halkı dışarı çıkıp, arkadaşlara doğru gitmeye başladılar. Onlara birazdan düşmanın gelebileceğini zarar görebileceklerini söylediysek de hiç biri durmadı. Bir kadın dönüp bana, "Size bir şey olacaksa bize de olsun" dedi. Artık yapacak bir şey kalmamıştı. Kendi yaşamımızı tehlikeye atmıştık. Fakat köylüler izin vermemişti. "Kaç gündür çatışmadasınız. Günlerdir karın içindesiniz, eğer size bir şey olacaksa bizim yaşamımızın ne anlamı kalır" diyordu.

Ayakları yanan arkadaşı sırtlarına alarak köye getirdiler. Bu birazdan gelecek olan kobraların köyü yerle bir etmeleri anlamına geliyordu. Çocuklar dahi koşturuyor bizi kurtarmaya çalışıyorlardı. O an günlerdir yaşadığım tüm sıkıntılardan, yorgunluktan bir an sıyrıldığımı ve içimde dünyayı fethedecek kadar gücün olduğunu hissettim. Takatsizliğimden ve son gün mağarada yaşadığım karamsarlıktan utanmaya başladım. Köylüler kendi yaşamlarını evlerini göz göre göre tehlikeye atarken biz savaşta daha kararlı daha güçlü olmalıydık.

O gün köyde kaldık. Sağlık sorunları olanların tedavileri yapılırken diğerleri dinlendi. Kobralar gelmedi. Gelmeyişinin nedenini anlamak güç değildi.

Köyden üç farklı yöne doğru yol açılmıştı. Birisi Beytüşşebab'a birisi Faraşin'e diğeri ise, başka bir köye gidiyordu. Ya hangi yöne gideceğimizi tahmin edemediler ya da ani bir baskın düşünüyorlardı. Akşama kadar her hangi bir şey olmadığı gibi biz de tüm ihtiyaçlarımızı giderip dinlendik. Artık yola çıkma zamanı gelmişti. Grubumuzdaki yürüyemeyen arkadaşların sağlık sorunları olduğu için onu çete olan ama bizimle ilişkileri olduğunu bildiğimiz bir köylünün evinde bıraktık.

Yola çıkmadan önce kar yağışı başladı. Şans yüzümüze bir kez daha gülmüştü. İz çıkarmadan yolumuza devam edecektik. o gece gayet tempolu bir yürüyüşle İstirvan köyüne ulaştık. Köy halkı radyoda öğrendikleri haberden etkilenmişti. Radyoda seksen iki teröristin öldürüldüğünü, cenazelerin uçurumlardan düştüğünü, baharda çıkarılabileceğini söylüyordu. Bu haber üzerine tüm çevre köyler bizim şehit düştüğümüzü düşünürken karşılarına birden bire çıkışımız onları oldukça şaşırttı. Nasıl kurtulduğumuza dair sorular soruyorlardı. Akşama doğru yola çıktık. Katoların arkasından Besta'ya doğru ilerledik. Besta'ya ulaştığımızda Parti Önderliği bir Kutlama mesajı göndermişti. Eyalet yönetimi ise Kutlama amaçlı bir toplantı düzenledi. Kış Cudi'de bitirdik.

Köylerden Besta'ya giderken başımızdan geçen olayları da başka bir zaman anlatırım.

Rıza Betkarê

BU TOPRAKLARIN ANALARI
"Bak kurban... Ben ananızam!"

Sabahın erken saatleriydi. Ocak ayının soğuk günlerinden birini yaşıyorduk yine. Uzanmıştım. Yanı başımdaki telsizden gelen çağrı sesiyle irkilip, yerimden kalkmam bir oldu. "Keklik tamamdır!" diyen sese doğru kulaklarımı kabartmış, dikkatle dinliyordum.

Gire Sor'daydık. Şerefkan'ın güneyi ile Memikan'ın kuzeyinde operasyon çıkacağına dair ihtimaller vardı. Günlerdir hazırlıklarımız sürüyordu. Son olarak, bazı ihtiyaçlarımızı giderdikten sonra mevzilenebilirdik. Pusu grubumuz, nöbetçilerimiz, tepecilerimiz, hepsi hazırды.

Telsiz konuşmaları sürüp gidiyordu. Karşı taraftan konuşan, Kargo lakaplı arkadaşımız, uzun boylu ve biraz da iri-yarıca olan Kargo Süleyman'dı. Milis iken kargo arabasıyla arkadaşların ihtiyaçlarını karşıladığı için yöredeki gerillalar kendisine bu ismi takmışlardı. Ve yıllardır işini titizlikle yapıyordu Kargo Süleyman. "Gün bizim günümüz. Gerekeni yaparsınız!" derken ki yüz ifadesini gözümün önünde canlandırmaya çalışıyorum. Bir yandan da hemen yanı başımdaki telsizden cevap veren İsa arkadaşı izliyordum. Yüzündeki kararlılığın bir benzerinin de karşı taraftan gelen sese ait olduğu hissine varıyorum. İsa arkadaşın vereceği cevap ile birden telsizler susar ve silahlar konuşmaya başladı. Tam da "O benim işim. Sen hiç merak etme" demişti. Sanki telsiz konuşmalarını dinledikten sonra karar vermiş gibiydi düşman.

O gün öğlene kadar mevzisinde kalan ve çatışan pusu grubumuz etkili vurmuştu. İki silah ile beş adet çanta bile kaldırmışlardı. Bu durum, düşmanı paniğe sokmuştu. Onca hengamede, kayalıkların içinde yolunu şaşırp kaybolanları, uçurumlardan düşenleri vardı.

Karşılaştıkları her şeyden ürker, oraya-buraya kaçar olmuşlardı. Hiçbir şey kendilerine aşılandığı gibi değildir çünkü. Ölüler ve yaralıları vardı. Onları alıp götürecek olan helikopterler, gecikmeden imdatlarına yetişmek üzere yola koyulmuştu. Kobralar ve uçaklarla tüm arazi bomba yağmuruna tutulurken, öğleden sonra da birkaç koldan saldırılarını sürdürdüler. Aynı sabah bizlere "teslim olun!" çağrısında bulunanlar, gün ortasından itibaren her ne kadar saldırıya da geçmiş olsalar, adeta yalvarırcasına "alanı terk edin, gidin" demeye getiriyorlardı. Üstleri, işlerimizi kolay bitirebileceklerine dair birkaç sırt sıvazlayıcı söz ile kandırmıştı onları. "Onlar topu topu bir avuç çapulcu. İşlerini hemen bitirir, dönersiniz" demişlerdi. Zorlanıyorlardı. Bunu, bizlere gönderdikleri bazı ilginç mesajlarından anlıyorduk. Hatta bazısı "sizden kurtulsak bile, komutanlarımızdan kurtulamayız" diyordu. Üstleri tarafından korkutulmuşlardı. Ve bu durumu bizlere dahi duyurdukları olurdu.

Öğleden sonra kobra destekli saldırılarına başladılar. Çatışma giderek Memikan ve Kanıka-Araşkan dolaylarında yoğunlaştı ve akşama kadar sürdü. Akşam olup da geri çekildiklerinde, civar köylerinden Xanikan, Araşkan, Axıkan'ı da yakıp yıkarak gittiler. Bir yandan köyleri bombalarlarken bir yandan da telsizlerinden küfürler yağıdırıyorlardı. "Pezevenkler! Kürdistan'ı hele şimdi kurun da görelim!" diye alay eden bir subay vardı.

Yanan köylerin üstünde yükselen duman, akşam çöken hafifi sise karışınca her tarafı buğulanmış bir camdan izler bakar izliyor ve hiçbir şey göremiyordum. Elimi dürbüne uzatıp onunla bakayım diyorum. Ama çabucak buğulanan merceklerden dolayı zorla

seiyorurur. O gün, öylece sanki ellerim kollarım bağlıymış gibi beklemek istemiyordur. Bir an önce halkın içine, köylere inmek ve durumlarını öğrenmekten başka hiçbir şey d ş nemediğim o sıralarda içimi sızlatan acımasız düşman saldırılarının etkisini tüm yoğunluğuyla yaşıyordur.

 ki gün sonra dayanamadım artık. Bir arkadaşı benimle birlikte köye inmesi için ikna ettim ve birlikte yola koyulduk. Kanıka'ya yaklaştığımızı, burnumuza artarak gelen, ağır yanık kokusundan anlıyordur. Akşamdı. Kış olduğu için erkenden çöken karanlıkta yolumuza devam ediyor ve köy girişindeki evlerin yanına sokulduğumuzda, soluduğumuz havanın kirliliğini kat kat duyumsuyordur. Belki ortalık zifiri bir karanlıktaydı; ama şöyle feneri bir yakıp s nd rd ğ m zde, her tarafta yanmış hayvan leşlerine, yıkık dökük eşyalara rastlamak mümkündü. İimi saran ürpertiyle birlikte tüm bedenim dikleşip, terim soğumaya başladı. Elimle alnıma dokununca hissettiğim soğuk ter damlacıklarını montumla sildikten sonra köy halkının durumunu öğrenmek üzere milsimiz olan Mirze'nin evine yöneldik. Köy evleri arasında sağlam kalanları olsa da, Mirze'nin evi bombalamadan nasibini almıştı. Bir odası tümüyle yanmış ve yerle bir olmuştu. Bir odalarını zar zor kurtarmışlardı. O da bitişik olan duvarının köşesinden yıkılmıştı. Artık iki gözlü evlerinde bu haliyle oturmak zorundaydılar. Evlerinin önüne vardığımızda içeriden ışık sızmıyordu. "Kimse evde yok galiba" hissim ağır basmıştı. Ama daha dikkatle dinleyince içerden gelen sesler bana cesaret verdi. Ve pencereyi hafifene tıklattım. Kısık sesle cevap veren biri oldu. Sesi net olmadığından kime ait olduğundan emin olamadım.

“Kimsiniz?” sorusu karşılığında “biziz heval!” dedik. Bizleri tanımışlardı. Ama yine de arkadaş olduğumuzdan emin olmak için parolayı söylememizi istediler. İkna olunca, kapılarını yavaşça açıp bizleri içeri aldılar. Evlerine girer girmez ilk dikkatimi çeken pencerenin önüne asmış oldukları koyu renkli, oldukça da kalın battaniyeydi. Dışarı ışık sızmadığının nedeni buydu. Yerler kilim ve halılarla döşenmişti. Ve odanın orta yerine kurulmuş olan soba yanıyordu.

“Hayrola, heval Mirze! Neden böyle sessiz sessiz köşene çekilmişsin” dedim.

Mirze sağ köşede sedirin üzerine serilmiş renkli basmadan, desenli bir minderin üzerine oturmuştu. Bizleri görür görmez ayağa kalktı. Ve yanımıza doğru yürümeye başladı. Yaşından dolayı hareketleri ağırlaşmıştı. Selamlaştıktan sonra konuşmamı sürdürdüm.

“Bir evin vardı onu da yaktılar. Korkacak bir şeyin kalmadı” dedim. O da;

“Keşke dediğin gibi olsaydı. Düşman gelince burada kalmak zorunda kaldım. Teslim olmayacağıma göre; bari gizleneyim dedim. Evimi yaktılar. Doğrudur. Ama gelen malın başına gelsin. Yeter ki size bir şey olmasın” diyordu. Mirze derin bir iç çekerek konuşmasını sürdürdü. “Gerilla ve halk etle tırnak gibidir. Bunu düşman da bilir. Değil midir ki o yüzden güçleri gerillaya yetmeyince halka, bize yetmeyince de gerillaya saldırır dururlar. Tarihte ne yaptılarsa, şimdi de onu yapıyorlar. Ama yanılacaklar.”

“Vallahi Mirze doğru söylüyorsun” dedim.

“Gire Sor’da çatışmaya girenler sizler miydiniz? Kulp’taki koruculardan öğrendik. Onlarca kayıpları olmuş. Dediklerine göre Araşka yakınlarında bir panzer

yakılmış. İçindekilerle birlikte imha olmuş. Askerler hemen köylülerin üzerine gitmiş. Çekiştirerek ve yerlerde sürükleyerek köy meydanına toplamışlar. Canhıraş çocuk çığlıkları ve ağıtlarla cevap veren köy halkının önünde yere yatmaları için emir vermişler. Diri diri on canı yere yatırarak "teröristler öldürüldü!" diye kameraya çekmişler. Haber olarak televizyona vereceklermiş. Artık kimse onların haberlerine de inanmıyor ya!" O konuşurken, gözlerinin etrafındaki çizgilerin derinliğinde bulacaktım kendimi. Göz bebeklerinin üzerine belli belirsiz de olsa inmiş olan ince bir katarakt perdesi gözüme çarpan bir başka özellikti.

Mirze konuşurken hafif tombulca bir kadın olan hanımı bizim için sofrayı hazırlamakla meşguldü. Hazırlıklarını tamamlar tamamlamaz, bizleri hızlı hızlı, bir o kadar da sevecen ses tonuyla sofraya buyur etti. Kendisi de bize eşlik edecekti. Oturur oturmaz Mirze'nin yüzüne şöyle bir baktı, sonra o da anlatmaya başladı. Dediklerine göre şu sıralar ortalık toz dumandı. Kimin ne yaptığı, ne yapacağı belli değildi. "Askerler sürekli köylere gelip birilerinin yakasından tutup Kulp'a götürüyorlar. Bir de bakıyorsun geri dönmüş, korucu olmuş. Kim dost, kim düşman artık biz de bilmiyoruz" diyordu. Çaresizliğini dışa vursa da içindeki derin güveni de gizlemiyordu. Değil mi ki, ondan bizlere anlatmaktan çekinmiyordu. Yöre kadınındaki değişimi gözleyebilmek için Mirze'nin hanımına bakmak yeterdi.

"93 yılında şehit düşen bir milsimiz vardı. Oğlu şimdilerde korucu başı olmuş. Köylülere çok çektiriyor!" diye konuşmasını sürdürdü.

O akşam önemli bilgiler aldığımız Mirzelerin evinden sessiz ve gizli bir şekilde ayrıldık. Yol boyunca başka köylerde vardı. Hepsinin durumu da benzerdi. Birçoğu yanarak yıkılan evlerde kimseler yaşamıyordu. Bazı köyler tümüyle boşaltılmıştı. Bazısı hala direniyordu, Mirzegiller gibi. "Sağlam bir dört duvar arası olsun da yeter" diyorlardı.

Şiketfa Kur mezrasına geldiğimizde bir evin önünde durduk. Ön cephesi simsiyahtı. Kömür gibi olmuştu. Evin etrafını dolaşıp kontrol ettik. Arka cephesindeki pencereye kulaklarımı kabartınca içerde birilerinin olduğuna dair sesler işittim. Kapıyı çaldım. Maviye boyanmış eski bir tahta kapısı vardı evin. Kapı sağlam değildi. Bir tekmeyle açılacak kadar yıpranmıştı. Mavi kapı boyası kabarmış ve en çok da dokunulan tokmağın etrafındaki kısımlarda dökülmeye başlamıştı. Hayret, bu tahta parçası tutuşmamıştı.

İçeriden heyecanla "kimsiniz, kimdir o?" diye sordular.

"Hevaliz, heval!" deyince;

"Heval kim? Heval, meval tanımıyoruz" diye karşılık verdiler.

Bizi düşman sanmışlardı. Öyle, "biz hevaliz" dememize de bir çırpıda kanmıyorlardı artık. Gerilla kılığında köylere inen birçok asker, özel tim tanımışlardı. Bu büyük bir tecrübeydi. Temkinli davranmaları için yeterince nedenleri vardı.

"Hele kapıyı aç tanırısın!" dedim. İçerden küçük bir kızın sesi geliyordu. "Ana aç, aç! Heval Celal'in sesidir" diye. Ama tek bir hareketlilik olmuyordu. Kapı dediğim gibi; sağlam değildi. Her şeye rağmen doğrusunun kendi rızalarıyla açmalarını beklemek olduğunu düşünüyorduk. Bir süre öyle sessizce bekledik. Sonra

kapının yavaşça aralanmasını izledik. Ürkek ve temkinli bir şekilde kapı aralığında bakmaya çalışan ananın gözleri bana takılır takılmaz, ellerini kapı kolundan çekmişti. Ve sonuna kadar açılan gönül kapısıyla bizleri sıcak bir karşılaması oldu.

“Ooo heval Celal, nasıl oldu da uğradınız? Hoş geldiniz. Hoş geldiniz. Haydi çabuk girin. Size kurban olurum. Nerede kaldınız” diye bizi bir acele, bir telaş gizlice içeri aldı. Kapıyı sınıksı yokladıktan sonra bizlere sarılıp gözlerimizden, alınımızdan öptü. El öptürmeyi pek sevmezdi Sevê ana.

“Vallahi, işte buradayız ana. Bizlerin nereye, ne zaman, nasıl gideceği pek belli olmuyor. Köylere yöneldiklerini biliyorduk. İntikamınızı da aldık. Ama yetmez. Daha da alacağız. Tabi düşmandır. Tavuğumuzu da öldürse kendisi için kardır” derken ananın yaşadığı tüm acılara rağmen bunları bizlere hissettirmemekteki çabasına şaşıryordum. Benim ona söylemek isteyip de söyleyemediklerimi anlatmaya onun yüz ifadesi yeterdi. Bu duruma üzülererek hiçbir şey elde edeceğimizi, metanetli olup doğrusu neyse zamanı geldiğinde onu yapmak gerektiğini biliyordu o da. “Siz ne düşünüyorsunuz? Kalacak mısınız, gidecek misiniz. Herhangi bir hazırlığınız var mı?” diye sordum. Ona sürekli ana diye hitap ediyordum.

Sevê ana; “Canınız sağ olsun. Düşman on sefer de gelip yaksa yine de kalacağız. Buradan çıkmayacağız. Yalnız gidiş-gelişlerinizde dikkatli olun. Hele gündüzleri hiç gelmeyin; çünkü köy boşaltıldı. Bundan sonra da hep kontrole geleceklerdir!” diyordu. Sözlerinden de daha derin bir iç dünyasının olduğunu onu ancak yakından tanıyanlar anlayabilirler.

Sevê ananın iki kızı bir de oğlu vardı. Kocası Ape İhsan köye ayda yılda bir ya uğrar ya uğramazdı. O da milislik yapıyordu. Düşman; “yakalarsak burnundan fitil fitil getireceğiz” diyordu onun için. Çoğu kez ana da bilmezdi nerede olduğunu. Ananın yakın çevresi yurtseverdi. Onların etkisini yoğun bir şekilde yaşıyordu. Emeği ve çabası işte bu bağlar üzerinde filizleniyordu. Saf ve duygu yüklü bir insan olmasının kaynağını hep orada arıyorum. Bizleri sürekli uyarırdı. Tehlikeleri sezgi gücüyle algılayan ananın koruma içgüdüğü bilinçle yoğrulup taşıkça yürek kabarıklarını, kimse engelleyemezdi. Bizlere yaptığı uyarılarının hepsi yerindeydi. Kendisinden ayrılma zamanı da gelip çatmıştı sonunda. İzin isteyip ayrıldığımızda sanki kendi çocuklarını uğurlar gibi kollayıcı bakışlarla arkamızdan uzun uzun izledi.

Sevê ana kış boyunca üç çocuğuyla birlikte Şikefta Kur mezrasında kaldı. Kış bitip de bahara girince düşman yine köylere yönelmeye başladı. Kürdistan’ın birçok bölgesinde gerillayı hedeflemiş olan düşman, amacına ulaşamadığı ölçüde bu sefer de halka saldırıyordu. Sevê ananın evi de bundan nasibini almıştı. Kaldığı evi yeniden yaktılar. “İlla bu köyden çıkacaksınız” diye dayatsalar da Sevê ana; “öldürseler de çıkmayacağız” diye diretiyordu. Yanan evlerinin sağlam kalan tek bir duvarı yoktu. İstemeyerek de olsa Mala Keşe’ye yerleşmek zorundaydılar. Taşındıkları yeni evden, sırf bizimle olan bağlantılarını koparmamak için yağmur, çamur demeden her gece yakılmış olan eski evlerinin nöbetini tutmaya geliyorlardı. Yanına çocuklarından bir tanesini alıp her gece tanıdık birileri geçer diye bekliyor ve dua ediyorlarmış.

Nisan ayının yüklü bulutları, rüzgarın yardımıyla taşıdıklarını bir kovadan dökercesine boşaltıyordu. Her tarafta küçük dere yatakları oluşmuştu. Çamurlu dere sularından geçerken ayakkabılarımızın içine dolup taşan sular, yere her basışımızda yanlardan fışkırıyordu. Ayaklarımdan gelen bu vıcıklayan sestən kurtulmak için ikide bir ayakkabılarımı çıkarıyordum. Birikmiş olan suları boşaltmaya çalışsam da o karanlıkta ne zaman, nerede yine bir su göletine basacağımın garantisi yoktu. Toprak yolların hepsi sel gibi akan yağmur sularıyla aşındırılmıştı.

Sevê ana, mevsim koşullarının zorlayıcılığını da göz önünde bulundurarak imkanları ölçüsünde kendisine ait, yine köyü terk etmek zorunda kalan köy halkından aldığı erzakları biriktirerek uygun bir yerlerde saklamıştı. O günlerde o da bir fırsatını kollayıp bizleri bilgilendirmek istiyormuş. Tesadüf o ya... Bir gün Şehit Serhat yanında birkaç arkadaşla birlikte mezradan geçerken evin önünde anaya rastlamışlar. Ana onları görür görmez fısıltıyla yanına çağırılmış. Bir sevinmiş, bir sevinmiş, hemen sarılmış onlara. "Celal arkadaş görürseniz evimizi yaktıklarını ve şu sıralar Mala Keşelerde kaldığımızı söylersiniz!" diye birde haber gönderiyor. Ananın gönderdiği haberi çok fazla zaman geçmeden alıyordum. Ama istediği kadar erken uğrayamadım.

Aradan bir-iki hafta geçmişti. Yine birileriyle haber gönderdi. İsteği üzerine büyük bir gizlilikle Mala Keşelerin evinin önüne kadar gittim. Kapıyı yavaşça tıklattım. Yeşile boyanmış tahtadan bir kapıydı. Eski evinin kapısından daha sağlam benziyordu. Sessizce "kim o?" diye yokladıktan sonra, hafiften kapıyı aralayan küçük kızı beni görür görmez, annesine

seslendi; "Ana! Heval Celal geldi". Ana koşa koşa yanımıza geldi. Heyecanını ve sevincini telaşlı hareketleriyle dışa vuruyordu. Tam da; "Allah'a şükürler olsun gelebildin. Neredeyse bizi unuttun sanacaktık" diyecekti ki, yanımdaki arkadaşlardan Delil sitem etmeye başladı; "Sanki gerillada bir tek Celal arkadaş var. Hep onu soruyorsun" Sevê ana Delil'in hassasiyetini serzenişlerinden anlamıştı. Çok içten belirttiği özlemini yeniledi; "Yok kurban, hepinizi seviyorum. Hepinize canım kurban. Celal'ı daha önceden tanıdığım için. Yoksa hiçbir farkınız yok. Hepiniz gözümde birsiniz."

Küçük, birazda tombulca olan ellerini Delil'in omzuna koyarken ona yakınlığını hissettiriyordu.

Bahara girmiştik. Sobalar henüz kaldırılmamıştı. Bundan dolayı evlerinin içi sıcacıktı. Zaten evlerine girer girmez üzerimizdeki ıslak montları alıp, sobanın etrafında kurumaya bırakmıştı kızları. Anaları yanımızda oturup sohbet ederken kızları hiç boş durmuyor, odalar arasında fır dönüyorlardı. Çok geçmeden anladık. Bizim için su ıltmış, elimizi yüzümüzü yıkamamız için davet etmişlerdi. Bizler elimizi yüzümüzü yıkarken onlar da sofrayı hazırlamakla meşgul oluyorlardı.

Evlerine vardığımızda her tarafımız ıslanmış ve çamur içindeydi. Ama yoğun ilgileriyle kısa zamanda kurulanmıştık. Aynı akşam, yemekten hemen sonra Sevê ana beni sessizce bir köşeye çekti. Önce anlayamadım. Kural gereği Delil arkadaş; "Sen de gel" dedim. Sevê ana hemen araya girdi;

"Yok yok... Sen yalnız gel" diye directti. Delil fark etti. Ananın özel olarak belirtecekleri de olabilir diye düşünmüş olmalı. Anlayışla karşıladı. Meğerse ana,

bana uzun zamandır söylemeyi beklediği erzak yerini tarif edecekmiş. Erzağı sakladığı yeri söyledikten sonra;

“Bakın ha... darda kalırsanız gelip götürün. Hiç çekinmeyin. Ama herkes yerini bilmese daha iyi olur” diye bir sürü uyarıda bulundu.

“Bak kurban... ben ananızım. Hepiniz de ciğerimin bir parçasısınız. Ama çok fazla iyi niyetli olmaktan başımıza neler gelmedi ki... Bak sen bilmezsin! Kaçanlar olur, yakalananlar olur... Neyi nerede konuşacağını iyi bileceksin” dedi.

Söylediklerini can kulağı ile dinliyordum. Nasihat ve uyarılarının hepsi de çok önemliydi. Gerillaya olan bağlılığından kimse şüphe edemezdi. İnsanın tedbirli olması gerektiğini söylüyordu. Bizim belki defalarca bilip de suistimal ettiğimiz ne varsa birer birer yüzümüze vuruyordu. Yıllardır o toprakların üzerinde gördükleri ve yaşadıkları ile yaşam öğretimizi yaşayan ve öğreten biricik anamızdı o.

“Ben biliyorum demeyeceksin. İnsandır. Uykusu gelir. Aç kalır, yorulur, kestirme yolu seçer... Basit bir hata canınıza mal olur!” derdi. Kollayıcı ve sevecen bakışları vardı. Yuvarlak, akça pakça yüzündeki yanakları al al kızarınca çok da sevimli olurdu. Mezrada kalan birkaç kişiden biriydi o. Kimisi düşmanla anlaşmış ve daha fazla bilgi sızdırmak için kalıyordu. Ama Sevê ana ve Mirzegillerin bizlerin dostu olduklarını ve kendileri için çalışmayacaklarını düşman da biliyordu. O akşam evlerinden gizlice ayrıldık. Uzun bir süre daha kendisine hiç uğrayamadım.

Şen yaylası, Dorşin, Şehid Remzi, Sason ve Şehid Kendal’daki arkadaşlarımızla sürekli bağlantı halindeydik. Telsizleri sürekli kullandığımız için en çok

da pil ihtiyacımız olurdu. İhtiyacımız olan piller hiç eksik olmazdı. Düşmanın yoğun engellemelerine rağmen kimi zaman bizzat Sevê ana, kimi zaman kızları ya da oğlu getirirdi. Ambargolara rağmen şehre iner ne ihtiyacımız varsa temin etmeye çalışırlardı. Ambargo başlar başlamaz bir çok alanda erzak sıkıntıları baş göstermişti. Bütün evler kontrol ediliyor, fazla eşya yiyecek-içecek ne varsa yağmalanıp darmadağın ediliyordu. Sevê ana yolunu yöntemini bulmuştu. Şehirden köye getirdiği eşyaları daha önce bir sır gibi sakladığı yere bırakıyordu. Beni gizlicene bir köşeye çektiği gün söylediği yere.

Bir keresinde pilleri un torbasının içine koymuş, unun içerisinde bir güzel gömmüştü. Artık içinde görünmüyorlarmış. Yarım torba un, topu topu yirmi beş kilo ederdi. İçine gömdükleri ile birlikte otuz kiloyu bulmuştu. Bunu ancak tecrübeli eller hissedebilirdi. Arabayı kontrol eden korucu başı pilleri fark etmemiş, ama eşyaların çokluğundan da şüphelenmiş. "Sen çok mu cesursun? Bunları böyle gözümüzün içine soka soka götürüyorsun" demiş. Tabi ben bunları bir iki gece sonra randevu yerine gittiğimde öğrendim. Sevê anayı, orada bizleri dört gözle bekler bulduk. O yaz sıcağında çocuklarıyla beraber damın üzerine çul, kilim sermiş ve oturmuşlardı. Aynı akşam kardeşi de oradaydı. Bizleri tanıştırdı tanıştırmasına yalnız, onun yanında bile hiçbir şey söylemezdi. Her zaman ki gibi beni kolumdan çekştirerek; "Hele bir gel. Sana diyeceklerim var" diye bir köşeye çağırdı. Sabırsızlıkla başından geçenleri bir bir anlatamaya koyuldu. Tüm hücrelerine işlemiş saf ve tutkulu hali bana karşımdakinin yaşını unutturmuştu. Sanki bir anayı değil de, heyecanlı bir çocuğun kanat

çırpar gibi çırpınan kollarını izliyormuşum hissine kapılmışım;

“Bak heval Celal! Sana ne söyleyeceğim. Bugün pazara gittim. Bütün yolları tutmuşlar. Ne getiriyoruz, ne götürüyoruz tek tek kontrol ediyorlar. Korucular ediyor ha... Dün bir tanesine rastladım. Bana “Bu kadar şeyi nereye götürüyorsun?” diye sordu, oysa çok iyi biliyordu. Yanlış yaptım. Elimdeki pilleri koyacak bir yer kalmamıştı. İki desteyi elimde tutmuş, arabada oturmıştım. Arabayı durdurunca gördü tabi. Ama ben de hemen verdim cevabını. “Ne olmuş yani. Ceyranımız yok, ihtiyaçtır, niye çok görüyorsun ki?” dedim. “Anlamamıştır inşallah”.

Sanki devrim yapmış gibi bir hali vardı.

“Vallahi bu sefer kurtulduk. İnsafli birine rastladık. Gerçi arkamdan dedi, ‘haydi haydi ana! Biz bunların nereye gittiğini iyi biliyoruz’ diye. Ama ben duymazdan geldim” Eliyle “bu da geçti” işareti yaparak başarılı bir iş yaptığını, ama ambargonun kendisini zorladığını anlatmaya çalışıyordu. Kendisini görevini daha dikkatli yürütmesi için uyardım, o gün; “Her zaman böyle insafli birine rastlayamayabilirsin. Bunun garantisini kimse veremez” dedim. Bizleri fazlasıyla düşünüyordu. Neredeyse kendisini unutacak kadar. “Bak ana! Bu doğru değil. Sen kendini ihmal edersen olmaz” diyerek anaya, kendisini de düşünmesi gerektiğini anlatmaya çalıştım. Bizim için koştururken, yıpranmasına izin veremezdik.

Ambargo başlayalı beri her hafta şehre inenler, ancak yarım torba un getirme hakkına sahipti. Diğer ihtiyaçlarını da dönüşümlü olarak giderebiliyorlardı. Un yerine şeker ya da yağ vs.

O günlerde Sevê ana, lastik terliklerle şehre iner, dönerken de spor ayakkabılarını ayağına takar gelirdi. Çocuklarından birini hep yanına alırdı. Onları da aynı şekilde terlikle götürür ayakkabıyla geri getirirdi. Artık işlerini daha uyanık bir şekilde hal etmesini öğrenmişlerdi. Akşam ayrılmadan önce kendisiyle konuştuğumuz her şeyi dikkatle dinlemiş ve işinde ustalaşmaya başlamıştı.

Temmuz ayı ortalarıydı. Öyle sıcaktı ki insan dayanamıyordu. (Hemen yüz metre aşağıımızda akan sudan içemiyorduk.) Barın dolayları susuzdur. Oralarda bir noktamız vardı. Yaklaşık üç gündür beklediğimiz bir yerdi.

Barın, yakılmış olan köylerdendi. Etrafı yemyeşil olan Barın köyü yüksek kayalıkların arasında kalır. Zengin bağlarla çevrili olmasına rağmen susuzdur. Sadece sarnıçlarında birikmiş olan kıştan kalma sular vardır. Sarnıçlar kışın karla baharda ise yağın yağmur sularıyla dolar. Yazları ısınan havayla birlikte ılıyan sular içinde kurtçukların ürediği iyi bir gölet haline gelir. Mecbur kalmadıkça içmezdik. İçerken ağır bir yosun kokusu duyumsardım. Yine içtikten sonra damağımda bıraktığı kaygan ince bir tabaka bu kokuyu uzun bir süre daha hissetmeme neden olurdu. Daha çok hemen birkaç yüz metre aşağıımızda akan sudan içerdik. Barın köyünden çıkınca, bir saati bulmayan inişli bir yol vardır. Berbihiv, Sere Spi, Andok ve Şên yaylasından doğan sular, Kulp'un biraz aşağısından geçen Kulp suyunu oluşturur ve Barın'ın alt tarafında, Şehid Remzi'den gelen Sarım suyu ile birleşir. Birlikte Malabadi'den geçip Batman'a ve giderek aşağıılara doğru Dicle nehrine karışırlar. Ve tüm sular anaç Dicle'nin akışında birleşir artık. Hepsinin özü uyumunu

da hareketini de Dicle’de bulur. Kendi hallerindeyken küçük alanları yeşillendiren dereler büyük sularda birleşince toprağın daha bereketli olmasını sağlardı.

Soğuk su içebilmek için daha akşamdan oraya iner ve mataralarımızı doldururduk. Ama Temmuzun boğucu sıcaklığında, sabahın erken saatlerinde bile mataralarımızdaki sular ısınır, öğlen olunca neredeyse kaynardı.

O günlerde milisimiz olan Şêlmalî Şehid Çekdar bir çatışma esnasında yaralanmıştı. Kendilerine en yakın olarak konumlanmış olan bölük bizim bölüktü. Bir arkadaşla karanlık çökmeden yanımıza ulaştılar. Çekdar arkadaş, küçükken çocuk felci geçirmiş, hastalığın bıraktığı sekelden dolayı bir bacağı diğerine göre kısa kalmıştı. Topallayarak yürürdü. O haliyle dağ taş demeden her tarafı dolaşıyordu.

Ailesi kendisini defalarca şehre davet etmiş; “Gel burada daha rahat yaşarsın” demişler ama o reddetmiş. “Ben buralardan ayrılamam” demiş. Dağlardan kopmak ona zor geliyordu. “Yıllardır durumum böyle sanki şimdiye kadar asfalt yollarda mı yürüdük. Asıl oralarda yürüyemem ben... Buraları bırakıp giderim diyen varsa yazık eder. Gidersem ölürüm ben” derdi. Onu getiren diğer arkadaşımız iki yıldır cephe çalışanıydı. Gelir gelmez bölük yönetimimizin yanına gittiler. Konuştuklarının özeti daha sonra bize aktarıldı. Dediklerine göre, düşman Gır karakolunda toplanmıştı ve alana yönelik kapsamlı bir operasyon hazırlığı içindeydi. Yönetimimiz açıklamayı yaptığında, önce hiç kimse konuşmadı. Kısa süren sessizliğin ardından Welat arkadaş söz alıp düşüncelerini belirtti. İkinci takım birinci manga komutanı olan Heval Welat;

“Şêlîma taraflarına manevra yaparsak Sînê korucularının hemen gerisinde gizleniyor olacağız. Peki ya herhangi bir durum çıkarsa? Benim bildiğim, sabahtan akşama kadar çatışmak zorunda kalırsak, bu bizi zorlar” dedi. Doğru söylüyordu. Ama düşmanın operasyonu nereye düzenleyeceği henüz belirsizdi. Bana kalsaydı Mala Celê köyünün karşısında, Silvan’a uzanan Girê Sor noktalarında konaklamak en doğrusuydu. Barın’ın sık ağaçlıklı ormanını oralarda bulamazdık. Kocaman insanın üzerine devrilecekmiş gibi duran dimdik gri kayaları vardı. Seyrek de olsa meşe ve selvi ağaçlarının birçoğu dere kenarlarında ya da çeşmelerin üzerindeydi. Alanı iyi tanıdığım için hemen araya girdim,

“Gire Sor yakınlarında saklanmak en uygundur” dedim. Arkadaşlarda onayladılar.

Kanika taraflarına üç-dört gündür yoğun asker sevkıyatı oluyordu. O zamana kadar Kanika’ya hiç saldırmamışlardı. Tek bir çatışma olmamıştı. Güvenlikli bir yer olabileceği düşüncesi hepimizde ağır basmıştı. Geriye kararımızı vermekten başka bir şey kalmamıştı. Ve Mala Celê doğru yola koyulduk.

Kulp suyunun hemen kenarındaki, Mala Celê köyü, Barın’ın üzerindeydi. Köyün üst taraflarından Sason’a uzanan kayalık, seyrek meşe ağaçlarıyla kaplı sırt, oldukça uzundur. Mala Celê noktasının stratejik olan üç tane tepesi vardır. Düşmanın olası yönelim biçimleri üzerinde tartışırken tepeci ve gözcülerimizi yine nöbetçilerimizi belirledik. Arkadaşların arasında araziye en iyi tanıyan bendim. Diğerleri ya bilmiyordu ya da farklı görevlerle yükümlüydüler. Keşif, lojistik vs. gibi. Birkaç arkadaşla birlikte tepeci olacaktık. Hazırlıklarımız zaten tamamlanmıştı. Tepeye doğru

yola koyulmakta gecikmedik. Nöbetini tutacağımız tepenin öte tarafında kalan Sevê anagillerin evini dürbünle izleyebiliyordum. Aramızdaki mesafe on dakikadan fazla sürmezdi. 'Evin etrafında birilerini görebilirim' diye arada bir baksam da, kimseler görünmüyordu çünkü saat öğlen, üçe geliyordu. Ve o sıcakta kimseler dışarı çıkamazdı. Herkes evine çekilmişti. Bu, neredeyse yarıya yakın boşaltılmış olan köyün ıssızlığını büsbütün arttırıyordu. Oysa bir zamanlar aynı köyler çoluk-çocuk ve gençlerin sesleriyle çınlar dururdu. Şimdilerde tek bir insan sesine hasrettiler. Halk da olmasaydı kimin için savaşacaktık? Bizleri amacımızdan koparmanın yolunu halkı sürgün etmede görüyorlardı. "Halk giderse, gerilla da gitmek zorunda kalır" diye düşünürken, bir yanıyla haklıydılar. Gerillanın toprağı da, anası da halktır. Ondandır koparılmış çiçek gibi kurumaları beklenirdi. Ama buna ne bizler ne de halk izin veremezdi. Sevê ananın evine bakarken dalmıştım. "Şimdi kesin o da bizi düşünüyordur" diye geçiriyordum aklımdan.

O gün geç olmuştu artık. Kendi kendime "yarın bir şey olmazsa uygun bir zamanını bulup ananın yanına varacağım dedim.

Geceyi, sırtlarımızdaki çantaları indirmeden üzerlerine yaslanarak geçirdik. Yer soğuktu. Kayalar gündüzleri elimizi yakarken, geceleri neredeyse buz tutuyordu. Direkt taşların üzerine uzanınca, sabaha doğru her tarafımız tutulmuş olarak kalkıyorduk.

Ertesi gün daha hava aydınlanmadan uyandırıldık. Ve daha sık olan kayalıkların arasında karanlık bir yere iliştik. Gün doğumunu karşıladığımız kayaların ardı bizleri iyi gizliyordu. Askerler yarım saat kadar

uzağımızdaydı. Keşif yapıyorlardır diye saklandık. Neler yapıp yapmadıklarını öğrenmek için aynı şekilde bizde keşifçilerimizi çıkarmıştık. Telsizi yanımdan hiç ayırmıyordum zaten. Birkaç gündür hiç kimse bağlantı kurmamıştı. O günlerde Kargo Süleyman'dan haber bekliyorduk. Genelde tepecilerle bağlantıya geçerdi.

Dürbünle etrafı izliyordum. Barın'dan daha yukarılara çıktıkça, ormanın yerini gri kayalara bıraktığı yer, volkanik bir araziye benziyordu. Sanki hemen yeniden patlayacakmış misali sessizce kaynayan bu topraklardan neredeyse bütün sular çekilmiş, yerine kuru ve sert görünümüyle boz taşlar oturmuştu. Kimi yerlerde tırtıklı, derin kraterler oluştuğundan gizlenebileceğimiz uygun bir zemin oluşturunuyordu.

"Dilovan! Dilovan! Yahu neredesin?" diye telsizden gelen çağrı sesine döndüm. Arayan, Kargo Süleyman'dı. Telsizi elime alıp cevap verdim. Yerimizi öğrenmek istiyordu. "Hangi taşın altındasınız" sorusuna "yok yok... Şahinler gibi yükseklerdeyiz" dedim. O esnada keşifçilerimiz ve gözcülerimiz görevlerinin başındaydı. Düşmanın hareketlerini izleyip bize haber getirmelerini bekliyorduk. Ama Kargo Süleyman onlardan daha erken davrandı. Düşmanın, bize doğru yola koyulduğu haberini veriyordu. Hemen bir pusu grubu çıkarmamız gerekiyordu. Yanıma aldığım iki arkadaşla birlikte yaklaşık beş yüz metre aşağıımızdaki taş oyuklarına pusu atmaya gittik. Pusuda beklediğimiz yer, Sevê ananın evinin hemen üstüne düşüyordu. Dalı budaklı ağaçlarıyla geniş bir alana yayılan ormanlığın arasından geçen yolu izlerken dalmıştım. Hızla hatta koşar adımlarla bize doğru hareket ettiklerini gördüm. Doğru tarafından geliyorlardı. Ananın köyü güneye, arkadaşların kaldığı

yer ise batıya düşüyordu. Başımı sağa çevirdiğimde düşman askerlerinin giderek yaklaştıklarını görüyordum. Silahlarımızın emniyetini açmış, bekliyorduk. Çok hızlı ilerlemelerine rağmen hala gelmemiş olmalarına şaşımamak elde değildi. Oysa sesleri çok yakından geliyordu. Kuzeyimizde üzüm bağları vardı. Tahminlerimizin tersine yanımıza gelmemiş, bağlık bostanlık araziye dadanmışlardı. Halkın, olanca emeği ile yeşerttiği bağlardan üzüm topluyorlardı. Buna toplamak da denmezdi, düpedüz hırsızlamaya gelmişlerdi. Başiboş berduşları çağırıyorlardı.

Yanımdaki arkadaşlarla sessizce bakıştık. Hiç konuşmadan, sadece bizlerin tanık olduğu bir anlaşmaya varmıştık. Onları vuracaktık. Rezan'a arkama geçmesi için işaret verdim. Birlikte kuzeye doğru ateş açmaya başladık. Rezan tecrübesizdi. Ona arkama geçmesine söylediğime pişman olmuştum. Silahından çıkan mermiler kulağımın hemen yanından kayıp geçiyordu. Artık düşmanı bıraktım. Kendimi Rezan'dan korumaya çalışıyordum. Böylesi anlarda küçük kazalar çok şeye mal olabilirdi. Ona elimle işaret ederek yanıma çağırdım. Bir yandan da kısa aralıklarla ateş etmeye devam ettim. Kulağımın dibinden kayıp giden mermiler neredeyse kulağımı sıyrıp götürecektir gibi oluyordu. Birkaç sefer yoğun tarama yaptıktan sonra silahlarımızı susturmuştuk. Geri çekilirken güney yamacını tercih ettik.

İnsanı sersemleten boğucu bir hava vardı. Çok terliyordum. Barut kokusu ve kavurucu sıcaktan boğazım kurumuştu. Rezan'ın dudakları ise susuzluktan bembeyaz olmuştu.

Tepeye vardığımızda Welat arkadaş da oradaydı. Silah seslerini duyar duymaz yardımımıza gelmiş. Nefesim tıkanmıştı. O yüzden kendisine hemen cevap veremedim. Elimi kaldırıp ona; "hele bir soluklanayım!" diye işaret ettim. Çok sinirlenmiştim. Kendime hakim olamayarak; "Ne yardımı heval?! Zaten az kalsın birbirimizi vuruyorduk. Yanıma Rezan'ı da vermişsiniz, tecrübesiz. Az daha bizi fit edecekti" dedim. Welat hiçbir şey söylemeden sakinleşmemi bekledi.

Karşı taraf hala vurmaya devam ediyordu. Bazen ateş ettiğimiz yerleri tek tek karnas atışlarıyla vuruyorlardı. Welat arkadaş, güneybatı tarafına mevzilenmişti. Yeni şarjörlerimizi taktıktan sonra bir süre daha ateş etmeyi sürdürdük. Saat öğlen bir-iki civarıydı. Sanki havadaki oksijen bitmişti. Hızlı hızlı kısa aralıklarla solumama rağmen sadece kupkuru alev yutuyormuşum gibi geliyordu. Gözlerime doğru süzülen ter damlarcıkları, kavurucu güneş ışınlarının altında kızarmış gözlerimi büsbütün zorluyordu. Yanan gözlerimi sık aralıklarla ovuşturmaya başlamıştım. Welat arkadaş halimizi görünce dayanamadı. Çok tehlikeli olduğunu bile köyün yakınlarındaki çeşmeden su getirmeye gideceğini söyledi. "Yapma, etme! Heval" dememize aldırmıyordu. Kaz yürüyüşü ile gidersem, bir şey olmaz" diyordu. Ve dediği gibi aşağıya kadar kaz yürüyüşü ile inip bir bidon dolusu soğuk su ile döndü. Gelirken çok yorulmuştu. Hemen yardımına gittim. Bidonu ağzına kadar doldurmuştu.

"Su getirmeseydin heval Welat, vallahi akşama kadar halimiz ne olurdu bilmem" dedim.

"Ben varken kimse susuz kalmaz heval Celal" dedi o da. Bu durum bir böbürlenmeden çok yoldaşlık sevgisinin dışavurumuydu.

"Bir bardağın eksik" dedim. "Şöyle bir de, 'Su su! Soğuk sudan içen!?' diye bağırsan tam yakışır."

"Gerçekten iyi suculuk yapardım ben... Öyle değil mi? Heval Celal, şimdi borçlu çıktık vallahi" dedi.

Sırtına bir de bohça bağlamıştı. Omzundan çözüp; "Çeşmeye inerken anayı gördüm. Bana yamaçta beklememi söyledi. Sonra baktım kızlarını gönderdi. Bu bohçayı hazırlamış. Birde, 'kimseyi görmeseydim kendim gidecektim yanlarına' diye haber göndermiş. Böyle anaları gördükçe içim bir garip oluyor" dedi Welat. Welat'a bakarken, "Öyledir bu toprakların anaları. Her şeylerini feda edebilecek kadar büyüktür yürekleri. Baksana! Çocuklarını göndermiş" diye kendi kendime düşünüyordum.

Çatışma akşama kadar sürdü. Öğleden sonra düşman geri çekildi. Çatışmadan başarıyla çıkmıştık. Düşman, öğleden sonra gönderdiği helikopterleriyle cenaze ve yaralıları almaya gelmişti.

Bizlerin hiçbir zaman sahip olamadığı devasa bir teknik donanımları vardı. Ama hiçbir şeyi yurt sevgisi ile yanıp tutuşan bir ananın ilgisinin yerini tutamazdı.

O gün Sevê anayı görmeye gidememiştim. Dürbünle defalarca bakmaya yeltenmiş olmama rağmen görememiştim. Aynı sıralarda o da havan ve top atışları altında bile bizim yanımıza gelmeyi düşünüyormuş. Duygulanmamak elden değil. Ve bu toprakların Sevê ana gibi, adını bilmediğim, kim bilir daha binlerce anası vardır.

Celal Arkadaş

ÇATIŞMA ANI

“Cılız bir ışığın gölgesinde olsam, titresem de bir gün yazabilecekmiyim bunları?”

Dereler kaynaklarından kopup yaşamın akışına eşlik edercesine hızla akıyorlardı. İki küçük derenin birleştiği yerde, tahta ve odunlardan yapılmış köprünün üstüne oturuyorum. Ve seyre dalıyorum, suların birleştiği o anı uzun süre birbirleriyle mücadele verdikten sonra birleşerek bazen hızlı, bazen durgun akıyorlardı. Ya bir set vurulmuşsa yataklarına?

Yaşamımızın sessiz tanığı olan Bingöl’ün Yedisu coğrafyasındayız. Grubumuz altmış arkadaştan oluşuyordu. O günlerde eylem planları üzerinde tartışıyorduk. Uzun tartışmalar sonucunda bir hedef üzerinde anlaştık. Bu şekilde, gece geç saatlere kadar süren tartışmalarımız da sonuçlanmıştı.

Kardeşçe akan dereleri arkamızda bırakıp kayaları aştığımızda, doğanın yedi harikasından biri olan, tahta ve odunlarla oyulmuş köprümü de ardımda bırakmıştım. Son bir kez başımı çevirip baktığımda, iki serçe, köprünün orta yerinde cıvıldıyordu. Yürüdüm ve bir daha arkama dönüp bakmadım.

Eylem yerine vardık. Amacımız; düşmanı saklandığı yerden çıkarıp çatışabileceğimiz araziye çekmekti. Düşmanı hareketlendirmek için değişik taktikler uyguluyorduk. Bazen bir yerlere iz bırakarak, bazen de işaretler vererek pusulara yatıyorduk. Düşman bir türlü harekete geçmiyor, düşüncelerimizi sezmişçesine uzak duruyordu. Gerçekten pusular kurduğumuzu düşman hissetmiş miydi? Neden apansız çıkıp gelmiyordu?

94 yılının ikinci yarısının solmayan günlerini yaşarken, yedi gün yedi gece izler bıraktık yollara. Yedi gün yedi gece güneş doğdu, ay battı. Aydınlık ve

karanlık sırayla hakim oldu yaşama. Düşman, kurduğumuz pusulara düşmedi. Biz, sabrımızı büyötmeye çalışırken, zaman acelesi olmayan birinin seyrindeydi. Yedinci geceden sonra güneş yavaş yavaş yeni güne merhaba demenin telaşındaydı.

Erzağımız bitmişti. Erzağın temin edileceğı köy önceden ayarlanmıştı. On kişilik bir grup olarak yola koyulduk. Köyün yakınına vardığımızda sorumlumuz; "Heval iki saatlik bir keşif yapacağız. Olumsuz bir olay gelişmez ve şüphe uyandıracak bir ize rastlamazsak köye gireceğiz" dedi. Keşif için köyün etrafında konumlandık. Uzaktan köye giriş çıkışları gözetliyor, köyün içindeki hareketlere bakıyorduk. Köylülerin dışında kimseler yoktu. Beş arkadaş köye erzak almak amacıyla girdi. Biz ise dışarıda, onların güvenliklerini sağlamaya çalışıyorduk. Giden arkadaşlar bir saat sonra geri geldiler. Getirilen eşyaları dengeleyerek sırtlayıp yola çıktık.

Pusulanan araziye yakınlaştığımızda, silah sesleri duymaya başladık. Acaba çatışmaya mı girdiler? Yakınlaşıyorduk, yakınlaştıkça yaşananın çatışma olduğunu anladık. Silah sesleri karşılıklı yükseliyor ve alçalıyordu. "Çatışmaya girmişler"dedi içimizden en uzun olanı.

Bize en yakın olan pusu yerine doğru gittik. Kayalar ve ağaclar doğal savunmamızı oluştursa da, ilerlememiz önünde engel oluyordu. Düşmanın sızabilme ihtimalini de göz önüne aldığımızda, yol almakta oldukça zorlanıyorduk. Bizimkilerin yanına yaklaşırken de dikkatli davranmamız gerekiyordu. Bizi düşman zannedip vurulabilirlerdi. Bu birinci ihtimalken, ikinci bir ihtimalde; düşman bizi gözetleyebilir ve arkadaşların pusu attıkları yerleri deşifre edebilirdik.

Yakınlaştıkça ihtimalleri arkada bıraktık. Gelişimizi fark eden bölük komutanımız;

Düşman pusu attığımız genel alanı uzaktan fark etmiş olmalı ki tedbirli, yer yer de sızarak pusu atılan noktalara giriyor. Neyse ki o pusu yerlerinin bazılarını çoktan bırakmıştık, eli boş çıkıyorlar pusu yerlerinden. Ama üzülererek belirteyim, ilk mevziye girdiklerinde günlerdir uyumayan arkadaşlardan üçü uyuyormuş. Ayfer arkadaş da nöbetçiymiş ve uyuyakalmış. İlk taramada Ayfer ve Bişar arkadaşlar şehit düşüyorlar. Mevzideki diğer arkadaşlardan Botan, Binevş'in kucağında son nefesini veriyor. Binevş bacağından yaralı bir şekilde bize ulaştı. Çatışmalar hala sürüyor, tedbir olarak bazı pusu yerlerini değiştirdik. Yaklaşık bir saattir çatışıyoruz.

Eşyalarımızı bırakıp, mevzilenmemizi değiştirmek için harekete geçtiğimizde gök masmaviydi. Eski mevzi ve pusu yerlerimizi değiştirmeliydik. Yeni yerleri bulup yerleşmek için, kısa bir zaman dilimini kullanmalıydık. Bu koşulda ya zamanla at başı koşacaktık ya da zaman apansız atağa geçip dört nala koşarken, biz sadece arkasından bakacaktık.

Mevzilendik. Mevzilenip pusu attığımız yerler, askerlerin gelebileceği yerlerdi. Biz üç bayan arkadaş, iki kayanın arkasına geçip mevzilendik. Geriye kalan yedi erkek arkadaş ise üçer ve dörder kişi ayrılarak, iki mevziyi tuttular. Mevzilendiğimiz yerin üst tarafından geçen toprak yol, kıvrılarak en son görünen tepeciğin zirvesine varıyordu. Altımızdaki seyrek ağaçların arasından uzaktaki köyün dağınık evleri görünüyordu. Aşağılarda, seyrek ağaçların arasında yer yer yükselen kavak ağaçları, masmavi göğün içerisinde bir renk olurken, özgürlüğü düşünüyorum. Kim bilir, belki de bir

kavak misali, mavinin içinde, maviye dost ve yeşilce yaşamaktır özgürlük. Kavak ağacı misali göğe yükselip duyumsamak istiyorum özgürlüğü... Yeşil kavak dallarına kuşlar kümeler halinde konup, birkaç saniye geçmeden kanatlarını çırparak süzülüyorlar. Kuşları ve güvercinleri düşünüyorum. Güvercinler hep özgürlüğe konar. Başkan Apo'ya konan güvercinleri düşünüyorum. Güvercinlerle kurduğu iletişimin gizinde kayboluyorum. Kuşlar seslerini gökyüzünün boşluğuna bir hiç uğruna bırakmıyorlar, süzülerek uzaklaşırlarken duyumsuyorum.

Mevzilendiğimiz kayaların üstündeki toprak yoldan birileri eğilmiş vaziyette, mesafeli olarak yanımıza yaklaşıyordu. Gelenler, "yolun diğer tarafına pusu kurmuş arkadaşlar olabilir mi?" diye düşündüm. Sadece kafalarını görebiliyordum. Biraz daha yaklaştıklarında düşman olduğunu anladım.

Hemen vuruş pozisyonu aldık. Eller tetikte, nefesler tutulmuştu. Birazdan düşman kleş mesafesine girecekti. Küçük bir ses duyulsa bombalar patlayacaktı. Düşman yaklaştı, yaklaştı...

İlk mevzideki arkadaşlar taramaya başladılar. O anda en öndeki asker yere düştü. Vurulmuştu. Yüzündeki ifade şaşkınlık ve acının belirtisiydi. Diğer askerler kendilerini o anda yere atmışlardı. Habire kurşun sıkıyorlardı. Saniyeler süren bir zaman diliminden sonra ayağa kalkarak, panikten, dağılmış bir vaziyette geri çekiliyorlardı. Durmadan ve rast gele etrafı kurşun yağmuruna tutuyorlardı. Bazıları ise ateş açtığımız mevziyi görmüş olmalı ki, habire oraya kurşun sıkıyorlar.

Askerler geriye doğru kaçarken, deşifre olan mevzimizin yerini hemen değiştirmiştik. Onların geri

çekilişiyse birlikte ortamı bir sessizlik kapladı. Medya düşmanı gözetliyordu. "Tamamen gitmiş olamazlar. Diğer taraftan bir düşman grubu daha yaklaşıyor,dikkatli olalım"dedi. Az sonra kısık bir sesle "yaklaşıyorlar" deyip, bir iki saniye geçmeden tetiğe bastı. Yükselen kurşun sesleriyle birlikte düşman tekrar geriye kaçtı. Biraz bekledik, geri çekiliyorlardı. Aşağıdaki yamaçtan tırmanıp, yamacın ötesine geçtiklerinde rahatlamıştık. Kalkıp cesetlerin olduğu yere doğru yürüdük. Her adımda etrafımıza bakıyor, kayaların ,küçük ağaçlık ve çalılıkların arasından ilerliyorduk. Cesetlere yaklaşıp taradık. Bu bir tedbirdi. Yerde yatan ölü olmayabilirdi. Aynı zamanda bir askeri kuraldı. Üzerlerindeki elbiselerden, saç ve sakallarından, yaşlarından özel tim oldukları anlaşılıyordu. Beş cesetten biri de kadındı. Taktığı şapka yere düşmüş, saçları darmadağınktı. Gözünün altındaki mor halkalarla ve yüzündeki maskeyle nasıl da kirletilmişti. "Ayşecikler, zavallı Ayşecikler"dedim kendi kendime. Kadınlık bu mu? İçkiden nefesi kokan, ruhuna yer eden göz altındaki morluklar artıkça beyni uyuşan insan? "Cılız bir ışığın gölgesinde de olsam, titresem de bir gün yazabilecek miyim bunları?" diye sessizce söylüyorum kendimle. Her olay ve olgunun bir görünen yüzü, bir de görünmeyen yüzü vardı. Asıl olan da görünmeyen yüzden bakmak değil miydi insana ve kadına? Derin bir sessizliğe gömülmüştü zaman.

Karşı yamaçta kaybolan düşman acaba gitmiş miydi? Yoksa bizi aldatmaya mı çalışıyorlardı? Zaman sessizliğinden döndüğünde sorularım cevaplanmış olacaktı.

Sorularım cevabını buldu ve zaman sessizliğinden silkinerek uyandı. Mevzilendiğimiz alanlara gürleyen havan toplarını gönderdiler. Bu da düşmanın birebir gelişecek bir çatışmayı göze alamadığını gösteriyordu. Pusulamalara yenik düşmüşlerdi.

İkinci vaktiydi. Parça almayacak, zarar görmeyecek şekilde mevzilenmiştik. Cephaneğimiz çok azalmıştı. Benim altı, diğer arkadaşların da sayılı mermileri kalmıştı. Neyse ki bombalarımız vardı. Yan taraftaki arkadaşların yanına gidip cephaneye temininde bulunduk. Düşmanla karşılaşınca kadar mermiler kullanılmayacak, hiçbir mermi hedefinden şaşmayacaktı.

Akşama doğru iki kobra geldi. Kobralar vuruyor, geri dönüyor, manevra yaptıktan sonra tekrar bulduğumuz yere geliyor, üstümüzdeki gökyüzünde dolaşıyorlardı. Otuz dakikaya yakın bir süre vurdular. Cehennemdi. Kobranın vurmaması için gizleniyordum. Bazen de "hadi vur, vur artık" diyordum içimden. Dağlara, taşla ve toprağa barut kokusu işlemişti. "İnsanın cehennemi bu olsa gerek" dedim kendi kendime. Peki neden kendi kirliliğiyle kalmıyor insan oğlu, doğayı, evreni kirletiyor? Havanların çarptığı her ağaç devrilip, yanıyordu. Sözcüklerim yetmiyor anlamlandırmaya. Doğanın sessiz diliyle konuşacağım; yanımdakilerle göz göze geliyorum.

Kobralar gittikten sonra korunduğumuz yerlerden dışarı çıktık. Rahat bir nefes alacaktık ki; "teslim oluuun!" sesiyle irkildik. Sesin yakınlığı bizi şaşırtmıştı. Hemen gizlendiğimiz mağaraya girdik. "Teslim olun" çağrısının ardında yatan gerçeklik: "Bizimle savaşmayın, gelin sizi istediğiniz gibi öldürelim idi." Son mermisini yitiren ,bombası kalmayan, kendisini

ölümle buluşturacak bir uçurum bulamadığı için esir düşen yoldaşlarımızın bedenlerine sıkılan kurşunların sesi kulağımda. Düşmanın, "teslim ol" çağrısının anlamı buydu. Yaşananların tek tanığı Kürdistan coğrafyası oluyordu. Hiçbir savaş kuralı bu mekanda işlemiyordu.

Dakikalar geçiyordu. Bizim teslim olmayacağımızı biliyorlardı. Neyi bekliyorlar, geçen dakikalar neyin işaretiydi?

Büyük bir gürültüyle birlikte tekrar havan atışları başladı. Havan atışları karanlık çökene kadar sürdü. Karanlık bu kez dost yüzünü gösterecekti galiba.

Her yer kararınca Rojda arkadaşı hareketlendi. Sığındığımız küçük mağaranın kapısına vardığında, kısık bir sesle "Heval Binevş, dışarı çıkıp etrafı kontrol edeceğim" dedi. İçinde bulunduğumuz bu küçük mağaranın giriş kısmında havanların vuruşuyla toz, toprak ve taş parçaları birikmişti. Rojda dışarı çıkarken, mağaranın ağzında birikmiş toprağı, ayağıyla, ses çıkarmamaya dikkat ederek, hafifçe itti.

Birkaç dakika bekledikten sonra sabırsızlanıp dışarı çıktı. Bulunduğumuz yerden çok seri bir şekilde uzaklaşmamız gerekiyordu. Hava bozulmaya başlamıştı. Karşı yamacın üzerine kara bulutların gölgesi çökmüş, her yanı kaplamıştı. Birkaç adım attığımda kendimi Rojda'nın yanında bulmuştum. Gelişimi fark etmiş olmalı ki, "aşağıya bak" dedi sessizce. Rojda arkadaşına yanaşıp aşağıya baktığımda; düşmanın alt tarafımızda yaktığı ateşleri gördüm. Alevler karanlığın içinde dalgalanarak çevresine yayılıyordu. Askerler ise yanan ateşlerin etrafında üçer-dörder oturmuşlardı.

Yağmur çiselemeye başlamıştı. Bu gece yağmur da yağsa, kıyamet de kopsa buradan uzaklaşmamız gerekiyordu. "Nereden çıkabiliriz" dedi Rojda. Karanlık da olsa düşman geçebileceğimiz yerlere pusular atmış olabilir, ateşlerin yakınından da olsa geçecektik.

Biz keşif yapmaya çalışırken, bir süredir arkamızda sessizce duran Medya arkadaş gelip karşıma dikildi. Onun soran duruşuna bakarak; "bir şey mi var heval Medya?" diye sordum. Başıyla beni onayladı. Ama sanki düşündüğünü söylemekten çekiniyor gibiydi.

-Evet, seni dinliyorum.

-Ben gidip savunmanızı yapacağım;siz geri çekilin.

Medya yeniydi. Ankaralıydı. Türk olması, halk gerçekliğimizi anlamasını zorlaştırıyorsa da, canlıydı ve çabuk öğreniyordu. Bir süre sessiz kaldım. Hareketlerinden merak edip, heyecanlandığını anlıyordum. Sabırsızlanıyordu. Sabrını ölçmek istiyordum fakat, ortam uygun değildi.

-Heval Medya gitmen doğru olmaz. Yeni ve tecrübesizsin. Böyle bir zorunluluğumuz da yok zaten. Merak etme, düşmanın kalbinden geçeceğiz ruhları duymayacak." dedim. İtiraz eder gibi oldu. " Anladın mı" dedim. Bir şey söylemedi. Sessizce barındığımız yere doğru gitti.

Elinde silahıyla dışarı çıktı. Artık sözün hiçbir anlamı kalmamıştı. Birkaç adım atmadan bir havan topu, büyük bir gürültüyle birlikte Medya arkadaşın yan tarafına düştü.

Havan topunun basıncıyla Medya arkadaş, düşmanın olduğu aşağı kesime doğru yuvarlandı. Ne çabuk da şifrelenmişti bilincime Medya. Gözlerim, alaca karanlığa düşüş anındaki silüetini çiziyordu hep. Şehit düşmüş olmalıydı, kurtulma imkanı yoktu. Rojda ile

yalnız kalmıştık. Düşmanın burayı vurması tesadüf müydü? Yoksa gündüzden yerimiz tespit edilip, çıkma anımız mı hedeflenmişti? Karanlıkta ve apansız nereden gelmişti bu havan? Bir süre etrafı dinledik. Düşmanın hareketlerinden ve sesinden fark edildiğimizi anladık. Tehlike yaklaşıyordu. Ateş çemberlerine defalarca düşmüştük. Bu kez de ateş çemberinden geçecektik. Sis çökmeye başladı. Doğa en zor anımızda bizi yalnız bırakmıyordu. İkimiz sisin ortasına daldık, kapkara yağmur bulutlarının yere yansıyan karartısında yürüdük. Tehlike, düşmanın kalbinden geçmek kadar büyüktü. Bazen eğilerek, bazen ise sürünerek kurtulmak için tek olasılığımızı kullanıyorduk. Ses çıkarmaksızın ilerledik. Düşman hareketlenmiş, toparlanmaya çalışıyordu. Görüp görmemeleri anlamsız kalırken, sürünerek düşmanın yoğunluklu bulunduğu alanı geçtik. "Oh!" diyerek sessizce rahat bir nefes aldıktan sonra, hızla oradan uzaklaşmaya başladık.

Tehlikeli yeri geçtikten sonra düzlük bir alanda yürüyoruz. Hava çok soğuktu. Yağmur, her yeri barut kokusundan arındırmak istercesine hiç durmadan yağıyordu. Sırılsıklam olmuştuk. Sürünerek yüklendiğimiz çamurları, yağmur damlaları zerre zerre söküp atmaktaydı. Ne havanın soğukluğu ne de yağın yağmur, gitmek istediğimiz yere ulaşmak için yürüdüğümüz yoldan bizi geri çeviremiyordu.

İlerleyerek ilk pusuları attığımız yere vardık. İki saatlik uzaklıkta noktalarımız vardı. Çantalarımızı bıraktığımız yere doğru ilerliyorduk. Düşmanın sızmış olabileceğini düşünerek, yavaş yavaş ilerliyorduk. Düşman içeriye girip çantalarımızı almış olabilir miydi? Birbirimizi savunarak çantalarımızı bıraktığımız yere

ulaştık. Kimseler yoktu. Neler olmuştu, ne yapmalıydık? Çok yorgunduk. On beş dakikalık dinlenme kararı aldık.

Uzun bir zaman dilimi geçmeden uzaktan sesler gelmeye başladı. İkimiz hemen mevzilendik. Gelen sesleri dinleyip anlamaya, tanımaya çalışıyorduk. Sesler giderek yakınlaşıyordu. Bizimkilerin seslerine benziyordu. İyice yaklaştıklarında Rojda bana dönerek,

"Gelen sesler bizimkilerindir, Hawar'ın sesini duyuyorum." dedi neşeli bir sesle. İyice yaklaştıklarında "heval" diye seslendik. Durdular. Duyduklarını sınar gibi bir halleri vardı. "Heval biziz" dedik. Bizi tanımışlardı. Yanımıza geldiklerinde, şaşkınlıkla, sevinci bir arada yaşadık. Bizim şehit düştüğümüzü düşünmüşler. O sırada telsizden, "kopan arkadaşları hala bulamadınız mı?" diye soruyordu Bagok arkadaş. "Bizim dışımızda da kopan arkadaşlar var mı?" diye sordum. "Evet" dediler.

Kopuk olduğumuz süre içerisindeki durumumuzu anlatacaktım. Anlatmaya nereden başlayacağımı bilemiyordum. Andok arkadaş bana dönerek;

-Medya arkadaş nerede?

-Medya arkadaş şehit düştü.

Hepimiz susmuştuk. Andok arkadaş telsizle Bagok'a çağrı yaparak; "Kopuk arkadaşlarla buluştuk" dedi. Bagok arkadaş; "hemen bize ulaşın, alanı terk edeceğiz." diyerek konuşmasını bitirdi. Yola çıktık. Her yeri rahatlıkla görebileceğimiz yüksek bir tepenin zirvesine vardığımızda, çatışma alanının ateşler içinde yandığını gördük. Her yer yanıyordu. Yağmur dinmişti. Alevler göğe kadar yükseliyor, etrafı aydınlatıyordu. Esen rüzgarın da etkisiyle alevler uzaktan da olsa çok hareketli görünüyordu. Ardımızda bir alev ormanı

bırakarak yürüdük. Dinlenme süremiz dolmadan verilen komutla yeniden hareketlendik. Dört arkadaş yaralı olan Rewşen arkadaşı sedyeyle taşıyorlardı. Yürürken öndeki arkadaş bana yanaşarak;

-Talimatları neden aktarmıyorsun?

-Çatışmada kulaklarım etkilenmiş olmalı, iyi duyamıyorum.

Konuşmaları iyi algılamıyordum. Küçük mağaraya o kadar fazla havan değmişti ki, hava basıncı kulaklarımı etkilemişti. Aradan geçen süre, sesleri boğuk, kısık algıladığımı gösterdi. Gecenin bitişine saatler kalmıştı.

Şafakla birlikte varacağımız esas noktaya varmıştık. Oradaki arkadaşlardan bir grup oluşturularak çatışma alanının çevresinde bilgi toplaması, şehit düşenlerin cenazelerinin getirilmesi için görevlendirildi. Bilgi toplamak için giden grubun bir kısmı geri döndüğünde, cenazelerin düşman tarafından Yedisu merkezine götürüldüğünü belirttiler. Cenazeleri sergileyerek halkı yıldırmayı, korkutmayı düşünüyorlardı. İbreti alem olsun diye cenazelerimiz sergilenecekti. Bu olaylar yaşadığımız tanıdık olaylardı. Düşünüş şeklimize tanıdık gelse ve anlamlandırılrsa da bizdeki insanoğlu duygusu, tanıdık gelenleri kabullenmekte zorlanıyordu.

Gidenler kaldığımız noktaya gidiyor, çevreyi gözetliyor, sakin ve güvenli bir anda köye iniyorlar. Köylüler yaralı bir bayan arkadaşın köye geldiğini söylüyorlar. Israr ettiklerini fakat arkadaşın kalmadığını belirtiyorlar. Arkadaşlar köyden çıkıp epey ilerledikten sonra Medya arkadaşı yaralı bir halde bizleri ararken buluyorlar. "Medya bizden sonraki grupla arkadan geliyor" dediklerinde hızla fırladım. Yola bakıyordum. Medya gelecek.

Yarım saate yakın yola baktım. Geride kalan grup geldiğinde, içlerinde Medya da vardı. Yitirdiğim yoldaşların acısının yerini, kazanılan yoldaşımın sevinci kaplamıştı. Medya geliyor!

Şehit Rewşen. Ş. Rojda. Ş. Medya. Ş. Ayfer.
Ş. Bişar. Ş. Botan arkadaşlara atfen yazılmıştır.
Binevş Munzur

YAŞAMA 'HASRET' KALMIŞTI
"Arkadaşlardan kopmanın acısı içimde buruk bir
özleme dönüşüyordu"

1994 Sonbaharıydı.

Eylül ayı henüz yaz mevsiminin sıcaklığını atamamıştı. Kaldığımız yer Bitlis ile Mutki arasında sıkışmış, balık sırtı gibi uzanan bir silsileydi. Adına Bitlis Yaylaları da denildiğini duymuştum. Eyalet konferansı için hazırlık yapıyorduk. Garzan eyaletinde kalan bütün güçler, yerini küçük bir birime bırakarak yanımıza geliyordu. Toplam gerilla gücümüz iki yüzü aşındı. Konferans sonrası düzenlemeler yeniden yapılacak, ona göre bölgelere dağıtılacaktık. Yüz elli kişi toplanmıştık.

Gelen arkadaşların ihtiyaçlarını karşılamak üzere önceki gün konuştuğumuz korucularla görüşecektik. Korucular Mutki'ye bağlı Mizik köyündendi. Köy, az da olsa yurtsever denilebilirdi. Düşmanla ilişkileri olduğu gibi bizimle de ilişkiliydiler. Bir grup arkadaşla bulunduğumuz yerin aşağı kısımlarına düşen bir yerde gece korucularla görüştük. Beş kişi gelmişlerdi. Elleri ufak tefek poşetler vardı. Bize pil, bant vb.

şeyler getirmişlerdi. Ama getirdikleri yetersizdi. Onun için tekrar bir liste yazıp vermek zorunda kaldık. Onların hem düşmanla hem de bizimle ilişkili olmaları beni ister istemez şüphede bırakıyordu. Ama ilişki kuracağımız başka kimse de yoktu. Bir saat yanımızda kalıp tartıştıktan sonra onları gönderdik. Biz de noktaya döndük.

Ertesi gün akşama doğru iki keşif helikopteri bulunduğumuz derenin üzerinden geçti. Helikopterlerin görebileceği açık renkli eşyaları saklamaya çalıştık ve gizlendik. Buna rağmen bazı arkadaşlar helikopterlerin bizi gördüklerini söylediler. Görüştüğümüz korucular bizi düşmana ihbar etmiş olabilirdi. Rahatımızı kaçıran iki uğursuz böceğin buraya tesadüf mü, yoksa bizim için mi geldiğini tartışıyorduk. Tesadüf olabileceğine karar verdik. Sabah da bir olumsuzluk olmayınca konferans öncesi tartışmalara devam ettik.

Saat dokuz gibi yine erzak için dört arkadaşla birlikte bir köye gidecektik. Köy üç saat uzaklıktaydı. Köyün yanına vardığımızda üç yüz askeri aracın, tanklar ve panzerler eşliğinde köye geldiklerini gördük. Ay ışığı olduğundan araçlardan inen askerlerin, köyün yukarısındaki araziye çıktığını rahatlıkla seçebiliyorduk. Eğer sağa sola sapmaz da direk yürüseler bizim noktaya varacaklardı. Artık köye giremezdik. Arkadaşlara erken haber vermek için geri döndük. Hiç olmazsa kaldığımız yeri değiştirebilirdik. Arkadaşlara ulaşip gördüklerimizi anlattığımızda;

“Düşmanı gördüğünüz yer bizden üç saat uzakta. Orada çıkan operasyon bizi kapsamına almaz” dedi sorumlu arkadaş. Yine de bazı tedbirler alındı. Dilar arkadaş takım komutanıydı. Mahsum Korkmaz

Akademisinden yeni gelmişti. Takımı, güvenlik için ova tarafındaydı. Yarım saat sonra bizimle bağlantı kurup düşmanın araziye çıktığını bildirdi. Gücümüz sayıca fazla olduğu için uzağa da gidemezdik. Bazı gruplar mevzilendiler. Noktamızdan kırk dakika uzaklıktaki yan tepeye bir grup çıktı. Yine noktanın yukarı ve aşağı kısmı tutuldu. Norşin tarafına uzanan sırtı da bir takım tuttu. Ben de bu grubun içindeydim. Düşmanın araziye çıktığını bildirdikten sonra stratejik tepeleri tutmak için sorumlu arkadaş, Dilar arkadaşın takımını da noktaya çekmişti. Dilar arkadaş, altı arkadaşla birlikte bir tepeyi tutmuşlardı. Benle iki arkadaş da aynı tepenin Bitlis'e bakan yamacında mevzilenmiştik. Tepeyle bizim aramızda da Mustafa, Rubar ve Edip arkadaşların tuttuğu bir mevzi vardı. B-7 yanlarında olduğundan onları biraz daha geride tutmuştuk. Ay ışığı altında aydınlanan çıplak arazide bir hareketin olup olmadığına dikkat ediyorduk ki, aşağıdan bizim bulunduğumuz sırta doğru kalabalık bir grubun çıktığını fark ettik. Yanımdaki arkadaşlara; "biraz daha bekleyelim, iyice yaklaştıklarında vururuz" dedim. Bir süre sonra iyice yaklaştılar. Üçümüz aynı anda tetiklere asılıp vurduk. Geri kaçan askerlere de bir bomba fırlattım. Aynı zamanda iyice eğildik. Sonra sert bir patlama...İlk temas bulunduğumuz sırtta başlamıştı. İlk saldırıyı geri püskürttüğümüz halde karşı saldırılar devam ediyordu. Mevzimizi sağdan soldan yoğun ateşe tutmuşlardı. Yanımdaki arkadaşlara;

"Heval, saldırılar böyle devam ederse sabaha kalmaz tepe düşer. Ama biraz aşağı inip, düşman kolunu yandan darbelersek, saldırıları durmak zorunda kalır" dedim. "Tamam, inelim" dediler. Askerlerin bütün dikkati tepenin zirvesine kilitlenmişti. Üçümüz,

tepeye çıkan askerlerin tarafına gidip, onları da vurduk. Bir insanın böyle davranması imkansızdı. Bunların uyurturucu aldıklarını anlamıştık. Tek amaçları hedeflerine ulaşmaktı. Onlar için ölen askerlerin önemi yoktu. Sarhoş olduklarından bunun bilincinde değildiler. "Malkoç" diyorlardı kendilerine. Özel kuvvetlerdi. Vuruşumuzdan sonra saldırıları gevşedi. Kayıpları çok olduğundan güçlerini geri çektiler. Bir süre sonra aşığımızdaki boğazdan yeniden saldırmaya başladılar. Bazen kesik kesik bir kuşun kanat çırpmasına benzeyen bir ses, bazen ısıkl alarak yakınlarımıza düşüp patlıyorlardı. Şarapnel parçalarından korunurken herhangi bir saldırıya karşı tetikteydik. Sabaha karşı Savaş ve Kartal arkadaşlar aşığıdaki noktadan yanımıza gelmişlerdi. Durumumuzu sorduktan sonra hiç beklemeden bir arkadaşı da yanlarına alıp gittiler. n mevzi olduğu için hafif olması gerekiyordu. Mevzide benle Adife arkadaş kalmıştık.

Sabah olmuştı. Üç saat önceki çatışmanın yorgunluğu hala zerimdeydi. Susuzluktan boğazım yanıyordu. Sanırım Adife arkadaş da aynı durumdaydı. Aklıma çantama koyduğum kesme şekerler geldi. Şekerlerden iki tane Adife arkadaşaya verdim. Bir tanesini de ben aldım.

Arazide, tutuşup yanan dikenli otlardan başka bir şey görünmüyordu. Dürbünle aşığılara baktım. Saat dokuza kadar helikopterler boğazda vurduğumuz askerlerin cenazelerini taşıdılar. O zamana kadar da bulunduğumuz yere herhangi bir saldırı olmadı. Ama noktadan yoğun silah sesleri geliyordu. Kobra ve tanklar da eşlik ediyorlardı. Silah seslerini duydukça noktadaki arkadaşları daha fazla merak ediyordum.

Mevzimiz Bitlis'e bakan yamaçtaydı. Yerimiz deşifre olmasın diye hareket etmiyorduk.

Saat dokuzdan sonra bir bölük kadar askerin boğaza indiğini gördüm. Bize doğru geliyorlardı. Bu, aşağıdan sonuç alamadıklarını gösteriyordu. Şimdi bulunduğumuz sırttan sonuç almayı deneyeceklerdi. Ama daha uzakta sayılırlardı. Tütün kutumu çıkarıp bir sigara sardım. Adife arkadaş sigara içmiyordu. Ceplerimi aradım, çakmak yoktu. Belki de iyi aramadım diye tekrar ceplerimi karıştırdım. Bulamadım. Tank ve havan gülleleriyle tutuşan otlar gözüme ilişti. Sigaramı o ateşten yaktım. Hiç söndürmeden dört beş sigara içtim. Askerler de yaklaşmışlardı. Adife arkadaş mevzinin solundan, ben de sağından gelen askerlere ateş ettik. Üç asker düştü. Diğerleri arkaya doğru kaçtılar. Bulunduğumuz yere, saat ona kadar dört kez saldırı yapıldı. Her geldiklerinde iyice yaklaşmalarını bekliyor, sonra vuruyorduk. Bu gidişle sonuç alamayacaklarını anlayınca geri çekildiler. Bitlis'ten yedi tank getirip karşı tarafımıza diktiler. Bulunduğumuz yeri öğlene kadar tanklar, kobralar ve havan topları ile yoğun olarak vurdular. Öyle ki tepelerin rengi değişmişti. Tepeler, sanki kızgın bir fırında kızartılıp yakılmışçasına siyahlaşmışlardı. Doğa durmadan yanıyor, çığlığını göğе ulaştırmak ister gibi dumanları yükseliyordu.

Mevzimiz keşfedilmesin diye hareket etmiyorduk. Çünkü tepemizde durmadan dolanan, her tarafımıza roket ve mermi yağdıran kobra helikopterleri vardı. Binlerce asker yetmiyormuş gibi havadan da saldırmaya başlamışlardı. Aşağıdaki arkadaşların hareketlerini görebiliyorduk. Tepenin zirvesini tutan arkadaşları dinledim. On ikiye kadar da karşılıklı silah

sesleri geliyordu. On ikiden sonra silah sesleri kesildi. Neden kesildiğini bilemiyordum. Yoksa tepeyi bırakıp gitmişler miydi? Adife arkadaşına; "Bir süredir tepedeki arkadaşların silah sesleri gelmiyor. Birimiz gidip bakarsak iyi olur" dedim. Arkadaş 'Tamam' dedi, ama gitmek mümkün değildi. Arazi çıplak olduğundan en ufak bir hareket bile görülüyordu. Bu nedenle gitmekten vazgeçtik. Havan toplarının zirveye isabet ettiğini görebiliyorduk. Şehit düşmüş olabiliyorlardı. Mustafa, Rubar ve Edip'in bulunduğu orta mevziden çatışma boyunca hiç silah sesi gelmemişti. Onları birkaç kez yüksek sesle çağırdım. Ama sesime yanıt veren olmadı. Bir kez daha seslendim. Fakat mevzilerinde ses seda yoktu. Bir taş alıp yukarıya, onların olduğu mevziye attım. Ama taş mevziye yetişmedi. Onların uyumuş olabileceklerini düşündüm. Sonra bu kadar bombanın, merminin gürültüsünde böyle bir şey olamaz dedim kendi kendime. Adife arkadaşına; "Ne olabilir" diye sordum. O da "bilmiyorum" dedi. Silahımı doğrultup mevzilerine iki mermi sıktım. Ama bu yöntem de işe yaramadı. Ses yoktu...

Öğlenin yakıcı sıcak kırılmış, yerini arazinin hemen hemen bütün yerlerine sıçramış alevlere bırakmıştı. Alev dilimleri karşımızda savaşanlar kadar açgözlüce abanmıştı araziye. Aralanan duman kümeleri ardında aşağıdaki arkadaşları göremiyordum. İçimde merak uyandırdığı gibi, aynı zamanda korkuya da neden oluyordu. "Ne oldu acaba?" diyordum kendi kendime. Birden bire iki arkadaşın düşmanın olduğu yönden bize taraf geldiğini gördüm. Adife arkadaşla onları yanımıza çağırdık. Onlar bizi düşman sanmış olacak ki, silahlarını bize doğrulttular. Az kalsın bir kaza oluyordu.

Kendimizi tanıtınca mermi yağmuru altında koşarak mevzimize atladılar. Karker ve Mücahit arkadaşlardı. Altımızda mevzilenmişlerdi. Arkadaşların durumunu sorduğumuzda bilmediklerini söylediler. Sonra Karker arkadaş patlamalara aldırmadan; "Özel timler altımıza kadar gelmişlerdi. Tabi haberimiz yoktu. Fark ettikten sonra ikisini vurduk. Oradalar. Diğerleri ise kaçtı. Birinde M-16, diğerinde G-3 silahı vardı. Silahlarını taşıma olanağımız olmadığından getiremedik. İkisini de orada kırdık" dedi. Tepedeki arkadaşları sorduğumuzda Karker arkadaş devamla;

"Birkaç defa çağrı yaptık ama cevap veren olmadı" Sonra duygu yüklü bir ses tonuyla; "Arkadaşlar şehit düşmüş olabilir" dedi. Ve tepeye doğru baktı.

Bizden başka, çevremizde arkadaş kalmamıştı. Tepeyi tutan arkadaşların şehit düştüğünü ve bu haberi tepede yaralı kurtulan iki arkadaşın aşağıdaki arkadaşlara ilettiğini, bizden de haberleri olmadığından hepimizin şehit düştüğünü söylemiş olduğunu sonradan öğrenecektik. Bunun üzerine noktadaki arkadaşlar bir kademe geri çekilme gereğini duyuyorlar. Çevremizde de herhangi bir çatışmanın olmadığını görünce, biz de geri çekilme kararı aldık. Çünkü düşman tepenin işlevsiz kaldığını anlamış ve boğaza inmişti. Altımızda askerler vardı, ama tam olarak göremiyorduk. Acele etmemiz gerekiyordu. Hemen yan tarafımızda küçük bir sırt vardı. Aradaki mesafe üç yüz metre kadardı. Onu geçtik mi kurtulabilirdik, ama oraya yetişmeden de vurulmak vardı. Arkadaşlara söylediğimde kabul ettiler. İlk Karker arkadaş denedi. Çünkü tek tek, koşarak geçmemiz gerekiyordu. Yolun yarısında kendini yere attı. Mermiler sağına-soluna isabet ediyordu. Ve bize

bağırđı. "mümkünü yok gidemem"diyordu. Biz de ona sürekli "git!..git!.."diyor, ikna etmeye çalışıyorduk. En sonunda kalkıp tekrar koştı. Sırtın ardında kayboldu. Sonra Mücahit arkadaş da yine aynı şekilde, birkaç kez yere atlayıp kalkarak sırtı geçti. Düşman geri çekildiğimizi anlamıştı. O yüzden bütün gücüyle yükleniyordu. Havan atışlarıyla tank atışları daha fazla olmaya başladı. Geceğimiz yer sırat köprüsü gibi olmuştu. Düşman yakınlaşmaya korkuyor, uzaktan engellemeye çalışıyordu. Benle Adife arkadaş kalmıştık. Hangimizin önce gideceğı konusunda anlaşılamıyorduk. "Önce sen git"diyordu. Ben de; "hayır, sen git"diyordum. Onun bu yoldaşça hassasiyetini anlıyordum. Aşağı tarafta askerler bize doğru gelmekteydiler. Dolayısıyla mevzide kalan bu tehlikeyi göğüslemiş olacaktı. Aynı zamanda vurulma olasılığı da vardı. Bir süre tartıştıktan sonra onu ikna ettim. Sırta doğru koşmaya başladı. Tam bu sırada yoğun ateşe tutuldu. Aslında ben onun vurulduğunu zannettim. Geri geldi. İkinci kez de deneyip geri döndü. Biraz üsteleince o da diğer arkadaşlar gibi sırtı geçti. Gitmeden bir kez daha arkadaşları çağırayım diye düşündüm. Tekrar yüksek sesle çağırdım. Ses alamayınca biraz yukarıya doğru çıkmaya başladım. Bana ateş edilince tekrar mevziye dönmek zorunda kaldım. Vicdanım onları bırakıp gitmeme el vermiyordu. Uyumuş olabilirlerdi. Baktım tepeden de bana ateş ediyorlar. Öyle anlaşılıyordu ki, düşman tepeyi tutmuştu. Silahımı doğrultup mevziye üç-dört el ateş ettim ama yine ses yoktu. O zaman "bu arkadaşlar kesin şehit düşmüşlerdir" diye düşündüm. Ben de öbür arkadaşlar gibi kendimi birkaç kez yere atarak, yerde sürünerek sırtı geçtim. Ama hala o kadar

yoğun ateş arasında, bana bir merminin nasıl değmediğine şaşıyorum. Tesadüf olabilirdi ancak. Sırtı geçince dönüp arkama baktım. Çatıştığımız tepenin yamacında iki cenaze gördüm. Birinin ayağında beyaz bir spor ayakkabı vardı. Onun Azad arkadaş olduğunu anladım. Batmanlıydı. Gerillaya 93'te katılmıştı. Daha fazla bakmaya dayanamadım. Arkadaşların yanına ulaştım ama, kimseye bir şey söylemedim.

Geçtiğimiz tarafta da Xerebu ve Sanbu korucu köyleri vardı. bazı yerler uçurum, bazı yerler kayalıktı. Yukarıdaki tepeleri düşman tutmuştu. Biz altlarında kalmıştık. Karker arkadaş, kendimizi aşağıya bırakmamızın daha iyi olacağını söyledi. Ona "Eğer aşağıya inersek üstümüzdeki askerler bizi fark eder. Onun için bu kayalıklarda kalıp çatışmak daha iyidir" dedim. "Akşama kadar çatışır, karanlık çökünce çemberi yarar geçeriz" dedim. Akşama daha dört saat vardı. Karker arkadaş aşağıya inmekte ısrarlıydı. Burada kalalım dememize rağmen aşağıya indi. Bir birimizden kopmamak için biz de indik. Düşman bizi görmüştü, silahlar patlamaya başladı. Ona doğru yüz metre yürüyüp bir kayanın ardına gizlendik. Karker arkadaşta Karnas vardı. O da 93 katılımlı ve Batmanlıydı. Onun biraz aşağısında Şilan arkadaş şehit düşmüştü. Hemen altında bir kayanın altına gizlenmiş Hasret arkadaş vardı. Norşin'e bağlı Avuzut köyündendi, 92 de gerillaya katılmıştı. Yanına gidemiyorduk. Bütün silahlar Karker arkadaşın olduğu yere çalışıyordu. Bir süre böyle bekledik. Askerler yavaş yavaş olduğumuz yere inmeye başladılar. Herhalde Karker arkadaşın yalnız olduğunu düşünmüşlerdi. Üçümüz uçurumun olduğu yöne doğru yürümeye başladık. Ben önde, iki arkadaş arkada etrafı

kontrol ederek gidiyorduk. Tepeden tek bir mermi sesi geldi. Aynı anda yere yığıldım. Bacağımdan yaralanmıştım. Arkadaşlar her ne kadar da bana 'gel' dedilerse de, yerimden kımıldayamıyordum. Birkaç defa denediğim halde ayağım beni taşıyamıyordu. Arkadaşlara;

"Heval siz geri gidin, mermiler sizi de tutmasın. Gelemiyorum" dedim. Sonra sırtımı taş'a verip, silahımı yana dayadım. Susuzluk içimi kavuruyordu. Dün akşamdan beri bir damla su içmemiştim. Yaralanınca susuzluğum daha da ağır basmıştı. Bombalarımı çıkarıp pimlerini düzelttim. Onları da yanıma koydum. İki şarjör mermim kalmıştı. Diğerlerini çatışma boyunca kullanmıştım.

Kırk dakika sonra düşman, kendini benim olduğum tarafa bıraktı. Bazı askerler yukarıdaki kayalıklarda beklediler. Bazıları ise yanlardaki sırtları tuttular. Benim üzerime doğru iniyorlardı. Silahıma iyice sarılıp bekledim. Beni ilk gören askeri vuracak, sonuna kadar çatışacaktım. Belki kurtulabilirdim. Bu düşüncemi yitirmemeye çalışıyordum. Askerler on adım daha gelselerdi beni görecektlerdi ki, o esnada aşağıda Hasret'in ince sesini duydum. Askerleri çağırıyordu. "Ateş etmeyin. Ben teslim oluyorum!" diyordu. Yukarıdaki askerlerden biri diğerlerine bağırdı. Şöyle diyordu; "kimse ateş etmesin, biri teslim olacak!"

Düşündüm...İnanmak istemedim. "Mümkünü yok teslim olmaz" dedim kendi kendime. 92'den beri kim bilir kaç kez ölüm çemberinden geçmişti Hasret. Sadece benim duyduğum beş altı zorlu çatışmadan kurtulmuştu. Böyle bir teslimiyeti kabul edemezdi. Yaramın verdiği ağrıyı unutmuştum. Nefesimi tutmuş onları izliyordum. Yukarıdan iki asker öbürlerinden

ayrılıp Hasret'e doğru inmeye başladı. Potinlerinin altında taşlar yuvarlanıyor, otlar eziliyordu. İki asker bulunduğum yerin yakınından geçtiler. Beni geçtikten sonra Hasret'in teslim olabileceğini düşündüm. Kendimi saklamayı bile unutmuş ne olacağını merakla izliyordum. Ansızın Hasret'in olduğu yerde bir mermi patladı. Ve aynı anda öndeki asker yere düştü. Diğer can havliyle yukarıya, diğer askerlerin olduğu yere koşmaya başladı. Yukarıdaki askerler de hiçbir şey yapamadan izliyorlardı. Kısa bir kaçıştan sonra ikinci mermi de kaçanı yere yığmıştı. Böylece herkes teslimiyetin olamayacağını anlamıştı. Yoldaşımın bu direnişine imreniyor, tuhaf bir duyguyla güç alıyordum. Bu sırada askerler Hasret arkadaşın olduğu yeri yoğun bir taramaya aldı. Lav silahları kullandılar. Bir kadının tek başına yüzlerce asker ve çeteye karşı koyuşu herkeste hissedilebilir derin bir etki bırakmıştı. O sırada askerlerin arasında tanıdık bir ses duydum. Kimin olabileceğini düşündüm. Ama aklıma kimse gelmedi. Birkaç defa daha dinleyince sesi tanıdım. Bu ses çatışma esnasında bağırp uyandıramadığım en son sesime cevap vermeleri için mevzilerine taş attığım orta mevzidekilere aitti. O kadar patlamaya rağmen uyuya kalmış, düşman onları elle yakalamıştı. Şimdiyse onların arasındaydılar. Rubar, Edip ve Mustafa'ydılar. Hasret arkadaş iki askeri vurunca Edip bize sesleniyordu;

"Dilxwaz gelin teslim olun. Bizi vurmuyorlar. Adife gel teslim ol! Cahit, Karker neredesiniz çıkın teslim olun! Ben, Mustafa, Rubar onların yanındayız. Bizi vurmuyorlar. Siz de gelin!"

Bu seslerden sonra dondum kaldım. Hemen otuz metre yukarıdaki askerlerin arasındaydılar. Bize

sürekli " teslim ol" çağrılarını yapıyorlardı. Bu namussuzların seslerini duydukça öfkem kabarıyor, kendime hakim olmaya çalışıyordum. Bir ara artık seslerine dayanamayıp silahımı onlara doğrulttum. Birkaç tane vurmayı düşündüm. Sonra vazgeçtim. Yerimi bilmiyorlardı. Belki kurtulabilirdim. Tekrar olanları izlemeye başladım. Düşmanın bütün dikkati Hasret arkadaşın olduğu yerdeydi. Askerler üç defa inmeyi denediler. Ama her defasında Hasret arkadaş bir iki tanesini vuruyor, bazılarını da yaralıyordu. Hasret arkadaş yanına kimseyi yaklaştırmıyordu. Bu kez kobralar gelip Hasret arkadaşın olduğu yeri roketlerle vurmaya başladılar. Bu saldırıdan sonra bir daha Hasret arkadaşın sesini duymadım.

Cahit ve Adife arkadaşlar aşağıya inince onlara da yoğun taramalar olmuştu. Onların da şehit düşmüş olabileceklerini düşündüm. Hala yerimde, sırtımı bir kayalığa dayamış oturuyordum. Oldukça kan kaybediyordum. Bir şütik parçasıyla yaramın üst kısmını sıkıca bağladım. Kobra helikopterlerinin saldırısından sonra askerler inmeye başlamıştı. Yukarı ve aşağı tarafım uçurum olduğundan askerler iki metre ötemden geçiyorlardı. Beni görmeleri için kafalarını sağa ya da sola çevirmeleri yeterliydi. Ama her sefer etrafına bakmadan Hasret arkadaşın olduğu yöne kendilerini bırakıyorlardı. Silahım elimde, tetikte bekliyordum. Beni gören askerin ilk ve son görüşü olacaktı. Gözlerim sürekli bombaların üzerinde, silahımın ve askerlerin üzerinde dolaşıyordu.

Aşağıda kırk asker birikmişti. Bağır-çağır konuşuyorlardı. Beni görmediklerine hayret ettim. Daha önceki çatışmalarda da başıma gelmişti. Bazen böyle tesadüfler oluyordu.

Bir askerin aşığıdan bağırdığını duydum. Karnas silahının parçasını bulduğunu söylüyordu. O, Karnas silahından bahsedince Karker arkadaşın da şehit düştüğünü anladım. Biraz sonra aynı ses bir cenaze bulduğunu söyledi. Üç arkadaşın cenazesini aynı yere taşıdılar. Cahit arkadaşlara ise ne olduğunu bilmiyordum. Şehit düşen her üç arkadaş da askerlerin mermileriyle değil, kobraların saldırısıyla şehit düşmüştü. Beş dakika sonra aşığıdan kapkara bir dumanın yükseldiğini gördüm. Arkadaşların cesetlerini yaktıklarını anladım. Üzerlerine kuru ot atmış yakıyorlardı. Artık dayanılacak gibi değildi. Silahıma sarılıp aşığıdaki zebani suratlara nişan aldım. Aynı zamanda da düşünüyordum. Bir anlık öfkem her şeyi deşifre edecekti. Bu olayın tek tanığı bendim. Yine de nişan almaya devam ediyordum. Ateş etsem on-on beş askeri kayalıkların üzerine devireceğim kesindi." Vurayım mı? Vurmayayım mı?" diye çok düşündüm. Karanlığın çökmesine yarım saat kalmıştı. Böyle düşünürken aşığıdan bir asker, diğerlerini çağırdı. Etrafı kontrol edip etmediklerini sordu. Olumlu cevap alınca "tepeye çıkın" dedi. Her iki ölen askeride yanlarına alarak tepeye çıktılar. Hepsi tepeye çıktıklarında hava hafif kararmıştı. Hala beni göremediklerine inanamıyordum. Diğer yandan şehit düşen arkadaşları düşünüyor ve neden toplanan askerlere vurmadığıma kızıyordum.

Artık buradan gitmeliydim. Kayalıklara tırmanarak biraz yürümeye başladım. Midem bulanmaya başlamıştı. Bu halimle yürüyemeyeceğimi anlamıştım. Durup düşündüm. Biraz dinlendikten sonra belki yürüyebilirim. Ve bu düşünceyle yere uzandım.

Ayılıp kendime geldiğimde, şafağın atmasına bir saat vardı. çatışmadaki zorluklara rağmen düşmanın eline geçmedim. Ama şu anda yürüyemediğim için askerlerin içinde kalmıştım. Ne yapıp edip kendimi güvenli yere ulaştırmalıyım. Böyle kaldığım yerde oturup beklemekle kendi ölümümü kendim onaylayacaktım. İlk defa arkadaşlardan kopmuştum. Zaten yürüyemiyordum. Etrafıma bakmaya başladım. Gidebileceğim bir yer olmalıydım. Fakat gidecek bir yer bulamadım. Ama hemen yanı başımda derin bir vadi vardı. Oraya nasıl inebilirim diye düşündüm. Yürümeye kalksam akşama kadar bile inemezdim. Oysa bir saatlik sürem vardı. bunu değerlendirebilirim kurtulabilirdim. Kendimi yuvarlayacaktım. Başka bir çare de bulamadım. Silahımı kucağımda tuttum. Taş, dikenli çalılar demeden yuvarlanmaya başladım. Yaralı ayağım taş ya da başka bir şeye denk geldiğinde beynimde şimşekler çakıyormuş gibi acı çekiyordum. Nihayet vadiye inmiştim. Ama üzerimdeki elbiseler yırtılmıştı. İndiğim yerde iki dere birleşiyordu. Yukarıya baktım beş yüz metreden kendimi yuvarlamıştım. Yuvarlandığım yerden aşağıya kadar kan izleri kalmıştı. Yapacak bir şey yoktu. Askerler izleri takip etseler direk yanıma geleceklerdi. Suyu ulaştığım için artık yürüyebilirim diye düşündüm. Ve kana kana su içtim. Su bulduğum için çok sevinmiştim. Artık hava aydınlanıyordum. Yürümek için ayağa kalkmaya çalıştığımda sağlam ayağım bile doğrulmuyordu. O zaman arkadaşların söylediği sözler aklıma geldi. 'Yaralıyken su içmek iyi değildir!' bir adım bile atamayacağımı anladım. Biraz ötemde bir insan boyu kadar uzamış ısırgan otlarını gördüm. Ani bir refleksle kendimi suyun içine attım. Çünkü hava aydınlanmıştı.

Düşman beni görse, herhangi bir kurtuluş yolu olmayacaktı. Aşağıya doğru bazen yuvarlanarak bazen dirseklerimin üzerinden sürünerek ilerledim. Isırgan otundan ellerim, yüzüm yanmaya başlamıştı. Hava iyice açıldığında askerlerin sesini duymaya başladım. Bulunduğum dere hafif virajlı olduğundan dünkü çatışma yerinde arama yapan askerleri görebiliyordum. Biraz daha sürünerek ilerledim. Önüme ufak bir şelale çıktı. Suyun içine atlayıp, şelalenin içine gizlendim. Su yarım metre derinliğindeydi. Düşman sırtta kan izlerini görmüş olacak ki kendimi yuvarladığım yerden inmeye başladılar. Kan izlerini takip ederek ilerliyorlardı. Onlar karşıma düşüyorlardı. Onun için bütün hareketlerini şelalenin arkasından izleyebiliyordum. Kan izlerini takip ederek su içtiğim yere vardılar. Derenin her iki yanını kontrol ederek bulunduğum yere kadar gelmişlerdi. Bir asker titrek bir sesle;

-Kan izleri burada kayboluyor

Komutan olduğu anlaşılan bir ses;

-Oraları iyi arayın. Çünkü yaralıdır. Uzağa gidemez. dedi.

Bunun üzerine askerler aramaya devam ettiler. İçinde bulunduğum gölcüğe taş atıyorlar, otların arasına mermiler sıkıyorlardı. Onlar benim otların arasında saklanabileceğimi düşünüyorlardı. Bense nefesimi tutmuş, iki büklüm suyun içinde onları izlemeye çalışıyordum. İlerleyip bulunduğum gölcüğü geçtiler. Aşağıdaki korucu köyüne kadar gitmişlerdi. Saat birde geri dönüp yanımdan geçtiler. Artık kurtulmuş sayılırdım. Tepelere çıkınca helikopter sesini duydum. Anladım ki geri çekiliyorlar. Akşama doğru bulunduğum yerden çıktım. Tepeleri dikkatlice gözledim. Kimse yoktu. Ellerim ve tek ayağım üzerinde

yavaş yavaş ilerlemeye başladım. Bir değnek bulmuştum. Onu kendime destek yaparak korucu köyüne kadar yürüdüm. Köye vardığımda akşam olmuştu. Takip ettiğim dere köyün içinden geçiyordu. Köyün arka tarafındaydım. Suyun ne sağından yürüyebiliyordum, ne de solundan. Çünkü dere burada sarplıyor, Karabu'nun içinden geçecektim. Köyü dolanmaya kalksam belki de birkaç günümü alırdı. Normal bir insanın bir saatte geçebileceği bir yerdi. Projektörler her tarafı aydınlatıyordu. Ne olursa olsun köyün içinden geçmeliydim. Bazen evlerin arasından bazen dereye girerek ilerliyordum. Köyün ortasına varmıştım ki iki korucu gördüm. El feneriyle karanlık yerlere bazen ışık tutuyorlardı. Gideyim mi gitmeyeyim mi tereddüte düştüm. Eğer beni görürlerse bütün emeğim boşa gidecekti. Bahçe çitlerinin ardına gizlenerek onları da geçtim. Böylece sabaha kadar ancak köyün dışına çıkabildim. Köyün aşağısında bahçeler vardı. biraz daha ilerleyip bir bahçe kenarındaki böğürtlenlerin arasında gizlendim. Sabah erkenden köylüler gelip bahçenin içine girdiler. Gelenlerden üç kişi silahlıydı. Bahçede çalışmaya başladılar. Bir kadın sürekli bahçeden topladığı küçük taşları bir tenekeye doldurup, sanki orada saklandığımı biliyormuş gibi üzerime boşaltıyordu. Akşama kadar kımıldamadan böğürtlenlerin arasında kaldım. Bir yandan da kadın tenekesini doldurup taşları üstüme döküyordu. Karanlık çökünce yola çıktım. Çavuşa Doluna kadar dinlene dinlene gittim. Orası azda olsa ormanlıktı. Burada arkadaşların eskiden kullandıkları noktalar vardı. onlarla karşılaşabilirdim. Önümdeki köprüyü de geçtim. Sürekli su içtiğim için düşünüyordum. Su içmem kötü olur, içmemeliyim diyordum kendi

kendime ama susayınca tekrar içiyordum. Kendime de kızıyordum bazen niye su içiyorsun diye. Bir yamaca vardığımda güneş iyice yükselmişti. Daha önce çatışma esnasında cebime bir naylonun içerisinde biraz şeker koymuştum. Her gün bir şeker yiyordum. Onun dışında iştahım yoktu. Tekrar bir şeker aldım. Ertesi güne kadar orada kaldım. Ama ne gelen vardı, nede giden. Arkadaşlardan kopmanın acısı içimde buruk bir özleme dönüşüyordu. Acaba onları bir kez daha görebilecek miydim? Onları görebilmek için yola çıktım. Düşman bulunduğum yere havan atıyordu. Ama rastgele attıkları belliydi. Bir taşın dibinde beklemeye başladım. Hava kararınca tekrar yola düştüm. Arkadaşların terk ettiği başka bir noktaya ulaşmıştım. Noktada sabahladım. Dört gündür yemek yemediğim halde aklıma yemek gelmiyordu. Arkadaşlardan ayrı geçirdiğim hergün bana bir yıl gibi geliyordu. Sürekli gözlerimin önüne geliyorlardı. Hele hele Hasret arkadaşın konuşmalarını hiç unutamıyordum. Onu hatırladıkça onun göstermiş olduğu direniş sayesinde kurtulduğumu düşünüyordum. Aksi halde askerler beni de görebilirlerdi. Ona olan yaşam borcunu gittiği yolu takip ederek ona ödeyebilecek miydim acaba? Öbür arkadaşlarda tek tek düşündüm. Belki de ilk defa böyle bir şeyin başıma gelmiş olduğundandı. Üstelik oradaki halkın çoğu koruculaşmıştı.

Beşinci gün akşamüzeri arazide yürüyordum. Aşağıda da patika vardı. birden bire iki köylü patikadan çıktı. Ormanda yürüdüğüm için onları görememiştim. Onlar beni görünce oldukları yerde durdular. Bir süre öylece bakıştık. İkisi de genç sayılırlardı. Silahımı gördüler ama yaralı olduğumu anlamamışlardı. Sanıyorum korucuların akrabalarıydılar. Çığlık atıp ikisi

köye doğru kaçmaya başladılar. Köy de yakındı. Onlar köye varana kadar ortalık kararmıştı. Sabaha kadar ormanın içinde yürümek zorunda kaldım. Kelaniye adında boşaltılmış bir köye varmışım. Köyün etrafında Xaçareş dediğimiz ormanlık bir alan vardı. arkadaşlar daha önce sürekli buralarda olurlardı. Onun için kendi kendimi arkadaşların burada olabileceğine inandırdım. Köyün kenarında sık ağaçların arasındaki ilk noktaya gittim. Bir yandan arkadaşları düşünürken diğer yandan belki ateş bulurum ve birkaç sigara içerim diye de düşünüyordum. Manga yerlerinde kimseyi bulamamıştım. Yalnız yerde mekap izleri vardı. tahminime göre birkaç günün diye düşündüm. Ateş yerlerine baktım. Üzeri toprakla örtülmüştü. Elimdeki değneğimle karıştırınca altta bir közün sönmemiş olduğunu gördüm. Hemen bir sigara sardım. Kömürleşmiş olanları bununla tutuşturdum. Kısa süre sonra ateşi büyüttüm. Dört sigarayı üst üste içtim. Sonra tepe yerlerine çıkıp baktım. Kimse yoktu. Orada sabahladım. Erkenden sırtı aşip öte tarafa geçtim. Nokta nokta arkadaşları arıyordum. Kullandıkları patikaları takip ediyordum. Ama bir türlü kimseye rastlayamadım. Yarama kurt düşmüştü. Hareket ettiklerinde sanki yarama birisi çubuk sokup, karıştırıyormuş gibi korkunç bir acı duyuyordum. Yinede otururken, kalkarken, yürürken hep onları düşünüyordum. İlk defa ortak amaçlarımızın bizi bu kadar birbirine bağladığını hissediyordum. İnsan beraberken bütün yakıcılığıyla hissedemiyordu nedense. Ne zaman ayrılıyorsa işte o zaman bu özlemin, bu bağlılığın farkına varıyordu. Arkadaşlardan kopalı dokuzuncu güne girmişti. Öğleden sonra bir ağacın gölgesine oturmuş, önümdeki boğazı nasıl

gececeğimi düşünüyordum. Hem bende yürüyecek güç kalmamıştı hem de boğaza giden patika oldukça dikti. Normal bir yürüyüşle insanın yarım saatte alacağı bir yoldu. Ama ben yürümeyi göze alamıyor ve bunu düşünüyordum. Yan tarafımda ki dereden ayak seslerinin geldiğini duydum. Biraz sonra iki kişi görüldü. Zaten bu halimle kaçamazdım. Silahımı hazırlayıp bekledim, gelenler arkadaşlardı. Elbiselerinden tanıdım. Onlarda tedbirli yürüyorlardı. Beni görünce köylü sanıp durdular. Onları tanımıştım. Rüstem ve Bahoz arkadaşlardı. Tesadüfen karşılaşmıştık. Başka birimlerde oldukları için beni tanıyamadılar. Bunun üzerine onları çağırdım. Yanıma geldiler. Gelir gelmez kucaklaştık. Şaşırmışlardı. Çünkü orada kalan arkadaşların hepsini şehit biliyorlardı. Bir an durup düşündüm. Arkadaşlara ulaştığıma inanamıyordum. Çatışma da olup bitenleri bir bir onlara anlattım. Beni noktaya götürdüklerinde akşam olmuştu. Arkadaşlar közün başında oturmuş sohbet ediyorlardı. Beni görünce hepsi ayağa kalkıp yer verdiler.

Sabah erkenden sağlıkçı bir bayan arkadaş yaramı temizleyip pansuman etti. Arkadaşları gördüğüm için yaramı, verdiği acıyı unutmuştum. Duyduğum sevinci anlatmam mümkün değil. Hemen bana temiz elbiseler getirip giydirdiler. Yemek getirdiklerinden iştahım olmadığından yiyemedim. Çatışmaya giren arkadaşların durumunu sorduğumda bağlantılarının olmadığını sordular. Bütün günümüz sohbetle geçti. Çatışmayı en ince ayrıntısına kadar onlara anlatıyordum.

Akşam üzeri nöbetçiler iki kişinin bize doğru geldiğini söylediler. İki arkadaş gelenleri karşılamaya

gitti. Gelenleri gördüğümde gözlerime inanamadım. Karşımda Mücahit, Adife ve Cahit arkadaşlar duruyorlardı. Çatışmadayken bir birimizden kopmuş ve şimdi karşılaşıyorduk. İnsan inanamıyordu. Tekrar hayal olabilir mi diye düşündüm. Ama onlarla sımsıkı kucaklaştığımda bunun bir 'gerçek' olduğundan kuşku duymuyordum artık.

Dilxwaz Çavreş

BÊSOSIN KARAKOLUNDA NELER OLDU?

"Böyle bir eylemde insan bayılır mı?"

Serhat'tan Zağros'lara geçeli neredeyse bir yıl olmuştu. Henüz bir yıllık bir gerilla iken dağları, ovaları aşmak, hızın ve tutkunun esaretinde, kendini aşmanın arayışı olarak belirdi önce. Ve ilkbaharla birlikte Xapuşkê alanına ayak bastım.

Etrafı yüksek kayalıklarla çevrili alana gelirken, adlarını bilmeden geçtiğim suların, çıktığım sarp ve sivri tepelerin, yürüdüğüm patikaların, keçi yollarının, ulaştığım ve aştığım dağ geçitlerinin sayısını düşünüyorum da, hatırlamıyorum. Çoğu kez, kendimden bir parça bulduğum küçük bir dere suyunun akışına takılan bakışlarımın, içimde uyandırdığı ırmağın hissini bile tarif edemeyecek bir heyecanla yürümüşüm.

Yol boyunca hafızama işleyen tek bir yer ismi vardı. O da Xapuşkê idi. Kuryelerimiz bizi uyarmıştı. "Burası neresi?Nereden gidiyoruz?" gibi sorular yasaktı. "Ne olur, ne olmaz? Ajan sızmış olabilir" düşünceyle, herkes, her şeyi bilmese daha iyi olur

deniyordu. Ve bu bir kuraldı. Herkesin bu kurala uyması beklenirdi.

Düşünüyorum da, isimlerin önemini; insanın kendisini bir denizin kıyısına mahkum etmesi gibi geliyor. Adların sonsuzluğunda yitip gitmek yerine, özüne ait bir yaşam kıpırtısının, yaratıcı ırmağının itkisi beni daha çok çekiyor.

Basıp da düşmemek için kendimle cebelleştiğim, kaygan bir kaya parçasının adını koymadım örneğin. Kokusunu duyduğum ıslak çimlerin, toprağın... yine bastıkça yerde ayaklarımın altından yuvarlanıp da giden çakılların... Ama hep hissettim onları.

Zamanı bir ırmağın kaynağı olarak düşlersek nasıl olurdu bilmem. Ama onu koskoca evren ile ve onun içinde yaşayan insanlarla bir etkileşim içinde düşlersek, o gerçekleşen bir düş olmaya doğru yol alıyor demektir. İşte benimkisi de öyle bir şey...

Yeni olmak başlı başına bir olaydır. Çünkü duyargalarım her şeyi almaya hazır bir canlılıkta. Bir o kadar da atılgan, vermek için sabırsızlanan. Hele bir de eylemlere gidip dönen arkadaşların anlattıkları olunca...

Bir çoğu, her şeyi yeniden yaşarcasına anlatıyordu. Bu canlılığa kapılıp gidenleri de kendileriyle birlikte taşıyacak kadar... Dinlerken, bir de bakıyordum; eyleme giden ben, savaşı koordine eden ben olmuşum. Bazen, bir haftayı, bir ayı bulabilecek yaşanmış olayları bir çırpıda tüm yoğunluğu ile yaşıyor ve hafızama canlı bir şekilde kaydediyordum. Kimi insanlar için koskoca bir ömre sığdırılamayacakların içinde, bir solukta yittiğim duygusuna kapılırken, aslında özlemlerimle konuşuyor olmam bir süre daha hayallerimle yaşamama neden olacaktı.

Her akşam oluřunda, savařtan yeni çıkmıř bir gerillanın bitkin dūřmūř bedeninde ya da tatlı yorgunluęunun yansıdıęı çehresinde yitiyor ve uyuyakalıyordum. Uyandıęımda yūzūmde belirmiř olan ya bir tebessūm ya da hūzūn olurdu. Acı kadar, bařarılardan ve mutluluklardan da haber veren gerillanın mūjdesini tanıdıkça, hayaller ve gerçekler buluşmaya bařlıyordu.

Bulutlar, baharın ilk yaęmurlarını bırakmıř ve rūzgarın etkisiyle daęılmaya bařlamıřtı. Őęlene doęru gōkyūzū berrak bir su mavisine būrūndū. Uzaktan yakından tek bir bulut kūmesi gōrūnmūyordu. Gōkyūzū deniz gibi durulmuřtu. O sabah yūksek daęlarla çevrili koca bir dūzlūkte, dōrt-beř taburun bir araya gelmesine vesile olmuř bir toplantıdaydık. imlerin ūzerlerini kaplamıř olan çię damlacıkları ōzūldūke, cam gibi parlardı. Az sonra topraęın nemini hissedecektim. ūnkū ıslak oluřlarına aldırıř etmeden ūzerlerine oturmıřtum ve řahin arkadařın konuřmasını dinliyordum.

řahin arkadař Kobani’lidir. Yurtsever bir aileden geliyor. Bizleri konuřmasıyla ta 94 yılına kadar gōtūrdū. 94 yılı gerillaya yōnelik kapsamlı operasyonların geliřtirilmiř olduęu bir yıldı. Dūřman operasyonlarından en kapsamlı olanı ‘elik Operasyonu’ idi. Yoęun kayıplar vermiř olan bōlge gūcū, gūlū bir karřı saldırıda bulunmadıęı sūrece kendi kendisini asla affedemeyecek kadar kin ve ōfke ile dolmuřtu.

elik operasyonuna cevap olma amacıyla bir çok eylem planı hazırlanmış ve sunulmuştu. Hepsi eyalet yōnetiminin rapor arşivine gizlenmişti. Sunulan planlar ūzerine uzun uzadıya tartışan arkadaşlar, Bēsosın

Karakoluna yönelik eylem planı üzerinde anlaşmaya vardılar. Birkaç haftadır keşif amaçlı giden arkadaşlar, hazırlıklarını tamamlayınca, sıra sonuçlarının yapıyla paylaşıldığı an'a gelmişti.

Üç gündür sürekli toplantı halindeydik. Toplantı yeri yemyeşil bir çayırılığın üzerindeydi. Kürdistan çiçeği de denilen 'ters lale'lerin süslediği alanda bir sürü çekirge sıçırıyordu. Dikkatimi çeken ilk şey çekirgenin bıyıkları oldu. Onları yavaşça kaldırıp indirmesini izlerken çekirgeler için taşıdıkları önemin ayırdına daha iyi varıyordum. Sıçrayacakları yeri önce bıyıkları ile yokluyor, sonra yön belirliyorlardı. Bir tanesini gözüme kestirmiştim. Ve bütün dikkatim onun üzerine kaymıştı. Artık çekirge nereye ben de oraya... Toplantıyı yürüten Şahin arkadaşın ayaklarının üzerinden atlayıp da arkasına geçince izini tümüyle kaybettim. Başımı kaldırdığımda ciddi bir toplantının son aşamasına gelmiş olduğumuzu anladım. Şahin arkadaşın;

"İçtimaya geçin. Düzenlemeleri okuyacağız!" Talimatı, nerede ve hangi zamanda olduğumu hatırlatan bir çalar saat gibi uyandırmıştı beni. Ve oralarda baharın en kalabalık habercilerinden olan çekirgelerle birlikte, Bêsosın Karakol eylemine yönelik tartışmalarımızın da sonuna gelmiştik.

Hepimiz içtimadaki yerlerimizi almıştık. Karşımızda dikilmiş olup, esmer elini yeleğine götüren Şahin arkadaşın, cebinden çıkardığı küçük not defterini dikkatle izliyorduk. Herkes içtima sırasındaydı. Ama gözlerimiz o küçük defterde, kulaklarımız söyleyeceklerindeydi.

Böylesi zamanlarda liste okumak hiç kolay olmaz. Şahin arkadaş da istediği kadar rahat görünsün, az

sonra kopacak olanları tahmin edebilecek kadar tecrübeliydi. Öylesi anlarda her arkadaş bir diğerine biraz daha yakınlaşır. Her arkadaş saran heyecan ve istekler ortaklaşır. Bu heyecanı her gerilla yaşar. Eylemde yer alıp almayacağını, alacaksa nerede, nasıl ve hangi grupta yer alacağını düşünmekten içi içini yer. "ya beni almazlarsa" korkusunu dorukta yaşar. Ama yine de ümit eder. Ve son ana kadar da inanmak ister. "ismim yoksa da kendim gidip önereceğim!" der. Artık Şahin arkadaşın vay haline!

Genellikle, saldırı grubunda yer alacak olan arkadaşlar en moralli olanlarıdır. Olmazsa pusu grubunda yer almayı beklerler. O da olmazsa, savunma grubunda yer almak son tesellisi olur gerillanın. Böylesi zamanların hepte hızlı akıp gitmesi, heyecanı büsbütün arttırır. Tıpkı, o gün yaşandığı gibi...

Bir de baktım, liste bitmiş. Listede varolan isimlerin hepsi okunmuştu. Ve Şahin arkadaş not defterini çıkardığı gibi yine usulca sol cebine indirdi. Çok sinirliydim. Olan heyecanım da öfkeye dönüşmüştü. İsmimin okunmaması zoruma gidiyordu. "hepte böyle olur zaten!" diyordum. "söz verilir, bir dahaki sefere sen de gideceksin!" denir. Ama hep aynı şeyler tekrarlanır. Tecrübeliler gider. Peki, ben ne zaman tecrübe kazanacağım? diye hayıflanıyordum. Öyle kuralları da pek bilmezdim. İzin istemeden, bir hışım içtima sırasını terk ettim. Soluğu mangada aldım. Manganın bir köşesine tünemiş ve ağlamaya başlamıştım. Kendi kendime bir ayın gibi tekrarlıyordum. "Noolurdu sanki beni de götürselerdi" diye. O an kim gelse, yanıma oturup teselli etmeye

alışsa tersleyebilirdim. Çok sevdiğim manga komutanım Adar Gulan arkadaşı bile...

Adar arkadaş 92 yılından beri partideydi. Küçük yaşta katılmış olduğu için daha çok genç görünüyordu. Çok da sevilirdi. Onun savaşcısı olmaktan memnundum. Ama o günkü inadıma o bile tahammül edemezdi. Mangaya gelip de benimle konuşmasından duyduğum rahatsızlığı hemen fark etti. O zamanlar, kandırılacağını çok önceden sezmiş bir çocuğun serzenişlerine katlanması gerektiği konusunda ısrarlı bir inadım vardı.

"Tabi sen saldırı grubunda yer alıyorsun. Senin için sorun yok. Bir de gelmiş beni teselli ediyorsun" dedim ona. Nazım daha çok ona geçiyordu. Ama beklediğimin tersine beni kendi halime bıraktı. Umarsız değildi. Öyle görünmeye çalışsa bile, beni göz ucuyla sürekli takip ettiğini fark edebiliyordum. Aslına bakılacak olursa, yapacak fazla bir şeyi de yoktu. Bir şeylerin değişmesini istiyorsam da bu düzenlemeleri yapan arkadaşlarla konuşmalıydım. Bu fikir hoşuma gitti. Islak gözlerimi kolumla silerek burnumu çeke çeke mangadan dışarı fırladım. Bu sefer soluğu şahin arkadaşın kaldığı mangada aldım. Beni o halimle görünce hemen anladı. Daha ben bir şey söylemeden:

"Heval şervin, hiç zlme. Seni de bir dahaki eyleme göndeririz" dedi.

"Hep böyle diyorsunuz! Ama sıra eyleme gitmeye gelince de, sen dur! Bir dahaki sefere diye kandırıyorsunuz" dediğimde şahin arkadaş bir yandan gülüyor, bir yandan da beni ikna edemeyeceğini anlayınca "tamam, tamam, bu arkadaşı da alın, o da gelsin!" diye arkadaşlara talimat veriyordu. Her şey çok hızlı gelişti. Bu kadar kolay sonuç alacağımı bilseydim,

kendimi hiç üzmezdim. Daha baştan harekete geçerdim. Sadece birkaç dakika önceki halimi bile düşünüyör kendi kendime gülüyordum. Bir an önce manga komutanım olan Adar arkadaşın yanına gidip müjdemı vermeliydim. Başarmıştım. Ama hala şaşkındım.

Mangaya varır varmaz onun boynuna sarıldım. "Bende geliyorum. Bende geliyorum!" diye orada bulunan arkadaşlara duyurmaya başladım.

Vakit azalmıştı. Bana hemen hazırlıklarımı yapmam hatırlatılınca, bir koşu, battaniyelerin altına daha önceden saklamış olduğum bohçayı getirdim. Cephanemi eski bir kefiyeye sarıp, bohça yapıp kaldırmıştım. Her şeyim daha iki gün önceden hazırđı. Çıkarıp arkadaşlara gösterince "Sen zaten kararını önceden vermişsin!" dediler.

Dışarıda hava iyice kararmıştı. Arkadaşlar koca bir ateş yakmış ve halay çekiyorlardı. Yanan ateşin alevleri manga naylonuna yansıyordu. Titreşen alev, rüzgarın etkisiyle havalanan naylonda üst üste binen dalgalar şeklinde su dalgalarının hareketini çağrıştırıyordu.

"Ne duruyoruz? Bir ben kalmıştım, ben de hazırım!" diye Adar arkadaşı kolundan tuttuğum gibi ateşin etrafındaki arkadaşların arasına katıldık. Son türkümüz olan "Ez Xelef im, xelef im" i de söyledikten sonra gruplar halinde arkadaşlarla vedalaşıp yola koyulduk. Keşif grubu hemen önümüzden gidiyordu.

Xapuşke'den Şkera Spi'ye, oradan Bêsosın Karakoluna ulaşmak için Gostê Dağının eteklerinden geçecektik. Diğer grubumuz Basya suyu tarafından gidecekti. Böyle olunca, karakolu her iki taraftan gelerek çembere alma imkanımız vardı.

Yolumuzun üzerindeki Şkera Spi bembeyaz kayaları ile tanınır. Oraya vardığımızda bir süre beklemek zorundaydık. Hemen karakolun üzerinde yer alan Şkera Spi'ye patika yolu takip ederek ulaşmıştık. Sakin ve nispeten daha güvenli olan bu yolu tehlikesiz atlattık. Ama bundan sonraki araba yolu da riskliydi.

Gökyüzü kapkaranlıktı. Ancak az sonra, ayın çıkmasıyla birlikte, araba yolu tümüyle aydınlanacaktı. Yol topraktandı. Ve etrafında bir sürü korucu köyü vardı. Onlara görünme riski olduğu için dikkatli davranmalıydık.

Hareket ettiğimiz andan beri gerillacılığın tüm kuralları yeniden hatırlatılıyordu. Şkera Spi'den yola tek tek mesafeli inecektik. Toprak yola vardktan sonrada yine öyle. Aramızdaki mesafeyi korumaya çalışıyorduk. Kimse konuşmuyordu. Zorunlu olmadıkça fısıldaşmak bile yasaktı. İlk defa böylesi bir ciddiyetle karşılaşmıştım. Çocuksu, isyancı karakter yapılanmam gereği, o zamana kadar karşılaşmamış olduğum bir ciddiyetin orta yerinde bulmuştum kendimi. Belki de ondan... Açıkçası bu durum her şeye farklı bir anlam katıyordu. Sessizlik ve gizlilik pek alışık olmadığım şeylerdi. Ama bunlar beni heyecanlandırmıyor da değildi.

Gostê'ye yaklaştığımızda, karakolla aramızda çok az bir mesafe kalmıştı. Goste'den sonra geçilecek tek bir boğaz kalıyordu. Boğaza ulaşmamız uzun sürmedi. Orada bir süre daha bekledik. Biz beklerken keşif grubu son keşfini yapmak üzere yola koyuldu. Oradan karakolu izlemek çok rahattı. Çok yakınımızda bir yerlerde çobanlar kalıyordu. Sürekli düşmanla irtibat halinde olan çobanlardan, yine köy korucularından

çekinmek gerekirdi. Bizleri görseler hemen ihbar edebilirlerdi. Düşmana verecekleri en ufak bir bilgi, bütün planlarımızı alt üst ederdi.

Boğaza kadar sırtımızda çantalarımızla yürümüştük. Yükümüz ağırdı. Her şeye rağmen birbirimizden kopmadan hedefe kadar yürüdük.

Sırtımızdakileri indirmeden, bulduğumuz bir kaya dibine oturmuş ve bekliyorduk. Bizler soluklanırken keşfe giden grubumuz döndü. Şahin arkadaş, onlarla konuştuktan sonra birliğimizdeki grup komutanlarını teker teker yanına çağırırdı. Onlara karakol saldırı planını hatırlatarak, varsa kafalarını kurcalayan farklı bir şey, sormalarını istedi. Nereden, nasıl hareket edeceklerini son bir kez elleriyle işaret ederek anlatmaya çalışıyordu.

Grup komutanımız Şırnak'lı Karker arkadaştı. Saldırı ve savunma gruplarına dair son perspektifleri almak üzere o da Şahin arkadaşın yanına gitti.

Ben savunma grubunda yer alıyordum. Saldırı grubunun biraz gerisinden yürümemiz talimatı verilmişti. Yola çıktığımızda bir önümdekinin her hareketini, attığı her adımı dikkatle izliyor ve takip etmeye çalışıyordum. Boğazdan aşağıya inerken ara sıra karakola bakıyordum. Bizi görüyor olabilmeleri ihtimalini düşündükçe adımlarım hızlanmaya başlıyordu. Ay ışığında siyah bir gölge olarak seçebildiğim arkadaşlarım arasında yürürken ne zaman durup çömeldiklerini, ne zaman yürüdüklerini ayırt etmekte zorlanıyordum. Bazen küçük çalılıkları ve ağaçları insana benzettiğim olurdu. Böylesi zamanlarda dakikalarca sessiz kalır, olduğum yerde beklerdim. Bir önümdekinin hızına ulaşamadığım için fısıltıyla gönderdiği talimatları almakta zorlanıyordum.

Arkadaşların hassasiyeti olmasaydı karşıma çıkan, doğaya dair ne varsa; çömelmiş, yarı eğilmiş insanlara benzetip duracaktım. Haksız da sayılmazdım aslında. Çünkü önden "Durun! Oturun!" talimatları geldiğinde herkes taş kesmiş gibi hareketsiz olurdu.

O karanlıkta karşımıza bir çoban çıktı. Durumu şüpheliydi. Geç saatte orada ne işi olduğunu sorduğumuzda cevap vermekte zorlandı. "Bu saatte burada ne geziyorsun?" diye, yakasından tuttuğumuz gibi tutukladık onu. İki arkadaş onun nöbetini tutup, eylem sonlanıncaya kadar bırakmadılar.

Plan gereği Basya, Gostê, Şkera Spi ve bizlerin bulunduğu Gostê boğazının hemen altında olmak üzere, aynı anda dört koldan B-7 ve BKC ile vurmaya başladık. Çevre köylerin korucu olması karakoldakiler için bir güvenceydi. Tümünden onlara bel bağlamasalar da orada olmaları bile kendilerini rahatlatıyordu. Bunu bildiğimiz için, bir grubumuz çete köylerinden gelebilecek olanlara karşı pusu atmak üzere gönderilmişti.

Saldırı grupları vurmaya başladığında karakoldakiler hemen cevap veremediler. Kapılmış oldukları rehaveti bırakıp harekete geçmekte zorlandılar. Öyle ki, karakolu terk edip gitmek, savaşmaktan daha kolay gelmişti. Karakol yaklaşık 15 dakika gibi kısa bir sürede düşürüldü. Bir süre sonra telsizle bağlantıya geçen arkadaşlarımız karakolun içine girmiş olduklarını haber veriyorlardı. Geride kalan arkadaşları istiyorlardı. "Karakolda bir sürü malzeme bulduk, onları çıkarmak için takviye güce ihtiyaç var" dediler. Savunma grubundaki arkadaşların bir kısmı ayaklanıp gitti.

Grubumuzun iki BKC, iki B-7 olmak üzere toplam dört ağır silahı vardı. Telsiz çağrısını takiben savunma noktasında bir tek BKC'cimiz kalmıştı. Diğer arkadaşlarımızın hepsi karakola doğru gitmişti.

Şaşkın şaşkın etrafıma bakınıyor, ne yapacağımı bilmiyordum. Kalmalı mıydım? Yoksa gitmeli miydim? Kimse bana "Sen de gel!" dememişti. Etrafıma baktığımda ise geriye kimse kalmamıştı. BKC'ci arkadaş da grubumuza diğer taburdan katılmıştı. Kendisini daha tanıımıyordum. Adını bile bilmiyordum. Bildiğim bir tek şey vardı; o hevalimdi. Kendisine dönüp "heval!" diye seslendim. O da "buyur heval!" dedi. "Heval bende gideceğim" dediğimde başını sallayarak "Hadi git o zaman. Arkadaşlar şimdi karakoldan malzeme çıkarıyorlar. Onlara yardım edersin." dedi. İlk eylemim olduğunu bilmiyordu sanırım. Çok şanslı bir günümdeydim. Bilseydi izin vermeyebilirdi de.

Daha önce giden arkadaşlar, karakoldan cephane çıkarmaya gittikleri için, kimisi silahını mevzide bırakmıştı. İçlerinden bir tanesini kaptığım gibi caddeye doğru koşmaya başladım. Karanlıktı. Uzun süredir düz yollardan geçmediğimden ayağımı kaldırıp indirirken pek ayarlayamıyordum. Çok uzaktan da olsa arkadaşları duyabiliyordum. Çünkü yüksek sesle konuşuyor, birbirlerini yardıma çağırıyorlardı. Sesin geldiği yöne doğru hızla koşarken birden sanki şalvarıma bir şeyler dolanır gibi oldu. Bunu hissetmemle ağız üzeri yere düşmem bir oldu. Hepsi saniyeler içinde gerçekleşti. Ondan sonrasını hatırlamıyorum. Bayılmışım. Düşer düşmez kendimden geçmişim. Ayıldığımda, ağırlaşmış olan kulağıma belli belirsiz olarak gelen ayak seslerini duyuyordum.

Gözümü açıp etrafıma bakmaya yeltendim. Yönümü tam belirleyemiyordum. Bana doğru koşan birilerinin olduğunu fark ettim. Yakınlaştıklarında seslerinden bizim arkadaşlar olduklarını anladım. Sırtlarında G-3 silahları, kucaklarında TV-video ve radyolarla dönüyorlardı. Yerimden kalkmaya çalıştım. Şalvarım dizime kadar yırtılmıştı. Sağ yanıma dayanarak doğrulmaya çalışırken elim tel örgüsüne takılınca dizime kadar paramparça olmuş şalvarımın nasıl o hale geldiğini anlamıştım sonunda.

“Hevaaaaal! Hevaaaaal!” diye bağırmaya başladım. Arkadaşlar önce civardaki korucu köylerinden biri olabileceğini düşünmüşler. Çok sert bir sesle “kimdir o?” diye yokladılar.

“Benim heval... benim” diye üst üste cevap verince yanıma geldiler. Bir şeyimin olup olmadığını sordular. Ben de, iyi olduğumu, merak etmelerine gerek olmadığını söyledim. Hemen sonra manga komutanım olan Adar Gulan arkadaş da geldi. Kendisini hemen tanıyamadım. Kulaklarımın uğultusu hala sürüyordu. Sesini almakta zorlanıyordum. Üstüne üstlük kucağında video, üzerinde koca siyah bir mont vardı. O haliyle onu tanımam imkansızdı. Karakola kadar gidip dönmüşlerdi. Adar arkadaş kucağındaki eşyaları bir başka arkadaşına verip hemen yanıma geldi. Kolumu omzuna dayayıp kalkmama yardım etti. O şekilde bir süre birlikte ilerledikten sonra artık tek başıma yürüyebileceğimi söyledim ona. Arkamızdan gelen arkadaşlar vardı. En geride kalmamış olduğumuza sevinmiştim.

Serhat'lı olan Mazlum arkadaş bizimle yürüyordu. Kendisini önceleri de tanıyordum: “Biz bir karakol düşürdük, senin haberin yok” diyordu. “öyle bir

eylemde insan bayılır mı?” diye bir de espri yapıyordu. Bir taraftan eylemi anlatıyor, bir taraftan da sürekli bana takılıyordu. Yol boyunca ve daha sonra da bundan hiç vazgeçmedi.

Arkamızdan gelen grup bayağı kalabalıktı. Tek sıra halinde dizilmiş ve düzenli, fakat ağır hareket ediyor olmaları beni şaşırtmıştı. Geri çekilen diğer arkadaşları da görmüştüm. İkişer, üçer kişi, aralıklarla ama bir o kadar da hızlı çekilmişlerdi. Üstelik bunların ellerinde ve kucaklarında taşıdıkları hiçbir şey yoktu. Tuhaftı. Yanımdaki arkadaş;

“Bu gelenler kim?” diye sordum. Mazlum arkadaş güldü.

“Bayılırsan böyle olur işte... bunlar asker. Onları esir aldık” dediğinde inanmamıştım.

“Doğru mu söylüyorsun?” diye sorduğum sorunun karşılığında,

“Vallahi doğru. İnanmıyorsan bekle ve bak!” dedi.

Ben uyurken, çok şey olmuştu ve ben hepsini kaçırmıştım. Bir gerilla olarak daha Türk askerleriyle karşılaşmamıştım. Ne düşünürler? Nasıl davranırlar? Hiç bilmezdim. Onlarla savaş halinde olduğumuzu, defalarca halkın yaşadığı köylere girip çoluk-çocuk, yaşlı-genç, bir çok yurtsevere işkence yaptıklarını duymuştum. Ve şimdi beşini yakalamıştı arkadaşlarımız. Açıkçası bütün bunları nasıl yaptıklarını çok merak ediyordum. Zaten karakola bile girememiştim. Onun hayal kırıklığını henüz üzerimden atmadan bu sefer de beş Türk askerinin esir alındığına tanık olacaktım. Daha ben sormadan heval Adar anlatmaya başladı;

“Karakolu düşürdüğümüzde içeride neredeyse tek bir asker kalmamıştı” dedi. “Tek tek odaları, hücreleri

ararken bir grup arkadaş da mutfakta giriyor. Mutfak görünüşte bom boş. Sağ köşesinde koca bir masa duruyormuş. Ama üzerinin çarşafı örtülü olduğunu görünce şüphelenmişler. Masa örtüsü garibine gidince, Baran arkadaş bir köşesinden tutup kaldırıyor. Masanın altında büzülmüş bir şekilde oturan, suratı bembeyaz kesilmiş askeri görüyor. "Çık ordan!" diye bağırıyor. Askerin gözü Baran'ın kendisine doğru tuttuğu silahın namlusuna takılıyor. Vurulacağını düşünerek korkuyor ve çıkmıyor. Askeri, vurulmayacağına ikna etmek için, Baran da silahının namlusunu aşağı indiriyor. Tam o sırada bir arkadaş 'silahını bırakma, seni vurabilir!' diye Baran'ı uyarıyor. Baran bir şey olmayacağını söylüyor. Ve elini askere uzatıyor. Asker Baran'ın 'Hadi çık! Sana bir şey yapmayacağız' demesi üzerine çıkıyor ve bir de bakıyorlar, bir asker var diye sandıkları yerden beş asker çıkıyor. Beşi de o gün mutfak görevlisiymişler. Karakolda kalan diğer askerlerin çoğu kaçmıştı." diye sözünü tamamladı. Esir askerlerin ayaklarında ne çorap ne de ayakkabıları varmış. Arkadaşlar karakoldan çıkardıkları malzemelerin arasından esir aldıkları askerlerin ihtiyaçlarını karşılamışlar. O gün mutfakçı oldukları için terlikle çalışıyorlarmış, yoksa ayakkabıları olmadığından değil.

Adar arkadaş üzerine giymiş olduğu koca montun içinde neredeyse kaybolmuştu. Elini montun iç cebine uzatınca, çıkardığı kimliği bana gösterdi, "Bak...!bu bir subayın kimliğidir" dedi. Ve devam etti. "Karakol düşünce içini aramak için odalarına daldık. Ben tesadüfen telsizlerin olduğu bir odaya girdim. İçerde bir yerlere kaçmayı ümit eden bir subay, silahını bana doğrultmuş, ateş etmeyi bekliyordu. 'O ateş etmeden ben ateş etmeliyim' dedim. Hiç vakit kaybetmeden

silahımın tetiğine bastım. Subay yere yığılınca alelacele etraftaki telsizleri topladım. Subayın üzerindeki montu da alıp oradan ayrıldım” diye anlatmaya devam etti. Bana uzattığı kimliğin üzerinde kan izleri vardı. Dokununca içim ürpermışti. Daha fazla incelemeden geri verdim.

Adar, durumumu hemen fark etti. “Ne yapabilirdim sence? Ben vurmasaydım o beni vuracaktı.” dedi. Doğru söylüyordu. Zaten öyle olmasaydı subayı da diğer askerler gibi esir alabilirdik. Ona da diğerlerine davrandığımız gibi iyi davranırdık.

Şkera Spi’deki keşif noktasına varmamız pek uzun sürmedi. Ama çete köylerine inmiş olan arkadaşlarımız henüz dönmemişti. Askerlerin yardımına gelmelerini engellemek üzere gitmişlerdi. Grupların hepsi geri çekilmemişti. Sabah olmasına daha iki saat vardı. Güneş doğarken tekrar yola koyulmayı düşünüyorduk. O zamana kadar bir süre daha orada, diğer arkadaşların geri çekilmesini bekleyecektik.

Sabah olunca Begalte üzerinden Dola Hesaba’ya doğru yolumuza devam ettik. Begalte, boşaltılmış bir çete köyüydü. Basya suyunun kenarında yer alan bu köy, eylem sonrasında tüm grupların buluşacağı bir yer olarak tespit edilmişti. Akşam olduğunda herkes ulaşmıştı artık.

Ertesi gün uçaklar geldi. Düşman dört jet uçağı ve iki kobrasını harekete geçirmişti. Erkenden Begalte dolaylarını bombalamaya başladılar. Neyse ki, arkadaşlar hazırlıklıydı. Olası bir karşı saldırıda, nereye mevzileneceğimizi çok önceden düşünmüşlerdi. Bombalamanın olduğu sıralarda esir askerler de yanımızdaydılar. Nereye gitsek onlar da oraya... Onları da en az kendimiz kadar önemsiyorduk. Esirler için

güvenli bir yer ayarlamadan mevzilenmiyorduk. O gün hayretlerini gizleyemediler. Akşam karanlık çökene kadar süren bombalamada tek bir arkadaşına bile bir şey olmamıştı. Ama daha önemli olan bizim onlar karşısında sergilediğimiz davranışlarımızdı. Onlar karşısında insana dair bildiğimiz ve uygulayabildiğimiz hiçbir şeyi esirgememiştik.

O gün ucuz kurtulduk. Dola Hasaba'nın biraz aşağısında bir kaya parçasının altına gizlenmiştik. Takımımızın üzerinde Raperin isminde bir arkadaş duruyordu. O gün ucuz kurtulduk. Hava kararmaya başladığında artık geri çekilmeye başladılar. Uçaklardan bir tanesi son bombasını gizlendiğimiz kayalığın hemen birkaç metre uzağına bıraktı. Kazan bombasıydı. Patlamayıp iki parçaya bölünmüştü. Sadece yere düştüğünde çıkardığı ses bile arkadaşları kaygılandırmaya yetmişti. Çünkü bomba mevzilendiğimiz yere yakın bir yerlere düşünce, bunu gören arkadaşların hepsi "Raperiin! Raperiin! " diye bağırmaya başladılar. Bize bir şey olmadığından emin olmak için cevap alıncaya dek devam ettiler. Bütün bunlar olurken esirler de bizleri izliyordu. İçlerinden bir tanesi hafif bir yara almıştı. Küçük bir sıyrıktı. Arkadaşlar onları hemen savaş alanından çıkarmamızı istiyordu. Esirleri güvende olabilecekleri bir yere götürmek üzere görevlendirilen grupta ben de yer alıyordum.

Belki eyleme aktif olarak katılamamıştım. Ama daha sonrasında yaşadığımız heyecanı, şans eseri patlamayan kazan bombasını düşündükçe, o yoğunluğun içinde fark edemediklerimi duyumsuyordum.

Yanımızdaki esirleri sağ salim Çemço'ya ulaştırabilmenin ne kadar kutsal bir görev olduğunu yeni yeni anlıyorum. Yaralı olan askeri ata bindirmiştik. Hafif yaralı olan iki arkadaşı da. Onları Çemço'daki hastaneye ulaştıracaktık. Diğer esirler ise tıpkı bizim gibi yayandı.

Onlar bizi, biz onları izliyorduk. Birbirimizden korkuyorduk. Yine de cesaretle yaklaşıyorduk birbirimize. Hem düşmandık, hem de dost gibi davranıyorduk. Kafam karışmıştı. "Kim bilir kaç anayı, kaç çocuğu saçlarından, kollarından çekip sürükleyerek, ibreti alem olsun diye köy meydanlarında işkence yapmışlardır. Belki de bir karıncaya bile zarar vermeyecek kadar yufka yürekli insanlardır" diyordum. Yine de içimdekilerini onlara hissettirmemeye çalışıyordum. Üstelik talimattı. Onları zarar görmelerine izin vermeden Çemço'ya kadar götürüp, orada bizleri bekleyen arkadaşlara teslim etmemiz gerekiyordu.

Küçük bir su kenarına geldiğimizde veya akan bir çeşme bulduğumuzda, onca yolu yürümeye alışkın olmadıklarını düşünerek, hep mola verirdik. Şerbet yapınca da, yaralılarından önce onlara verirdik. "Bizimkiler nasıl olsa alışkındır. Sonra da içseler olur" diyorduk.

Yolumuzun üzerindeki meyve bahçelerinden onlar için biraz erik toplamıştık. Bir arkadaş sürekli yemlik yoluyordu. Demet demet yapıp esirlerin ellerine tutuşturuyordu. O şekilde Şive köyüne kadar yürüdük. Şive köyünün serin sularını yüzümüze çarpıp serinlemiştik. Biraz dinlendikten sonra Çemço'ya giden yoldan yürümeye devam ettik. Çemço'da, bizleri Zap'tan gelen kuryeler bekliyordu. Esirleri onlara

teslim ettik. Daha sonraları da hep takip ettik onları.
Arkadaşlarımız yine iyi davranacaktı onlara.
Şervin Serhat

EV SAHİBİ

“Mazlum arkadaş bu coğrafyaların sahibi olarak
Altın Hilal ile bütünleşmişti”

Gözlerimi açamıyordum. Her yer beyaz, çadır karanlıktı. Arkadaşların esprileri de olmasa sıkıcı bile sayılırdı. Çünkü bazen günlerce fırtına çıkıyor ve günde bir-iki defa dışarıya çıkabiliyorduk.

O yıl beklenmedik bir şey oldu. Kampta ancak bir takımılık lojistik ve üstlenme hazırlığı olmasına rağmen, yeni savaşçıların katılımıyla sayı daha kışın başında bir bölüğü aşmıştı. Bu yüzden daha sonra şehit düşen Eşref arkadaş müdahale gelmişti. Lojistik ve hazırlık olmadığı için yakın köyden alınan erzakları kampa çekmek gerekiyordu. Çoğu Avrupa vb. çeşitli yerlerden gelen yeni arkadaşlar daha eğitimlerini görmediklerinden, dağın çetin koşullarına uyum sağlamada zorlanıyorlar bu da erzak çekim işini çetrefilli bir hale getiriyordu. Ama yine de bu yürüyüşler bir askeri eğitim gibi değerlendirildiğinden çelik bir irade ortaya çıkarıyordu. Şehit Eşrefin askeri ve savaş taktiklerindeki yeteneğiyle birleşince, kısa sürede gerçek bir APO’cu dağ savaşçısı çıkacaktı.

Çadırdan çıkıp biraz yandaki sahaya yürüdüm. Fırtına durmuştu. Zağros zozanlarının baharı övülse de, kışını övmek zordur, fırtınaları çekilmez. Kar ve fırtınadan küçük vadiler dolar, küçük tepeler düz olur, uçsuz bucaksız yamaçlara dönüşür. Ne bir ağaç kalır

kar üstünde, ne bir kaya. Her yer bembeyaz olur. Güneşli günlerde yeni arkadaşların gözlerini kar alır, birkaç günlük geçici körlük oluşur.

Sahaya çıktığımda iki-üç arkadaş sahada konuşuyordu. Gözlerim tam açılmadığından, konuşan arkadaşları tam seçemiyordum, bu esnada Şoreş arkadaş yanıma geldi,

“Yahu hevale Şoreş, bu elbiseleri temiz arkadaş da kim?” diye soruyorum. Şoreş arkadaş gülerek,

“Heval o arkadaş Avrupa’dan gelmiş. Daha mutfağa girmediğinden elbiseleri temiz”

“Yalnız o mu gelmiş?” dedim.

“Yok yanında bir arkadaş daha var. Akşam köylüler getirdi. Sen yatıyordun Eşref arkadaş onlarla konuştu...” dedi.

Şoreşle birlikte arkadaşlara yaklaştık. Yeni gelen arkadaşın yanına vardığımızda biraz mahcup, konuşmalarına ara verdiler.

- Merhaba yoldaş
- Merhaba
- Yeni mi geldiniz?
- Doğru.
- İsminiz?
- Mazlum!

Ona baktım, gencecik bir arkadaştı, en fazla 17-18 yaşlarındaydı. Yüzünde gençliğin izleri capcanlı, bakımlı ama fiziki olarak zayıftı. Bir de gariptir, gerillada arkadaşlar birbirlerine bakınca biraz sezerler. Ne kadar dürüst, ne kadar gelişkin, ne kadar kapalı, birbirlerini hissederler. Ben de Mazlum’a bakıyorum. İnsanın kanı kaynıyordu, ev sahibi gibiydi. Bazıları dağa geldiğinde sanki evine gelmiş gibi olur. Mazlum da öyleydi. Utangaç, mütevazî ama saygılı ve sağlam duruşluydu.

"Hevale Mazlum, eğitim bitmek üzere yakın zamanda yola çıkıp, güneyin savaş sahalarına gideceğiz. Avaşın mı olur, Zap mı olur Parti bilir, ama sen en azından bir temel eğitim alıp yola çıksaydın iyi olurdu. Sen geç kaldın ne olacak şimdi?" dedim.

"Heval, arkadaşlar geç gönderdi ben de erken gelmek istiyordum ama..." deyince,

"Neyse, Eşref arkadaş kalksın biraz askeri eğitim gör. Sonra diğer sahalarda da devreler var, olmazsa oralarda eğitim görürsün" dedim. Suskun bir biçimde dinledi. Şoreş arkadaş araya girdi,

"Neyse arkadaş misafirdir. Gel bizim mangaya gidelim kahvaltı yap. Arkadaşlar çay yapmış" dedi.

"Ne misafiri, arkadaş dağa gelmiş, artık ev sahibi sayılır" dedim. Ama içimden de, "Doğru, yeni gelmiş, misafirdir" diye onu da alıp Şoreş arkadaşın mangasına giderek kahvaltımızı yaptık.

Ertesi gün kuryeler partiden bir not getirdiler. Notta, PKK 5. Kongresinin büyük bir başarıyla tamamlandığı, partinin Kürdistan'daki Zap tugaylarında karargahlaşmaya gideceği, bütün hazırlıkların yapıldığı, Zağros'taki yeni savaşçı eğitim kampında bulunan arkadaşların durumunun, telefonda Parti Önderliğiyle tartışıldığı, Parti Önderliğinin bütün yeni arkadaşlara selamlarını söyleyip, büyük sevgi ile kucakladığı ve üstün başarılar dilediği, bu arkadaşların eğitimlerinin sürdürülüp güçlü bir ideoloji-politik eğitimden geçmedikçe pratiğe sokulmamalarını ve korunmalarını istediği yazıyordu.

Talimatın mesaj bölümü yapıya okundu. Yapı yeni coğrafyalara kavuşmanın sevincini yaşıyordu. Ben de moral almıştım. Ama daha mart ayındayken Zağros'tan geçmek, yollara düşmek kolay değildi. Bu bende

seslendirilemeyen bir kaygıyı doğuruyordu. Tekrar sahaya çıktığımda bir arkadaş, Mazlum arkadaşla silah açıp-kapamayı öğretiyordu.

Bir süre sonra yol hazırlıklarına başlandı. Bunun için görevlendirilen arkadaşların arasında Mazlum arkadaş da vardı. Bir arkadaş,

“Heval bu arkadaş da mı göreve götürüyorsunuz, daha yeni gelmiş...” dedi. Başka bir arkadaş, onu;

“Alışır alışır” diye yanıtladı.

Grup gitti. Döndüklerinde hepsi oldukça ağır yüklerin altındaydılar.

Mazlum arkadaşta en az diğer arkadaşlar kadar yük almıştı. Bazı arkadaşlar yeni silahların da geldiğini söyledi. Silahları yönetime bırakmışlardı. Öğleden sonra silahı olmayan arkadaşlar çağrılarak silah dağıtılacaktı.

Güvenlikçi arkadaşla sohbet ederken silahlara baktım. Üç tane çok güzel “Sıxo Rusi” birkaç “Şoreşi” birkaç da “Almani” marka kleşi karışık bir halde naylonun üzerine bırakmışlardı. Savaşta en kullanışlısı “Sıxo Rusi” olmasına rağmen, rengi biraz soluk olur. Diğer silahların rengi daha parlak olduğundan yeni arkadaşlar hemen diğer silahları seçiyorlardı. Güvenlikçi arkadaş ile birbirimize bakıp güldük.

Silah almaya gelenlerin içinde Mazlum arkadaş da vardı. Eğilip en iyi ve kullanışlı silahlardan çift kol bir Sıxo Rusi seçti. Ciddi bir edayla silahı eline alıp, baktı.

“Heval Mazlum, niye onu aldın?” diye sordum.

“Bu iyi, bunu alacağım” dedi. Ben de diğer Sıxo Rusilerden birini aldım.

Akşam yönetim toplantısında Eşref arkadaş havaların iyi gittiğini, hepimizin de okuduğu gibi partinin gönderdiği notta grubu istediğini söyledi.

“Bazı arkadaşları aktaralım. Bütün arkadaşları bir defada kara vuramayız. Takım takım Xakurkeye, oradan da bir biçimde Avaşın ve Zap’a geçeriz. Bunun için arkadaşları üç takım halinde yeniden örgütleyeceğiz. Yarın veya ertesi gün havaya bakacağız, hava açıksa hemen birinci takımı yola çıkaracağız” dedi. O günkü yönetim toplantısında düzenleme yapılarak, üç takım oluşturuldu. Eşref arkadaş bana dönerek,

“Birinci takımın üstünde seninle Robinson gideceksiniz. Size bir de kurye vereceğiz. İlk guruptur, iyi hazırlanın. Karlar sertleşmiş fakat daha martın onundayız. Onun için size biraz güçlü arkadaşları seçtik, dikkatli olmanız gerekecek” dedi.

Düzenleme kağıdını önüme çevirdim. Yirmi beş arkadaş yer alıyordu ve üç manga biçiminde düzenlenmişti. Manga komutanları yeniydi. Listedeki isimlerin arasında Mazlum arkadaş da vardı. İçimden “Bu yeni! Bu arkadaşı daha sonraki gruba bıraksak” diyesim geldi. Ama henüz düzenlemenin başında sorun çıkmasın diye sustum.

Robinson, köylü bir arkadaştı. Kalın, garip bir sesi vardı. İşte o sesiyle,

“Heval o takımı oku, bakalım kim var?” dedi. Eşref arkadaş kendini tutamayıp bir kahkaha attı. Robinson da gülünce ben de kendimi tutamayıp gülmeye başladım. Daha sonra takımdaki arkadaşların isimlerini okudum. Sonra da Eşref arkadaşın yumuşak talimatıyla diğer takımların listelerini okudum. Robinson,

“Tamam, ne olacak vuracak geçeceğiz” dedi. O kadar kaba ve düz söylemesine rağmen sesindeki kaygıyı hissettim. “Ne olursa olsun vurur geçeriz” der gibiydi.

“Düzenleme ne zaman okunacak?” diye sordum.
Eşref arkadaş,

“Sabah erkenden okuruz. Takımınızı hazırlarsınız. Yarın fazla ekmek yapılsın. Giden arkadaşların en az iki günlük ekmekleri olsun, ayrıca köyden gelen hurmayla peyniri dağıtmayın, ilk çıkan gruba ayırın” diye lojistikçiye de talimatını verdi.

“Heval Eşref sen de olmasan bu dünya da aç kalacağız” diye espri yaptım. Eşref arkadaş gülererek,

“Arkadaşlara biraz tatlı falan yapılsın, ısınsınlar. Bir moral de yapalım, sizi moralli uğurlayacağız” dedi.

Akşam tekmilinde Eşref arkadaş,

“Havalar iyi görünüyor. Hazırlığınızı yapıp gece yola düşün” diyerek kararı açıkladı. Robinsonla gidip takımı topladık. Ekmek, erzak, cephane gibi hazırlıkları tamamlayıp arkadaşlara paylaştırdık. Daha sonra arkadaşlarla küçük bir toplantı yapıp yol sürecinde dikkat etmeleri gereken hususları söyledik, çeşitli uyarılar yaptık. Daha sonra yatmalarını ve dinlenmelerini, gece saat üçte kalkarak yürüyüşe çıkacağımızı söyledik.

Yürüyüşte zorlanmamak için çantamı biraz hafif tuttum. Uzandığımda yürüyüşün derin kaygısını yaşıyordum. Gece saat üçte nöbetçilerin uyandırmasıyla uyandım. Kafamı kaldırıp baktığımda bütün arkadaşların uyanmış çantalarını bağlamış ve kahvaltı yapmakta olduklarını gördüm. Nöbetçiye,

“Beni niye geç uyandırdın?” dediğimde,

“Heval onları ben uyandırmadım. Geldiğimde çoğu uyanıktı ve hazırlanmışlardı” dedi.

Zaman gelmişti. Arkadaşlar dışarı çıkıp sıraya dizildiler. 2. Manga komutanı arkadaş artçı, Kendal ve Robinson arkadaşlar kurye olarak öne geçtiler. Kar sertken yola çıkıp, acele bir şekilde boğazı aşmak üzere hareket ettik. Daha yeni yeni uyandığımdan, artçının yanında yürüyordum. Sert karın üzerinde yürümek rahat oluyordu ama ayaz o kadar keskindi ki, yürüdüğümüz halde ısınamıyorduk. Elimi cebime koymak zorunda kalıyordum. Biraz ilerleyerek grubun ortalarına doğru gittim. Yine Mazlum arkadaş takıldı gözüme. Niye hep gözüme çarpıyordu bu arkadaş? Acaba az konuştuğu için mi? Onda kendimden bir şeyler bulduğum için mi? Yoksa hala bir misafir olarak mı görüyordum onu? Fiziki olarak zayıf görünüyordu. Ama iradesinin güçlü olduğu hissini veriyordu.

Boğaza ulaştığımızda arkadaşların oturup beklediklerini gördüm.

"Hevale Robinson iyi geldik. Şafak yeni atıyor, bulutta yok" dedim.

"Diğer arkadaşlar nerede? Acele etmezsek karlar eriyecek. Perişan oluruz. Acele etmemiz gerekiyor" dedi. Sessizce yanına oturdum. Acele etsek iyi olurdu. Bu çıplak zozanlarda ve bu karın üstünde her şeye açtık. Artçı ve yanında gelen üç-dört arkadaş baktım. Mazlum da içlerindeydi ve zorlanarak geliyordu. Robinsona dönerek,

"Mazlum arkadaş zorlanacak, geleli çok az oldu, eğitim de görmedi. Bu uzun yürüyüşte daha şimdiden zorlanıyor" dedim. Robinson arkadaş,

"Çantasını alalım mı?" deyince,

"Olabilir" dedim.

Gelenler yaklaştıklarında Robinson arkadaş Mazluma,

“Heval Mazlum çantayı ver, bizimki hafiftir, birlikte taşırız” dedi. Mazlum arkadaş kararlı bir sesle,

“Yok, ben taşıyabilirim” dedi. Robinson ısrar etmek istedi ama ben bu arkadaşını biraz gözlediğim için onun gururlu olduğunu anlamıştım. Robinsona ısrar etmemesini, bunun yararının olmayacağını söyledim. Takım lojistikçimiz çantalardaki ekmek ve hurmalardan dağıttı ve hızla yola çıktık.

Beş-altı saat yürümüştük. Karlar erimişti ve arkadaşlar bata çıka yürüyorlardı. Gurupta yer yer kopmalar olmuştu. Kurye arkadaş kıştan beri ilk defa geldiği için bazı yerleri kontrol ediyor, ondan sonra yürüyorduk. Bu arada önde yürüyen kuryelerle mesafe epey açılmıştı. Arkada kalan arkadaşlar olduğunu bildiğim için bekledim. Arkadan gelen Sabri arkadaş hızlı hızlı geliyordu. Bir şey olabileceğini düşünerek ben de ona doğru birkaç adım attım. Nefes nefese kalan Sabri arkadaş,

-Heval, Mazlum arkadaş ayakkabısını kaybetmiş....

-Nasıl kaybetmiş?

Soruyu sormuştum sormasına ama cevabını biliyordum. Bu karın bu soğğun insana neler unutturacağını biliyordum. Soğuk görünmez bir canavar gibidir. Ayaklarını, elini, nereyi tutarsa orayı önce üşütür, sonra uyuşturur, hissetmezsin bile.

Çarpılmış gibiydim. Sabri’ye dönerek,

“Biraz hızlı git, öndeki arkadaşlara yetiş.

Robinson’a söyle geri gelsin. Kurye, arkadaşları durdurmasın ama yavaş yavaş yürüsünler. Ayrıca arkadaşlar ayakkabılarına ve ayaklarına dikkat etsinler. Yürürken ellerini kara vurmasınlar” dedim. Sabri hızla gitti. Arkadan gelen üç arkadaş arasında Mazlum da vardı. Ulaştıklarında,

"Heval Mazlum nedir?" dedim. Önce konuşmadı. Sonra,

"Ayakkabım düşmüş" dedi. Bir arkadaşın parkesini alıp yere serdim ve onu oturttum. "Ayaklarını kaldır" dedim. Kaldırdı. Ayağında iki-üç çift çorap vardı ve ayakları şişmeye başlamıştı. Çoraplarını çıkarmaya çalıştım. Buz tutmuş çıkmıyordu. Bıçakla keserek çıkardım. Parmak uçları siyahlaşmıştı. Çantamda bir çift çorap vardı, arkadaşlardan da birkaç çift çorap bularak giydirdik. Arkadaşların kefyelerini topladık. Benimkiyle üç etti. Ayaklarını sardık ama biliyordum ki, iş işten geçmişti ve en az parmak uçları kesilecekti. Tabi siyahlığın ilerlemesini diğer yerleri çürütmesini önleyebilirsek.

Silahlarını bir arkadaş, çantasını artçı arkadaş almıştı. Kefyeleri de ayağına sarmıştık. Ama naylon bulamamıştık. Bu, kaygılarımı artırıyordu.

"Mazlum arkadaş kalk ve hiç durmadan yürümeye başla" dedim. Kalktı ve yürüdü. O giderken artçı arkadaş,

"Nedir bu? Bu arkadaş en az iki saattir ayakkabısını düşürmüş, ayrıca önceden de ayakları üşümüş ve uyuşmuş, senin yanındaydı niye haber vermedin?" dedim. Artçı arkadaş bir şeyler mırıldandı. Ama biliyordum, Mazlum tecrübesiz ve gururluydu. Ayakları üşüyüp, donmasına karşın arkadaşlara söylememişti.

Robinson gelmişti. Olanları anlattım, o da şaşırdı "yav nasıl olur?"dedi.

"Neyse şimdi ortalığı velveleye verme. Yoldayız morali bozulmasın. Hele bir yerlere varalım bakarız!" dedim. Robinson,

"Yav parti anamızı ağlatacak" deyip yürüdü.

Yürüyoruz. Mazlumun ayağına bakıyorum, kefyeler ıslanmış, buz tutmak üzere. Kefyeleri değiştiriyoruz ama biliyordum ki fazla bir yararı olmayacaktı. Mazlumun canı yanıyor ama "ah" demiyordu. Kendi kendime, "Avrupa'dan gelen arkadaşlar biraz nazik olurlar, fiziki olarak biraz zorlandılar mı, ah vah ederler bu arkadaşın sesi bile çıkmıyor. Nereden almış bu gururu?" diyordum.

Nihayet Xakurke'nin ağaçlıklı, karları biraz kalkmış yamaçlarına ulaştık. Xakurke sıcak olur. Kışın bile bazı yerleri özellikle vadileri kar tutmaz. Kurye ve Robinson arkadaş, karın kalktığı bir yerde arkadaşları durdurmuşlar ve ateş bile yakmışlardı. Ama Robinson arkadaş tecrübeliydi ve ayakları üşümüş arkadaşları ateşe yaklaştırmıyordu. Bir arkadaşın daha ayağının şiştiğini öğrendim. Ayağı yanmamıştı, biraz canı acıyacak ama atlatacaktı. Mazlum arkadaş için yağmurluk sermişlerdi yere. Mazlumu oturtup ayağını açtık. Önce karla, sonra ılık suyla ovduk. Siyahlık, parmakları aşip ayağının yarısına ulaşmıştı. Ayaklarını kurutup çorap giydirmeye çalıştık ama ayakları şişmişti ve çorap giydiremedik. Yine ayaklarını kefyelerle sardık. Robinsona,

"Ne yapalım? Bu arkadaşını doktora yetiştirmemiz gerekiyor" dedim, Robinson arkadaşta en az benim kadar kaygılıydı,

"Arkadaşlarla cihazla konuştum, önümüze geliyorlar" dedi.

"Arkadaşlar bir çay içsin gidelim" dedim. Çaylar olmak üzereydi. Arkadaşlar ayak üzeri çaylarını içtikten sonra tekrar yola çıktık. Vadiye ulaştığımızda on beş saatlik yol yürümüştük. Eski bir kamp yerine ulaştığımızda, üç arkadaşla birlikte doktor da gelmişti.

Yanlarında bir de at vardı. Doktor, Mazlum arkadaşın ayağına ilk müdahaleyi yaptıktan sonra ata bindirdi ve karargaha kadar yanından ayrılmadı. Karargaha varır varmaz Mazlum arkadaşı karargah hastanesine aldılar.

Mazlum arkadaşın ayağının bu hale gelmesinden dolayı daha karargaha girer girmez arkadaşlar tarafından eleştirildik. Beni asıl rahatsız eden eleştirilerin ağırlığı değildi, yeni bir arkadaşın ayağının yanmasıydı. Bir de neydi bulamıyordum ama o arkadaş farklı kılan bir şeyler vardı...

İki gün Xakurke'de kalmıştık. Bu arada Eşref arkadaş da bir takımılık güçle karargaha gelmişti ve tabi ağır eleştiriler yapıyordu. Mazlum arkadaşın durumunu bir türlü kabul edemiyordu.

"Eski bir Kürt kadar bile olamadınız. Eski bir Kürt bile bu arkadaş misafir kabul eder korurdu" diyordu.

Üçüncü gün bir takımılık gücümüzle hazırlık yapıp Avaşine gitmek üzere yola çıktık. Daha iki saat yürümemiştik ki, cihazda düşmanın Lelkan ve Geliye Ari mıntıkasına indirme yaptığı ve hemen belirtilen tepeye çıkarak alan tutmamız istendi. Tepeyi tutmuştuk. Önümüzdeki tepelerde Kobraların da yer aldığı ağır çatışmalar yaşanıyordu.

Akşam geri çekildiğimizde, güçlerin toplandığını ve cihazlarda partinin misafirlerin alanın dışına çıkarılmasını istediğini öğrendik. Ama bir gün daha alanda durup, kalan güçlerin düzenlenmesini beklememiz gerekiyordu. Ertesi gün de yine bir mangalık güçle bir tepe tuttuk. Arkadaşlar altımızdaki kampta kalmışlardı. Düşman alana yakın konumlanmış ve bizimle arkadaşların bulunduğu yeri ağır havan atışına tutmuştu. Cihaz bağlantısında arkadaşlar atışların neden bu kadar yoğun olduğunu sorduklarında

onlara, atışların rast gele olduğunu ama genel alana olduğunu, atış yoğunluğunun da eskiden bilinen bir alan olmasından kaynaklandığını söyledim. Arkadaşlar havan atışlarından dolayı dağılmışlardı. Mazlum arkadaş, doktor, iki-üç arkadaş ve bir mangalık güvenlik birimi sağlam bir kayalığa gönderilmişti. Akşam olduğunda biz de noktaya inmiştik ama Malum arkadaşın da içinde bulunduğu 15 kişilik grup kaybolmuştu. Üç saat bekledikten sonra gelmemeleri üzerine arkadaşlarla yola çıktık ve uzun bir geri çekilme yaptık. Mazlum arkadaşın içinde bulunduğu grup geri çekilememişti. Eşref arkadaş yanına bir takımlik güç alarak bu grubu aramaya gittiyse de yolda ağır bir çatışmaya girmişlerdi ve düşman güçlerine ağır kayıplar verdirdiler de iki arkadaş ağır yaralanmış, iki arkadaş da şehit düşmüştü. Daha sonra bir grup arkadaş tekrar alana girerek bu kayıp grubu aradıysa da bulamadı.

Çelik Operasyonu sahaya girdikten sonra bir bölüğümüz içlerinde kalarak düşmana darbeler vurmuştu. Xakurke alanı hem yeni savaşçılar hem de kurumların bulunduğu bir alan olması itibariyle diğer alanlar gibi düşmanı darbeleyememişti. Oysa diğer alanlarımız indirdikleri darbelerle Çelik Operasyonunu boşa çıkarmışlardı

Operasyondan sonra tekrar alana girdiğimizde kaybolan bu 15 kişilik gruptan beş arkadaş partiye ulaşmış ve olanları anlatmıştı.

Kopan grup, ilk gün bulundukları noktaya havan atışları yapıldığı için yer değiştiriyor. Alanı bilen arkadaş az olduğundan yollarını şaşırıp, başka bir vadiye gidiyorlar. Mazlum arkadaş, ayağı yanık olmasına rağmen beş gün boyunca büyük irade

gösteriyor ve grupla birlikte yürüyor. Beşinci gün gizlendikleri nokta düşman tarafından çembere alınıyor ve çatışmaya giriyorlar. Düşmanın ilk saldırısında Doktor, başka bir arkadaş ve Mazlum arkadaş şehit düşüyorlar.

Mazlum arkadaş dağlarda on üç-on dört gün yaşamıştı.

Bir buluşmaydı onunkisi...

Bu arkadaş kimdi, neydi? Pek sormuyordum. Bu benim için bir kaçıştı. Yeterince koruyamamıştık. Bir vicdan hesaplaşmasından kaçıştı. Aradan bir yıl geçmişti. Avaşin'e gitmiştim. Zağros' konferansı yapılacaktı. Konferansın yapılacağı şikefte girdiğimde, ilk gözüme çarpan, genç bir arkadaşın çerçevelenerek asılmış resmi oldu. Hemen yanına gittim ve resme iyice baktım. Bu "Misafir"di. Mazlum arkadaştı. Altında, "HASAN KIZILIRMAK" yazılıydı. Yanımda fotoğrafa bakan arkadaşlara,

"Heval bu arkadaş kimdir?" diye sordum.

Arkadaşlardan biri,

"Bu arkadaş Avrupa'dan tanıyorum. Avrupa YCK sorumlusuydu. Şehit düşmüş ama nerede şehit düşmüş bilmiyorum" dedi.

Sessizce oradan ayrıldım. Demek gururu oradan kaynaklanıyordu. Genç, cesur ve gururlu bir gençlik komutanıydı. Yaşasaydı ne kadar güçlenecekti kim bilir...? Ama şehit düşmekle de az şey yapmamıştı. Kürt gençliği için, halkı için büyük bir sorumluluk göstermiş, dağlara gelmiş, ülkesiyle buluşmuştu. Büyük buluşmayı başarmıştı.

97 yazında Xakurke sahasına geri döndüğümde yine ilk aklıma gelen Mazlum arkadaş oldu. Ama bir çok şey, çok köklü bir şekilde değişmişti. Mazlum

arkadaş iki yıldır bu topraklarda yatıyordu. Bu toprakların gerçek sahibi Mazlum arkadaştı. Artık Mazlum arkadaş bu coğrafyaların sahibi olarak Altın Hilal ile bütünleşmişti ve gökyüzünden bir yıldız kaymadı. Artık gerillalar şehit düştüğünde yıldızlar kaymıyordu. Her toprağa düşen gerillayı temsilen gökyüzünde bir yıldız artıyor, bir yıldız parlıyordu. Mazlum arkadaşın şahadetiyle gökyüzündeki parlak yıldızlar bir tane daha artmıştı
Çavreş SERHAT

APOCUYUZ
"Güneşin, katran kızılı rengini tepelerin zirvesine hafifçe bıraktığını gördük"

1995 yılında gerilla saflarına katılmaya can atıyordum ama, sağlam bir kanalın olmaması bu hevesimi kursağımda bırakıyordu. Van gibi bir yerde sağlam bir milis ya da örgüt kanalını bulmak gerçekten zordu. Bir haftalık arayıştan sonra tanıdıklar yoluyla bir milis buldum. İsmi öğrenmiştim ama daha kendisini bulmuş değildim. Onu bulmak için her gün başka bir kılığa giriyordum. Kendim için değil de en fazla örgütlediğim iki arkadaş için kaygılanıyordum. Milisle tanıştıktan sonra kararımızı açıkladık. Üç gün boyunca bize örgüt yaşamını, zorluklarını az da olsa ifade etti. Tamam dedik üçümüz hazırız. Dördüncü günün sonunda biletlerimizi Şemzinan'a kesti. Ben de aileme küçük bir not bıraktım. Daha önce de bazen saflara katılacağımı ima ediyordum. Notta şunları yazdım: "Bir gün sizden uzaklaşacağımı söylemişim. Beni aramayın çünkü bulamayacaksınız. Şayet bir gün bulsanız bile

farklı bulacaksınız.” Telefon ve bankamatik kartımı bıraktım. Bazı yerlere borçlarım vardı, onları yazdım ödemeleri için. Ve evden çıktım.

Saat 8’de o iki arkadaşla bir parkta buluştuk. Hiç zaman kaybetmeden heyecanlı adımlarla biletimizin alındığı otobüs terminaline gittik. Milisin bize söylediğine göre kendisi de bindiğimiz otobüste olacaktı. Gerillaya katılmanın heyecanından olacak ki, milisi yolcuların arasında göremedik. Otobüs yarım saat kadar yol almıştı. Askerler bir yerde otobüsü durdurdular. Arama olacaktı. Yüreğim ağzıma gelmişti. Birileri bizi ihbar etmiş olabilir. Belki de ailemiz ya da bizi çıkarken görenler polise haber vermiş olabilirlerdi. Askerler kimliğimize baktıklarında bir şey çıkmadı. Derin bir nefes aldım böylece.

Akşam Şemzinan’ın bir köyüne ulaştık. Bir sınır köyüydü. Milis uçümüzü yurtsever bir köylü evine götürdü. Milis; “Siz bu evde kalacaksınız. Size silah ve elbise almaya gideceğim. Geldikten sonra kapıdan direk içeri girmeyeceğim. Bulunduğunuz odanın pencere camını tıklatacağım. Eğer evde yabancı biri yoksa siz iki defa camı tıklatırsınız. Yok yabancılar varsa bir defa tıklatın. O zaman misafirler gidene kadar bahçede beklerim” dedi. Agit arkadaş gittikten sonra ev sahibi bizi Agit arkadaşın söylediği odaya götürdü. Üçümüzde beşikteki bebek uyanmasın diye sessiz kalıyorduk. Konuşma ihtiyacını duyduğumuzda fısıltıyla söylemek istediğimizi söylüyorduk. Üçümüzde de gözle görülebilir bir korku ve tedirginlik vardı. “Gerillayı görecektir miyiz?” diye kaygılı bir merakla birbirimize soruyorduk. Milis gelmeden rahatlamamız imkansız gibi görünüyordu. Biz bunları düşünürken dış kapının açıldığını duyduk. Konuşmalarından üçünün de korucu

olduğunu anladık. Çünkü ev sahibine sürekli emirler veriyorlardı. Televizyonu açmasını istediler. Ev sahibi açtı. Hem televizyon seyrediyorlar hem de yüksek sesle sohbet ediyorlardı. Konuştukları köyde olup bitenlerle ilgili sıkıcı şeylerdi. Yemek yedikten sonra haberleri seyrettiler. Biz daha fazla korkmaya başladık; bizi evde yakalasalardı ne olacaktı? O esnada milisin camı tıkırdattığını duyduk. İçeride de korucular oturuyordu. Ben elimi uzatıp bir kez camı tıklattım. Milis hemen anladı ve bahçenin bir yerine saklandı. Zaman ilerliyordu. Geç kalabilirdik. Aklıma beşikte uyuyan bebek geldi. Yanımdaki arkadaşlara; "Bu bebeği ağlatacağım. İçeriye ya annesi ya da babası gelecektir. Onlara, Agit arkadaşın eşyalarımızı getirdiğini söyleyeceğiz. Onlarda, bu korucuları başımızdan savmanın bir yolunu bulsunlar". Dediğim gibi bebeğe bir çimdik attım. Bebek uyanıp ağlamaya başladı. Bebeğin ağlaması üzerine babası içeri girdi. Kısık bir sesle;

-Bu korucuları kov gitsinler. Agit arkadaş eşyaları getirmiş bizi dışarıda bekliyor. Gitmezsek gecikebiliriz, dedim.

-Onları nasıl gönderebilirim ki? diye sordu ev sahibi aynı ses tonuyla.

-Geç oluyor çocuklar yatacak diyebilirsin.

-Tamam, dedi ve çocuğunu alıp odadan çıktı.

Biraz sonra koruculara aynısını söyledi. Korucular silahlarını omuzlarına asıp gittiler. Bu kadar kolay gidebileceklerini düşünmemiştim.

Korucular gittikten sonra milis içeri girdi. O da bir şey olmuş diye korkmuştu. Bize elbise, bir kleş ve 14'lü bir tabanca getirmişti. Fakat mermileri azdı. Yemekten sonra evdekilerle vedalaşıp çıktık. Saat on

bir buçuktu. Bir karakolun arkasından geçtik. Başka bir köye vardık. Yine yurtsever bir eve gittik. Orada da çay içip, yemek yedik. Milis durmadan ev sahibiyle konuşup duruyordu. Biz ise susmuş onları dinliyorduk. Milis ev sahibine;

-Bunlar yeni savaşçılardır. Arkadaşlara acilen yetiştirmem gerekiyor. Burada yakalanırsak iyi olmaz. Arkadaşların yerini bilmiyorum. Bunun için sizden birisi benimle gelip noktayı gösterebilir, dedi. Ev sahibi;

-Biz gelemeyiz. Çünkü çocuklarımız tek başına kalıyorlar. Yarın tarlada bir sürü işimiz var. Biz size yolu tarif edelim, siz gider bulursunuz, dedi. Korkuyorlardı. Bunu anlayan milis fazla ısrar etmedi.

-Tamam, dedi milis. Bir miktar mermi ve biraz yiyecek alarak saat ikiye doğru yola çıktık. Gece zifiri karanlıktı. Aydınlighta yürümeye alıştığımız için karanlıkta sürekli düşüyorduk. En çok da düşen bendim nedense. Milis elimi bazen tutup yürümeme yardım ediyordu. Sınırdaki Türklerin boş mevzilerine rastladık. Sınırın öte tarafı İran'dı. Oraya geçtik. Doğuya girdiğimizde sabah oluyordu. Şafak atmıştı. Milis hariç, üçümüz şaşkın-hayran bir halde güneşin katran kızılı rengini tepelerin zirvesine hafifçe bıraktığını gördük. Dağda kimse bizi görmüyor diye kendimizi daha rahat hissediyorduk. Milise arkadaşların nerede olduğunu sorduğumda karşıda ki sırtı göstererek;

-Şuranın ardındadırlar dedi.

Ama yeni olduğumuzdan yürümemiz için bizi hep oyaliyordu. O günü hep öyle yürüyerek geçirdik. Arkadaşların Cirmê diye bir noktasına ulaşmıştık. Eski manga yerleri vardı. Bir de dört arkadaşın şehitliği...

mezar taşlarının üzerine "Apocu fedailer" diye yazılmıştı. Bu yazıyı okuyunca müthiş duygulandım.

Demek ki, insanlar ölüyorlar diye düşündüm. Bu insanlara daha çok bağlılık hissettim. Onlara yetişmek ve görmek için içimde inanılmaz bir istek uyandı.

Sabah saat beşti. Soğuktan titriyorduk. Ağaç yoktu. Ağaçların yerine dikenli çalılıklar vardı. Dikenli oldukları için onları koparamıyorduk. Eski noktayı ararken arkadaşların bir mazot deposunu bulmuştuk. Bir bidonunu çıkarıp yaktık. Az da olsa ısınmıştık. Yemeğimizi yedikten sonra, son sigara ve suyumuzu içtik. Milise tekrar sordum;

-Bu gün bizi arkadaşlara yetiştirecek misin?

-Kesin bu gün arkadaşlara yetişeceğiz, dedi.

Biz hep gerillayı görmenin heyecanıyla sabrediyorduk. Acaba nasıldılar? Giyimleri bizimki gibi mi? Hep böyle düşünüyordum. Yanımdaki arkadaşlar da benim gibi sorular soruyordu milise. O da bize moral vermek için arkadaşları göreceğimizi, gerilla kıyafetlerini giyeceğimizi, silahlarımızı omzumuza atacağımızı ballandıra ballandıra anlatıyordu. Hep bizi oyalıyordu. Ama biz de anlattıklarına yok demiyor, gerillaya ilişkin bir şey öğreneceğiz diye pür dikkat dinliyorduk. Yemeğimiz bitmiş, ayakkabılarımız yıpranmıştı. Dayanamayıp sordum,

-Heval Agit, arkadaşları bulamadık. Ne yapacağız?

-Noktalarını bırakıp gitmişler. Ama buralarda bir yerdedirler, dedi.

-Nereye gitmiş olabilirler ki? diye sordum.

Milis bir kayalık ismini söyledi ama tam anlayamadım. "Bu günü arkadaşların yanında geçireceğiz" dedi.

Yedi gün boyunca sürekli yürüyüp arkadaşları aradık ama kimseyi bulamadık. Çok yorulunca ve geceleri bir kayanın altında giriyorduk. Onun dışında yürüyorduk. Bir haftadan sonra saç-sakalımız birbirine karışmıştı. Bu süre içinde erzağımız da bitmişti. Zorluk çektikçe bizimle gelmeyi red eden o iki milise kızıyordum. Sekizinci gün bir yayla yerine ulaştık. Yaylacılar tarlalarını biçiyorlardı. Milise,

-İki arkadaşla gidip yiyecek bir şeyler alayım mı? dedim. Agit arkadaş kabul edince iki arkadaşla yaylaya doğru yürüdük. Yaylaya yaklaştıkça korkum artıyordu. Beklenmedik bir şeyler olabilirdi. İki arkadaş dışarıda bekledi, ben içeri girdim. İçeride genç bir adamla genç bir bayan vardı. Selam verdim, selamımı aldılar. Ama çok korkuyorlardı.

-Korkmayın ben Apocuyum, hevalim, dedim gülümseyerek. "Varsa biraz ekmek tütün ve su verin" dedim. Onlarda yok demedi. Ekmek, peynir ve biraz da tütün verdiler. Her iki arkadaşla birlikte milisin yanına vardığımızda herkesin morali yerindeydi. Biz yemek yerken yayladaki gencin ata binerek gittiğini gördük. Biraz sonra vadide kayboldu. Artık göremiyordum. Öğleden sonra milis bir nokta daha olduğunu, gidip bakmamızın iyi olacağını söyledi ve yürüyüşe geçtik. Harekete geçmeden önce milise biraz kızdım. Çünkü kaygılanmıştım. Ona,

-Eğer arkadaşlar dediğin noktadaysalar tamam gidelim. Yok orada değillerse sen bizi bu gece Türkiye'ye götüreceksin. Köydeyken de arkadaşların önümüze gelip bizi karşılayacağını söyledin. Ama kaç gündür kimseyi göremiyoruz. Ayağımızda ayakkabı kalmadı. Sen yerlerini bilmiyorsun, dedim. Milis;

-Söz veriyorum bu gün arkadaşlara yetişmezsek Van'a geri döneceğiz, dedi. Böylece anlaşmış olduk. Önümüzde küçük bir dere vardı. Oraya girdik. Milis bize iki keklik vurdu. Keklikleri elimizde tutmuş yürüyorduk. Milisin dediğine göre gerillalar sürekli kayalık ve ormanlık yerlerde kalırmış. Gideceğimiz nokta da öyle bir yermiş. Karşıdaki kayalık ormanlık yeri görünce heyecanlanmaya başladım. Arkadaşların orada olduğunu düşünüyorduk. Milis yorulmuş olduğundan ben öne geçtim. Saat ikiye geliyordu. Ansızın asker elbiseli biri önümüzde ayağa kalkıp "ist" diye bağırdı. O öyle bağırınca ilk aklıma gelen tabancam oldu. Tabancamı çekip askere dört kurşun sıktım. Adam yere yuvarlandı. Her taraftan üzerimize kurşun yağmaya başlamıştı. Milis elinden yaralandı. Bir taşın ardına girdi. İki arkadaşı da yanıma alarak ötedeki kayalıkların ardına saklandık. Bendeki bütün mermileri askerlere sıkıyordum ama onları görmeden. Bir ara bütün silahlar sustu. Herhalde bize ne olduğunu merak ediyorlardı. Milis karşıdaydı yaralamıştı. İşaret parmağını dudağına götürmüş bize hep "sus" işareti yapıyordu. Silahlar eskisi kadar yoğun patlamaya başladı. Biz de karşılık veriyorduk. Bir süre sonra hiç mermimiz kalmamıştı, tam bir çemberdeydik ve sanırım onlarda cephanemizin bittiğini anlamışlar, bunun rahatlığı içinde hareket ediyorlardı. Yanımdaki her iki arkadaşla teslim olmayı önerdim, kabul etmediler.

-Bunlar İran askeridir. Onları biraz tanıyorum. Teslim olalım en fazla biraz yatırıp, sınır dışı ederler, zaten kurtulamayız, bütün sorumluluk bana ait, diye arkadaşları ikna etmeye çalıştım. En sonunda kabul ettiler. Bir Fars komutan yukarıda Azerice "teslim olun"

diye bağıırıyordu. Ellerimi kaldırıp "teslim Allah-u Ekber!" diye bağıırdım. Ben böyle bağıırdığımda karşııdan hiç ses gelmedi. Sonra baktım bütün askerler ayağı kalkmış bana bakıyorlar. Elimde tabancayla öylece dikilmiş duruyordum. Komutan olduğı anlaşılan biri "gel" anlamında işaret etti. Yanına gittik. Komutan; "Elindeki tabancayı at" dedi.

Tabancayı yana attım. Adam düzgün Türkçe konuşuyordu. Biraz da şaşırmıştım. Komutan

-Siz dört kişiydiniz, öteki arkadaşınız nerede? diye sordu.

-Müsaade et gidip onu getireyim, dedim. Başını evet anlamında salladıktan sonra milisin olduğı yere koştum. Milisi de getirdim. Dördümüz yan yana oturmuş bize ne yapacaklarını düşünüyorduk. On beş dakikaya kadar bize hiç karışmadılar. Milisin yarasını bağladım. Hava yavaş yavaş kararıyordu. Baktık bir araba yanımıza yanaşıp durdu. Askerler ellerimizi bağlayıp bizi arabaya bindirdiler. Arabadaki askerler bize sürekli

-Siz kimsiniz, ne arıyorsunuz buralarda? Siz bizim bir askerimizi öldürdünüz. Biz de sizi biraz sonra öldüreceğiz, özellikle bana; "Bunlar kurtulsa da sen kurtulamazsın"diyorlardı.

Bir yerde araba duraksadı. Ve yerinde saymaya başladı. Sanıyorum çamura saplanmıştı. Başımıza bir nöbetçi bırakıp bütün askerler arabadan indi. "Allah-u Ekber, Allah-u Ekber!" diye bağıırarak arabayı itip çamurdan çıkardılar. Askerler arabaya binince yola devam edildi. Paygah dedikleri karakola benzer bir yere getirildik. Bizi dışarıdaki nöbetçinin yanına verip bütün askerler içeriye girdi. Müthiş bir soğuk vardı.

Sanki bizi buzdolabına bırakmışlardı. Üzerimizde de gömlekten başka bir şey yoktu. Milise, yavaşça;

-Böyle dışarıda bekleyemeyiz. Bizi içeri almaları için birini çağıracağım, dedim. Agit arkadaş;

-Yok ses etme, dediyse de ben onu dinlemedim. O anda bir asker önümüzden geçiyordu.

-Hele bak asker! Biz burada soğuktan donuyoruz. Bizi içeri almayacak mısınız? dedim. Asker Farsça bir şey söyleyip gitti. Beş dakika sonra sanki söylediklerimi anlamış gibi bizi içeriye aldılar. Boş bir odaya götürdüler. İçeride bizi bir komutan bekliyordu. Bizi soruşturmaya alacağını söyledi. Azerice konuştukları için söylenenleri zar zor da olsa anlıyordum. Milis yaralı olduğu için hep ben konuşuyordum. Yanımdaki her iki arkadaşın yanlış ifade vermemesi için yüksek sesle;

-Bu grubun sorumlusu benim. Biz Apocuyuz. PKK'liyiz. Ne varsa ben sorumluyum. Ben size söyleyeceğim, dedim. İlk beni soruşturmaya götürdüler. Bir asker soru soruyor bir askerde söylenenleri not alıyordu. Adımı soyadımı ve telefon numaramı istediler, verdim. Soru soran asker suratını ekşitip;

-Niye gelmişsiniz buralara? diye sordu. Ben de;

-Biz cepheciyiz. Arkadaşlarla randevumuz vardı. Ama araziye şaşırdığımız için onları bulamadık. Arayalım derken sizin topraklarınıza girmişiz. Bir askerinizi öldürdük. Cezası neyse ben sorumluyum. Yalnız bu arkadaşları bırakın. Onların bir suçu yok, dedim. Soruşturmam bittiği için arkadaşların yanına getirildim. Hiç unutmam o zaman milisimizin bir konuşması oldu.

-Size isim vereceğim ama ölene kadar da isminizi değiştirmeyin, dedi. Sonra bana döndü,

-Senin adın "Pale" olsun, yanımdaki arkadaşına seninki "Brusk" diğer arkadaşına da senin de "Akif" olsun dedi. Her üçümüz de aldığımız isimleri ölene kadar değiştirmeyeceğimizi söyledik.

Askerler gelmeden onlara, verdiğim ifadeyi tekrarladım. Ayrı ifadeler olursa iyi olmayabilirdi. Bir de öldürülen asker için beni sorumlu tutmalarını söyledim. Kısa süre sonra üçünü de getirdiler. Bayağı geç olmuştu. Dördümüzü bir koğuşa götürüp yemek verdiler. Yemek yedikten sonra her birimizi bir uyku tulumuna koyup kilitlediler. Başımıza da bir nöbetçi dikip gittiler.

Sabah erkenden bizi uyandırdılar. Komutanları yanıma kadar gelip bana sordu.

-Ağayê Pale sen misin?

-Êe...dedim.

Tabancamı kemerinin arasında sıkıştırmıştı. Komutan;

-Ağayê Pale, biz bu üç arkadaşını götüreceğiz. Ama sen burada kalacaksın, dedi. Neden beni tuttuklarını sorduğumda;

-Sen bizim bir askerimizi öldürdün. Bizde seni idam edeceğiz, dedi. Ben de artık onların huyuna göre gidiyordum.

-Allah ne kabul ederse olur, dedim. Sonra devamla,

-Siz arkadaşlarımı bırakın, ben sorun değilim. Artık idam mı ediyorsunuz, ceza mı veriyorsunuz ben hazırım, dedim. Komutan güldü;

-Sen de gideceksin, dedi.

-Tamam gideceğim, yalnız silahımı vermeyecek misiniz? dedim.

-Yok artık silah bizde kalacak, dedi.

Hava aydınlanmak üzereyken bizi bir araca bindirdiler. Üstü açık olduğu için bayağı üşüyorduk. Bizi karakol karakol gezdirerek, aynı soruları onlarca kez sordular. Bizde bıkip usanmadan aynı cevapları veriyorduk.

"Biz Apocuyuz!"

En sonunda bizi karakoldan alıp Urmiye'ye götürdüler. Orada şehir dışındaki bir hapishaneye koydular. Geniş bir cezaeviydi. Bizi bir koğuşa verdiler. Agit arkadaşın elini hala pansuman yapmamışlardı. Birkaç kez pansuman yapmaları için ısrar etmemize rağmen, kimse yanıt vermiyordu. Kapıyı üzerimize kilitledikten sonra Agit arkadaşın elini açtım. Yanımdaki mendilimle iyice temizleyip, bir parça şutikle bağladım. İlk kez yaralı birini gördüğüm için temizleyince rahatladım. Milis su içtikten sonra elindeki yarasından daha fazla kan akmaya başladı. Bunun üzerine;

-Hevalê Agit, senin elinden çok kan akıyor, ne yapalım? diye sordum. Milis görevlilere bildirmemi söyledi. Kapıyı çalıp gardiyana söyledim. Biraz sonra iki kişi gelip milisi götürdüler. Yarım saat sonra gardiyan koğuşumuza girdi. Yüzümüzü duvara dönmemizi istedi. Komutanlar gelmişti. Gardiyan ismimi söyleyip komutanın yanına götürdü. O da aynı soruları sorup durdu. Sonra birkaç kişi beni tokatlayıp dövdüler. Beni koğuşa götürdüklerinde arkadaşlar sormasına rağmen pastarların beni dövdüklerini söylemedim. Agit arkadaşı sordum, hala gelmemiştii. Herhalde hastaneye götürmüşlerdi. Akşamüzeri milisi koğuşa geri getirdiler. Bütün günleri birbirinin benzeri olan üç buçuk ay

hapiste yattık. Kaldığımız bu süre içerisinde Agit arkadaşlara sürekli "Acaba hapishaneye girdiğimizden arkadaşların haberi var mı? Biz arkadaşları görebilecek miyiz?" diye sorular soruyorduk. Miliste bize sürekli umut vermeye çalışıyordu. "Tabi ki burada olduğumuzdan haberleri var" diyordu. Bir gün sabah erkenden gardiyanlar koğuşumuza girdiler. Gözlerimizi bağlayıp bizi dışarıya çıkardılar. Bir arabaya bindirdiler. Ama bu kez elimiz açıktı. Bir şehrin içinden geçirildik. Tahminime göre Urmiye'ydi. Büyük bir binanın önünde gözlerimizi açtılar. Tekrar sicillerimizi aldılar. Bizi Irak topraklarına bırakacaklarını söylediler. Her ne kadar çatışma yerine götürün desek de kimseye dinlettiremedik. Bir arabaya bindirip bizi Irak topraklarında bıraktılar. Altı saat boyunca yürüdük. Bazen köylerin içinden geçiyorduk. Köylüler bize şaşırarak bakıyor ama, tek bir soru sormuyorlardı. En son YNK peşmergeleriyle karşılaştık. Peşmergeler bizi çembere aldılar. Sonra içlerinde 45 yaşlarında sakallı bir adam yanımıza gelip benimle Sorani bir şeyler konuştu. Tabi ne dediğini anlamadım. Bende ısrarla Kurmanci, "biz Apocuyuz, PKK'liyiz, bizi arkadaşlarımıza yetiştirirseniz iyi olur. Biz İran'dan buraya gelmişiz. Araziyi bilmiyoruz" diyordum. Elbiselerimiz sivil olduğundan bize inanmadılar. Türk olduğumuzu söylüyorlardı. Ne kadar söyledikse de bize inanmadılar ve bizi götürüp bir hücreye attılar. Yedi gün boyunca bizi hücrede tuttular. Yedinci günün sonunda bizi komutanlarının yanına götürdüler. O da aynı soruları sordu. "Kimsiniz, necisiniz?" Bizde, "Apocuyuz" dedik. Doğan arkadaşı tanıdığını, bizi onun yanına götüreceğini söylediğinde sevinçten yerimizde duramıyorduk. Bu kez arkadaşlara yetiştireceğiz diye

düşünüyorduk. Bizi iki peşmergeye teslim etti. Onlar da bizi bir arabaya bindirdiler ve yola çıktık. Araba bir süre gittikten sonra arızalandı. Bize yolu tarif ettiler ve gelemeyeceklerini söylediler. Dört saatten fazla yürüdük. Bazen susayınca köylere gidip su içiyorduk. Ama Soran halkını tanımadığımızdan bunlar kimdir, biz kimiz? diye kendi kendime sorular soruyordum.

Nihayet arkadaşların nizamiyesine ulaşmıştık. Ve nizamiyede gördüğümüz ilk gerilla olan Aziz arkadaşla merhabalaştık. Kim olduğumuzu sorduğunda "heval" dedik. O da elbiselerimize bakarak "Böyle heval olmaz" dedi. "Siz heval değilsiniz, siz misafirsiniz." "Yok biz hevalız" diye direttik. Bizi Bedri arkadaşın yanına götürdüler. Yeni geldiğimizi ve onu görmek istediğimiz söylediler. Bedri arkadaş başımızdan geçenleri anlattık. Sonra Doğan arkadaş geldi. Bizimle sohbet etti. Arkadaşları görünce epey rahatladık. O gece arkadaşlarla beraber kaldık. Sabah Doğan arkadaş bizi yanına çağırdığında "artık burada kalacaksınız"dedi. Bütün olanları düşünerek şöyle dedim kendi kendime; "Biz artık Apocuyuz"

Pale Bargıran

MUNZUR SUYU TANIKTIR

"Munzur suyu yine kızıla boyanmıştı"

Şubat ayının sonlarına doğru Ali Boğazında kış tüm şiddetiyle devam ederken alınan bir bilgiyle vadide üslenen gerilla birlikleri hareketlenmeye başlamıştı. Dersim coğrafyasının rakımı yüksek olduğu için dağların doruklarında doğanın kış uykusundan uyanıp

canlanması, yeşile bürünmesi ve insanın damarlarındaki kanın kaynaması mayıs ayında başlardı. Gelen bilgiye göre; düşman Ali boğazına operasyon yapacaktı. Mevsim koşullarının Dersime göre daha yumuşak geçtiği eyaletlerde, gerillanın baharda atılım yapmasını engelleme amaçlı operasyonlar başlamıştı. Ama Dersim’de bahar operasyonları nisan ayında olurdu genellikle. Fakat büyük telsizden Amed eyaletinde Şeyh Said’in isyanı başlattığı gün olan 13 şubatta yapılan operasyonda, 35 arkadaşın şehit düştüğü haberi alınınca, hem operasyona çıkacak düşmana darbe vurmak, hem de şehit düşen arkadaşların intikamını almak için hazırlıklara başlanmıştı. Türk ordusu özellikle böyle günlerde operasyon yapar ve gerillaya darbe vurarak, iradesini kırmaya çalışırdı. Bu nedenle 27 şubat 95’te kar kalınlığının birkaç metre olduğu Ali boğazından ayrılıp, Kahperi ormanlarına gittik. Gücümüz bir birlikti. Diğer birlikler Ali Boğazında kalmış ve savunma tedbirlerini güçlendirmişlerdi. Kahperi ormanlarında kar daha azdı. Fakat yağış günlerdir devam ediyordu. Yağan karla karışık yağmurun altında naylondan çadır yaptık. On beş gün boyunca, gerilla üslenmesi için mükemmel bir coğrafya olan Kahperi ormanlarında kaldık. Bu süre zarfında Ali Boğazındaki zorlu günlerin yorgunluğunu, yıpranmışlığını üzerimizden atıp, dinlenmiştik. Rüzgarın uğuldayarak estiği ve yağmurun naylon çadırlarımızı dövdüğü bir akşam, birlik komutanımız Mazlum arkadaş, birlik yönetimini toplantıya çağırmişti. Dışarıdaki zifiri karanlığın, yağan yağmurun ve esen soğuk rüzgarın yarattığı korku ve ürpertinin tersine; naylon çadırın içinde sıcak ve güven veren bir hava hakimdi. Mazlum arkadaş, elindeki

fenerin soluk ışığını içeride oturanların yüzünde gezdiriyor ve güven veren tok sesiyle konuşuyordu. Şiddetli rüzgarın ve yağmurun naylondan çıkardığı gürültüye inat, sesini gittikçe yükseltiyor, Amed şivesiyle konuştuğu Türkçe, daha da ilgi çekiyor ve hoşuma gidiyordu. Mazlum arkadaşla Amed eyaletinde karşılaşmış, Dersime beraber gelmiştik. Zorlukları, acıları, sevinçleri, korkuları, umutları ve başarıları beraber yaşamıştık.

“Arkadaşlar biliyorlar, buraya, hem çıkacak operasyon gücüne darbe vurmaya, hem de Piran’da şehit düşen arkadaşlarımızın intikamını almaya geldik”

Piran’daki kayıplardan söz ederken yaşadığı öfkeyi ağzından çıkan kelimeleri bastıra bastıra söylemesinden rahatlıkla anlayabiliyordum. Elindeki fenerin ışığını çadırda dolaştırmaktan vazgeçmiş, önüne, yere serili battaniyenin üzerinde, bir noktaya tutuyordu. Mazlum arkadaşın o an yaşadığı duyguları tahmin edebiliyordum. Piran’da şehit düşen yoldaşlarımızın hiç birini tanıımıyorduk ama uğruna gözümüzü kırpmadan canımızı feda ettiğimiz düşünce, bizlerde birbirimizi tanımasak, ayrı mekanlarda olsak bile, aynı ruhu, duyguyu ve bağlılığı yaratmıştı. “Piran” sözcüğü gerillaya katıldığım ilk güne götürmüştü beni. Yağmurlu bir bahar akşamında Piran’ın bir köyünde, sıcak toprak damlı bir evde karşılaştığım gerillayı ve o an yaşadığım heyecanı anımsadım. Kim bilir belki şehit düşenlerin arasında tanıdıklarım da vardır, diye geçirdim içimden. Ve ne olursa olsun o yoldaşların intikamını alacağız, dedim kendi kendime. Mazlum arkadaşın, “Bir takım önden gidip, Munzur vadisindeki Dersim-Ovacık yolunun keşfini yapacak” sözleriyle

kendime geldim. Konuşması biter bitmez müsaade isteyip,

“Heval bizim takım gidebilir” dedim hiç tereddüt geçirmeden.

Toplantı sonucunda bizim takımın gitmesi kararlaştırıldı ve sonra herkes mangasına gidip gecenin sessizliğine karıştı.

Sabah erkenden kalkıp yol hazırlıklarına başladık. Öğlene doğru hazırlıklarımızı tamamlayıp, öğleden sonra yağın karla karışık yağmur ve sisin verdiği avantajla, Munzur vadisine doğru yola koyulduk. Amaca ulaşmadaki kararlılık zorlu doğa koşulların unutturmuştu bize. Gece yarısı zifiri karanlıkta Demanan sırtlarına ulaştık. Sırılsıklam olmuştuk. Ulaştığımız noktanın çevresi tepelerle çevrili olduğu için, gece ateş yakma olanağımız vardı. Zaten sırtımızı başı her zaman dumanlı ve asi olan Munzurlara dayamıştık. Hemen çantamın üzerine bağladığım naylonu söküp, iki ucunu çevredeki ağaçlara bağladım. Diğer iki ucunu da yere bırakıp üzerine taş koydum. Sonra yaş bir ağaç dalı kesip, naylonun ortasına dikerek kaldırdım. Arkadaşların topladıkları kuru odunların- her ne kadar yağın kar ve yağmurdan dolayı ıslak olsalar da- bir kısmını naylon çadırın içine serdik. Geri kalanlarla da büyük bir ateş yaktık. Ateşin çevresinde çember kurmuş ısınıyorduk. Fakat kurulanamıyorduk. Çünkü yağmur kurulanmamıza olanak vermiyordu. Ateş sönmesin diye üzerine sürekli odun atıp, gürleştiriyorduk. Bu arada kara çaydanlık su doldurulmuş ve ateşin kenarına konulmuştu bile. Böyle anlarda ateşin başına oturup, soğukta buharı tüten sıcak bir çay içmenin tadı bir başka oluyordu. Yorgunluk bir anda yok olup gider ve geçmiş günlerde,

benzer zorlukların yaşandığı anıların anlatıldığı koyu bir sohbet başlardı. O gece naylonun altında yarı uykulu, yarı uyanık geceyi sabaha bağladık. Sabah gidip yakınımızda bulunan boş yayla evlerine yerleştik. Ve arkamızdan gelecek diğer takım için de iki yayla evini hazırladık. Öğleden sonra Dersim-Ovacık yolunda yapılacak eylemin keşfi için bir grup arkadaşla yola doğru inmeye başladık. Sis, Munzur vadisini boydan boya kapatmıştı. Bir an kendimi bulutların üzerindeymiş gibi hissettim. Sırttan aşağıya inip, sis kütlesinin içine girdik. Vadide kabaran ve hırçınlaşan Munzur suyunun uğultusundan başka bir ses yoktu. Bir süre sonra sırtın yolla kesiştiği noktaya ulaştık. Munzur suyuna paralel, kıvrıla kıvrıla giden yol, gece-gündüz denetimimizdeydi. Düşman ancak büyük konvoylarla ya da sadece zırhlı araçlarla geçebiliyordu. Bunu da gündüz sabahtan öğlene kadar olan zaman aralığında yapabiliyordu. Onun dışında denetim bizim elimizdeydi. Günün herhangi bir saatinde ormanlıklı ve kayalık olan sırtlardan yolun üzerine kadar inebiliyorduk. Arazinin asi ve elverişli olması buna olanak sağlıyordu. Eylem yerinin keşfini yaptıktan sonra, indiğimiz sırttan yukarıya çıkıp, akşamüzeri noktaya ulaştık. Noktaya vardığımızda Mazlum arkadaş ve diğer takım gelmiş, yerlerine yerleşmişlerdi.

Akşam, yaptığımız keşfin sonuçlarını Mazlum arkadaşla aktardık. Yol boyunca bir km'lik uzunlukta pusu atılabileceğini ve yolu dikine kesen sırtların buna elverişli olduğunu, bu şekilde düşmana çok etkili bir darbe vurabileceğimizi belirttik.

Anlattıklarımız Mazlum arkadaşını sevindirmişti. Bunu ağızından dökülen kelimelerin canlılığından ve ikide bir "çok iyi, çok iyi" demesinden

anlayabiliyordum. "Ama yarın ben de yola inip, belirlediğiniz pusu yerini görmek istiyorum. Ayrıca mevzi yapılacak noktaları ve hangi mevziye hangi silahları yerleştireceğimizi de kararlaştırırız"dedi, sonra konuşmasına ara vermeden, "bir eylemin başarısının yarısı doğru ve iyi bir keşiften geçer. En küçük bir ayrıntıyı bile hesaplayıp, ona göre planımızı yapacağız" diye ekledi.

Ondaki coşku ve kararlılık hepimize güç veriyordu. Bu nedenle keşfe giden arkadaşların her biri, "Planlama yapılırken şöyle olmalı, falan yerdeki sırta BKC silahını yerleştirmeli vb." görüşler ileri sürüyorlardı. Mazlum arkadaş her birini dikkatle dinliyor, "Tamam, yarın dediğin yere gidip bakar, ona göre karar veririz" diyordu. Eylem planı üzerine yapılan sohbetler sona erince arkadaşlar mangalarına çekildiler. Toplantı benim mangamda olmuştu. Mazlum arkadaş diğer mangalara gidip kalsa da, genelde benim mangamda kalıyordu. Arkadaşlar gittikten sonra yeleğinin cebinden küçük teybi çıkarıp, Ahmet Arif'in şiir kasetini dinlemeye başladı. En çok da "Diyarbakir Kalesinden Notlar ve Adiloş Bebenin Ninnisi" şiirini severdi. Mangadaki diğer arkadaşlar bir köşeye çekilip uyuyunca, ikimiz yalnız kaldık. O, kendisini A. Arif'in şiirlerine kaptırmış, sobanın kenarında, sırtını bir çantaya yaslamış, oturuyordu. Böyle anlarda derin düşüncelere daldığını ve yoğunlaştığını bildiğim için sessizce yerimden kalkıp, sobaya birkaç odun attım ve üzerine çay suyu bıraktım. Yağan yağmurun naylonda çıkardığı ses, A. Arif'in sesinden dinlenen şiirler ve sobadan sızan ışığın naylondaki yansıması, içeride gizemli bir hava yaratmıştı. Yılların verdiği tanıdıktan, Mazlum arkadaşın neler düşündüğünü

sezebiliyordum. "Eylem planlaması ve başarıya nasıl ulaşılacağı..." Bu nedenle ben de kafamda planlar yapmaya başladım. İçimden konuyu açıp tartışmak geçti, fakat sonra vazgeçtim. Yoğunlaşmasını bölmeyeyim, konuşmayı kendisi başlatsın, dedim kendi kendime. Bir ara Mazlum arkadaşın, "Aram! Aram!" diye seslendiğini fark ettim. Ona,

"Bir şey mi istiyorsun?" dedim.

"Yok bir şey istemiyorum. Oturduğun yerde uyukluyor muydun?" diye sordu.

"Yok uyumuyordum. Düşünüyordum" dedim.

Elini sarı saçlarında gezdirerek –sarışın olduğu için biz ona "Sarı Mazlum" derdik, eyalet gücünün hepsi onu bu adla tanırdı-

"Eylem planını çok iyi yapmamız gerekiyor. Yarın yüz yirmi arkadaş daha gelecek. En küçük bir ayrıntıyı gözden kaçırmamız bize pahalıya mal olabilir. Bu yüzden..." deyip derinden bir nefes aldı. Düşündüğü şeyi söylemekte zorlanıyor gibiydi.

"Bu yüzden içimde bir korku var"

"Korku" kelimesini o kadar kısık bir sesle söyledi ki, sanki çevreden duyulacağı kaygısını yaşıyordu.

"Tek bir arkadaşın basit bir hata yüzünden şehit düşmesini kaldıramam. Yarın aşağıya, yola inip pusu yerini ve mevzi yerlerini, sonra savunmaların kalacakları yerleri tek tek kontrol edeceğim"

İlk keşif grubunda ben de yer aldığım için sözlerinden alınmış olacağımı, güvensiz yaklaştığını düşünceğimi sanmış olmalı ki, yerinden doğrulup,

"Yanlış anlama, sizin iyi keşif yaptığınıza inanıyor ve sonuna kadar da güveniyorum. Ama gidip görmeden de içim rahat etmeyecek. Çünkü eylem oldukça kapsamlı ve katılacak arkadaş sayısı da yüze

yakın. Bunun için mutlaka benim de gidip görmem gerekiyor”

Onun neden böyle düşündüğünü ve rahat olmadığını anlayabiliyordum.

“Yok yanlış anlamıyorum. Senin yaptığın en doğrusudur. Bir PKK komutanının da yapması gereken budur” dedim. Söylediklerim onu rahatlatmıştı. Aniden,

“Hani çay olmadı mı?”

Kendimi konuşmaya kaptırdığım için çaydanlıktaki suyun kaynadığını bile fark etmemiştim. O gece çayımızı içip, bir süre daha sohbet ettikten sonra uyuduk.

Sabah kahvaltı yaptıktan sonra Mazlum arkadaş, daha önce keşfe giden grupla beraber yola inip, son keşfi yaptı. Bu arada karargahtan Haydar ve Delil arkadaş sorumluluğunda yüz yirmi kişilik bir birlik şafak vaktinde bulunduğumuz noktanın yakınında bir yere gelip, üstlenmişlerdi. Hemen o gece bütün komuta gücü toplanıp eylem planlamasını ve hangi mevziye hangi arkadaşların yerleştirileceğini belirledi. Sabah planlama ve eylem grupları bütün arkadaşlara açıklandı. Ve zaman kaybetmeden iki günlük erzağın hazırlığı için harıl harıl çalışmaya başlandı. O gün, hazırlık koşuşturmasıyla akşam ettik. Her şey hazır. Silahlar temizlenmiş, yedek cephane alınmış, kazma-kürekler temin edilmiş, iki güne yetecek ekmek ve torak çantalara doldurulmuş, gece yarısı bekleniyordu.

“Arkadaşlar kalsın saat ikide hareket edeceğiz!” sözleriyle uyanıp, mangalardan çıktık. Yağan karın altında tüm grubun toplanmasını bekliyorduk. Grup toplanınca içtima düzenine girdik. Mazlum arkadaş içtima esnasında eylemin anlam ve önemine ilişkin kısa bir konuşma yaptı. Konuşma sonrasında,

“Biji Serok APO!”sloganları atarak, eylem yerine doğru yola koyulduk. Sırttan aşağıya inip yola yaklaştıkça, gruplar birbirine “Serkeftin!” dileyerek mevzilenecekleri yere gitmek için ayrılıyorlardı. Mazlum arkadaş ayrılan her grubun komutanıyla son kez konuşuyor ve tekrar tekrar dikkat edilmesi gereken hususlarda onları uyarıyordu. “Telsizinin kanalı doğru mu? Yanına yedek batarya aldın mı? Erzağınız tamam mı? Kazma kürekleriniz yanınızda mı?” gibi sorularla çıkacak en küçük bir aksiliğe meydan vermek istemiyordu. En son benim grubum ayrılırken gelip, bize de aynı soruları sorup, başarılar diledi. O esnada grupta bulunan yeni bir arkadaşın parkesinin olmadığını görünce, üzerindeki parkeyi çıkarıp ona uzattı ve giymesini söyledi. Arkadaş, “Yok üşümüyorum, gerek yok ”dese de, “Olsun, al giy. Senin daha fazla ihtiyacın var” dedi ve birazda talimat vari bir tonla giymesini söyledi. Onun bu tür davranışlarına daha önce de tanık olmuştum. Ama o anki tutumundan dolayı ona sarılmak geçti içimden. Elini, iki elimle sımsıkı tutup, “Serkeftin” dedikten sonra ona usulca, “Kendine dikkat et” dedim. Sözlerim onu şaşırtmış olmalı ki, bir an duraksayıp, “Sen kendine dikkat et, bana bir şey olmaz” dedi. Sonra kendinden emin bir eda ile, “Ben kendi insiyatifimle yaşar, kendi insiyatifimle ölürüm” diyerek yanımdan ayrıldı.

Bütün gruplar mevzileneceği noktalara ulaşmıştı. Bizim mevzi yapacağımız yer, sırtın bitimi ve yolun on beş-yirmi metre üstündeydi. Kar olanca hızıyla yağıyordu. Hava aydınlanmadan önce mevzilerimizi kazıp içine girmemiz gerekiyordu. Hızla mevzi kazmaya başladık. Toprağın yumuşak olması bize kolaylık sağlıyordu. Dört arkadaşlık. İkişer ikişer, hiç ara

vermeden çalışıyorduk. Bir süre sonra ellerimiz soğuktan tutmaz olmuştu. Soğuk iliklerimize kadar işliyordu. İki arkadaş mevzi kazarken, biz yerimizde hareket ediyor, ellerimizi koltuklarımızın altına koyup, ısıtmaya çalışıyorduk. Bir süre sonra biz kazıyor, diğer iki arkadaş ısınma hareketleri yapıyorlardı. Sabahın alaca karanlığında mevzimizin kazımını bitirmiş, çevresini kuru ağaç dallarıyla kamufle etmiştik. Durmak bilmeyen kar yağışı altında mevzinin içinde oturmuş, pür dikkat beliyorduk. Sırtın tam ucunda olduğumuz için sağımızda ve solumuzda mevzilenen arkadaşları da görebiliyorduk. Eylemi koordine eden Mazlum arkadaş, tüm gruplardan telsizle tekmil aldı. Herşey ve herkes hazır. Birkaç saat mevzide hareketsiz beklemek bizi zorlamaya başlamıştı. Ayak parmaklarımı hissetmiyordum. Soğuktan bacalarımdeki kaslara kramplar girmeye başlamıştı. Tir tir titriyordum. Diğer arkadaşların durumu da benimkinden farklı değildi. Isınmak için mevzinin içinde ayağa kalkıp, yerimde hareketler yapıyordum. Arada bir de kulak kabartıp araç sesi geliyor mu? diye çevreyi dinliyordum. Öğlene kadar ıslanmış ayaklarımızdaki sızılarla bekledik. Bir ara duyulan araç homurtularıyla birlikte telsizler çalışmaya başladı. Mazlum arkadaş tüm gruplarla bağlantı kurup, hazırlanmalarını söyledi. Plana göre eylemi o başlatacaktı. Bu sesler soğuğu ve yağışı unutturmuş, damarlarımdaki kan dolaşımını hızlandırmıştı. Artık titremiyordum ve kaslarıma kramplar da girmiyordu. Soluk alışlarım hızlanmış, yüzüm yanmaya başlamıştı. Saçımdan süzülüp, yanağımı yalayan yağmur damlaları bir serinlik veriyordu tenime. Araç sesleri gittikçe yaklaşıyordu. Başımı mevziden çıkarıp, yola baktım. İki panzer,

yaklaşık elli metre mesafe ile gelip, geçti. Ama arkasında başka araç yoktu. Bunu daha önce planlama yapılırken tartışmıştık. Konvoy olmazsa vurmayacak, zırhlı araçların geçmesine izin verecektik. Panzerler, Dersim-Ovacık arasında devriyeye çıkmışlardı. Bizim hedefimiz daha büyüktü. Onu bekleyecektik.

O gün akşama kadar yağış altında, hareketsiz, mevzilerde bekledik. Fakat düşman konvoyu gelmedi. Akşam mevziden çıktığımda yürümekte zorlanıyordum. Har tarafım soğuktan tutulmuş ve çamura bulanmıştım. Toparlanıp noktaya doğru tırmanmaya başladık. Mazlum arkadaşla karşılaşınca onda bir burukluğun olduğunu sezdim. Davranışlarından kızgın olduğu anlaşılıyordu. Yanına yaklaşp,

“Yarın gelir” dedim. O da,

“Gelene kadar bekleyeceğiz. Bir hafta da olsa, on gün de geçse bekleyeceğiz. Mutlaka gelecekler...” dedi. Sonra konuşmadan ağır ağır yürümeye başladı.

Ertesi gün sabahın beşinde yine mevzilerdeydik. Akşama kadar bekledik fakat düşman konvoyu gelmedi. Her gün sabah kalktığımızda, “bugün gelecek” umuduyla yola iniyor, akşam ise yağmurun altında, çamurun içinde, mevzilerde beklemenin ve düşmanın gelmemesinin yarattığı gerginlikle yukarıdaki noktaya çıkıyorduk. Bu durum altı gün boyunca sürdü. Beklemek ve doğa şartlarının zorlukları sinirlerimi bozmuştu. İkimden, “geleceksen gel artık” deyip, düşmana küfürler savuruyordum.

İlk günlerin dikkati ve titizliği kaybolmuştu. Artık sürekli mevzinin içinde beklemiyor, kenarında ayakta duruyor ve uzaktan araç sesi duyduğumuzda mevzilere girip, ateş pozisyonu alıyorduk. Köylüler, günlerdir sabahtan akşama kadar mevzilerde beklediğimizi

görmüş, niye beklediğimizi anlamışlardı. Bu nedenle daha fazla yakınlık gösteriyorlardı. Hatta bazı köylüler öğleden sonraları torbalara erzak doldurup, yanımıza kadar geliyorlardı. Demanan aşiretindendiler. Dersim isyanında, isyanı ilk başlatan onlar olmuştu. Umut dolu gözlerle bakıyorlardı bize. Düşman çok acı çektirmişti onlara, ama korkmuyorlardı. Yıllardır savaşla iç içe yaşıyorlardı. Savaş, yaşamlarının bir parçası olmuş, sıradan bir olaya dönüşmüştü. Onurlarıyla, özgürce yaşayabilecekleri bir geleceği getirecek olan gerillaya sevgi ve umutla bakıyorlardı. Bazen köylerine gittiğimizde evlerine gitmediğimiz köylüler darılıyor ve "Niye bize gelmiyorsunuz?" diye sitem ediyorlardı.

Altıncı günü de akşam etmek üzereydik. Mevzinin kenarında durmuş, köpürerek akan Munzur suyuna bakıyordum. Berrak değildi. Kahverengi akıyordu. Gergindim. Ama tek kelime etmiyordum. Önceki günlerde yaptığım gibi, sakinleşmek için düşmana da küfür etmiyordum. Munzur suyunun başını sağa sola vurarak akması, sanki gerginliğimi kendisiyle birlikte alıp götürüyordu. Bir süre Munzur suyunu izledikten sonra, sağdaki sırtta bulunan Mazlum arkadaşın mevsisine baktım. Yanımıza geliyordu. Akşama doğruydum. Noktaya çıkış hazırlıklarını yaptığımız için rahat hareket ediyorduk. Gözlerim onun üzerindeydi. Çünkü içimizde en çok zorlanan oydu. Eylemin tüm sorumluluğu onun omuzlarındaydı. Altı gün boyunca karın-yağmurun altında beklemenin arkadaşları nasıl zorladığını, yıprattığını çok derinden hissedebiliyordu. Arkadaşlar arasında yükselmeye başlayan, "Düşman gelmez. Boşu boşuna bekliyoruz, kendimizi yıpratıyoruz" sözleri onu suskunlaştırmış ve gerginleştirmişti. Bu sözleri hiç kimse gidip doğrudan

ona söylemiyordu ama akşam noktaya çıkarken ya da manga sohbetlerinde "Düşman gelmez, boşuna bekliyoruz" konusu konuşuluyordu. Ve Mazlum arkadaş bu konuşmaların hepsini duyuyordu. Yanımıza ulaştığında donuk bir sesle, "Merhaba" dedi. Ona yardımcı olamamanın ezikliğini yaşıyordum. Üstü başı çamur içinde kalmıştı. Gelip yanıma çömeldi ve elini kızıl bıyıklarına götürüp, ağır ağır çekirtmeye başladı. Ancak sabah mevzilere inerken ve akşam noktaya çıkarken görebiliyorduk birbirimizi. "Bugün de gelmedi" dedim çaresizce. Karşılık vermeden, bir süre sessiz kaldı. Bu arada elinin kızıl bıyıklarında hızlı hızlı gidip gelmeye başladığını fark ettim. "Yarın... yarın gelecek ve biz düşmanı Munzur suyuna dökeceğiz" deyip ani bir hareketle yerinden kalktı. "Ben noktaya çıkıyorum, sen arkadaşları toparla gel" dedi. Sonra hızla yanımızdan ayrılıp, koşar adım sırtı tırmanmaya başladı.

Soğuk ve yorgunluk o kadar etkisini gösteriyordu ki, yoldan noktaya kadar olan yarım saatlik yokuş, bitmek tükenmek bilmiyordu. Bazı arkadaşlar mangalara varır varmaz, yemeği beklemeden, ısınıp, kurulanmadan hemen uyuyorlardı. Geceleri nöbetçiler dışında kimse uyanık kalmıyordu

Altıncı günü yedinci güne bağlayan geceydi. O gece yine bütün arkadaşlar uyumuştı. Sadece ikimiz uyanık kalmıştık. Mazlum arkadaş her zamanki gibi sobanın kenarında oturmuş, eli sarı saçlarının arasında, Ahmet Arif'in şiirlerini dinliyordu. Ben ise bir türlü uykuma hakim olamıyordum. Göz kapaklarım ağırlaşıyor, başım hafifçe öne düşüyor ve oturduğum yerde uyukluyordum. Uyumamak için ne kadar çaba sarf etsem de uykuyu yenemiyordum. Buna rağmen

Mazlum arkadaşı ve eylemi düşünmeye çalışıyordum. Onu biraz olsun rahatlatmak istiyordum ama bunu nasıl yapacağımı ya da neler söylemem gerektiğini de kestiremiyordum. Bir yandan uykunun verdiği sıkışma, bir yandan da kendimi bir şeyler söyleme zorunda hissetmem beni çıkmaza sokmuştu. Ağzımdan, "Arkadaşlar çok yıprandılar"sözcükleri döküldü kendiliğinden. Sinirlenmişti, "Biliyorum... biliyorum ama düşman gelene kadar bekleyeceğiz, başka çaremiz yok" dedi. Konuştukça sesini daha da yükseltiyordu. "Bugün Dersim'den gelen bir köylüyle konuştum, düşmanın yığınak yaptığını söylüyordu. Sezgilerim düşmanın yarın geleceğini söylüyor. Vazgeçemeyiz"

Burnundan solumaya başlamıştı. Sinirli olduğundan susmayı tercih ettim. O konuşmasına devam etti. "Altı gündür yağmur-çamur demeden bekledik. Bu kadar sabır ve emekten sonra vazgeçemeyiz. Gelene kadar bekleyeceğiz..." Aniden sustu. Ona cevap veremedim. Aslında ne söylenmesi gerektiğini de bilmiyordum. İçimden, "Umarım haklı çıkarsın"diye geçirdim sadece. Sonra ne zaman uyuduğumu hatırlamıyorum. Bir arkadaşın "Heval kalk! Gidiyoruz" sözleriyle uyanıp, sabah içtimasının yapıldığı alana gittim. Yağış durmuştu. Başımı gökyüzüne kaldırdım. Uzun bir aradan sora yeniden yıldızları görmenin mutluluğunu yaşadım. Nihayet bu gün güneşi görebilecektik. İçtimayı her zamanki gibi Mazlum arkadaş aldı ve kısa bir konuşma yaptı.

"Bu zorlukların sonunda mutlaka amacımıza ulaşacağız. Umudunuzu yitirmeyin. Bugün herkes hazır olsun. Düşman gelecek ve biz onu vurup, kazanacağız"

Bu sözleri kendinden çok emin bir şekilde söylemesi beni şaşırtmıştı. "Nasıl bu kadar emin konuşabiliyor?" diye sordum kendi kendime. Daha sonra bütün arkadaşlara başarılar dileyip, yürüyüşe geçmemizi emretti. Yola ulaştığımızda yine arkadaşları mevzilere yerleştiriyordu. Bizim mevziye de geldi. "Hazırmısınız?" diye sordu. Hazır olduğumuzu belirttim. Mevziye ve arkadaşlara şöyle bir göz gezdirdikten sonra dönerek, "Hakkını helal et!" dedi. Daha önceleri, "Serkeftin" derdi. Bu sefer, "Hakkını helal et" demesi beni şaşırtmıştı. Neden böyle söylediğini anlamak için dikkatlice yüzüne baktım. Bir an duraksadıktan sonra, "Helal olsun. Sen de hakkını helal et" dedim. Kaygılanmıştım. O ise, çok sevinçli görünüyordu. Ona, "Seninle geleyim " dedim. "Yok, sen bu üç mevziden sorumlusun. Bunların yanında kalacaksın" dedi. İtiraz dolu bir ifadeyle, "Senin yanındaki arkadaşlar yeni ve tecrübesiz, seninle geleyim" diye ısrar ettim. Kabul etmedi. Ayrılıp mevzisine gitti. Arkasından endişeyle baktım bir vakit. Sonra gidip mevzime oturdum.

Yedinci gün hava pırıl pırıldı. Sabahın duruluğu ve Munzur suyunun berraklığı geri gelmişti. Homurdayarak akışı ve süt beyazı köpükleri beni büyülüyordu. Güneş ışınları doğada değdiği yeri canlandırıyor ve mükemmel bir görüntü ortaya çıkarıyordu. Doğanın büyüleyiciliğine rağmen kendimi Mazlum arkadaşın söylediği sözleri düşünmekten alıkoyamıyordum. İçimden "Umarım kötü bir şey olmaz" diyordum. Başka da yapabilecek bir şey yoktu. Gözlerimi vadiyi çevreleyen dağların zirvelerindeki karın beyazlığına ve aşağıya, vadinin derinliklerine indikçe ortaya çıkan görüntüye çevirdim. Siyah ile beyazın bu denli uyumla ortaya çıkardığı güzellik,

Munzur suyunun kulakları okşayan homurtusu, beni başka bir dünyaya götürmüştü sanki. Güneş, ışınlarını vadinin derinliklerine gönderebilecek kadar yükselmiş ve mevzilendiğimiz yerleri de ısıtmaya başlamıştı. Yüzümü güneşe döndüm. Isınmaya başlamıştım. Altı gün boyunca karın, yağmurun altında, çamur içinde beklemenin bedenimde yarattığı uyuşukluğun yavaş yavaş kaybolmaya başladığını hissediyordum. Güneş ışığının vücudumda değdiği yerler, sanki canlanıyordu. Tatlı bir sıcaklık duyumsuyordum. Kendimi bahar güneşinin etkisine bırakmıştım. Bir süre sonra derinden gelen ağır ve tek düze motor sesiyle kendime geldim. Doğayla sürekli iç içe olduğumuzdan ona ait olmayan seslere karşı bir duyarlılık gelişmişti. Emin olmak için yanımda sohbet eden arkadaşlara sessiz olmalarını söyleyip, uzaktan gelen mekanik motor seslerini dikkatle dinlemeye başladım. Artık duyduğum seslerin düşman konvoyu olduğundan emindim. Arkadaşlara, "Çabuk hazırlanın, beklediğimiz konvoy geliyor"dedim ve sonra BKC'ciye dönüp, "Şeritlerini aç ve namluya mermi sür"dedim. Ben de silahımı hazırlayıp beklemeye başladım. Sesler gittikçe daha güçlü geliyor ve yaklaşıyordu. Artık Mazlum arkadaşın eylemi başlatacağı anı bekliyorduk. Böyle anlarda kısacık olan zaman aralığı, o kadar uzun ve bitmez tükenmez oluyor ki, günlerce sabredip beklediğin kadar, sabredemiyor ve bir an önce başlangıcın yapılmasını istiyorsun. Bir yandan mevzinin sağlam olup olmadığını, kamuflesinin iyi yapılıp yapılmadığını ve silahın emniyetinin açık olup olmadığını kontrol ederken, bir yandan da sağımdaki arkadaşına, "Hazır mısın? Namluya mermi sürdün mü?" gibi sorular soruyordum. Sonra gözümü sağ taraftaki viraja dikip,

gelecek ilk aracı beklemeye başladım. Bazen önden gelen panzerin görüntüsü canlanıyordu gözlerimde. Çünkü panzerler sürekli konvoyun önünde olurlardı.

Bu düşüncelerle git-gelleri yaşarken, düşman konvoyu gelmiş, siyah böcekler gibi önümüzden geçiyorlardı. Yola o kadar yakındım ki araçlardaki askerlerin yüzlerini rahatlıkla seçebiliyordum. Sarkık bıyıklı özel timlerin araçları önümden geçerken içimdeki öfkeyi bastırmakta ve başlangıç talimatının verilmesini beklemekte zorlanıyordum. Elbiseleri de kendileri gibi siyah ve karanlıktı. Çirkindiler. Şehit düşen arkadaşlarımızın cesetlerini parçalayarak, yakarak yaptıkları iğrençlikler, yakılan-yıkılan köyler, katledilen insanların görüntüleri geldi gözlerimin önüne. Bunları Türklük adına ve övünerek yapıyorlardı. "Türk halkı yaptıklarınızdan utanır kabul etmez" dedim kendi kendime. Bir an cebimdeki telsizden Mazlum arkadaşın, "Biji Serok APO" diyen sesini duydum. Bu, eylemin başlaması anlamına geliyordu. 18 martta, sabah saat dokuzu on beş geçe vadide çılgınca akan Munzur suyunun sesine, roket atar, BKC ve kleş sesleri karışmıştı. Havada ağır bir barut ve kan kokusu oluşmuştu. Neye uğradıklarını şaşırان askerler ilk anda karşılık vermeye bile fırsat bulamamışlardı. Bağrıışmalar, yaralıların çığlıkları, acılı iniltiler, silah seslerine ve bomba patlamalarına karışmış, berrak akan Munzur Suyu yine kızıla boyanmıştı. Silahlar patladıktan sonra askeri araçların bir kısmı olduğu yere çakılmış, bir kısmı da yoldan çıkıp, Munzur suyuna yuvarlanmıştı. Önümüzde araç durmadığı için Mazlum arkadaşın mevzisinin önünde duran araçlara bakıyordum. İlk vuruştan kurtulan askerler karşılık vermeye başlamıştı. Mazlum arkadaşın iki sefer, önce

bomba atıp, sonra araçların yanına indiğini gördüm. Her seferinde bir kucak silah getirip mevziye bırakıyor ve tekrar yola iniyordu. Onun sıcak kanlı davranışları beni kaygılandırmıştı. Yanındaki arkadaşların yeni ve tecrübesiz olduklarını hatırlayınca, yardımına gitmeye karar verdim. O esnada panzerler gelmiş ve mevzilerimizi yoğun ateş altında tutmaya başlamışlardı. Mazlum arkadaş buna rağmen üçüncü kez yola indi. İnerken önünde duran araçları tarıyordu. Savaşın en sıcak ve korkunç anında olmama rağmen bir an kendimi Amed’de Dilan sinemasında bir savaş filmi izliyormuş gibi hissettim. Yanımdaki arkadaş “Savunmamı yap, ben Mazlum arkadaş yardımına gideceğim” dedim ve mevziden çıkıp hızla koşmaya başladım. Panzerler yoğun ateş ediyorlardı. Daha mevziden dokuz on metre uzaklaşmıştım ki karnımda derin bir acı ve yanma hissettim. Ayaklarım birbirine dolandı ve düştüm. Gözlerim karardı, birkaç takla attıktan sonra kendimi kaybettim. Sanki karanlık bir boşluğa düşmüş gibiydim.

Gözlerimi açtığımda iki uzun ağaca şutik bağlanarak yapılmış bir sedyenin üzerindeydim. Beni taşıyan arkadaşlara, “Ne oldu bana?” diye sordum. Çünkü karnımdaki ilk acı ve yanmadan sonra ne olduğunu hatırlamıyordum. Bir arkadaş, “Yaralandın” dedi. Çevreye bakındım, akşam olmak üzereydi ve içim yanıyordu. “Çok susadım. Bana biraz su verin” dedim. Önde, sedyeyi tutan arkadaş, “Olmaz yaralısın, su içemezsin” dedi. Birden aklıma Mazlum arkadaş geldi. Sabah yola indikten sonra mevzisine döndüğünü göremeden yaralanmıştım. “Mazlum arkadaş nerede?” diye sordum. “Arkada, geliyor” dediler. “Eylem nasıl sonuçlandı?” Sedyeyi taşıyan arkadaşlardan birisi, “On

beş askeri araç vuruldu, bazı araçlar Munzur suyuna yuvarlandı. Çok sayıda asker öldü. Bir sürü silah ve malzeme aldık" dedi. Duyduklarım beni sevindirmişti. "Nihayet başardık" dedim içimden. Fakat bu sevinç uzun sürmedi. Çok kan kaybettiğimden halsizleşmiştim. Zaman zaman beni derin bir uyku basıyor, sarsıldıkça yaranın acısıyla gözlerim kararıyor ve zihnim bulanıyordu. Ağrım artınca, "Durun! Durun! İndirin beni. Yaram çok acıyor" diye bağırdım. Arkadaşlar sedyeyi indirip, yanıma oturdular. Onlara biraz da kızarak, "Mazlum arkadaş niye gelmedi?" diye sordum. "Arkada, geliyor" cevabını verdiler. İçime bir kurt düşmüştü. Kelimelerin zorlanarak söylendiğini fark etmiştim. Bir süre sonra tekrar sordum. Bir arkadaş, "Mazlum şehit düştü!" dedi usulca. Bir boşlukta sürükleniyor ve sanki nefes alamıyordum. Ellerini sürekli arasında gezdirdiği altın sarısı saçları ve sarışın yüzü geldi gözlerimin önüne. Sempatik davranışlarını, cana yakınlığını ve Ahmet Arif'in şiirlerini dinlerken yaşadığı mutluluğu anımsadım. Eylem öncesi ayrılırken söylediği, "Hakkını helal et" sözleri kulağımda yankılanmaya başladı. Bayılmışım.

Gece yarısı kendime geldim. Arkadaşlar yaramı pansuman etmiş ve beni ateşin yakınına uzatmışlardı. Üşümeyeyim diye kefyelerini boyunlarından çıkarıp üzerime örtmüşlerdi. Aklım hep Mazlum arkadaştaaydı. Her baktığım yerde onu anımsatan bir iz görüyor ve şahadetini kabullenmek istemiyordum. Günlerce kimseye nasıl şehit düştüğünü sormadım. Mazlum arkadaşla beraber yaşadığımız anıları hatırlıyor ve yanımda kimse olmadığı zaman sessiz sessiz ağlıyordum

Sonradan öğrendiğime göre, son kez yola indiğinde yaralanıyor ve düşüyor. Mevzide bulunan üç bayan arkadaş da Mazlum arkadaşı kurtarmaya çalışırken şehit düşüyorlar. Eylem komutanlarından Delil arkadaş da Mazlum arkadaşı getirmeye çalışırken yaralanıyor ve geri çekilmek zorunda kalıyor.

Mazlum arkadaş o yıl Dersim eyaletinde "Yılın Komutanı" seçildi ve adı bir tepeye verildi. Mazlumun ve Mazlumların öyküsünü dinlemek isterseniz, Munzur suyuna kulak kabartın. Munzur suyu tanıktır.

Aram AMED

KELA MEME'DE ESARETLERİNDEN KURTULDULAR "Onu yamyamlar gibi yiyeceğimizi sanıyormuş!"

Üzerine daha yıllar öncesinden yağmış karlarla kaplıydı hala. Ak saçlı, çok eskilerden günümüze gelebilmiş bir bilgenin yüzüne bakar gibi oluyorum. Yüzündeki izlerini takip ederek bir kaynak bulmaya çalışıyorum. Ve upuzun yolculuğumun henüz başlangıcında olduğumu anlıyorum. Koskoca geçmişinden okuyabildiklerim bugüne dair algıladıklarımın ötesine varmıyor.

Yükseklerde sadece kar var. Bembeyaz örtüsünün altından geçecekti izler. Kela Meme koca bir mabet gibidir. Çıplak, bir o kadar da sır dolu. İzlerini sonuna kadar takip ediyorum. Üzerindeki her çizikten bir kitabın sayfalarını çevirir gibi okumalıyım onu. İşte o zaman kendimi ve Botan'ı öğrenir olmanın hissine varabilirdim.

Kela Meme yüksek ve soğuktur. Dişleri sızlatan buz gibi suları ve serin havasıyla insanda direnme hissini

uyandırır. Çığırından çıkmış, hararetiyle ne zaman, nereyi yıkacağı belli olmayan, acımasız savaflara gebe, sürekli sancılanan bir ananın çocuklarıydık. Hiç soğumayan, hep sıcak savaflara tanık olmuş bu topraklar her geçen gün biraz daha ısınıyordu. Üzerinde birikmiş ılık kan güneş ışınlarının altında kaynıyor, kuruyunca toprağın üzerinde emilmeden öylece kalıyordu. Toz olup, esen yelin koynunda yakın, uzak diyarlardaki kardeşlerine ulaşıyordu. Ve gün geçtikçe çoğalıyordu kardeşleri. Hemen yanı başında oturup da derin çizgilerinden okuduğum çığlık ve feryatları onlara kadar gidiyordu. Tüyleri ürperten bir savaşın kaçınılmaz dokunuşunu hissediyorlardı. Tıpkı benim hissettiğim gibi. Umarsız kalamazdım.

Botan da doğmuştum. Annemin ve babamın doğup-büyüdüğü topraklarda. Yıllar sonra oralardan ayrılmak zorunda kalmaları oraya dair duygularında hiç bir şeyi değiştirmeyecekti. Çünkü istemeden gitmişlerdi. Belleklerinde edindiği sıcak yeri hep muhafaza edecekti Botan. Henüz iki-üç yaşındayken ayrılan benim için de... Belleğimdeki yerini tüm canlılığıyla koruyordu. Çok kısa bir süre içinde, henüz on üç yaşımıdayken, yeniden onun ruhuna koşacaktım. Çağrısını sürekli hissettiğim kendi ruhumdu.

Ve şimdi bir gerillayım.

Gerilla saflarındaki birinci yılımı doldurmuştum. Botana yönelen düşman dur durak bilmiyordu. Saldırılarını büsbütün artırmış, köyleri bombalıyorlardı. Halkı ve köyün içindeki her şeyi yakıp geçerken insana dair tutulacak bir şeylerinin olup olmadığını düşünmek, koca bir günah gibi geliyordu. Bu günahın beni

sarmalamasına izin vermeyeceğim diye kendi kendime savaşıyordum. Ulaştığım son nokta; öfke, kin ve intikam duygularıyla kaynayan yüreğim. Düşümlenecek gibi oluyordu.

Köy meydanlarında dolaşırken gördüğüm küçük bir bebe patiği, ancak bir çocuk ayağının sığabileceği kırmızı, yeşil lastik ayakkabılar... Terk edilmiş, tek bir insan sesi yok. Kimseler koşturmuyor. Çocuklar birdirbir oynamıyor artık. Köyler bomboş... Yüreğimin soğumasına izin vermeyen bu görüntüler, capcanlıdır hala

Düşman gerillayı hedefliyordu. Ama yönelimlerindeki başarısızlıklarından dolayı gözleri dönmüştü. Gerillayı imha edemeyince, ona kucak açan yurtsever halka saldırmaya başladılar. Günün birinde, gerillanın öç alacağını bile bile. Çünkü böylesi durumlarda, gerilla hemen intikam planları hazırlardı.

Yine öylesi bir eylem planı konmuştu. Birkaç gün önce eylemi gerçekleştirmek üzere gitmiş ve geri dönmüştük. Noktamıza henüz ulaşmıştık. Hepimiz çok yorgunduk. Sabah olmasına bir-iki saat ya vardı ya yoktu. Noktaya ulaştığımızda arkadaşların hepsi alarmdaydı. Yeni bir şeyler gelişebilir, düşmanın daha kapsamlı bir operasyon girişimi olabilir, düşüncesi ortama hakimdi. O yorgunlukla biraz kestirseydik kimse bir şey demezdi. Ama arkadaşları o şekilde gördükten sonra kimsenin gözüne uyku girmezdi artık. Nöbetimizi tutan birileri de vardı. Gelişecek her hangi bir durumda bizi hemen kaldırabilirlerdi. Her şeye rağmen uyumamak için direndim. Göz kapaklarımın ağırlaşıp düşmesine engel olamadığım kısacık anlar olmuyor değildi. Ama pes etmiyordum. İçim titriyordu, "dayanmalıyım!" diyordum. Uzanmıştım fakat

duyduğum en ufak bir sese karşı hemen yerimden doğruluyordum.

Tabur komutanımız Şerif arkadaşı. Savaşta çok yetkin, ciddi görünümlü, ama bir o kadar da şakacıydı. Büyükle büyük, küçükle küçüktü. Bu özelliğinden dolayı da herkesle rahatlıkla alıp verebiliyordu. Birini bir kez tanıdı mı, ona dair gelebilecek kötü bir haber sonrası, gözüne günlerce uyku girmezdi. Şahadetlerden çok etkilenirdi. Günlerce sessiz sessiz bir köşeye çekilir, onlarla yaşırdı. Bıraktıkları izleri derinden hissederdi. Onlara layık olmanın arayışındayken saatlerce süren yalnız ve kaçamak tefekkürlerinden sonra gözlerindeki ıslaklıktan anlıyordum onlarla konuştuğunu.

O sabah erkenden uyanmıştı. Dürbünüyle etrafı izlerken düşmanın hareketli olduğunu fark etmişti. Düşman en yüksek noktaları tutmak üzere erkenden yola koyulmuştu. Şansteri, Kavle Memo, Kavle Mala Mustafa, Kel Pıçuke ve civarda stratejik bütün tepeler tutulmak üzereydi. Bir an önce harekete geçmemiz gerekiyordu.

Noktaya döneli henüz iki saat olmuştu, daha doğru düzgün dinlenememiştik bile. Raxtımı sırtımdan hiç ayırmazdım. Hemen şarjörlerimi yokladım. Hepsi boştu. Mermilerimin tümünü gittiğim bir önceki eylemde harcamıştım. Şarjörleri dolu olan bir arkadaşın yanına gidip onunkileri istedim. Böylesi zamanlarda herkesin yeterince cephanesinin olması önemlidir. Silahındakiler hariç, raxtındakileri en ufak bir tereddüt göstermeden bana verdi. Ben de elimdeki boş şarjörleri ona uzattım.

Birlikte hareket edeceğimiz beş arkadaş, çoktan hazırlanmış, beni bekliyorlardı. Yanlarına vardığımda

grup tamamlanmıştı artık. Murat, Adil, Adnan, Peri, Revşen arkadaşlar ve bendim. Vakit azalmıştı. Daha fazla zaman kaybetmeden yola koyulduk. Grup komutanımız Murat arkadaştı. Adil arkadaş askeri kanunla katılmıştı. Ama daha sonraları kendisi için esas aldığı gönüllük olunca, fedakar ve cesaretliydi. O gün de öyle. Bizzat kendisi gelmek isteyince arkadaşlar onu kırmadılar.

Peri, ülkede henüz çok yeniydi. Ve sık sık abisini anardı. "Şehit de düşsem onu son kez görmek isterim" derdi. Çok da tutkuluydu. Ne olsa bir yolunu bulup mutlaka katılmak isterdi.

Yola çıktığımızda gündüzdü. Kavle Kolekan denilen, köylülerin hayvanlarını tuttıkları yerin hemen üzerindeki tepeye çıkacaktık. Oraya vardığımızda düşmanın hemen hemen her tarafı tutmuş olduğunu gördük. Çok hızlıydılar. Şansteri, Kel Pıçuke, hemen yakınımızdaki Kavle Memo, Kavle Mala Mustafa hepsi tutulmuştu.

Biz tepedeyken Ekrem arkadaş telsiz bağlantısı kurdu. Hemen karşımızdaki bir tepeye saldırmamızı istiyordu. Güpegündüz saldırıya geçmek de ne oluyor dedik. Pek aklımıza yatmadı. Ona da söyledik. Ama Ekrem arkadaş çok inatçıydı. Kafasına bir şey koydu mu yapacak. Öyle birisi. Saldırıları bizzat kendisi girmeden içi rahat etmezdi. Siirtli Adil arkadaşla birbirimize bakıp, "Nasıl olacak bu iş?" diye düşünürken, ikimiz de anlamak isteyen bir yüz ifadesiyle Murat arkadaşına döndük. Kendisi o zaman grup komutanımızdı. "Talimat talimattır, 'saldırın' deniliyorsa, saldırmamız gerekecek" dedi. Murat arkadaşın bu sözleri üzerine hemen harekete geçtik. İki arkadaş savunmada kaldı. Geri kalan arkadaşlar

olarak bizler ise, düşmanın karşı tepedeki mevzisine doğru, yavaş yavaş, sessizce ve sürünerek ilerledik. Düşmanın mevzilerine yaklaştıkça daha dikkatli davranmamız gerekiyordu. Sessiz olmak kadar, en ufak bir görüntü vermemeye çalışıyorduk. Ama bizi görmüş olmalılar çünkü birden üstümüzden bir sürü mermi geçmeye başladı. Aralıksız, sağımızdan, solumuzdan geçen mermilerden korunmak için, her arkadaş hemen yakınında boş bulunduğu bir kaya parçasının ardına saklandı. Ortalığın sakinleşeceği yoktu. Silahlar bir türlü susmayınca, "Başka nereye gidebiliriz?" diye düşünmeye başladık. Düşman her an havadan da saldırabilirdi ve öylesi bir durumda hepimiz imha olabilirdik.

Arkadaşlar on metre aşağıımızda küçük bir vadi keşfettiler "Oraya bir ulaşırsak, her şey tamamdır" diyorlardı. Roketlerin çok fazla etkili olamayacağı, saklanacak yerler vardı. Vadiye indiğimizde atık kaçacak hiçbir yer kalmadı. Ondan sonrası, her taraf dümdüz ve ovalıktı. Çıkıp başka bir yerlere gitmek büsbütün riskti.

Tahminlerimizde yanılmamıştık. Düşman neredeyse kullanılmadık silah bırakmamıştı. Bir kobraları eksikti. Sonunda onları da gönderdiler. Kapsamlı düşünüyor ve kesin imhamızı planlıyorlardı. Vadideki kayalara dimdik bir şekilde yaslanmak ve hareketsiz beklemekten başka çaremiz yoktu. Başta grup komutanımız Murat arkadaş olmak üzere herkes, diğer arkadaşın önüne geçip korumaya çalışıyordu. "Yeter ki yanı başımdaki arkadaş a bir şey olmasın, olacaksa bana olsun" diyorduk.

Kobralar akşama kadar vurmaya devam etti. Kimseye bir şey olmamıştı. Ama hedefimize de

ulaşamamıştık. Kurtulmuş bile olsak, herkes buruktu. Düşmana olan öfkemizi üstümüzden atamamış, aksine daha da dolmuştuk.

Akşam olunca ay ışığının çıkmasın beklemeden diğer grubumuzun yanına gittik. Kaldıkları yer vadiden yarım saatlik bir uzaklıktaydı. Oraya ulaşmakta hiç zorlanmadık.

Dilber adındaki arkadaş BKC'sini yanından hiç ayırmazdı. Silahının üzerinde kısa bir zincir, BKC mermisi vardı. Uzun bir zincirle değiştirmesi gerektiğini düşünüyordum çünkü çıkacak herhangi bir çatışmada hemen bir uzun zinciri takmakta zorlanabilirdi. Ne olur ne olmaz diyordum. Açıķçası bir BKC sahibi olmamanın hevesiyle de konuştum. Ona uzun bir zincirin olup olmadığını sordum. Hemen çantasından çıkarıp uzattı. Ellerim soğuktan donmuştu. Botan dağları geceleri çok soğuktur. Aşırı soğuktan ellerim zincirleri kavramakta zorlanıyordu. Hissedemeyince de takamıyordum. Dilber arkadaş takamadığımı görünce acemiliğime vurarak, şakalaşmaya başladı. Bir tarafından o bir tarafından ben tutunca yardımlaşarak takabildik zinciri. Coşkusunu da birlikte yaşadık. O soğukta kim olsaydı zorlanırdı.

BKC'yi henüz hazırlamıştık. Tam o esnada bir telsiz çağırısı oldu. Yine Ekrem arkadaştı. şifre ile tarif ettiği bir yer vardı. Oraya gitmemizi istiyordu. Diğer bütün güçler orada toplanmıştı. Orada yeni bir eylem planlamasına gidilecekti. Eyleme bütün arkadaşlar katılacaktı. Çok kapsamlı bir eylem olacaktı. Oraya vardığımızda, her şey daha bir netleşti. Dört kola ayrılacaktık ve her kol kendi içinde yapacağı düzenlemelerle, savunma ve saldırı guruplarını belirleyeceklerdi. Gerekli düzenlemeler yapıldı. Aynı

gece hareket geçtik. Gece olması önemli bir avantajdı. Dört ayrı koldan hareket ediyor olmamız başarı şansımızı artırıyordu.

Akşam olunca her taraf soğumaya başladı. Özellikle yüksek ve taşlık yerler. Adeta buz kesmiş kayaların üzerinden bedenimizi sessizce kaydırıyorduk. Hedefe yakınlaştıkça, mevzideki askerlerin seslerini daha net duyuyorduk. Biraz yavaşladık. Hiç kımıldamadan dakikalarca bekleyip birbirlerine ne söylediklerini dinledik. Ve ilk bomba patladı. Murat arkadaşın bombasıydı. Bu hepimiz için bir işaretti. Elimdeki kleşi taramaya alıp ateş açmaya başladım. Herkes silahına sarılmıştı. Ben de onca sesin arasında bir ses olabilmenin heyecanını yaşıyordum ve orada anladım. Silahımdan çıkan her mermi ile birlikte ruhum bir kanat gibi çırpınmaya başlayacaktı. Gittikçe daha serbest kavrayacaktım silahımı. Elimdeki bombanın pimini çekip fırlattım. Mevzi düşmek üzereydi. Birkaç dakika sonra arkadaşlar zafer sloganları atmaya başladılar. Diğer mevziler de teker teker düşüyordu. Tepeyi ele geçirdiğimizde Murat arkadaşın verdiği işaretin üzerinden daha on beş dakika geçmemişti. Askerler mevzilerini terk edip gitmek zorunda kaldılar. Cephanelerini ve daha bir çok eşyalarını ortalıkta bırakıp gittiler. Tepeyi düşüren arkadaşlar, iki gündür sürekli hareket halindeydi. Kimimiz bir eylemden diğerine koşturmuş, dinlenme fırsatı bile bulamamıştık. Bir buçuk saat ötemizdeki noktadan gelecek olan takviye güç ile yer değiştirecektik. Ama ben gitmek istemiyordum. Gücün değiştirileceğine dair gelen habere hiç sevinmemiştim. Tepede kalmak için kendimi dayattım. Bütün arkadaşlar dönerken ben yeni gelen arkadaşlarla birlikte düşürdüğümüz tepenin nöbetini

tutmaya devam edecektim. Ekrem arkadaş önce kabul etmedi. Fakat hevesimi de kırmak istemiyordu.

“Bak çok yoruldunuz, sonra kötü olursun. Herhangi bir şey çıkarsa yürümekte zorlanabilirsin” demesine rağmen, çocukça tavırlarımdan ödün vermiyordum. Sürekli iki omzumu kaldırıyor, “Bana ne, ben gelmeyeceğim” diye diretiyordum. Arkadaşlar telsiz bağlantısı kurup, Ekrem arkadaştan onay almak durumunda kaldılar. Yaşça küçük olmam, arkadaşların sevecen ve hoşgörölü yaklaşımlarına neden oluyor, bu da hoşuma gidiyordu.

Tepeyi henüz yeterince kontrol etmemiştik. Sabah olup da hava aydınlanınca ayrıntılı bir keşfe çıkmayı planlıyorduk. Daha çok gözle görülen kaba eşyaları keşfetmiştik. Yine bütün mevzi yerleri tespit edilmişti. Tepeyi çok hızlı düşürünce kendimize fazlasıyla güvenmeye başlamıştık. Biraz da başımız hoştu desek yerindedir. Ben hızımı henüz alamamıştım. Tüm arkadaşlarla vedalaşıp yeni gelen grupta birlikte nöbetimi tutmaya devam ettim.

Takviye grubu geldiğinde geceyi mevzilerde geçirdik. Dört arkadaşla birlikte, askerlerin mevzide unuttukları bir battaniyenin altına girdik. Gece çok soğuktu.

Hava tam aydınlanmamıştı. Rüzgarın uğultusunu duyuyorduk. Ara sıra yattığım yerden kulağımı dışardan gelen ayak seslerine kabartıyordum. Arkadaşlar sabaha kadar mevzi mevzi dolaşıyorlardı. Üşümek için üzerlerine askerlerin parkelerini giymişlerdi.

Yavaş yavaş sabah oluyor ve gökyüzü kızılılaşıyordu. Başımı kaldırıp mevzinin üzerinden etrafı izliyordum. Dönüp arkadaşlara baktığımda Dilber

arkadaş mevzide yoktu. O da etrafı keşfetmeye gitmişti. Karşı mevziye bakarken birden duraksadım. Mevzinin içinde uzun boylu biri vardı. Dilber midir, başka birimidir tereddüdünü yaşamaya başladım. "Dilberin boyu bu kadar uzun değil, bu başka biri olmalı" dedim. Usulca silahıma uzandım. Mevzide dimdik ayakta duranın kim olduğunu anlamalıydım. Ve sessizce mevziye sokuldum. Bir başka arkadaşta fark etmiş, diğer yönden geliyordu. Mevziye yaklaştığımda hemen silahımı kaldırıp "Teslim ol!" diye bağırdım. Tam o sırada, diğer arkadaş da yetişti. Ve ikinci kez tek bir ağızdan "Teslim ol!" diye bağırdık. Dilber arkadaş mevzi duvarının hemen önüne tünemişti, sesimizi duyunca, koşa koşa yanımıza geldi. Bir saattir nöbet tutuyordu ve ondan önce de nöbet tutulmuştu. Saatlerdir mevzide kalmış olan askeri görünce şaşırılmıştı. Askerin bedeni kaskatı kesilmiş bakışları donuktu. Bir gözü yaralıydı. Daha sonra söylediğine göre gözüne bomba parçası değmiş. Ötesini hatırlamıyordu. Hemen sonra şuurunu yitirip bayılmış. Onu fark ettiğimizde yeni yeni kendine geliyordu. Daha ne olup bittiğin anlamadan karşısında bizi gördü. Korkudan neredeyse ikinci kez bayılacaktı. Askeri alıp kaldığımız mevziye götürdük. Sabah sabah askerle meşgulken az daha düşmanı unutuyorduk. Düşman erkenden keşfe çıkıyordu. Karşı tepelerden sürekli gözlemeye devam ediyorlardı. Dört tarafı örülmüş mevziye girerken esir aldığımız askerin bacakları tir tir titriyordu. Mevziye girer girmez karşı taraftan ateş açıldı. Manga komutanımız Sozdar arkadaş Berçem arkadaşın kolundan tuttuğu gibi, BKC'yi alıp bir öndeki mevziye doğru koştu. O esnada düşman da MG-3 silahıyla yoğun tarama yapıyordu. Bir çığlık duydum. "Berivan! Berivan!" diye.

Berçem arkadaşın sesine benziyordu. Yaralanmıştı. Bacağından aldığı MG-3 mermisinden sonra beni çağırıyordu. Yüksek sesle çağırmasını düşman da duyuyordu. Duydukça da daha çok tarıyorlardı. Kendi kendime düşündüm, neden önce beni çağırdı heval Sozdar'a ne oldu? Onun yanında olması gerekiyordu. Ama ondan hiç ses yoktu. Başına kötü bir şey gelmiş olabilir diye şüpheleniyordum. Hemen iki arkadaş sesin geldiği yöne doğru gittiler. Oraya vardıklarında Berçem arkadaşın yaralanmış olduğunu gördüler. Sozdar arkadaş ise daha BKC ile taramaya başlar başlamaz kuşağından yaralanmış belinden yaralanmış. Aldığı MG-3 mermisiyle hemen şehit düşmüş. Sozdar arkadaşın sessiz bir tabiatı vardı. Aramızdan ayrılırken de çok sessiz gitmişti. Soğuk ve sert görünümüne rağmen içten ve sıcak bir insandı. Partiye katılalı üç yıl olmuştu. Ondaki bir yıl sonra Berçem arkadaş katılmış. Zeytin karası gözleriyle cin gibi, ufak tefek bir arkadaştı. Bakışlarındaki keskinlik ile özeldi. Tıpkı gelecek vadeden çocukların masum olduğu kadar iddialı olan bakışları gibi. Savaşta cesaretliydi. Atılganlığı bizi zaman zaman ürkütüyordu. Arkadaşların gözlerimin önünde bu şekilde şehit düşmesi ve yaralanmasını kabul edemiyordum. Mevziye getirildiklerinde yanımda Binevş arkadaş ve birde esir aldığımız asker vardı. Başımızı hiç kaldıramıyorduk. Düşman yoğun bir şekilde taramaya devam ediyordu. Esir aldığımız asker yaralı ve şehit arkadaşları görünce korkusu büsbütün artmıştı. Vesveseleri vardı. Onu yamyamlar gibi yiyeceğimizi sanıyormuş. Korkutmuşlar. "PKK'liler ellerine geçirdiklerini diri diri yerler" demişler. Durup durup, "Ne olur beni öldürün

kurtarın beni bu azaptan" diyordu. Neredeyse cinnet geçirecekti. Sonunda dayanamadım,

"Bak" dedim "biz insan öldürmüyoruz. Unut o düşündüklerini. Derdimiz insan öldürmek olsaydı seni çoktan vurmuştuk" Bu sözlerim onu biraz sakinleştirdi. Sert konuşmuştum ama işe yaramıştı.

"Peki ne yapacaksınız bana?" dedi sonra.

"Seni önce noktamıza götüreceğiz orada doktora görünürsün" dedim. Şaşırmıştı.

"Sizin doktorunuz gözden de anlıyor mu?" diye sordu. İmkanlarımız çok değildi ama doktorlarımız küçük de olsa müdahalelerde bulunabiliyordu.

"Ohoo, bizim doktorumuz her şeyden anlıyor" dedim. "Pansuman da yapar sana"

Korkusu ve heyecanı biraz azalmıştı. Yavaş yavaş vesveselerinden de kurtuluyordu. Ama düşman hala taramaya devam ediyordu. Attıkları her MG-3 mermisiyle o da kafasını gömüyor ve ellerini kulaklarına sıkı sıkı bastırıyordu. Ona,

"Al şu battaniyeyi üzerine ört" dedim. "Ve hiç ses çıkarma! Ta ki sana talimat verene kadar"

Hakkında hiç kötü düşünemiyordum. Hatta haline baktıkça, ona acıyordum. "Battaniyeyi verirken çok mu sert konuştum" diye kendi kendimi sorguluyordum. Kötü bir insan değildi. Ne yapabilirdi ki? Öyle inandırmışlar. Bizi tanımadığı, bilmediği halde, hakkımızda bir sürü şey söyleyip, onu inandırmışlardı. Sonra düşündüm, insanca olan her şey onu etkileyebilirdi. Oysa öldürmek de yaşatmak da; her ikisi de insana özgüydü. İnsan ikisinden birisini seçmek zorundadır. O an, o mevzide yaşadıklarım, benim için bir dönüm noktasıydı. Toprağa gömülmüş ve sulandıkça kabuğu çatlayan bir tohumun içimde

yarattığı ürperti ve cesareti hissediyordum. Peki ya onu vurmak zorunda kalsaydım? Korkunç bir düşünceydi.

Düşman hala saldırıdaydı. Ama şehit ve yaralı arkadaşları, esir aldığımız askerle birlikte ordan uzaklaştırmamız gerekiyordu. Esirin adı, Mustafa'ydı. Onu, Binevş arkadaş götürecekti. Tepeden ayrıldıklarında düşman henüz çekilmemişti. Akşama doğru güçlerini geri çekmeye başladılar. Arkadaşlar takviye amaçlı bir grup arkadaş daha göndermişti. Geldiklerinde biz de noktamıza geri döndük. Tepeden noktaya bir saatte yürümüştük. Tepeye çıkışımız ise iki saat sürmüştü. Noktaya vardığımızda arkadaşların esir aldığımız askerle ilgileniyor olduklarını görmek beni sevindirmişti. Onu son gördüğümde durumu hiç iyi değildi. Ve hala da düzelmemişti. Arkadaşların hiç bir yardımını kabul etmiyordu. Verdikleri yemeği yemiyor, iğne ya da pansuman yapmalarına izin vermiyordu. "Zehirlidir" diye tutturmuştu. "İğne de zehirdir" deyip duruyordu. Nasıl oldu bilmiyorum, sonradan razı oldu. Önce iğnesini vurup, pansuman yaptılar. İçinde zehir olmadığından emin olunca, yemek yemeyi de kabul etti. Zamanla düşmanın hakkımızda yaptığı anti-propagandaları bizimle paylaşmaya başladı. Bizimle yaşadıkça gerçek yüzümüzü tanıyacaktı. Kandırılmıştı. Ve bundan bir çırpıda kurtulması imkansızdı. İçimizde yaşadıkça, hissederek, kendi gözleriyle görerek kurtulacaktı. Yanında kaldığımız topu topu iki saat içinde bile çok şey değişmişti.

Arkadaşların kaldığı nokta dinlenmemiz için uygun değildi. Bundan dolayı Hilal köyüne indik. Hilal, civardaki boşaltılmış köylerden biriydi. Kela Meme'nin eteklerinde, ortasından geçen suyun kıyısında, sağlı

sollu evleri ve önlerindeki bahçeleriyle büyük bir köydü. İlkokulunun yanı sıra, bir de ortaokulu vardı. Bahçelerine uzun zamandır tek bir insan eli değmemişti. Köyü terk etmemekte ısrar eden yaşlı bir dedeyle nine vardı. Köyün orta yerindeki bir evde kalıyorlardı.

Köye akşam üzeri varmıştık. Girişteki kayaların arasına gizlendik. Sabaha kadar orada uyuduk. Köy evleri boştu. Ama evlerin içinde kalmak tehlikeli olabilirdi. Gece çok üşüdük. Sabah erkenden uyanmıştık. Ve hemen keşfimizi yaptık. Ortam sakindi. İzin isteyip bir arkadaşla birlikte bahçeleri dolaşmaya çıktım. Hilal köyünün bu kadar sessiz olmasına hiç alışık değildim. Köy meydanında gülen oynayan çocuklar yoktu artık. İnsanların yaşamadığı bu topraklar kimin için özgürleştirilecekti? Halk da olmazsa ya kimin için savaşacaktık? Boğazım düğümleniyordu. Gözümü yukarılara; önce göğe, sonra yavaş yavaş köyü çevreleyen yüksek kayalara çevirdim. Toprak rengindeydiler ve güneş oraya yeni yeni vuruyordu. Yanımdaki arkadaşla seslendim,

“Ben gidip biraz Puş toplayacağım” dedim. “Akşamları altımıza sereriz. Çok soğuk oluyor” O da, ceviz toplayacağını söylüyordu ve orada ayrıldık. Kayalara tırmanmaya başladım. Diğer yamaçta sararmış otlar vardır diye düşünüyordum. Bunun için, önce tırmanıp, sonra yamaçtan biraz aşağıya doğru inmek zorundaydım. Henüz yamaca tam çıkmamıştım. Kayanın birine sırtını dayamış bir insanı görür gibi oldum. Biraz yaklaştım. Önce elbiseleri pek dikkatimi çekmedi, sonra gözlerim ayakkabılarına takıldı. Postal giymişti. Kireç beyazı bir yüzü vardı. Postalını;

“Heval rabe, eze henek ji we puş bibim ji xwe” dedikten sonra fark etmiştim. Daha sözlerimi tamamlamadan doğrulup, ayağa kalktı. Kalkmasıyla birlikte elini silahına uzattı. Şaşkınlığıma rağmen hızlı davranıp silahı ondan önce kaptım. Neredeyse alıyordu onu. Silaha dokunduğumda, “Dokunma patlayacak” diye beni korkutmak istedi. MG-3 silahıydı. Silahı kullanmasını pek bilmiyordum. Yine de ona doğrultup, “Teslim ol!” diye bağırmaya başladım. Korkmadığımı anlayınca, elini yavaşça havaya kaldırdı. “Hadi düş önüme” dedim. Üzerinde köylülere ait, eski bir ceket vardı. Komando pantolon giymişti. Botları da olmasaydı köylülerden biri sanacaktım onu.

Hemen on metre aşağıda, benimle birlikte gelen arkadaş oturmuş, ceviz kırıyordu.

“Heval! Heval! gel asker yakalamışım” diye seslendim ona. Şaka yaptığımı zannediyordu. Ona en az beş defa üst üste seslendim. Sonunda başını kaldırıp, bakmaya tenezzül etti. Bir askere bakıyor, bir bana bakıyordu. Yerinden kalkıp yanımıza geldiğinde hala şaşkıındı. Ne olduğunu anlamamış gibi yüzüme bakıyordu. Ona,

“Hadi acele... hemen Şerif arkadaşına haber verin” dedim. Tam o sırada bir başka arkadaş da bizi fark etmiş ve yanımıza gelmişti. O ve ben, askerin üzerini ararken diğer arkadaş da haber vermeye gitti.

Şerif arkadaş geldiğinde soluk soluğaydı. Esiri bir kayanın üzerine oturtmuştuk.

“Üzerini aradınız mı?” diye sordu hemen. Onlar yetişene kadar biz askeri soru yağmuruna tutmuştuk. Dediğine göre, geri çekilirlerken gruptan kopmuş. Grubuna yetişmek için çantasını atmasına rağmen, yürümekte zorlanmış.

“Bizim katı kurallarımız var” dedi. “Kopup da, yetişmeyenlere ağır işkenceler yapıyor. Korkudan gidemedim. Ne yapacağımı bilemiyordum. Araziyi de tanımiyordum”

Üç gündür oralardaymış. Onu köy girişindeki noktaya götürdük. Üç gündür açtı. Ona yediğimiz yemekten verdik. Ama ekmeğimiz yoktu. Ekmek istediğinde, “Bizim adette et ekmeksiz yenir” dedik. Güldü. Bir süre daha yanımızda kaldı. Daha sonra onu esir aldığımız diğer askerle birlikte akademiye gönderdik. Orada sormuşlar;

“Kim yakaladı seni?” diye. Arkadaşlar sürekli takılıyormuş. O da, “Küçücük bir bayan yakaladı” diyormuş.

“Onu nasıl öldürmedin hayret?” diye şaşkınlıklarını belirttiklerinde “Cesaretim yoktu, çok küçüktü” demiş. Hakkımda söylediklerini daha sonra öğrenecektim. 14 yaşında küçük bir gerillaydım o zamanlar.

Berivan Hergule

CUDİ’DE İHANETE GEÇİT YOK

“Bizler birer halk hizmetkarıyız. Her şey devrim ve kurtuluş içindir”

98 Baharının ilk günleriydi. Doğa bütün güzelliğiyle kendini yaşamın kollarına bırakmıştı. Dağlar, ormanlar, vadiler yağmurun bereketiyle yıkanmıştı. Toprak envai türlü bitkileri bağrında açarken ağaclar baharı tomurcuklarıyla selamlıyordu. Doğadaki bu dirilik ve hareketlilik gerillaya da yansımıştı. Kıştan beri askeri ve siyasi eğitimini kamplarda gören gerilla birlikleri kar ve tipinin etkisiyle hareket edememişti. Bu süreçte

özellikle askeri eğitimler ağırlıklı görülmüştü. Bahara çıkarken hedef ve taktik düzeyde yönelim noktaları belirlenmişti. Bunun için iyi bir hazırlık yapılarak partinin Botan'dan beklediği çıkışı yapmak gerekiyordu. Bu coşku ve istekle dolup taşıyorduk.

İkisi erkek, biri bayan olmak üzere üç bölükten oluşmuş bir taburluk güçtü. Tabur komutanımız Hamza arkadaş, Cudi'ye gideceğimizi belirtmişti. Heyecanımız doğayla at başı gidiyordu. Bir taraftan doğanın yaşama kanatlanan güzellikleri, diğer yandan gerillanın yeni alanlara açılması birbirini bütünlüyor gibiydi. Bu yıl düşmana darbe vurmak ve geriletmek gerekiyordu. Geldiğimiz aşama bunu zorunlu kılıyordu. Bunun için de kendimizi ruhsal, fiziksel ve askeri olarak güçlü bir donanıma, kavuşturmuştuk. Yola çıkmak için hazırlıklarımızı yaparken eyalet karargahından Besta'ya gitmeleri için YAJK'ın yanımıza gönderdiği bir takımlik bayan gücüde gelmişti. Bu takıma Zelal arkadaş bakıyordu. Onlarda bizimle Cudi'ye gelecek, oradan da kuryelerle Besta'ya geçeceklerdi. Gideceğimiz yöne Hamza arkadaş keşif grupları çıkarmıştı. Böylece geçeceğimiz yol güzergahında düşmanın durumunu ve geçebileceğimiz yerleri öğreneceklerdi. Keşif grupları da dönüp, hazırlıklarımızı tamamladıktan sonra; içtima alanına sıra sıra dizildik. Eyalet karargahından "Hazırlıklarınız tamamsa gidebilirsiniz" talimatını alan Hamza arkadaş, içtimanın önünde durmuş konuşuyordu, "Türkiye-Irak sınırındaki KDP'nin Behdinan bölgesine düşen 'Sınaht' alanına gideceğiz. Yol güzergahımızda sınır tepesi var, düşman Cudi'ye geçecek grupları engellemek için buraya güç yığınağı yapmış. Tank ve termal aletleriyle denetliyor, çok dikkatli olmalıyız, verilen talimatlara harfiyen

uymalıyız” derken, duygu ve düşüncelerimizi ayaklandırmıştı. İçte yaşadığımız coşku ve heyecan artık yüzlerimizde ifadesini bulmuştu.

Hamza arkadaş, uzun boylu, iri cüsseliydi. Kumral teni ve pala bıyıkları güleç yüzünü ve çekici üslubunu bütünlüyordu. Konuşmasındaki dinginlik kendisini dinleyen gerillalara güven ve moral veriyordu. Kısa bir sessizlik anından sonra tekrar konuşmaya başlamıştı. Güçlü bir bileşimle, partinin bize sağladığı imkan ve destekle, ihtiyacımız olan her türlü donanıma sahip olduğumuzu, bu güzel yaşam ve düşüncelerle belirlenen yöne doğru gideceğimizi, sürecin bizden beklediği cevabı vereceğimizi, Parti Önderliğinin gösterdiği doğrultuda mücadeleyi yükselteceğimizi, kararlılığın ve sözün gereğinin bununla yerine getirileceğini söyleyerek konuşmasını bitirmişti. Biz de coşkimizi içtima sonrası halaylarla hep birlikte paylaşmıştık. Akşam ay ışığında Hamza arkadaş ve keşif grupları önde olmak üzere, doksan kişilik bir gerilla gücü olarak harekete geçtik.

Sabırsızlığımız bitmiş heyecanlı bir yürüyüş başlamıştı. Bir süre sonra projektörlerin uzaktan yansıyan ışığını gördük. Gittikçe büyüyen ışığın altındaki sınır tepesini rahatça görebildiğimiz ormanlık bir yerde gözetlemek için mola verdik. Önümüzden bir grup arkadaş yolu kontrol etmek ve geçiş anında, olası bir çatışma halinde bizi korumak için gittiler. Cudi’ye geçişler bu hat üzerinden yapıldığından, düşman ormandaki bütün ağaçları kesmişti. Arazi kesik kısa meşe ve palamut kütükleriyle doluydu. Pür dikkat kesilmiş çevremizi gözetliyor ve sessizce bekliyorduk. Düşman sınır tepesi dışında arazinin muhtelif yerlerine mevzilenmişti. Biz beklerken, fısıltıyla önden arkaya

doğru Hamza arkadaşın, arkadaşların çok sessiz olmaları, çift çift, mesafeli ve silah elde, parmak tetikte olması, silahların emniyetlerinin ikinci bir talimata kadar açılmaması, geçişin rahat ve hızlı olması için bir grup arkadaşın önde savunmada olduğunu içeren talimatı aktarılmıştı. 94'te arkadaşlar Elcan tepesindeki düşmanı söküp atmışlardı. Şimdi biz Elcan tepesiyle, sınır tepesi arasındaki küçük vadiden geçecektik. Elcan eyleminden sonra düşman zaman zaman yine tepeyi tutuyordu. Onun için gerek geçeceğimiz mevzi altlarından, gerekse bu iki tepe arasından daha da duyarlı bir şekilde geçmemiz gerekiyordu. Projektör ışıklarının ve dolunayın aydınlığında silahlarımızın parlamaması için ellerimizle gölgeledik. Eğilerek, sürünerek gece saat ikide vadinin ağzına eriştik. Karşımıza Kırya Reş ve Çele reş tepeleri çıktığından düşmanın tutabileceği ihtimaliyle kesintisiz yürüdük. Sabaha karşı dörtte Hezil köprüsüne ulaştık.

Düşman tarafından defalarca yıkılan Hezil köprüsünü, her defasında geçişlerimizi sağlamak için inadına onarıyorduk. Köprü bu sefer sağlam kalmıştı. Bitkin ve yorgun düşmüştük. Daha önce bu alanda kalmıştım. Araziyi kabada olsa tanıyordum. Hamza arkadaş içimizde alanı tanıyan arkadaşların olup olmadığını sorduğunda, tanıdığımı belirterek yanına gittim. Bana, taburun güvenliği için bulunduğumuz alanın Zeki ve Kelhekor tepelerinin tutulması gerektiğini belirtti. Tabur da, Bılıka köyünün üstündeki Asuri Süryanilerden kalma mağaralara geçecekti. Ve biz tepe dönüşü Hamza arkadaşı ve diğer arkadaşlarla burada buluşacaktık. Bulunduğumuz alan yirmi dört saat düşmanın denetiminde olan bir yerdi. Çünkü düşman keşifçileri ve içimizden kaçıp kontralaşan

unsurların gözetledikleri bir alandı. Yıkık olan Bılıka köyü çok stratejik bir yerdeydi. Ancak köyle Cılbiye arasında Kâçika ve Axurka boğazı vardı. Düşman bu alana geldiğinde bu boğazları kullanıyordu. Kendi güvenliklerini de daha stratejik olan Zerinker ve Ahmet tepelerinde tutarak alıyordu. Kelhekor, Bılıka'nın üstündeydi. Düşmanın bu tepayı alması durumunda taburumuz sanki bir kuyunun içinde kalıyormuş gibi olacaktı.

Her tarafımız yüksek dağlarla çevriliydi. Aradan yalnızca bir vadinin geçtiği çöküntü yerde kurulmuştu Bılıka. Arkadaşların güvenlik içinde dinlenebilmesi için boğazlara hakim bir tepe olan Zeki tepesine gidecektim. Köprünün yanında sigaraların kamufleli içildiği, yavan ekmekle yapılan bir kahvaltı molasından sonra arkadaşlar Bılıkaya doğru hareket ettiler. Biz de mangaca hazırlığımızı yapıp, karanlıkla birlikte tepeye çıkacaktık.

Biz Zeki tepesine doğru harekete geçerken, erkek arkadaşlar da Kelhekor'a çıkıyorlardı. Alana geldiğimizde mangalar yeniden düzenlenmişti. Dolayısıyla bizim mangada yeni arkadaşlar ağırlıktaydı. Raperin arkadaş yardımcımdı. Önderlik sahasında eğitim almış, bilgili, becerikli, siyasal anlamda gelişkin fakat askeri alanda tecrübesiz bir arkadaştı. Diğer iki arkadaş ise birer yıllıktilar. Askeri ve siyasi eğitim görmelerine rağmen deneyimsizdiler. Diğer üç arkadaş ise daha ilk pratik süreçlerini yaşıyorlardı ve çok yeniydiler. Böylece toplam yedi arkadaşla birlikte tepeye tırmanmaya başladık. Arazinin ayrıntılarını bilmediğimden, kimi zaman yolu tahmini bulmaya çalışarak, on saat sonra, sabaha doğru tepenin zirvesine ulaştık. Güneş ufuktan çıkana kadar

uykusuzluğumuza rağmen uyanık kalarak çevreyi kontrol ettik. Akşama kadar görebildiğimiz dağ zirvelerini, yolları, vadileri, her yeri dürbünle gözetledik. Hiçbir yerde düşman hareketliliği görünmüyor, her şey normal seyrinde sürüyordu. Birkaç parça ekmeğimizle de kahvaltımızı yapmış ve biraz dinlenmeye çalışmıştık. Karanlığın düşmesiyle beraber arkadaşların bulunduğu Bılıka köyüne doğru inmeye başladık.

Bahar yağmurları kendi azizliğini üzerimizden eksiltmiyordu. Yağmurlar başlıyor, arada güneş açıyor tekrar bulutların kümelenişiyle çiselemeye başlayan yağış sağanakla sürüyordu. Arkadaşların yanına ulaştığımızda Besta'ya gidecek olan bayan takımı iki kurye arkadaşla birlikte hazırlıklarını tamamlamış, içtima da bekleyen arkadaşlarla vedalaşıyorlardı. Biz de arkadaşların Besta'ya uğurlanması törenine katıldık. Ve onlar gece yola koyuldular. Biz de bölük bölük Asuri-Süryani köyünün üstündeki mağaralara yerleştik. Buradaki mağara ve tüneller, kuytu ve sarp yerlerde yapılmıştı. Son dönemlere kadar Asuri kökenli insanlarımız buralarda yaşamışlar fakat Saddam'ın Kürtlere karşı savaşından onlar da nasibini alarak, bu cennet parçası yeri terk etmek zorunda kalmışlardı. Şimdi onların varlıklarını korumak için yaptıkları mağaralarda bizler kalıyorduk. Güvenlikli ve görüntü vermeyen bir yerdi. Her hangi bir durumda tepeciler yakındı ve savaş inisiyatifi ele alabilirdik.

Hamza arkadaş, boğazlara ve tepelere ikişer grup göndermişti. Birinci grup devriye olarak çıkmış sabaha kadar bekleyecekti ve düşman gelirse müdahale edecekti. İkinci grup normal alan güvenliği için tepe nöbetine çıkmıştı. Alan güvenliği böyle alınmıştı. Bu da

bize hareket serbestisi kazandırıyor. Boş zamanlarımızda askeri ve siyasi eğitimlerimizi görmeye başlamıştık. Genelde teorik ve pratik askeri eğitim ağırlıktaydı. Yol hattında bulunduğumuzdan gurupların geliş-gidişleri oluyordu. Bu guruplardan zaman zaman partideki gelişmeleri alıyorduk.

Cudi, gün geçtikçe heybetine heybet katıyordu. Bir çelenk gibi başına sardığı karla, kartal başı gibi görünüyor, adeta alana üstten ve keskin bakıyordu. Etekleri ise zümrüt yeşiline bürünmüştü. Ağaçlar dallanmış çiçek açmışlardı. Dağ keçileri ve türlü kuşlar özgürce oynamaya, baharın coşkusunu yaşamaya başlamışlardı. Doyumsuz bir doğa harikası yaşıyorduk. Cudi, bağrını bize açmakla yetinmemiş, türlü leziz otlarıyla bizleri beslemeyi de üstlenmişti. Günün askeri ve siyasi eğitimlerinin yorgunluğunu bunlarla gideriyorduk. Öyle ki, dağ keçileri etrafımızda raks etmeye başlamışlardı. Atik hareketlerle artık yanımıza kadar sokuluyor, bizi hayranlık içinde bırakıyorlardı. Eyaletin koyunlarının bir kısmı bize verilmişti. Çobanlık yapabilecek arkadaşlar bakım işini üstlenmişlerdi. Böylelikle günlük olarak süt, peynir ve yoğurt yemeye başlamıştık.

Hamza arkadaş, eğitimlerinde ve sohbetlerinde genel çalışmalara, sorunlarımıza ve düşmana karşı geliştirilecek askeri yönelimlerimize dair tartışmalara tüm arkadaşları katıyor ve herkesi düşünmeye sevk ediyordu. Askeri konulardaki ustalığı, arkadaşlarla dolu geçirdiği zamanı ve duruşundaki sadeliği ile tüm arkadaşlar için moral ve coşku kaynağıydı. Söylediklerini pratikleştiren, paylaştıran bir yapısı vardı. Başarıdan başka hiçbir şeyi kabul etmeyen ve bunun yoğunluğunu yaşayan bir arkadaştı. Ne olursa

Partinin önümüze koyduğu tüm planlara uyan ve bunun için engel tanımayan bir kişiliğe sahipti. Bu meziyetleriyle tabur bünyesinde çok sevilen ve alanda saygı duyulan bir arkadaşı. Düşmanı anı anına takip eder ve gerekli tedbirlerini önceden almaya çalışırdı.

Blıka köyünü ve bulunduğumuz alanı kastederek, "Bu güzellikleri acılar içinde bırakıp giden halkımızın, kuzeyde olduğu gibi güneyde de yakılıp yıkılan köylerin yarattığı ızdırabı dindirmek için, Önderliğin takipçisi olmalıyız" diyordu. Sonra düşman hareketliliğinin olduğunu belirterek, "bir aya yakındır kaldığımız bu alandan gideceğiz" dedi. Ve biz hazırlıklara başladık. Ancak Zerinker'in pürüzsüz zirvelerinden aşağılara, Cudi'nin ihtişamlı korumasındaki araziye doyumsuzca bakıyor, buralardan kopmak istemiyorduk. Ama artık ayrılmak zorundaydık, çünkü düşman Botan'a yönelik kapsamlı bir operasyon başlatmıştı.

Operasyon; Besta, Beytüşşebab ve Gabar alanlarını kapsıyordu. Bu süreçteki savaş taktiğimiz gereği, herhangi bir bölgeye saldırı olduğunda diğer bölgeler düşman yönelimine maruz kalan güçlere destek amacıyla düşmanı vuracaktı. Bundan dolayı da ayrılma ve hareketlenmeye başlama hızlı gelişmişti. Karargah gücümüzün de bulunduğu Basta'daki arkadaşlar, kapsamlı düşman yöneliminden dolayı zorlanmışlardı. Hamza arkadaşın talimatıyla düşman hedeflerine yönelik keşif grupları çıkarıldı. Dört yöne giden keşif gruplarımız düşmanın hangi hedefi uygunsa onu tespit edecekti ve biz ona göre vuracaktık. Böylece düşman arkadan darbe alacaktı. Bu da dikkatini ve yoğunluğunu dağıtıp, operasyonun etkisini kıracaktı. Keşif guruplarından ikisi uygun planlamalarla dönmüşlerdi. Buna göre; bir grup pusuda Cudi ile

Besta arasındaki Besta Bilûcina'dan gelen tankları ve askerleri vuracaktı. İkinci grup Kriye Reş'e saldıracaktı. Planlamalar tamamlanmış, eylem grupları hazırlanmıştı. Büyük cihazdan eyalet komutanımız, Hamza arkadaşına operasyona ilişkin bilgileri aktardıktan sonra kapsamlılığına değindi. Diğer alanlardaki güçlerimizin ciddi bir kaybının olmadığını ve düşmanın geri çekildiğini, ama yönünün Cudi olduğunu söyledi. Bunun için çok dikkatli ve tedbirli olunması gerektiğini belirtiyordu. Dolayısıyla düşmanın olası operasyonuna hazırlanmak ve gerekli karşılığı vermek amacıyla eylem girişimlerimiz durduruldu. Bu arada Şırnak, Silopi ve Cizre'den gelen cephe birimlerimiz, aldıkları istihbaratları Hamza arkadaşına aktarmışlardı. Düşmanı evinde vurmak en uygunuydu. Bunun için tabur yönetimi şehre yönelik eylem planlarını tartışmaya başlamıştı. Diğer yandan da çıkacak operasyona yönelik tedbir ve hazırlıklar sıklaştırılmıştı. Bu arada düşman konvoyları da Şırnak ve Silopi'den görünmeye başlamışlardı. Konvoylar Uludere tarafına geçiyordu. Üstlendiğimiz alandan ayrılıp, Mexelega noktasına geçtik. Burası küçük küçük tepeleri olan sık ormanlık bir yerdi. Blika'nın arka tarafına, Zerinker ile Kelakor'un altına düşüyordu. Burası Cudi'nin ortalarında kalıyordu. Ali Dino tepesinde üstlendik. Bu tepe ismini, korucu olan ve düşmanla birlikte operasyona katılan ve arkadaşların bir eyleminde öldürülen yarı deli Ali Dino'dan alıyordu. Tepecilerimiz ön hatlara çıkmış gözetliyor ve bekliyorlardı. Üçüncü günün sonunda düşman araziye çıkmaya başlamıştı. Araziye çıkan düşmanı tepecilerimiz vurmuş ama güçlü darbeleyememişlerdi. Farklı yön ve yerlerden gelen düşman birlikleri, kol kol bulduğumuz yamacın

altından geçiyorlardı. Hamza arkadaş, düşmanın geçmiş yıllardaki yönelimlerini iyi biliyordu. Alana gelen düşman gücünün daha çok alan tutmak için stratejik yerlere yöneldiğini ve bununla alanı denetim altına alarak, asıl operasyon gücüne güvenli geçişler sağlamak olduğunu, bunun için taburun uygun bir araziye çekilmesinin iyi olacağını, operasyonun kapsamının geniş olduğunu söylüyordu. Bir gurup arkadaş, önceden, güvenliğimizi almaları için gideceğimiz yere gönderildi. Tedbir amacıyla her zaman tuttuğumuz tepeden farklı bir tepeyi de tuttuktan sonra arkadaşlar çekilmeye başladılar. Arkadaşlar sağlam geri çekildikten sonra, Ben ve birkaç arkadaş noktada bulunan erzak ve iki katırımızı sağlama alacaktık. Koyun ve çobanlar bir grup arkadaşla birlikte Besta tarafına gönderilmişlerdi. Düşman, korucu köylerinden, geçiş hatlarından yoğun olmak üzere her yönden alana giriyor, zirvelere, kritik geçiş noktalarına ve tepelere çıkıyordu. Hamza arkadaş ayrılırken, herhangi bir olumsuzlukta erzakları bırakıp, Daşta Kaniye Axe'ye geçerek, Şikefta ya da Çele Jehre gibi alanın en yüksek yerlerine çıkmamızı, onlarla orada buluşabileceğimizi söyledi. Düşman Zeringer'e, oradan KelaKor'a çıkmayı ve bu silsileyi takip ederek 94'de arkadaşların eyalet konferansını yaptıkları stratejik bir tepe olan Şikefta Konferansê tepesini ve uzantısı olan Gre Hemo'yu ele geçirip tüm alanı denetim altına almak istiyordu.

Karanlığın bastığı uygun bir saatte erzağımızı saklamak için ormanın sık olduğu bir yere doğru harekete geçtik. Düzleşen bir yer olan Deşta Kaniya Axe'ye geldik. Mexelega'dan kendini bıraktığında Afroka boğazına karşı düşüyordu. Boğazda bulunan

düşman bizi fark etmişti. Hepsi mevzilenmiş silahların namlusunu bulduğumuz yöne çevirmişlerdi. Biz erzaklarımızın ancak bir kısmını sık ormana götürebildik, diğer katırın yükünü indiremeden oradan ayrılmak zorunda kaldık. Epey görüntü vermemize rağmen boğazdakiler ateş etmemişlerdi. Artık silah menzilinın dışındaydık. Yanımdaki küçük güneyli Ömer arkadaşına, "Her halde bu düşman silah sıkıyor" dedim. O da "Düşman olduğu kesin ama niçin silah sıkıyorlar, anlayamadım" diye şaşkınlığını belirtti.

O gece Hamza arkadaşların bulundukları üstlenme yerine ulaşamadık. Görüntü vermemek için arkadaşların bulundukları yerin altındaki sık ormanlıklı bir yamaçta gizlendik. Yanımızda cihaz yoktu. Skorskyler sabah tepelere ve alanın muhtelif yerlerine indirme yapmaya başlamışlardı. Ard arda indirme yapan helikopterleri ve tepedeki düşmanı gözetliyorduk. Korucular, asker sayısından fazla gözüküyordu. Alanın tümüne girmişlerdi. Blucina taburundan, Şırnak merkezden ve çevredeki Gundik Biryen, Kurun, Meydane' de bulunan taburlardan geliyorlardı. Köylerin etrafındaki tepeler düşman tarafından tutulmuyordu. Burada biriken güçler alana aktarılıyorlardı. Düşman Nevava Cudi köyünden sırt sırt tepelere doğru tırmanıyordu. Önce Gre Ali, Tepeye Doğan ve oradan da Zerinker, Kela kor' çıkmışlardı. Güç takviyesi yaparak geniş alanlara yayılıyorlardı. Gece boyunca tepelerde ateşler yaktılar. Sabah saat sekiz gibi bazıları Skorskylerle, bazıları da geldikleri gibi alandan geri çekilmeye başladılar. Ayrıldığımız noktadaki tepecilerimiz ve göreve giden bir gurup arkadaş da yanımıza geldiler. Tepecilerin telsiziyle Hamza arkadaşla tekrar bağlantı kurduk. Durumumuzu

kısa ve öz olarak anlattıktan sonra şifre ile alandaki düşman hareketliliğini de ilettim. Bize, Çelê Jehre'ye gelmemizi söyledi. Çelê Jehre'nin üstünde konumlanmışlardı. 97 de düşman bir operasyonda bu tepeyi tutmuştu. Daha sonra arkadaşların eylemi sonucunda tepe düşmandan temizlenmiş ve büyük kayıplar verdirilmişti. Tepenin üstünde zafer sarhoşluğuna kapılan arkadaşlardan Nalin, Çiya, Nihat ve Serdar arkadaşlar ise düşmanın suikastları sonucu şehit düşmüşlerdi.

Zaman kaybetmeden harekete geçtik. Bulutlar ay ışığını yalayıp geçiyordu. Yıldızların parıltısı yanıp sönüyor, esinti yüzümüze çarpıp terimizi soğutuyordu. Gece yarısına doğru Hamza arkadaşların bulunduğu yere ulaşmıştık. Yorgun ve uykusuzduk. Etrafında bağdaş kurarak oturduk. Cihazda belirttiğim şeyleri daha genişçe açtım. Benimle beraber gelen tepeciler ve görevli arkadaşlar da raporlarını vermişlerdi. Başı avuçlarında, düşünceli bir şekilde bizi dinliyordu. Aktarılacak olanlar, gelenler tarafından aktarıldıktan sonra tabur yönetiminin de hazır bulunduğu ortamda bizlerle tartışmaya başladı. Yönetimdeki arkadaşlarla da görüş alış-verişi yaptıktan sonra söz alarak, "Düşmanın başlattığı kapsamlı operasyonda bir iki yerde düşmanı darbeledik. Önümüzdeki günler daha da çetin geçebilir. Çatışma ve saldırılar artacaktır. Bunun için çok iyi hazırlanmamız gerekir. Düşmanın bizden umut ettiği teslimiyet ve ihaneti kursaklarında bırakacağız. 97'de Eylem Guyi ve Dirok unsurlarının Şikefta'da bir takımılık güçle düşmana teslim olmalarını unutmadık. Bu unsurların şahsında düşman bizden direnişi beklemiyor. Umudu var ki teslim alsınlar. Biz

Cudi'yi yeniden direnişin kalesi yapacağız. Bunun için ne gerekiyorsa gözümüzü kırpmadan yapacağız.

Dolayısıyla tedbirlerimiz sağlam olmalı. Nuktada bıraktığımız erzakların olabildiğince getirilmesi, olmazsa emin bir yere saklanması gerekiyor. Bu saatten sonra gücümüzün yıpranma durumu olacaktır. Bir kilogramda olsa erzağımızın olması çok iyidir" dedi. Günlerdir aç ve yorgunduk. Hareketlilik ve çatışmalardan dolayı bitkin düşmüştük. Göz altından arkadaşların yüzüne baktım. Kimsede hal kalmamıştı. Hamza arkadaş bana; "Eğer erzaklar görülmemişse gömülmesi ve katırların salı verilmesi gerekir. Eğer erzaklar görülmüşse düşmanın konumlanma durumunu, nerelerde kaldığını, ne yaptığını netleştirdikten sonra hızla tekrar yanımıza dönersiniz" dedi.

Tekrar üç arkadaşla birlikte yola çıktık. Birkaç saat ancak dinlenebilmiştik. Noktaya giderken, düşmanın boğazda bizi görmüş olabileceğini düşünerek hareket ediyorduk. Sık ormanlığa bu biçimde yetiştik. Ben erzakların ve katırların yerinde olup olmadığını kontrol etmek amacıyla önden gidecektim. Bunun için arkamdan gelen üç arkadaş; " Eğer düşman etrafımızda olursa ses çıkarmaya çalışmayın eğer ateş ederlerse hızla geri dönün. Ben içlerinde kalsam da bana sahip çıkmayın, ben başımın çaresine bakarım" dedim. Onlar bir yerden sonra durdular. Ben gittim. Erzağı bıraktığım yere ulaştığımda, sanki bir bomba sesi duydum. Kendimi yere atmış, silahımın emniyetini açmış etrafımı dikkatle süzüyordum. İyice baktığımda, önümde yüklü katırımızın durduğunu gördüm. Biraz daha çevreyi dinledim. Dikkatle tekrar takip ettim. Önümdeki katırın yan tarafında da boş katırımız vardı.

Bunlar dışında farklı bir şey gözüme ilişmedi. Bu arada arkamda mevzilenen arkadaşlara, duyabilecekleri bir sesle, herhangi bir şey yapmamaları için, sesi çıkarmanın katır olduğunu, farklı bir durum olmadığını söylemiştim. Arkadaşlar yanıma gelmişlerdi. Çevreyi kolağan ettik. Etrafta düşmana dair her hangi bir emare yoktu. Hızla diğer katırımızı da yükleyerek oradan uzaklaştık. Erzakları; arkadaşların 93-94'de üstlendikleri Şikefta'nın altındaki büyük vadinin sık ormanlık bir yamacına getirdikten sonra taşıyabileceğimiz kadarını çantalarımıza alıp, kalanını da gömdük. Katırları ise vadiye saldık. Yükümüz, un, şeker, tuz, piring, çay ve maya idi. Bunları bir an önce arkadaşlara ulaştırmamız gerekiyordu. Tekrar Çele Jehre'ye çıktığımızda, arkadaşlar oradan ayrılmıştı. Hamza arkadaşla telsiz bağlantısı kurduk. Şifreyle, Çele Jehre'nin arkasındaki Kox tepesini buluşma yeri olarak belirtti.

Kox tepesi, 95 yılında eyalet konferansının yapıldığı yerdi. Konferans Tepesi ve Kox bir dağ silsilesinin tepeleri olarak uzanıyordu. Bu iki tepe arasında suyu yerden fışkıran, süt beyazı bir çeşme vardı. Bu çeşmenin adı, Kaniye Cina (Periler Çeşmesi) idi. Bu silsilenin çevresi palamut ve meşe ağaçlarıyla kaplıydı.

Buluşma yerine giderken, konferans sürecinde güvenlik alınan tepe yerinden geçtik. Arkadaşlar burada yine üstlenmişlerdi. O gün de düşman hareketliliği olmadı. Burada bir gün kaldıktan sonra, 97'de arkadaşların geçici olarak kullandıkları Bila Berni noktasına geçtik. Burası Kox silsilesinde, Kaniya Cina'nın alt tarafına düşen küçük bir derecikti. Bu nokta aynı zamanda Kox ve Kaniye Cina dışında, Safine ve Deriye Çilmêra'nın geçit hattının üzerindeydi.

Gece bu noktada kaldık. Sabah tepeci olduğum söylendi. Tepe nöbeti için Deriye Çılmêra'nın zirvesine çıkılıyordu.

Gökyüzünün denizin koyu maviliklerine büründüğü, pamuksu bulutların oynadığı, açık güneşli bir günde tepeye doğru harekete geçtik. Biz tepeye ulaşip nöbeti devraldığımızda düşman konvoyu Uludere tarafına geçiyordu. Haftanın'e operasyon yapılacağı için asker ve korucular sınır hattını tutuyorlardı. Kela Meme ve Cudi'ye gelen yolları keserek geniş çaplı bir operasyon geliştirmeyi amaçladıkları anlaşılıyordu.

Akşam noktaya döndüğümüzde bayan ve erkek arkadaşlar farklı yerlerde konumlanmışlardı. Takım komutanımız, aynı zamanda bölük komutanlığı da yapan Ruken Jirki arkadaşına tepe tekmilini aktardık. Onlar da noktadaki nöbetçiler aracılığıyla hareketliliği fark etmişler, ama düşmanın nereye gittiğini ve ne yapmak istediğini kestirememişlerdi. Ruken arkadaş tekmillerimizi aldıktan sonra Hamza arkadaşına aktarmak ve tartışmak için beyaz çeşmenin altındaki Çelik noktasına gitti. Ruken arkadaş biz Cudi'ye doğru harekete geçmeden önce bölük komutanımız olan Cihan ve başka bir bölük komutanı arkadaşla birlikte Besta'dan çağırılmışlardı. Besta'daki operasyonda her iki bölük komutanı arkadaş şehit düşmüşlerdi. Dolayısıyla bizim bölüğe ve erkek arkadaşların bir bölüğüne takım komutanları bakıyordu.

Operasyon ve hareketliliğimizden dolayı eyalet karargahıyla büyük cihaz bağlantımız kopuktu. Ruken arkadaş Hamza arkadaşın bağlantı kurup kurmadığını, eyalette neler olup bittiğini soracaktı. Hamza arkadaş bir-iki saat sonra bayan bölüğünün yanına gelmesini belirtti. Bütün güç orada toplanmıştı. Oraya

ulaştığımızda Hamza arkadaş, bir intişar durumunun olacağını, bayan yapımızın hem çoğunluğunun yeni olmasından dolayı hem araziye tanıma hem de tedbir amacıyla Safine, Deriye Çilmêra, Çile Jahre ve altındaki tepeleri tutacağını belirtmişti. Hamza arkadaş bayan yapısının yenilerden oluşmasından dolayı hassas yaklaşmıştı. Bayan yönetimi olarak ayrıca toplanıp, bayan gücünün mevzilenmesini tartıştık. Sonuçta Hamza arkadaşla birlikte intişar durumunu yeniden planladık. Bayan arkadaşlar da Erkek arkadaşlarla birlikte tepeler ve geçiş hatlarının tutulmasında görevlendirildiler. Planlamaya göre altı gruba ayrılmıştık. Tüm silsile ve stratejik tepelere gidecek arkadaşlar belirlenmişti. Ayrıca Küçük Güneyli Cahit arkadaşın tuttuğu boğaz kısmına da bir grup bayan arkadaş aktarılmıştı. Silsilenin orta yerinde, arkadaşların tuttuğu tepe ve geçiş hatlarının bağlantılarını sağlayacak küçük bir tepe vardı. Bu tepeye gönderilecek arkadaş kalmamıştı. Ben de tepe görevinden yeni geldiğim için görevlendirilmem uygun bulunmamıştı. Ama her hangi bir durumda noktanın üstünde bulunan ve önem taşıyan bu yerin tutulması görevi bana verilmişti. Benim dışımda birkaç arkadaş daha noktada kalacaktı. Manga komutanı Kawa arkadaş da tepe görevine gidiyordu. Bu arkadaşla birlikte dört bayan arkadaş görevlendirilmişti ve ağır silahlarla takviye edilmişlerdi. Böylelikle intişar konumunu iki bölük, devriye, pusu ve tepe görevlerini de bir bölük üstlenmişti. Planlama eksiksiz yerine getirildi.

Tüm güç intişar saatine kadar hazırlıklarını yapmak ve dinlenmek için mangalara geçmişlerdi. Gece saat iki de gruplar yerlerine doğru harekete geçtiler. Bu arada

koyunları Bestaya götüren grup geri dönmüştü. Bu grup yolda pusuyu fark edince Hamza arkadaşla bağlantı kurmuş, Hamza arkadaşın talimatı üzerine geri dönmüştü. Çobanlar, koyunları Şırnak'ın tam karşısına düşen karşımızdaki yamaca salmışlardı. Şırnaktan bakıldığında onları fark edilebilirlerdi. Arkadaşlar tepelere çıktıktan sonra biz de sabah saat dörtte noktadaki erzak ve eşyalarımızı kamufle etmek için çalışmaya başlamıştık. Yeni bir arkadaş olan Şevin arkadaş geceden mutfak hazırlıklarını tamamlamıştı. Sıkılarak yemek yapmak için bir arkadaşın çıkarılmasını belirtti. Bölüğümüzün lojistik sorumlusuydu. Ben, "Mutfakçı olurum" dedim. Ocağı yaptığı yere gittiğimde kardan su eritmiş tencerelere koymuştu. Bir yığın da guni toplamıştı. "Her şeyi hazırlamışsın" dedim. Şevin arkadaş yine mahcup, "Yemek yapmasını bilmiyorum. Fakat biraz hazırlık yaptım. Günlerdir aç olan arkadaşlara bir parça yemek yedirmek istiyorum" dedi. Sakladığımız pirinçten bir yemeklik getirdim. Naylonu tutuşturdum, ocaktaki gunilerin üstüne dökecektim ki, Safine tepesinin ardından helikopter sesleri gelmeye başladı. Ateşi yakmadan naylonu söndürdüm. Kobralar tepemizde dönmeye başlamıştı.

Kobralar Safine ve diğer tepeleri turladı. Her hangi bir görüntü alamamıştı. Orta tepeye gitmek artık zorlaşmıştı. Kobralar tekrar döndü. Safine'yi vurmaya başlamışlardı. Skorskyler ise bizim tutmadığımız tepelere indirme yapmaya başlamıştı. Çobanlık yapan arkadaşlar bulundukları yamacın zirvesindeki kayalıklara doğru koşmaya başladılar. Kobralar henüz arkadaşların bulunduğu diğer tepelere saldırmamışlardı.

Skorskylerin üstümüzdeki Bermil tepesine asker indirmesi gittikçe sıklaşıyordu. Kobralar yamacı vurduğundan koyunlar telef olmuş, araziye dağılmışlardı. Çobanlar zirveye ulaşmış yerlerini sağlamlaştırmışlardı. Düşman alanı denetimine almak için Gundik Remo, Çile Jahre, Şırnak, Cizre ve Gabar dağıyla çevrili bu alanın ortasında bulunan Gre Hemo'ya indirmelerle asker takviyesi yapıyordu. Silopi ve Cizre ovalarının dağla kesiştiği köylerin bir çoğu korucuydu ve düşman taburlarını barındırıyordu. Bu köylerden asker ve korucular sırt sırt araziye çıkmaya başlamışlardı. Bu nedenle Bermil tepesinden Safine'nin zirvesine doğru kol kol düşman gücü tepecilerimizin bulunduğu yere doğru ilerliyordu. Düşmanın bu yönelimi arkadaşlar tarafından üç kez darbelendi ve epey kayıp verdirildi. Böylece Safine'de çatışmalar başlamıştı. Cahit arkadaşın tuttuğu Çile Jahre'ye saldırılar artmıştı. Cahit arkadaşın yeri üç küçük küçük tepeciğin art arda sıralandığı bir silsile idi. Her tepeciğe iki arkadaş yerleştirilmişti. Kara güçlerinin rahat hareket etmesi ve tepeyi ele geçirmesini sağlamak üzere kobralar yine devreye girmişti. Ancak düşman arkadaşları tepeden sökemediği gibi çok yakından ve etkili bir şekilde de vurulmuştu. Tüm alanda çatışmalar yoğun bir şekilde başlamıştı. Dağlar ve vadiler mermi, roket, bomba ve helikopter sesleriyle yankılanıyordu.

Orta tepenin doldurulması gerekiyordu. İki yeni arkadaşı yanıma alarak hareket ettim. Mermilerin arasından, yer yer sürünerek yer yer koşarak gideceğimiz asıl tepenin uzantısındaki küçük kayalık tepeye ulaştık. Düşman görüntümüzü almış, bu yüzden asıl yerimize ulaşmamıştık. Bulunduğumuz tepecik de önemli bir yerde bulunuyordu. Burayı tutmak ve

arkadaşları savunmasız bırakmamak çok önemliydi. Benimle birlikte gelen Silopi'li Partizan ile Uludereli Welat arkadaşlarla kayalardan bir mevzi yaptık. Ortasına da etrafı görebileceğimiz küçük bir pencere bıraktık. Yerimiz kayalık ve hafif çukurca bir yer olduğundan düşmanın suikastleri ve rast gele atışları fazla etkili olmuyordu. Düşman üzerimize gelmekle bir şey yapamayacağını anlayınca yine kobraları salmıştı. Partizan ve Welat arkadaş birkaç metre uzaktaki kayalıkların arasından arka tarafımızı kontrol ediyorlardı. Bense mevzinin içindeydim. Bu sırada Kobraların attığı bir roket yaptığımız mevziye isabet etti. Şiddetinden kayaların arasına savruldum. Arkadaşlar çağırmış fakat baygınlık geçirdiğim için duyamamıştım. Kendime geldiğimde epey kaygılanmışlardı. Bir şeyimin olmadığını söyleyerek sakinleştirmeye çalıştım. O sırada helikopterden atılan bir roket hemen üstümüzden geçmişti. Partizan ve Welat arkadaşlarla yan yana geldik. Safine'de, Çela Jahre'de ve çobanların olduğu taraflarda çatışmalar aynı yoğunlukta devam ediyordu. Akşama doğru çatışmalar hafiflemiş, tek tük patlamalar dışında silahlar susmuştu. Karanlığın çökmesiyle beraber gruplar çatışmanın yoğunluğundan çıkmış, saniyelerin dakikalar gibi geçtiği bir süreçten sıyrılarak belirlenen buluşma noktasına doğru gelmeye başlamışlardı. Düşman ne Safine'ye ne de arkadaşların tuttuğu hiçbir tepeye girememişti. Arkadaşlar tepelerden çekilmelerine rağmen düşman halen o tepelere ateş ediyordu. Hamza arkadaş tek tek arkadaşlarla ilgileniyor, moral ve coşkuyu yüksek tutmaya çalışıyordu. Şehitlerimiz vardı ama kimlerdi bilmiyordum. Mangamı toplarken bazı arkadaşlarımızın

olmadığını gördüm. Cahit arkadaşla giden arkadaşlara baktım. Onlarla birlikte giden arkadaşlardan sordum, sessiz kalan arkadaşları zorladım. Sonunda olanları öğrendim. Çela Jahre'de düşman havadan ve karadan saldırmış, arkadaşlar karadan gelen düşman gücüne sürekli kayıp verdirdikleri için kobra saldırısını yoğunlaştırmıştı. Arkadaşların direnişleri karşısında Kobralar da fayda etmeyince düşman mevzinin karşı taraflarına gizlediği keskin nişancılarıyla arkadaşlara suikast yapmıştı. B-7'yi kullanan Nudem arkadaş, ateş etmek için mevziden başını çıkardığında, Cahit arkadaş ise mevziye sızma yapan askerleri durdurmak için hareket ettiğinde suikaste uğrayarak şehit düşmüşlerdi. Diğer arkadaşlar sağlam geri çekilmişlerdi. Nudem ve Cahit arkadaşların tertemiz yüzleri belirdi gözlerimin önünde. Geçirdiğimiz günleri ve zorlu anları yeniden yaşıyordum. Onların anılarında gezinirken Hamza arkadaşın gür sesi beni kendime getirmişti.

-Herkes hızla hazırlıklarını yapsın. Buradan gidiyoruz. Arkadaşlar çok dikkatli ve sessiz olsunlar. Her arkadaş arkasındaki ve önündeki arkadaş iyice tanısin. Yolda kopma olmasın. Düşmanın etrafımıza atmış olduğu çemberi yarmaya ve buradan çıkmaya çalışacağız. Talimat dışında kimse kendi başına en ufak bir harekette bulunmasın" dedi.

Dolunay karanlığı yarmış, gece alacakaranlığa bürünmüştü. Serin bir rüzgar yüzleri yalayarak geçiyordu. Bir grup arkadaş şehitlerimizi defnediyordu. Asker ve korucuların mevzilerini ve hareketlerini görebiliyorduk. Arazinin her tarafına pusu atmışlardı. Hazırlıklarımız tamamlanınca sıramıza geçtik. Bitkinlik ve yorgunluk yerini, düşman çemberini yarmanın

heyecanına bırakmıştı. Hamza arkadaş kuryeleri yanına alarak taburun önüne geçmişti. Yola çıktık. Kuryelerin çekimserliği ve grubun önüne geçmedeki kaygılı yaklaşımları Hamza arkadaşın harekete geçmesini engelleyememişti. Çemberi büyük bir gizlilik içinde ve bir saatlik yolu dört saatte alarak gece yarısından sonra geçmiştik. Kendimizi Eyneka köyü tarafındaki Deriye Çilmêra'ya ulaştırmak istiyorduk. Sabaha karşı Deriye Çilmêra'daki üstleneceğimiz yamaca ulaşmıştık. Yol yürüyüşümüz hem düşman çemberini aştığımızdan hem de yorgunluk ve bitkinliğimizden dolayı zorlu ve ağır geçmişti.

Hamza arkadaş, durumumuzu bildiğinden; görüntü vermeden ve dikkatlice dinlenmemizi belirtmişti. Kendisi de hem cihazdan hem de dürbünle düşmanı takip ediyordu. Bu arada yönetimde yer alan diğer arkadaşlarla da yoğun tartışmalar yapıyordu. Düşmanın hareket tarzı, yönelim düzeyi ve bizim yapmamız gereken şeyler üzerine yönetimdeki arkadaşlar arasında yoğun tartışmalar yaşıyordu.

Güneş dağların ucundan ilk ışıklarını vurduğunda, düşman cihazlarında bizim Aynika tarafında olduğumuz belirtiliyordu. Aynika köyü hedef olarak gösteriliyordu. Korucular da Aynika köyünün arkasına düşen Gre Çolya tarafını tutuyor, Aynika ve Gre Çolya hakkında askerlere bilgi aktarıyorlardı.

Gre Çolya arazisi, mağaraları, suları ve meyve ağaçlarıyla güzel bir yerd. Düşman cihazlarında bulunabileceğimiz yerlerden biri olarak veriliyordu. Düşmanın yoğunlaşması bu iki yer üzerinde odaklaşmıştı. Dolayısıyla operasyonun bir kısmı buralara kaydırılmıştı. Bulunduğumuz yer geniş bir vadinin çıplak bir yamacıydı. Yamaç çakıl ve kumlu bir

arazi olmakla beraber kesilmiş ağaç kökleri ve tek tük dikenli çam ağaçlarından ibaretti. Vadide su yoktu. Bu yamaçta iki gün kaldık. Akşam karanlığında Hamza arkadaş düşmanın olası yönelim yerleri üzerine cihazdan edindiği bilgileri tüm yapının katıldığı bir toplantıda aktarıyordu. Böylece arkadaşların görüş düşünce ve önerileri de alınıyordu. Yapılan tartışmada görüş ve öneriler dile getirildi. Yapılması gerekenler üzerine Hamza arkadaş tekrar kısa bir değerlendirme yapmıştı. Çele Xuçkubıra'nın altında dar, küçük dereciklerin olduğunu, yakınında bulunan taburun alt taraflarına düştüğünü ve buralara gitmemizin daha iyi olacağını belirtti. Düşmana yakın olmak, operasyonun dışında kalmak demektir. Düşman bizi Aynika ve Gre Çolya taraflarında arıyordu. Biz ise onların burnunun dibinde olacaktık. Bu gibi yerlerde bizim olacağımızı akıllarından bile geçiremezlerdi. Hamza arkadaş, böyle bir taktiksel yaklaşımı planladıklarını ve bu konuda arkadaşların ne düşündüklerini sordu. Yapı ve yönetimden birkaç arkadaş yönetimin alacağı kararı harfiyen yerine getireceklerini belirtmiş, Hamza arkadaş onaylamışlardı. Toplantı sonrası hazırlıklarımızı yapıp, çöken karanlığın içinden belirlenen yerlere doğru harekete geçtik.

Hamza arkadaş kuryeleri de yanına alarak taburumuzun önünde yürüyordu. Biraz yürüdükten sonra önümüze sarp bir iniş çıkmıştı. Yolu bilen kuryeler çevreyi dolaşarak, geçiş yerlerini aradılar. Biz onları bu uçurumun kenarında beklemiştik. Kuryeler tekrar yanımıza geldiler. Hamza arkadaş ve yönetimde yer alan diğer arkadaşlar kuryeleri dinliyordu. Kuryeler ileri gidilemeyeceğini, görüntü verilebileceğini belirterek burada kalmanın daha sağlıklı olacağını

söylüyorlardı. Artık geri de dönemezdik. Yan tarafımız uçurumdu ve geçebileceğimiz diğer yerleri de düşman tutmuştu.

Kendimizi vadiye bıraktık. Vadide su çok az akıyordu. Hamza arkadaş zorunlu olarak burada kalmayı uygun buldu ve gece burada kaldık. Bulunduğumuz yerin hemen yukarısında, çam ve palamut ağaçlarının seyrek olduğu yerde büyük kayalıklar vardı. Bizden iki ya da üç yüz metre uzaktı. Çevremizde düşman güçleri olduğundan, üstümüzdeki tepeye gözcü olarak iki arkadaş çıkarıldı. Hamza arkadaş gözcü olarak giden Manga komutanı Cuma arkadaş, düşmanın gelmesi halinde vurmalarını, biz sağlam bir yere ulaşınca kadar da savunmamızı yapmalarını söylemişti. Cuma arkadaş, Şehit Cuma Bılikli arkadaşın kardeşiydi. Onlar tepeye gittiklerinde biz de kayalıklı yere geçtik. Burada iki grup şeklinde örgütlendik. Yönetimde yer alan Ayten ve Berivan arkadaşların dışında Agiri, Şevin, Rozerin Hamza arkadaşın grubuyla birlikte üstteki kayalığa, ben Rubar ve bir gurup arkadaş ise köylülerin daha önce yaptığı su kanalının hemen üstündeki çam ağacının yanına geçtik. Hamza arkadaş ayrılırken, eğer düşman aşağıdan gelirse bizim, yukarıdan gelirse onların fedai tarzda yöneceklerini belirtmişti. Hamza arkadaşın yeri bir çam ağacıyla gölgelenmiş büyük bir kayalıktı. Bizle onların arası beş dakika ya vardı, ya yoktu. Bulunduğumuz büyük kayalığın altı oyuktu. Dip tarafında küçük bir delik görünüyordu. Onu açtık. Daha önce kazılmış gibi, bir sığınak büyüklüğünde bir yer çıkmıştı ortaya. Yerimiz taşın altıydı ve çok kamufleli bir yerdi. Arkadaşların çoğu taşın dibinde çıkan bu sığınanın içine yerleşmişlerdi. Dışarıdan hiçbir şey

görünmüyordu. Önüne de doğallığını bozmayacak şekilde taşlar dizip sabahı beklemeye başladık.

Havanın aydınlanmaya başladığı sırada çevremizi kontrol ettiğimizde etrafımızın düşman tarafından sarıldığını gördük. Bize hakim yerlerde mevzilerini yapmışlardı. Her taraftan namlular bulunduğumuz yerlere doğru çevrilmişti. Bir grup korucu ve asker aşağıdan üstümüze doğru geliyordu. Bu sırada küçük güneyli bir arkadaş görüntü vermişti. Bunun üzerine ortalık ana-baba gününe döndü. Vadi baştan başa silah sesleriyle yankılanmaya başlamıştı. Burada olduğumuzu nereden öğrendiklerini anlayamamıştık. Kendi kendime, "Kesinlikle bir ihbar var, bir ihanet var" diyordum. Çatışmalar gittikçe yoğunlaşıyordu. Küçük güneyli arkadaş ayağından yaralanmıştı. Sesini çıkarmaması için elimi ağzına kapadım. Diğer arkadaşlarda sığınağını içindeydiler. Bu grupta ben ve Rubar arkadaş dışında manga komutanı Kawa arkadaş da vardı. İç içe bir çatışma yaşanıyor, mermiler yağmur gibi yağıyordu.

Hamza arkadaşın bulunduğu yerde çatışmalar daha da yoğunlaşmaya başlamıştı. Onlarında yerlerini tesbit etmiş her yönden saldırıyorlardı. Hamza arkadaş bizimle cihaz bağlantısı kurdu. Durumumuzu sorduğunda kendisine şifreli bir şekilde etrafımızın düşmanla çevrili olduğunu aktardım. O da, kendi çevrelerinin de sarılı olduğunu ama "aydınlatacaklarını" (direneceklerini) söyledi. Bizim tarafta da onların tarafında da çatışma şiddetlenmişti. Hamza arkadaş sık sık yerimizden çıkmamamızı söylüyordu. Çatışmanın en kızgın anında Hamza arkadaş cihazla bağlantı kurarak.

"Çıkabilir misiniz?" diye sordu.

“Çıkabilirim” dedim.

“Kurtuluşunuz olur mu?” diye üsteledi.

Kurtuluşumuzun olamayacağını belirttim. Ama ne zaman çıkmamızı isterse de çıkacağımızı ekledim.

“Tamam, haberimi bekleyin” diyerek sözlerini bitirdi. Daha yarım saat geçmemiştir ki cihazda tekrar bizi çağırıyordu. Ama bu kez öyle bağıırıyordu ki sesi bize kadar ulaşıyordu. Cihazla cevap vermemize rağmen sanki sesimizi alamıyordu. Sadece çağrı yapıyordu. Sık sık cevap veriyorduk ama alamıyordu. Mekanik bir çağrıydı sanki. Tepecilere çağrı yaptı. Onlardan da ses gelmemiştir. Sonradan öğrenecektik ki düşman etraflarını sarmış, tepecilerde gizlendiklerinden çağrıya cevap verememişlerdi. Çatışma daha çok Hamza arkadaşın olduğu yönde yoğunlaşmıştı. Cihazı yanımda oturan Rubar arkadaşına verdim. Hamza arkadaşın çağrılarının olduğunu, cevap vermeme rağmen sesimi almadığını, bağırtısının buraya kadar geldiğini söyledim. Rubar arkadaş, cihazı eline aldığı anda artık Hamza arkadaşın sesi kesilmişti. Çatışmalar o tarafa kaymış ve yoğunlaşmıştı. Kısa bir süre sonra silah sesleri azaldı.

Bulunduğumuz derecik kumlu, çakıllı bir zemindi. Tüm operasyon gücü burada mevzilenmişti. İnisiyatif onların elindeydi ve saldırıyorlardı. Buradan kuş olup kanatlınsak bile mutlaka bir yerlerimizden ölümcül bir darbe alırdık. O kadar ki her taraftan atılan mermi, roket, ve değişik silahlar bulunduğumuz dereye patlıyordu.

Kısa bir sessizlik anından sonra;

“Rubar arkadaş ne oldu, cihazdan Hamza arkadaşın sesini alamadın mı?” dedim. O da,

“Bağlantı koptu” dedi. Etrafımızdaki düşman gücünün kendi aralarındaki konuşmalarını bile duyabiliyorduk. Ama Hamza arkadaştan ve bulunduğu taraftan, herhangi bir ses yoktu. Hamza arkadaşın son aldığımız seslerinden ağır yaralı olduğunu anlamıştık. Çünkü ses tonu nefes nefese ve kesik kesik gelmişti. Ve cihazdan, bulunduğu yerde büyük patlamaların olduğunu duymuştuk. Son kez dinlediğimde daha ağır bir ses tonuyla konuşmuştu. Rubar arkadaş Hamza arkadaş için,

“Şehit düştü” dedi. Gözleri çakmak çakmak olmuştu. Verileri ve ihtimalleri sıralıyor, şehit düşmediğine kendimi inandırmaya çalışıyordum. İçimden, “Belki yaralıdır, kurtulmuş, bulundukları yerden ayrılmışlardır” diyordum. “Belki de, Esir düşmemek için bombasıyla kendisini şahadete eristirmiştir” diyordum. Düşündüklerim, farkında olmadan fısıltıyla çıkmıştı ağzımdan.

Düşmanın yoğunlaşması o tarafaydı. Sanki bizi unutmuşlardı. Düşmanın bağırıışları ve haykırıışları yukarıdan daha net duyuluyordu. Demek ki kendi ölü ve yaralıları da vardı. Hamza arkadaşın mevzisine doğru ilerliyorlardı. Tek tek mermi sıkarak yaklaştıklarını anlayabiliyorduk. Bu sessizlik bize yapacakları saldırı hazırlığından da kaynaklanabilirdi. Üstümüzdeki eşya ve malzemeleri gömdük. Rubar arkadaş cihazı tekrar bana vermişti. Kendi kendime “Eğer bize yönelirlerse bombalarımızla içlerine gireceğim” dedim böylece intikam ateşini yüreklerinde yakacaktım. Korucu ve askerlerin aralarındaki konuşmalar bize çok rahat ulaşıyordu. Etrafımızda dolanmaya başladılar. Bombalarımızın pimini doğrultmuş, bekliyorduk. Ayakkabılarını, elbiselerini,

silahlarını bulduğum yerden görebiliyordum. Saldırmalarını bekliyordum. Sağımızdan solumuzdan geçiyorlar ama sanki görünmez bir perde bizi gizliyormuş gibi bulduğumuz taşın arkasına bakmayı akıl edemiyorlardı.

İlk çatışma bizim bulduğumuz yerde başlamıştı, ilk yaralıyı biz vermiştik. Ama Hamza arkadaş ve yanındakiler güçlü bir karşılık verince bütün namlular onlardan yana çevrilmişti. Ve orada çatışma saatlerce devam etti. Arkadaşların büyük direnişi düşmanı zorlamış, planlarını alt-üst etmişti. Onlar 97'deki gibi teslimiyeti beklerken, çelikten bir direnişle karşılaşmış ve beklemedikleri kayıplar vermişlerdi.

Biz kayanın altında, beşi bayan olmak üzere dokuz erkek arkadaşla birlikte on dört arkadaşlık. Hamza ve diğer arkadaşların şahadetlerini ben, Rubar, Welat ve Canda arkadaşlar dışındaki arkadaşlar bilmiyorlardı. Onlara söylememiştik. Arkadaşların şehit düşebileceklerine inanmıyorlardı. Pür dikkat etrafımızı gözetliyor, kendimizi her türlü yönelime hazırlıyorduk. Altına sığındığımız büyük kayanın üstüne bir grup korucu ve asker oturmuştu. Aralarında günün muhasebesini yapıyor ve tartışıyorlardı. Seslerini çok rahat alıyorduk. Korucular Kürtçe aksanla Türkçe konuşuyordu. Askerler karşılık verince sesleri ve kişileri ayırabiliyorduk.

Biri,

"Bu kadar direnebileceklerine inanmıyordum. Eylem Guyi'yi hatırlıyorsanız takımıyla birlikte teslim olmuştu. Bunların da bu büyük kuşatma ve saldırı karşısında nasıl dayandıklarını anlamakta zorlanıyor, hayret ediyorum. Nasıl bu kadar direndiler..." deyince, diğeri,

“Orada olanları kimse tanıyor mu? Kimdi o direnenler?” diye sordu. Bozuk Türkçesiyle, “Ben tanıyorum” dedi bir korucu. “yakınıımızdaki köyde oturan, Hamza’yê Meranê’ydi. Sonra teröristlere katıldı. Bu alanda bizi en fazla zorlayanlardan biriydi...”

Bir başkası bizi burada nasıl bulduklarını anlatıyordu,

“Dün akşam bir arkadaşla, tepedeki mevzide beklerken, bir dağ keçisi gördük, hemen ardına düştük. Belli bir yerden sonra onu kaybettik ama izlerini kaybetmedik. İzlerinin ardı sıra takibimiz bizi bir yere getirdi. Karanlık çökmüş izleri takip etmek zorlaşmıştı. İzler bir yerde karışıklaşıyordu. İyice baktığımızda teröristlerin ayak izleri olduğunu fark ettik. Keçiye bıraktık bu izleri takip ettik. İşte bu sırtın üstünden onların burada olduğunu ve Hamza’nın öldüğü mevzideki teröristleri gördük. Hiç zaman kaybetmeden haber verdik...”

Bu arada diğer asker ve korucularda Hamza arkadaşın kaldığı yerdeki arkadaşları dışarı çıkarmışlardı. İnleme sesleri duyuyorduk. Korucuların çenesi düşmüş habire konuşuyorlardı. Arkadaşların direnişleri ve şahadetlerini anlatıyorlardı.

“Ben gördüm sarı saçlı kadın düşünce, yaralı üç kadının yanındaki o uzun boylu olanı bombayı kendinde patlattı. Diğerleri o zaman öldüler” dedi bir asker. Beynim zonklamaya başlamıştı. Güleç yüzlü Nudem’in acısı hala sürüyorken, arkadaşların şahadeti beni sarsmıştı.

Şehit arkadaşların yüzleri ve birlikte yaşadıklarımız gözlerimin önüne geliyordu. Sarı saçlı, beyaz tenli, iri siyah gözleriyle Rozerin, ak tenli sağlam duruşlu, fedakar ve cesur Agiri ve diğer arkadaşlar geçti

gözlerimin önünden. Nice ölüm çemberini yırtmış, güleç, yaşam dolu Rozerin nasıl unutulurdu. 96'da Beytüşşebab'da yine bir çatışmada yaralanmış, arkadaşların yoğun ısrarına rağmen onlara yük olacağını düşündüğünden, çatışma yerinde kalmıştı. Ne silahı ne de bombası vardı. Asker ve korucular üzerine geldiğinde ölü numarası yaparak kurtulmuştu. Ama yaşamı boyunca bu olayın etkisini üzerinden atamamıştı. Cebinde daima yedek bir mermi taşırdı. Düşmanın eline sağ geçmeyeceğini, her hangi bir durumda cebindeki mermi ile şahadete erişeceğini belirtirdi. Şehit düşen bütün arkadaşların ayrı bir yeri vardı. Hepside birbirinden değerli arkadaşlardı.

Korucuların konuşmaları sürüyordu. Kendime geldiğimde bu kez Hamza arkadaşın direnişinden bahsediyorlardı.

"O olmasaydı belki çatışma bu kadar uzamazdı" diyorlardı. Yerde uzanmış ve halen direnen yaralı arkadaşların inlemeleri kulaklarımızda yankılanıyordu. Düşmanın bütün gücü buradaydı. Korucuların konuşmalarından ve askerlerin serbestçe hareketlerinden bizi görmedikleri anlaşılıyordu. En ufak bir yanlış hepimizin imhasına neden olabilirdi. Dolayısıyla sabrediyorduk ve izliyorduk. Yaralı arkadaşlardan biri manga komutanı Çiya, diğeri Amed'li Yusuf arkadaştı. Şehit arkadaşları da farklı bir yerde dizmişlerdi. Tanıyan korucular isimlerini sayıyorlardı. Büyük Hamza arkadaş ve bayan arkadaşlar dışında Yönetim düzeyinde yer alan küçük güneyli Hamza, Silopi'li Partizan, küçük güneyli Mervan ve Çiya arkadaşlardı.

Küçük güneyli Hamza arkadaş hem cephecimiz hem de eğitimimizdi. Yüzünde tebessümü

eksilmeyen, yaşam dolu bir arkadaşı. Yoldaşlıkları ve zorlu zamanlardaki duruşları unutulmayan bu arkadaşları tüm canlılıkları ve coşkularıyla hatırlıyordum. Cenazelerin etrafında düşman askerleri birikmişti. Hepsi birbirine Hamza arkadaşın cesedini gösteriyor, cansiperane direnişini anlatıyorlardı. Hamza arkadaş ihanetin kökleşmesine izin vermemiştir. Cudi yeniden bir direniş abidesi haline gelmiştir. Bütün şehitlerimiz Hamza arkadaşın şahsında erişilmez bir noktaya ulaşmışlardır. Düşman Kürdistan dağlarına bir operasyon düzenlediğinde bunun bedelinin kendisi içinde ağır olacağını iyi biliyordu artık. Dost da düşman da bunun bilincindeydi. Düşman kendi ölü ve yaralılarını kaldırmıştı. Kısa bir süre sonra helikopterlerin sesi gelmeye başladı. Hemen taşın yanına indi. Sanki başımızın üstüne inmişti. Sesi beynimizin içinde yankılanıyordu. Yaralı arkadaşları da helikopterlere taşındılar. Sonra öğrenecektik ki sorgu için Cizre'ye, daha sonra da Amed zindanına götürülmüşler. Helikopterler ikinci gelişinde gazetecileri getirmişlerdi. Kamera çekimleri ve fotoğraflarını aldıktan sonra arkadaşların bütün malzemelerini alarak tekrar geri gönderilmişlerdi.

Kendi kendimizi yiyor bitiriyorduk. Olan biteni eli kolu bağlı seyretmek, bizi kahrediyordu. Sarhoş gibi olmuştum. Hamza arkadaşın kendisiyle birlikte o gürlü sesi beynimde yankılanıyordu.

-Zor günlerdeki PKK kahramanlığını sahiplenmeyi bilmeliyiz. Yoldaşlık ruhunu ve arkadaşlığı hissettirmeliyiz. Böylesi zamanlarda kin ve öfkenin düşmandan çıkarılması gerekir. Gözü karaca değil, cesaretiyle, sesi ve zılgıtıyla gösterilmelidir. El tetikte düşmanın üzerine, tüm dikkat ve hakimiyetinle gidişin

böylesi zamanlarda açığa çıkar. Düşman bir şey yapmaya çalıştığında mevzinde bombanla nasıl patladığını görmelidir. Hayatımın son demine kadar mücadeleye bağlı kalacağım. Elimizdeki bu en değerli hazinelerle hiçbir güç tüm imkansızlıklarımıza rağmen bize bir şey yapamaz, diyordu.

Hamza arkadaşın şahadeti düşmanda büyük bir sevinç yaratmıştı. Çünkü Hamza arkadaş PKK militanlığını şahsında somutlaştıran arkadaşlardandı. Düşmanı pratiğiyle zorlayan, yoldaşına yoldaş olan bir insandı.

“Korucu da olsa ihanetin pençesinden koparacağız, halkımızın layık olduğu onurlu yere onları da çekeceğiz. Bizler birer halk hizmetkarıyız. Her şey devrim ve kurtuluş içindir” derdi.

Akşama doğru düşman çekilmişti. Bulunduğumuz yerden çıkarak arkadaşların cesetlerinin yanına gittik. Uzun uzun ve doyusıya baktık. Cenazeleri ebedi istirahatgahlarına yolculamak için mezarlarını kazdık ve defnettik. Yeni güne bilenmiş öfkemizle ve düşmanın gittiği yöne hareket ederek başladık.

Serkeftin CUDİ

KAYA RESİMLERİ

“Aramıza çekilen sınırlar mutlaka kalkacak” dedim.

Sonbahar mevsimini dorukta yaşayan Zap vadisinde, kış hazırlıkları olanca hızıyla sürüyordu. Sararan yaprakları, hazan rüzgarı oradan oraya savuruyor ve yaprak dökümünü daha da hızlandırıyordu. Vadide sarının bütün tonlarını görmek mümkündü. İnsanlar, bu aylarda hep bir tedirginliği

yaşar. Geçmişin muhasebesi yapılır, yapılanlar, yapılmak istenip de yapılamayanlar ve gelecekte olmasını hayal ettikleri şeyleri, nasıl yapacaklarını düşünürler. Doğadaki solgunluk, donukluk insanlara da yansır. Gelecek zorlu günlerin hazırlığı için oradan oraya koşturulur.

Biz de kış hazırlıkları için karıncalar gibi çalışıyorduk. O günlerde arkadaşlar arasında sohbetlerin tek konusu olan altıncı kongrenin yapılacağı tartışmaları, bütün düşüncemi kongreye katılma istemi üzerinde odaklaştırmıştı. Partiye katıldığım ilk günleri anımsadım. Dördüncü kongre bir ay önce tamamlanmıştı. O zaman ne kadar da hayıflanmıştım. Neden üç-dört ay önce katılmadım, diye. Ama şimdi kongreye katılma fırsatına çok yakındım. Katılma istemi o kadar yoğunlu ki, bu düşünce bütün benliğimi sarmıştı. Delegelerin belirlenmesi için toplantılar yapılıyordu. Nihayet toplantılar sonuçlanmış ve gruplar belirlenmişti. 25 Ekim 1998 günü sabah açıklanan delege grubunda ben de vardım. Ve biz ilk grup olarak kongrenin yapılacağı yere gidecektik. İnanamıyordum. İsimler okunduğunda kendi ismimi duyunca, uçacak gibi olmuştum. Koşmak, bağırarak geliyordu içimden. Hemen yol hazırlıklarına başladık. Öğlen saat birde, on bir arkadaş ile yola çıktık. Zap'tan ayrılıp Şive'den Saca'ya doğru yürürken içimden, "Güzelliğinle beni büyüleyen Zap, senden ayrılıyorum ama yüreğimden bir parça da bırakıyorum sana" diyen bir çığlığın, sessiz sedasız koptuğunu hissettim. Bir daha Zap'a döner miydim, bilemiyordum. Yol boyunca Zap'ta yaşayanları düşündüm. Acıları, sevinçleri, zorlukları birlikte yaşayıp paylaştığımız yoldaşları... Bu geçici bir ayrılıktı. İleride

farklı bir zamanda ve farklı bir mekanda tekrar karşılaşacaktık.

Yürürken sırtımdaki yüke, yürüyüş temposunun yüksekliğine ve yolun uzunluğuna rağmen, hiçbir şey hissetmiyordum. Ayaklarım yerden kesilmiş gibi bir an önce menzile varmak istiyordum. Başkan Apo'nun 9 ekimde Suriye'den ayrılıp Rusya'ya gidişiyle başlayan kritik dönem ve TC'nin yoğun saldırılarının olduğu bir süreçteydik. Buna karşı partimizin nasıl mücadele edeceği, TC'nin imha yönelimlerine nasıl cevap verileceği tartışılacaktı. Böyle tarihi bir kongreye katılmak, yazılan tarihe şahit olmak gururlandırıyor beni. Bunun heyecanını yaşıyordum. Bu düşüncelerle yürürken acıktığımı ve yorulduğumu hissettim. Akşama doğru yürüyüşe ara verip, karnımızı doyurduk. Biraz dinlendikten sonra, gece boyu sürececek yolculuğa başladık. Geçtiğimiz, konakladığımız yerlerin, geçen yıl Zağroslarda kaldığım için yabancıysa değildim. Tanıdığım noktaları gördükçe, orada yaşadığım anılar canlanıyordu gözümde. Ancak Zağros' eyaletinin ikinci büyük dağı olan ve görenleri hayrete düşüren Çarçela'dan ilk kez geçecektim. Anlatıldığı kadarıyla, üç bin metreden fazla yükseklikte, yüreklere ateş salan dağın zirvesindeki buzul göllerini –en büyüğü olmasa da- görebilecektik. Ve haritalarda "Geverok Kaya Resimleri" olarak geçen tarihi kayalığı da görme fırsatımız olacaktı.

Sabah güneşinin ilk ışıklarıyla beraber kaynağını Cilo ve Çarçela'nın doruklarındaki eriyen karlardan ve bağrından çıkan çeşmelerden alan Avaşin'e ulaştık. Avaşin'deki diri yeşillik, ona bakanları alıp, uzaklara götürüyordu. Bir güzelliği izlemenin bütün zevkini yaşıyordu insan. O kadar berraktı ki, içindeki en küçük

bir cisim ve lezzetine doyum olmayan balıklar bile görölüyordu. Avaşın vadisine girdiğimizde, orada geçirdiğim günleri anımsadım. Geçen yıl bir süre burada kalmıştım. Her şey ne kadar da değişmişti. Geçen yıl Avaşın'ın üzerine kurduğumuz köprüden geçip, eski bir kamp yerine gittik. Girişte Ebu Bekir arkadaş karşıladı bizi. Davranışlarındaki içtenlik ve sıcaklık hoşuma gitmişti. Mücadelenin ilk yıllarından beri parti içerisinde yer almıştı. Kırışmış saçları ve yüzündeki çizgiler, yaşanan zorlu mücadele yıllarının izleri gibi geldi bana. Kampta bulunan arkadaşların bir çoğunu tanıyordum. Sıcak ve cana yakın davranıyorlardı. Böyle anlarda ne kadar yorgun olsan da, yoldaşların içten bir merhabası, savaş anılarının anlatıldığı sohbetler ve bir de kara çaydanlıkta yapılmış çay, bütün yorgunluğu, yaşanan zorluğu bir anda alıp götürür. Yerine, günlerce yetecek manevi bir güç bırakır.

Avaşın'de iki gün kaldıktan sonra yolumuza devam ettik. Bundan sonraki durağımız Çarçela idi. Sonbaharın en soğuk günlerini yaşadığımız bir dönemde Çarçela ve ötesinde, belki de ondan daha yüksek dağlardan, zozanlardan geçecektik. Havanın yağışlı olmaması yolculuğumuzun iyi geçmesine neden oluyordu. Her ne kadar geceleri ayaz olsa da, soğuk hava yürürken daha canlı tutuyordu. Çarçela'ya; arkadaşların "Deriyê Hırçê" (Ayı Kapısı) diye adlandırdıkları bir kapıdan çıktık. Bunun gibi üç kapıdan girilebiliyormuş. Kapı denmesinin sebebi de arazinin bu kapılar dışında geçit vermemesindendi. Diğer giriş kapıları, Deriyê Kera ve Binbir Kapı idi. Çarçela oldukça yüksek, sarp ve sert kayalardan oluşan bir dağdı. Hırçın ve asi görüntüsü ilk bakışta

ürkütüyordu. Sanki kalemle çizilmişti. Çizgileri o kadar keskindi ki, yaklaşırken temkinli olma duygusu yaratıyordu. "Eski bir yanardağ olsa gerek" dedim kendi kendime. Volkanik dağ özelliklerini gösteriyordu. Yukarılara çıktıkça, oksijen oranı düşüyor, basınç artıyordu. Bunu, nefes alıp-verirken rahatlıkla hissedebiliyordum. Çarçela'nın zirvesine ulaştığımızda; Kürdistan'ın kuzeyi, güneyi ve doğusu ayaklarımızın altındaydı. Esen soğuk rüzgara aldırmadan bir taşın üzerine oturup, manzarayı izledim. Yapay sınırlarla birbirinden ayrılan dağlarımızı ve insanlarımızı düşündüm. Öfkelenmişim. Kendi kendime "Aramıza çekilen sınırlar mutlaka kalkacak" dedim.

Güney Kürdistan'ın çıka çıka bitiremediğimiz koca dağları, yan yana konulmuş ve arka arkaya dizilmiş tepelikler gibi görünüyordu. Kuzey parçasına baktığımda, önümde uzanan düzlüğün bittiği yerde kurulan Yüksekova görünüyordu. Ötesinde More, Başkale'ye doğru uzanan dağların ilk çıkıntıları, Esendere ve Doğu Kürdistan'ın tek bir ağaç bulunmayan yüksek sivri dağları gözüküyordu. Gözlerimle ve yüreğimle, parçalanan Kürdistan'ı birleştirmiştim o an. Gözlerin ve yüreğin birleştirdiğini hiçbir güç ayırıp parçalayamazdı, buna gücü yetmezdi.

Çevreme bakınırken, az aşağıda bulunan, yüz-yüz elli metre genişliğindeki gölü gördüm. İlk şaşırmıştım, "Bizim arkadaşlar yine abartmışlar" diye geçirdim içimden. Bahsettikleri göl acaba bu kar sularının birikintisi miydi? Yoksa, yanlış bir yerden mi çıktık? "En iyisi gidip Mahsum arkadaşına sorayım" dedim. Çünkü elimizdeki karayolları haritasında bile Çarçela'nın zirvelerinde "Sat Gölü" diye işaretlenmiş bir yer vardı. "Bu gölü mutlaka görmeliyim" dedim.

Kendimi, Kürdistan coğrafyasının güzelliğinden kurtardığımda, grubun aşağıya doğru yürüdüğünü fark ettim. Sorularıma cevap verecek olan Mahsum arkadaş en önde yürüyordu. Dürbünü boynuma geçirip, aşağıya doğru koştum. Mahsum arkadaşla yetişip az önce düşündüklerimi sordum. Tahminim doğru çıkmıştı. Biz asıl yoldan gelmemişiz, o nedenle bahsedilen gölü göremeyecektim. Ama ikinci büyük göl az ilerideymiş. Daha da hızlandım. Çünkü gölü ilk görenlerden olmak istiyordum. Sert kayalardan oluşan dar bir boğazın hemen bitiminde masmavi bir tablo bizi bekliyordu. Maviliği görünce hemen koşmaya başladım. Yaşamım boyunca bu kadar berrak ve insanın içini yumuşatan bir su görmemiştim. İlk gördüğüm gölün de suyu berrak ve temizdi. Ama bu gölün esrarı başkaydı. Kar sularının birikintisiydi ama, görkemliydi. Büyülenmişim adeta. İki km. uzunluğunda ve yaklaşık 500-600 m. genişliğinde, çevresi ince bir kumsalla çevrili, henüz el değmemiş, dalgasız mavi bir adacık. Bu yükseklikte sarp kayalardan oluşan bir dağın zirvesinde, geniş bir düzlüğün içini doldurmuş bu doğa harikasının dünya da bir benzerinin olacağını sanmıyorum. Daha önce Siphon dağındaki krater gölünü, Varto'da ki "Xamirpet gölünü" ve "Kox" taki Bingöllerini de görmüştüm. Ama hiçbirinin güzelliği bu kadar etkilememişti beni. Gerçi her birinin ayrı bir güzelliği, ayrı bir gizemi vardı ama bu farklıydı. Ortak olan yanları da vardı; yok sayılmak, gizlenmek, gözlerden irak tutulmak.

Öğlen vakti gölün aşağısında arkadaşların kurduğu çadırlara ulaştık. Yüzler yine güleç, yürekler sıcak, söyleşmeler içten... Güneş tepemizde pırıl pırıl olmasına rağmen, hafiften üşüdüğümü hissediyorum.

Elbiselerimiz terden sırlıslık olmuştı. Ancak arkadaşların bin bir emekle topladıkları gunileri (geven) yakarak pişirdikleri çay, Çarçela'nın hışımla üzerimize yürüttüğü serinliğin etkisini kırıyordu.

İki gece oradaki çadırlarda kaldık. İlk gün karanlığın basmasıyla, rüzgarın hızı arttı. Çadırın üzerine örtülen üç kat naylon ve kamuflaj için naylonların üzerine açılan panço yağmurluklar, kulakları patlatırcasına nara atıyor, çığlıklar koparıyor gibiydi. Az sonra başlayan yağmurun, naylona değerken çıkardığı ses, rüzgarın uğultusu içinde hoş bir melodi gibi geliyordu. En azından ben öyle duyumsuyordum. Yorgunluğun farkına yeni yeni varıyordum. Sözden, sohbetten ayrılmak istemediğim halde Çarçela'nın türküsü beni derin bir uykuya alıp götürmüştü.

Sabah uyandığımızda her taraf bembeyazdı. Yılın ilk karı düşmüştü. Hem seviniyor hem de üzülüyordum. Çarçela'yı aştığımız için seviniyordum. Çünkü daha Zap'tan çıkarken bu korkuyu yaşıyorduk. Zira kar Çarçela'nın kapılarını zapt etti mi, geçmek imkansızlaşıyordu. Bunu denemenin bile çok büyük bir riski vardı. Aynı kaygıdan dolayı arkamızdan gelecek grupların geçmek zorunda olduklarını, dolayısıyla çok zorlanacaklarını bildiğimizden de üzülüyordum. Neyse ki, bir daha yağmadı ve olan kar da eriyip gitti. Meğer bu Çarçela'nın kendisine gelen misafirleri karşılama biçimiymiş. "Bu da Çarçela geleneği olmalı" diye geçirdim içimden.

Ertesi gün yolumuzun üzerinde olan "Geverok Kaya Resimleri"ni de ziyaret ettik. Resimler büyük, düzleşmiş yassı kayaların yüzeyine çizilmişti. Gever (Yüksekova) tarafından Çarçela'ya tırmanırken, bu

kayalar bir uğurumu andırıyordu ama, bizim geldiğimiz yönden resimlerin olduğu kayalar hemen hemen yerle aynı seviyedeydi. Ve resimler arkadaşların yaz aylarında manga olarak kullandıkları koğuşların duvarlarını oluşturuyordu. Tarihle ne kadar iç içe yaşıyoruz dedim kendi kendime. Ayrı ayrı üç kaya üzerinde yaklaşık bin civarında resim vardı. Ve resimler toplu çizilmişti. Dağ keçilerini simgeleyen resimlerin hemen hepsi aynıydı. Bir av mevsimini anlatıyor gibiydi. Gözlerimi açmış, dikkatle inceliyordum. Kayalara ve çizimlere bakılırsa çok eski tarihlere ait değildi. Çünkü fazla bir aşınma yoktu. Silikleşenler olsa bile dikkatlice bakıldığında şekiller rahatlıkla seçilebiliyordu. Arkeolojiden biraz nasibini almış olan arkadaşlar “olsa olsa 200-300 yıllıktır” diyorlardı.

Uygarlığın bu topraklardan doğup, dünyaya yayıldığıın delili olan bu gibi tarihi yerler, Kürdistan’da çokça vardı. Bunlardan bazılarına gerillacılık yaparken ben de tanık olmuşum. Ama uygarlığı yaratan Mezopotamya halkları yok sayılmış ve imha edilmek istenmişti. Ve halen de bu devam ediyordu. Oysa üçgende yaşayan insanlar bu güzelliği, bu tarihi birikimi bütün insanlıkla paylaşmaya hazırlardı. Bu tarih bu güne dek gizli kalmıştı ve halende gizliydi. “Belki de gizli kalması daha iyi” diye düşündüm. Ta ki, gerçek sahiplerini buluncaya dek. Tıpkı Zap vadisinde bulunan Bereket Tanrıçası Kibele gibi.

Yaklaşık bir haftadır yürüyorduk. Yürüyüşün başından beri arkadaşlar arasında sohbetlere konu olan Gever Ovasına gelmiştik. Çok tehlikeli olduğu söylenen yolun, en dikkat edilmesi gereken zorlu bölümü, bu ova idi. Türk askerinin denetimi altındaydı. Ve geçiş noktası olduğu da biliniyordu. Bu tedirginlikle,

Çarçela'nın ovaya inen sırtlarından birinde ağır ağır ilerliyorduk. Dolunay, ekim ayının son gecesini gün gibi aydınlatıyordu. O anda duyduğumuz helikopter sesiyle olduğumuz yere oturduk. Helikopterler gece keşfi yapıyorlardı. Üstümüzden geçtikleri halde bizi fark etmemişlerdi. Bir süre sonra Çarçela'nın yamaçlarını roketler ve uçaksavarlarla rast gele vurmaya başladılar. Bizden uzak noktaları vuruyorlardı. Ama dönüşlerini ve sortilerini yaparlarken üzerimizden geçiyorlardı. Ne olduğunu anlayamamıştık. Kendi kendime, "Acaba arkadaşların görüntüsünü mü aldılar? Yoksa grup geçeceği istihbaratını mı almışlar?" diye sorular soruyordum.

Askerlerin telsiz muhaberelelerinden, ovanın bazı noktalarına pusu gruplarının çıktığı anlaşılıyordu. Bunu hemen altımızda bulunan köye gelen bir araç doğruluyordu. Çünkü kuryemiz bu saatte farlarını yakarak ovada dolaşan aracın, ya panzer ya da başka bir askeri araç olduğunu söylüyordu. Sivil araçların gece dolaşmaları yasaktı. Kobralar arazide belli noktaları bir süre vurduktan sonra gittiler. Geceye sessizlik çökmüştü yine. Bizde kalkıp yürümeye devam ettik. Gerillaya katılmadan önce bu ovada milislik yapmış olan Mahsum arkadaş, olanlardan sonra yol güzergahını değiştireceğini söyledi. Yine ovadan geçecektik ama pusu ihtimali olan yerlerden gitmeyecektik. Gece dürbünü ve termal kamerayla araziye gözetleyen askerlere görüntü vermemek için sırttan yürümekten vazgeçip, yamaca indik. Geçmemiz gereken iki asfalt yol vardı. İlkine yaklaşmıştık. Bu yol sırtların bitip, ovanın başladığı yerden geçiyordu. Yola epey yaklaşmıştık. Oturup geceyi dinledik. Öncü arkadaş bir süre geçeceğimiz yolun keşfini yaptı. "Bir

şey gözükmüyor” dedi. Oturduğu yerden kalkıp, “Bundan sonra hızlı yürüyeceğiz. Herkes yolu tek tek ve koşarak geçsin. Ayrıca ses çıkmamasına dikkat edin” dedi. Kuryemizin söylediği gibi asfaltı geçtik. Ovada hızlı hızlı yürüyorduk. Daha önce de ovadan geçmiştim. Hatta ovada kitle çalışmalarına da katılmışım. Ama Gever ovası çok farklı gelmişti bana. Ova; iki ilçe, iki belde ve bir çok köy tarafından sarılmıştı. Dört taraftan karakolların gözetimi altında tutuluyordu. Ve şaşılacak ölçüde düzdü. Pürüzsüzdü neredeyse. Arada bir geçtiğimiz tarlalarda açılan su arklarından başka bir engebe ile karşılaşmadık. Ovanın bitiminde içinde su akan yayvan bir dere vardı sadece. Daha sonra Gever’li olan Mahsum arkadaşla ova üzerine sohbet ederken, orasının eskiden bir göl olduğunu, zamanla gölün bataklığa dönüştüğünü, insanların bu bataklığı kurutarak toprağı işlediklerini ve Gever ovasının ortaya çıktığını öğrenecektim. Zaten hem karşılaştığımız küçük bataklıklar hem de bazı yerlerde yürürken adeta yaylı bir yüzeyde yürüyormuş gibi olduğumda bayağı dikkatimi çekmişti.

Gece yarısından sonra ikinci asfaltı da geçmiş, ovanın sonuna ulaşmıştık. Askerlerin yoğun pusularına rağmen hiçbir engelle karşılaşmadan, artık sırtımızı yaslayabileceğimiz tepelere doğru ilerliyorduk. Rahatlamıştık. Dağlara tırmandıkça kendimi daha da güvende hissediyordum. Çünkü hep dağların doruklarında kendimizi koruyabilmiş ve yaşama olanağı bulabilmiştik. Gecenin soğuğu molalarımızın tadını kaçırmıştı. En fazla üç-beş dakika oturuyor, tekrar yürümeye başlıyorduk. İlk kez kaslarımın gerildiğini, eklemlerimin acıdığını hissettim. Ovadaki koşurma

sonucu, yorgunluk ve uykusuzluk kendisini iyice hissettirmişti.

Gün doğumuyla birlikte Esendere alanına ulaşmıştık. Fakat arkadaşlara ulaşmamıza daha iki-üç saat olduğu söyleniyordu. Alan gerillanın denetiminde olduğu için gündüz de yürüme imkanımız vardı. Tam 22 saat süren, kesintisiz bir yürüyüşten sonra arkadaşlara ulaştık. Esendere’de bir gün dinlendikten sonra tekrar yola koyulduk. Öğleden sonraydı. Kuzey ile Doğu Kürdistan arasına çizilen “sözde” sınıra paralel yürüyorduk. Bir ara bir sırtı döner dönmez, karşımda, yüksek bir dağın zirvesinde, orta çağda, şövalyelerin kaldığı şatolara benzeyen, beyaza boyanmış bir yapı gördüm. Yapının iki yanında, surların üzerinde burç gibi yapılmış yerler vardı. Üstünde İran bayrağı dalgalanıyordu. Tepenin vadiye bakan kısmında iki uçaksavar namlusu uzanıyordu ve çevresinde bir çok mevzi göze çarpıyordu. Farsların “paygah” dedikleri bir sınır karakoluydu. İslam kültürü ve orta çağ batı mimarisinin karışımı, şato biçimindeki bu yapı, hiçte sevimli gelmedi bana. Üzerinde yürüdüğüm toprak ile karşıda görünen toprağın rengi, iklimi, bitki örtüsü, taşları, girinti-çıkıntıları bile aynıydı. Her iki tarafta da yaşayan insanların dilleri, kültürleri, yüz ifadeleri, umutları bile birdi. İşte o şato, böyle ayınların bağına hançerle çizilmiş, kanla oluşturulan bir sınırı koruyordu. Vadinin batı ve doğu yamaçlarındaki çeşmelerden, kar eriyiklerinden beslenen ırmak, her şeyden habersiz nazlı nazlı akarken, “sınır” olarak belirlendiğinden habersizdi.

O gün, yaklaşık beş saat yürüdükten sonra akşam Şehidan bölgesindeki arkadaşlara ulaştık. Orada iki gün kaldık. Gittiğim her alanda dikkatimi çeken şeyleri,

bölgeyi iyi tanıyan arkadaşlardan sorup, öğreniyordum. Neden "Şehidan" ismi diye sormuş ve bu adın nereden geldiğini öğrenmiştim. Anlatıldığına göre; kadim zamanlarda İslam savaşçılarının akınları sırasında, Şehidan tepesi denilen yer, çetin bir savaş sonucu ele geçirilmiş. Burada ölen Müslümanların anısına bu tepeye Şehidan adı verilmiş. Bu tepenin üst tarafında, yani daha batıda, sınır çizgisine yakın bir yerde Ahmed Bendi boğazı bulunuyordu. Ahmed Bendi bir Kürt beyiymiş. Sınırdaki ticaret yapıyormuş. Sınırdaki yapılan ticaret, kervanlarla kaçak mal götürme işi onun denetiminde oluyormuş. Ne Farslara ne de Türklere boyun eğmiyormuş. Yanındaki yüz adamıyla Şehidan alanını denetimde tutmuş yıllarca. Bu nedenle o boğaz Ahmed Bendi'nin adıyla anılıyormuş. Akibetini ise öğrenemedim. Geçmişte Müslüman akıncıların şehit düştüğü tepede, günümüzde onlarca arkadaş kahramanca direnerek şehit düşmüştü. Ve artık Kürdistan'daki tepeler şehit yoldaşlarımızın adlarıyla anılmaktaydı.

Şehidan'dan ayrılıp, iki gece sınıra paralel yürüyerek o, çokça sözü edilen görkemli Zağros'lara ulaştık. Parçalanmışlığın üçgeninde, kölelik zincirlerine vurulmuş bir asma kilit gibiydi. Ama Zağros tarihten günümüze değin, hiç boyun eğmemiş, hiçbir işgalciye geçit vermemişti. Ve hep yaşamın kaynağı olma özelliğini korumuştur. Mezopotamya'ya yaşam ve uygarlık, Zağroslardan süzülerek götürülmüştü. Zağroslar iyiye, güzele, ileri olana, sevgiye ve insana özgü olana kucak açmıştı. Ve yıllardır gerillayı bağrında barındırması bundandı.

Zağros'taki asma kilidin anahtar görevini gören, çadır noktasına ulaşmıştık. Burada küçük bir arkadaş

grubu kalıyordu. Kasım ayının ilk günlerini yaşıyorduk. Hava açıktı ama Zağroslardan esen soğuk rüzgar üşütüyordu bizi. Arkadaşların bizim için hazırladıkları bir çadıra girip oturduk. O sırada içeri girip-çıkan bir arkadaş dikkatimi çekmişti. Sobayı yakmaya çalışıyordu. Belleğimi yokluyordum. Bu arkadaş daha önce nerede görmüşüm diye. Esmer, gergin yüzü ve aksak yürüyüşü hiç yabancı gelmiyordu bana. Ona dikkatlice baktığımı fark etmiş olmalı ki, o da niçin baktığımı anlamaya çalışırcasına arada bir kaçamak bakışlarla beni süzüyordu. Daha fazla dayanamayıp sordum;

-Heval sizin isminiz nedir?

-Deniz.

-Nereden katıldınız?

-Malatya İnönü Üniversitesinden.

Bu cevap beni yedi yıl geriye götürmüştü.

Karşımda duran Deniz arkadaşla üniversitede beraber faaliyet yürütmüştük. Mutluluktan uçuyordum adeta. Bir an o günler canlandı gözümde. 91'de beraber katıldığımız Agit(Mehmet Çiçek) arkadaş anımsadım. 93 Eylül'ünde Amed'de şehit düşmüştü. Yıllar sonra gerillada, sivilden tanıdığım birisiyle karşılaşmak beni duygulandırmıştı. Gidip ona sarıldım. Deniz arkadaş daha tanıyamadığı için, şaşkın şaşkın bana bakıyordu. Adımı söyleyince o da hatırladı ve tekrar birbirimize sarıldık. Sonra oturup geçmiş yıllar üzerine sohbet ettik. Deniz arkadaşla iki gün beraber kaldık. Bu karşılaşma, yaşamımda unutamadığım anılarımdan biri oldu.

Çadırdan ayrılıp yolun sonuna doğru ilerliyorduk. Bir gece yürüdükten sonra, sabah altıncı kongrenin yapılacağı alana ulaşmıştık. Yol boyunca geçtiğimiz

yerlerde tanık olduklarımla, zaman tüneline bir yolculuğa çıkmış gibiydim. Dünden bu güne Mezopotamya'da yaşanan tarihe tanıklık etmişim. Şimdi de Kürtlerin ve insanlığın tarihine yazılacak yeni bir sayfanın tanığı olacaktım.

Şehit Rençber Mehmet ÇAP

NOT; 2001'de Erzurum eyaletinde bir grup arkadaşla beraber şehit düşen Rençber arkadaşın günlüğünden derlenmiştir.

KOÇGİRİYE YOLCULUK

"Güneş ıslak bir parlaklığı ortaya çıkarmıştı"

Bahar ya da yeşil. Birbirleriyle özdeşleşen bu iki sözcük insanların yaşamında önemli bir yere sahiptir. Ve insanlar bütün güzellikleri anlatırken, tasvirlerinde bu iki kelimeye yer vermeden edemezler. Cenneti tasvir ederlerken bile yemyeşil bahçelerden, gürül gürül akan ırmaklardan, mis kokulu çiçeklerden bahsederler. İnsanlar baharda yeni kararlar alırlar, yeni başlangıçlar yaparlar. Ve olacak, olmayacak hayaller kurarlar. Bu umutla yaşam mücadelesine daha kararlı girerler. Doğadaki canlanma, dirilik insana da yansır. Damarlarındaki kan dolaşımı hızlanır ve yeraltından, yer üstüne çıkmanın yollarını arayan soğuk su gibi fokur fokur kaynar insanın kanı. İnsanın yaşama bağlılığı daha da perçinlenir.

1998 baharında ılık Nisan yağmurlarının aralıksız yağdığı Kahperi Ormanlarında, Tanze Karakolunun yarım saat yukarısında konumlanan Dersim Eyalet Karargahında, yeni bir mücadele yılına başlamak için güçlerin düzenlemeleri yapılıyordu. Benim düzenlemem

Koçgiri eyaletine olmuştı. Çağırıp “Koçgiri’ye gideceksin” dediklerinde sevinmiştim. Ama bu sevincin yanında gizli bir hüznü, bir burukluğu da yaşamıştım. Kürdistan’ın cennet gibi olan yerlerinden birisini göreceğim için sevinmiş, Dersim’den ve Dersim’de kalan arkadaşlardan ayrılacağım için de hüznülenmişim. Hele hele baktığında insanda yaşam istemi uyandıran Kahperi Ormanlarından, Munzurlardan, Düzgün Baba’dan ayrılmak zor geliyordu bana. Yönetimin naylon çadırından çıktıktan sonra, nöbet yerine gidip günlerce içinde kaldığımız Kahperi ormanlarına son bir kez daha baktım. Ve orada geçirdiğim anılar tek tek canlandı gözümde. Ama yeni bir alana gitmek, yine oradaki arkadaşlarla tanışmak beni heyecanlandırıyordu da. Gerillacılığın en güzel yanı, yaşadığın bir günün diğer güne benzememesi ve farklı olmasıydı. Gezip yeni yerler, güzellikler görmek, onu çirkinliklerden ayırt etmek bana zevk veriyor ve öğretiyordu. Yüzlerce kitap okuyup da öğrenemeyeceğim şeyleri yaşayarak öğreniyordum. Nöbet yerinden ayrılıp akşam hareketi için hazırlık yapan arkadaşların yanına gittim. Grubumuz on bir arkadaştan oluşuyordu. Bu arkadaşların bir kısmı Güney Kürdistan’dan, bir kısmı ise Amed ve Botan eyaletinden gelmişlerdi. Bende onlara katılmışım. Grupta sadece üç bayan arkadaş vardı. Hazırlıklarımız tamamlanınca akşama doğru yağmur altında yapılan kısa bir veda töreniyle karargahtan ayrıldık. Yağmur altında süren üç saatlik bir yürüyüşten sonra 94 yılında askerlerce yakılan Aktaş köyüne ulaştık.

Yakılan evlerden sağlam kalan bir eve girip ateş yaktık ve kurulanmaya başladık. Biz kurulanırken Munzur arkadaş çaydanı doldurup gürleşen ateşin

yanına bırakmıştı. Böyle anlarda insan ne kadar da yorgun olursa olsun içilen bir bardak sıcak çay bütün yorgunluğu alıp götürüyordu. Çay olunca alevlerin soluk ışığı altında, ateşin çevresinde geniş bir çember oluşturarak oturmuş, çayımızı yudumluyorduk.

Plastik bardağı iki elimle tutmuş, gözlerimi ateşin mavi alevlerine dikmiş, dalıp gitmiştim. Kendiliğinden bardaktaki çayı yudumluyordum. Alevin mavisini beni alıp götürmüştü gerilere. Dersim ve geride kalan arkadaşları düşünüyor, her birinin kendine has mimiklerini anımsayınca, tatlı bir hüznün doluyordu içime. Ve sanki karşımda oturmuş bana bakıyor sanıyordum. Sessizleştiğimi fark eden Gulan arkadaşın dirsek darbesiyle kendime geldim. Dönüp, Gulan arkadaşına baktım; ıslanan uzun düz saçlarının anlına düşen perçemi tel tel olmuştu. O kadar saf bir görünümü vardı ki, ona baktığımda rahatlıyordum. Eliyle perçemini düzelterek "yine dalmışsın" dedi. Bende, "Geride kalan arkadaşları düşünüyordum. Onları özleyeceğim" dedim. Söylediklerime karşılık vermedi. Başını çevirip çenesini dizlerine yasladı ve gözlerini yanan ateşe dikti. O da benzer duyguları yaşıyordu. Aktaş'ta bir gün dinlendikten sonra Munzurlara doğru yola koyulduk. Yıkım, Aktaş Köyünün canlılığına son verememişti. Arasından geçtiğimiz bahçelerde badem ve erik ağaçları çiçek açmıştı. Mis kokulu çiçekler sahiplerinin döneceği günü bekliyorlardı sanki. Söndürülen ocakların tüteceği günler gelecekti elbet. Karartılan köyler aydınlanacaktı bir gün. Munzurların eteklerinde Kırklar vadisine ulaştığımızda, şafak sökmek üzereydi. Vadide, yarı mağara biçimindeki kaya diplerine girdik. Yağmur ara vermeden yağıyordu. Hava aydınlanınca gördüğüm

manzara büyülemişti beni. Daha önce Munzurlara defalarca gelmeme rağmen, böyle bir güzelliği fark edememiştim. Belki ayrıldığım için ilk kez bu kadar inceler bir gözle bakıyordum. Yeni yeşeren otlar ve rengarenk kayalar doğal bir güzelliği ortaya çıkarmıştı. Her renkten kayalarla süslenmiş gibiydi. Kendimi renkler deryasında gibi hissediyordum. Yol erzağımızı tamamlamak için Kırklar vadisinde bir gün bekledik. Munzur, Tofan ve Abbas arkadaş Ovacığın bir köyüne gidip bazı siparişler verdiler. Fakat düşmanın köyü tutmasından dolayı siparişlerimizi alamadık. Ve yolumuza devam ettik. Zaten doğa bizi besliyordu. Munzurlarda kaldığımız sürece sarp yerlerde kayaların arasında çıkan sirik(sarmısak) ve mantarlarla beslenmiştik. En lezzetli ve büyük mantarlar uçurumlardaki kayalıklarda oluyordu. Tehlikeli de olsa tırmanıp topluyorduk.

Asi ve sarp olan Munzurlarda karanlıkta yürümek imkansız gibiydi. Keçi patikaları derin uçurumların üzerinden geçiyordu. Ve insanlar balyozlarla taşları kırarak yapmıştı patikaları. O yüzden Munzurların zirvesine çıkmak için ay ışığının çıkmasını bekledik. Munzurlara girdiğimizden beri kaldığımız vadiye neden Kırklar vadisi ismini verdiklerini merak etmiştim. Dersimli olan ve adını da Munzur'dan alan Munzur arkadaş sordum bu soruyu. Siyah, gür sakallı Munzur arkadaş kalın sesiyle, kendinden emin tavırlarla konuşmaya başladı. "Koçgiri isyanı başlayınca Dersimliler bu isyana destek vermek için, altı yüz kişilik bir grupla yola çıkmışlar. Her iki yamacı sarp olan bu vadiyi aşip Erzincan taraflarına geçmeleri gerekiyormuş. Sarp yerleri balyozla kırarak, kırk basamaktan oluşan bir merdiven yapmış ve Erzincan'a

giden kapıya ulaşmışlar. O günden sonra bu vadiye 'Kırklar vadisi' adı verilmiş. Koçgiri isyanına destek vermeye gidenler kış aylarında lekanlarla çok zorlu koşullarda bu kapıdan geçip Kemah ve Kemaliye'yi ele geçiriyorlar. Fakat onlar isyanın merkezine ulaşmadan isyan bastırılıyor." Munzur arkadaş konuşurken beni anlattıklarına inandırmak için iki de bir "boğazı çıkarken merdiveni gösteririm." diyordu. Munzur arkadaşın anlattıkları Koçgiri eyaletine gidişimizi daha anlamlı kılmış ve beni etkilemişti. Onların geçtiği yoldan aynı amaçla geçmek, tarihimizi kesintisiz devam ettirmek beni gururlandırmıştı. "Onlar hedeflerine ulaşamamıştı ama biz mutlaka ulaşacağız" dedim kendi kendime. Sabaha doğru saat üçte ay çıkmış ve geceyi aydınlatmıştı. Munzurun doruklarına doğru yola koyulduk. Ve kırk merdivenden tırmanarak, Munzur suyunun kaynağı olan kırk gözeden(çeşmeden)geçip, Erzincan'a açılan kapıya ulaştık. Boğaza vardığımızda saat öğlen on ikiyi gösteriyordu. Peskovilerin (dağ keçisi) kaldığı doğal bir mağaraya girdik. Şiddetlenen rüzgar boğazda tipiye dönüşmüştü. Mağarada oturup dinmesini bekledik. Orada iki saat dinlendikten sonra, boğazdan Derê Şoran'a indik. Artık Munzurların Erzincan'a bakan yamaçlarına geçmiştik. Derê Şoran'da kısa bir mola verdikten sonra yolumuza devam edip, Şeytan Deresine geçtik. Sabah olmuş ve yağmur durmuştu. Munzurların insansızlaştırılan bölgesindeydik. Derinliklerde olduğumuzdan düşman karakolları epey uzaktaydı. Zaten hiçbir zaman karakol kuramamışlardı. Ve Dersim'in asi çocuğu Munzurlara yanaşamıyorlardı. Bunun için gündüz rahat hareket ediyorduk. Büyük ateşler yakıp kurulandıktan sonra kahvaltımızı yaptık

ve öğlene kadar dinlendik. Öğleden sonra her arkadaş, kendisine hedef belirleyip nişan atışı yapıyordu. Bu, her gerilla için büyük bir zevkti. Ve hedefe vurmanın sevinci bir başka olurdu. Hedefini vuran Gulan arkadaş bana doğru koşarak; "vurdum, Heval Rojbin! Vurdum..." diye bağılıyordu. Bende onu alkışlıyordum. Hedefini vuramayanlar ise kusuru, silahın nişan ayarının bozuk olmasına bağılıyordu. Akşama doğru Şeytan Deresinden ayrılıp Erzincan Refahiye karayolu üzerinde bulunan Hovit Köprüsüne doğru yürüyüşe geçtik. Köprü, Fırat'ın kolu olan Karasu üzerinde kurulmuştu. Bir gün köprüye yakın bir yerde kalıp gündüz keşfi yapacak ve havanın kararması ile köprüyü geçecektik. Karasu baharda kabardığı için geçit vermiyordu. Bu nedenle köprüden geçmek zorundaydık. Karasu aynı zamanda Dersim ile Koçgiri sınırındı.

Sabaha karşı Hovit köyünün bahçelerine ulaştık. Boyları dizin üstüne yetişen buğday tarlalarının içinde kalıyorduk. Yağmur durmuş, güneşin ilk ışıkları vadinin yamacına vurmuştu. Yağmurdan büzülen yapraklar güneşle birlikte canlanmaya başlamış ve açılıp saçılmıştı. Geç kalan tomurcuklar kendisinden önce patlayıp açmış ve yaprağa dönüşmüş olanlara yetiştirme telaşıyla, kabuğunu parçalayıp dışarıya çıkıyordu. Gelin gibi süslenen badem ağaçlarının beyaz çiçekleri göz kamaştırıyordu. O güzelliğe bakmaktan alıkoyamıyordum kendimi.

Mavi gökyüzü altında uzanan ormanda, gecenin yağmuruyla ıslanan yeşil yapraklara vuran güneş, ıslak bir parlaklığı ortaya çıkarmıştı. Islaklığın göz kamaştırıcı büyüüne kaptırmıştım kendimi. Çocuk ve kadın sesleriyle kendime geldim. Gizlendiğimiz buğday

tarlasından, aşağıdaki patikadan geçen kadın ve çocukları izliyordum. Kırmızı fistan giymiş küçük bir kız çocuğu topladığı papatyalardan bir buket yapmış, ondan biraz daha küçük olan bir kız çocuğuna gösteriyor ve sonra papatya buketini burnuna götürüp kokluyordu. Sonra koşarak önde giden kadına topladığı papatyaları gösteriyordu. O gün akşama kadar köylülerle, bahçelerin içinde saklambaç oynadık. Bizi görmemeleri gerekiyordu. Yakında bulunan korucu köyüyle akrabalıkları vardı. İhbar edilme olasılığına karşı gizleniyorduk. Çünkü suyu geçeceğimiz tek yer köprüydü. Karasunun hırçın suyu geçit vermiyordu. Akşam hava kararır kararmaz hemen köprüyü geçtik. Artık Koçgiri eyaletine girmiştik.

Nehrin dolanarak aktığı vadide, toprak yolda yürüyorduk. Gökyüzünü kaplayan bulutlar yüklerini boşaltmaya başlamışlardı. Yumuşaktan düşen damlalar fark ettirmeden sıırıslamak etmişti bizi. Yaklaşık üç saat durmadan yürüdük. Önümüzde büyük bir köyün ışıkları vardı. Köye oldukça yaklaşmıştık. Sokak lambalarının ışıkları, vücudumuzun silik bir silüetini oluştıuruyordu artık. Grubun önünde yürüyen Dara ve Munzur arkadaş yolun kenarındaki tabelanın önünde durdular. Munzur arkadaş iyice yaklaşp tabeladaki yazıyı okumaya çalışıyordu. "Ku-ru-çay" sanki bu kelimeyi daha önce duymuş gibi birkaç kez yüksek sesle yineleyerek, bir şeyler anımsamaya çalışıyordu. Tok sesiyle Dara arkadaşına "burası nahiye midir?" diye sordu. Dara arkadaş "doğru nahiye dir" dedi. Bunu duyunca "çabuk buradan uzaklaşalım, bu nahiye de karakol var" dedi. Abbas arkadaş kurye olmasına rağmen nahiye de karakol olup olmadığını bilmiyordu. Çünkü geçişlerde köylere uğramadan ve araziden gidiyorlarmış. Hızla

dönüp ışıklardan uzaklaştık. “Yürüyen tarih kitabı”adını taktığım Munzur arkadaş nahiyeinin nasıl kurulduğunu anlatıyordu. Munzur arkadaş Dersim tarihini ve söylencelerini en ince ayrıntılarına kadar biliyordu. Ve her geçtiğimiz yer ile ilgili, geçmişte olan olayları ya da halk arasında anlatılan söylenceleri anlatıyordu bize.

“1980’den önce devrimci mücadeleden kaçanlar bu nahiyede toplanmışlar ve hepside devletin ajanıdır. Bu çevrede kimse bu insanları sevmez”diyordu. Kuruçay nahiyesinin çevresinden bir kavis çizip tekrar araba yoluna girdik. Sabaha doğru çam kokusunun hakim olduğu Gülen vadisine ulaştık. Vadi meşe ve çam ağaçlarıyla, yeşilin tüm canlılığını hissettiriyordu insana. Arkadaşların kullandığı bir noktada konumlanmıştık. Bu nokta Koçgiri’den gelecek kuryelerle buluşma yerimizdi. Erzak ihtiyacımızı arkadaşların depolarından temin ediyorduk. Vadideki tepeler çıplak olsa da yamaçlardaki ormanlık alan, kalmak için elverişliydi. Gülen vadisinde bir hafta kaldık. Fakat Koçgiri kuryeleri gelmedi. Pil olmadığı için telsizi çalıştıramıyorduk. Beklemek bir gerginlik yaratmıştı üzerimizde. Ne yapacağımız konusunda tartışmak için toplanıp konuşmaya başladık. Tartışma sonucunda yola devam etme kararı aldık. Beritan arkadaş daha önce Koçgiri’de kalmıştı ve yolu kabaca da olsa biliyordu. Gündüz arazi keşfi yapıp, gece de yürüyecektik. Beklemek zaman kaybettiriyordu. Zaten erzağımız da azalmıştı. Sadece unumuz vardı. Üç öğünün tek yemeği murtuxa idi. Bazen tatlı, bazen de tuzlu. Bir gece Abbas ve Tofan arkadaş değişiklik olsun diye topladıkları salyangozları közün üzerinde pişirmeye çalışıyorlar. Fakat salyangozları közün üzerine koyup, oturdukları yerde uyuklayınca, ısınmaya başlayan

salyangozlar közün içinden çıkıp gidiyorlar. Sabah uyandıığımızda çevreye dağılan salyangozları görünce gülmeye başladık. Abbas ve Tofan arkadaşlara espriler yapıyorduk. Sizin salyangozlar kaçmışlar diye...

Hareket etmeden önce Tofan arkadaş bir miktar helva yapıp arkadaşlara dağıttı. Verirken de "bunu yolda acıktığınızda yersiniz. Şimdi yemeyin, yorulduğunuzda, gücünüz tükendiğinde bu size enerji verecek"diyordu. Ve ardından "bu bir Tofan üretimidir"diyerek espri yapıyordu. Vadinin çıkışına ulaştığımızda Çengel dağı gözüküyordu. Beritan arkadaş kendisinden emin bir tavırla, işaret parmağı ile Çengel dağına göstererek "Orası Koçgiri eyaletinin ortası oluyor. Ama önce Beyaz dağı geçmemiz gerekecek" dedi. Beritan arkadaşın gösterdiği dağı dikkatlice incelediğimde niçin Çengel ismini verdiklerini anladım. Zirve uzaktan bakılınca bir çengeli çağrıştırıyordu insana. Aşağıdan yuvarlak üste doğru çıktıkça tepe oyuk oluyordu. Ama oraya ulaşmak için arada bulunan yarı ovalık bir alandan geçmemiz gerekiyordu. Ve Beritan arkadaş yolu tam olarak bilmiyordu. Köylerin bazıları korucu idi. Ama hangi köy korucu hangisi korucu değil bunu bilmiyordu. Havanın alacakaranlığa dönüşmesiyle köylerin ışıkları belirmeye başlamıştı. O kadar çok ışık vardı ki, bu da köylerin büyük olduğunu işaret ediyordu. Dersim'deki karanlık köyler geldi aklıma. Ocakları söndürülmüş, karartılmış, yakılmış, yıkılmış... Dolu olmasına rağmen ışıksız olan köyler savaşın yakıcılığını derinden hissettirmiştir bana. Ama karartılan insanlar savaş gerekçesi olmuştu. Ve o karanlık böyle bir savaşla aydınlığa kavuşacaktı. Tek seçeneğimiz yaşam uğruna çetin bir savaşa girmek olmuştu. Oysa buradaki insanlar sanki bu savaşın

dışında gibiydiler. Belki de öyle değil. Ama karanlığın ıssızlığı ve ışıklar beni böyle düşünmeye itmişti. Gülen vadisinden çıkıp ovada şose bir yolda dikkatlice yürüyorduk. Bütün umudumuz Beritan arkadaşın bir kez geçtiği yolu hatırlamasında idi. Bu atılan adımlarda bir ürkekliği de ortaya çıkarmıştı. Ama ne olursa olsun Koçgiri'ye ulaşmalıydık. Hiçbir şey hedefe ulaşmamıza engel olamazdı. Köylere yaklaştıkça köpeklerin havlamaları daha da artıyordu. Bu nedenle köylerin çevresinden dolanıyor, ışıklardan uzak geçiyorduk. Yağan yağmur toprak yolu, çamur yoluna dönüştürmüş ve araba tekerlerinin oluşturduğu çukurlar, çamurlu bulanık suyla dolmuştu. Kırmızı toprak sakız gibi ayakkabımıza yapışıyor. Ayaklarımız o kadar ağırlaşıyordu ki, sanki çamurdan ayakkabı giymiş gibiydik. Bazen durup yolun kenarında bulunan taşlara ayaklarımızı vuruyor, çamurları temizlemeye çalışıyorduk. Fakat bir süre sonra yine eski haline dönüyor ve dizimize kadar kızıl çamura batıyorduk. O gece sabaha kadar köylerin içinden, sağından solundan peşimize düşen köpeklere aldırmadan çamurlu yollardan yürüdük. Hava aydınlandığında Beyaz Dağın eteklerindeydik. Küçük bir derecikte konumladık. Beyaz Dağ, çıplak ve zozanlıktı. Toprağının kireçli ve beyaz olmasından dolayı "Beyaz Dağ" adı verilmişti. Yamaçlarında parça parça ağaç toplulukları vardı. Konumlandığımız dereye şılan ağaçlarının içine girdik. Sabah keşfi yapıldıktan sonra, dereden akan tuzlu ve bulanık suyla çoraplarımızı ve ayakkabılarımızı yıkadık. Üstümüzde masmavi bir gökyüzü ve pırıl pırıl bir güneş yükseliyordu. Kuru şılan dallarından bir ateş yakıp etrafında bir çember oluşturduk. Deredeki su tuzlu ve acı olduğu için içemiyorduk. Baharda bu kadar

yağmurun ve güröl güröl akan derelerin içinde susuz kalabileceğimiz hiç aklıma gelmezdi. Isınıp kurulandıktan sonra dinlenmek için her birimiz bir yere çekilip, parkelerimizi taşların üzerine serip uyumaya başladık. Uyuyalı yarım saat olmamıştı ki, Munzur arkadaş gelip bizi uyandırdı. "Çoban geliyor, çabuk ağaçların arasına girin"dedi. Fakat toparlanmakta geciktiğimiz için çoban bizi görmüştü. Munzur ve Tofan arkadaş gidip çobanı yanımıza getirdiler. Genç çobana bizi gördüğünü kimseye söylememesi için tembihlerde bulunduk. Bir süre yanımızda tuttuktan sonra öğlen üzeri çobanı serbest bıraktık. Çoban Türk alevisiydi. Refahiye'de genelde Türk alevi çoğunlukta idi. Kürt alevi köyleri de vardı ama bulduğumuz çevredeki köylerin çoğunluğu Türk alevi köyleriydi. İhbar edilme olasılığını düşünerek, çantalarımızı sırtlayıp, dereden aşağıya yürümeye başladık. Aşağıya inerken sürüden kopmuş bir kuzu gördük. Ve alıp götürmeye karar verdik. Fakat beyaz renkli ve siyah gözlü kuzu kendisini yakalatmak istemiyordu. Kısa bir kovalamacadan sonra kuzuyu yakalayıp dereden ayrılan bir patikaya girdik.

Beyaz dağın eteklerindeki bir ormanlığa ulaşınca durduk. Güneş dağların arkasına gizlenmişti. Ormanda ateş yaktık. Tofan arkadaş kuzuyu kesip postunu çıkardı. Ve közde yarı pişmiş kuzu etiyle karnımızı doyurup,havanın kararmasıyla Beyaz dağın eteklerinden batıya doğru yolumuza devam ettik. Gece yarısı Beyaz dağın zirvesine ulaşmıştık. Uzaktan bakarken dimdik gözüken zirve aslında dik değildi. Zirvede önümüzde dümdüz bir alan uzanıyordu. Dolunayın soluk aydınlığında, düzlükteki yayla evlerinin karartılarını rahatlıkla seçebiliyorduk. Bir su arkının

kenarında durmuştuk. Birden, Beritan arkadaş kismaya başladı. Neden rahatsızlandığını anlayamadım. Onu daha önceden tanıyan Gulan arkadaş "Beritan vejeteryandır. Yediğı et dokunmuş olmalı" dedi. Yediklerinin hepsini dışarı atınca biraz rahatlamıştı. Bir süre oturduktan sonra kalkıp Çengel dağına doğru yürümeye başladık. Düzlükteki çimlere düşen çiğ taneleri ayaklarımızı ıslatıyordu. Yeşil bir gölü andıran düzlükten aşağıya inmeye başladık. Bir tarafı Beyaz dağ, bir tarafı Çengel dağı olan Tuzla vadisine iniyorduk. Vadide akan suyun uğultusu, tatlı bir melodi gibiydi. Sesi tatlıydı ama suyun tadı tuzluydu. Bunun için tuzla vadisi ismini almıştı. İki buçuk saatlik bir inişten sonra Tuzla deresine ulaştık. Fakat su o kadar coşkun akıyordu ki, oturup nasıl geçeceğiz diye kara kara düşünmeye başladık. Kabaran su sağdan soldan kopardığı ağaç dallarını da kendisiyle birlikte götürüyordu. Suyun rengi kahverengiye dönüşmüştü. Hava da yavaş yavaş aydınlanıyor, gökyüzünde duran ay, yerini güneşe bırakmanın hüznünü yaşıyordu. Ne olursa olsun deli gibi akan sudan geçmeye karar verdik. İki grup şeklinde kol kola girip geçecektik. İçimizde yüzme bilen Munzur ve Abbas arkadaş, suya kapılan olursa onları kurtaracaktı. İlk grup hazırlanıp suya girdi. Suda oluşan küçük anafolara baktıkça ürküyordum. Bende ilk gruptaydım. Boyum kısa olduğu için biraz ilerleyince su göğsüme ulaşmıştı. Akıntı sert olduğu için fazla ilerleyemedik ve geri döndük. İlk deneme başarısız olmuştu. Zaten benim ayaklarım yerden kesilmiş, arkadaşların kollarına asılmıştım. İkinci grup devreye girdi. Onları izliyorduk. Derenin ortasına ulaştıklarında Munzur arkadaşın şalvarı, akıntının gücüne

dayanamayıp düştü. Kahkahalarla gülmeye başladık. Onlar da geçemeyip geri döndüler. Şalvarı düşen Munzur arkadaş utanmasına rağmen kendisi de kahkahayla gülüyordu. Ve bir yandan da düşen şalvarını yukarıya çekiyordu. Bu şekilde birkaç denemeden sonra suyu geçtik. Artık sabah oluyordu. Boş bir köyden geçip, Çengel dağına bir kurdele gibi dolanan yoldan yukarıya doğru çıkmaya başladık. Köyden yarım saat uzaklaşıp bir ormana girdik. Daha fazla yürüyemezdik. Çünkü hava aydınlanmıştı. İçine girdiğimiz orman Aydoğan köyünün bahçeleriyle çevriliydi. Öğlene doğru gökyüzünde toplanan kara bulutlar yüklerini boşaltmaya başladı. Naylon açıp altına girdik. Fakat naylon küçük olduğu için ıslanmaktan kurtulamıyorduk. Sadece başımız naylonun altında kalıyordu. Bir ara bir köylünün beş-altı metre yan tarafımızda durmuş bizi izlediğini fark ettik. O da şaşkın şaşkın bize bakıyordu. Öyle ki eşeğin üzerinde donmuş gibi kalakalmıştı. Ona ilk baktığımda dikkatimi çeken, vücuduna bir yuvarlak tencere yapıştırılmış gibi olan göbeği olmuştu. Tofan ve Abbas arkadaş naylonun altından çıkıp, saçları kırışmış ihtiyar köylünün yanına gitti. Yakın oldukları için konuşmalarını naylona vuran yağmur tanelerinin çıkardığı sese rağmen duyabiliyorduk. Adının Şapkalı Ahmet olduğunu söylüyordu. Arkadaşlara "siz kimsiniz?" diye sorunca, Abbas arkadaş; "biz devrimciyiz" dedi. Daha önce arkadaşları gördüğü için kıyafetlerimizden ve konuşma üslubumuzdan bizim PKK gerillaları olduğumuzu anlamamıştı. Sitem edercesine "niye bize uğramıyorsunuz heval, sizleri çok özledik. Buyurun eve gidelim" diyordu. İhtiyar köylünün bu kadar yakınlık göstermesi beni

duygulandırmış ve çok hoşuma gitmişti. Kendi kendime bu insanlara layık olacağıma defalarca yeminler ettim o an. Bu duyguları Gulan arkadaşla da paylaştım. O da ışıldayan gözlerle köylüye bakıyordu. Munzur ve Abbas arkadaş köylüyle beraber köye gidip, akşama doğru bir miktar yiyeceklerle geri döndüler. Köylülerin sıcak yaklaştığını ve çok misafirperver olduklarını anlatıyorlardı. Akşam hazırlık yapacağını bizi köye beklediğini söylediler. Yanlış bir eve gitmeyelim diye Munzur arkadaşla –çünkü Ahmet amca onu çok sevmişti-köyde dört tane Ahmet var, yanlışlık yapmayın benim lakabım Şapkalı Ahmet’tir demiş. Akşam hep beraber Şapkalı Ahmet’in evine gittik. Rohat arkadaşın şahadetinden sonra, iki yıldan beridir kimse köye gitmemiş. Ve Şapkalı Ahmet amca gerillaya iki yıl hasret kalmanın acısını çıkarırcasına, hiç durmadan konuşuyordu. İnsanların sıcaklığının hakim olduğu köy odasında duvarda süs olarak asılan, bizim şelem dediğimiz renkli kuşak dikkatimi çekmişti. Hemen yanında “Gönüller sultanı Hz. Ali” sureti vardı. Divandaki kırlentler üzerine yapılmış sarı-kırmızı-yeşil nakışlar, güzel bir görüntü katıyordu odanın içine. Sivas insanının yaşam biçimi, kültürü nakşedilmişti. Kadınlar uzun kış gecelerinde zamanlarını geçirmek için, nakışlar yapmışlar ve bir güzelliği ortaya çıkarmışlardı. Bayan olduğumuz için erkek arkadaşlardan çok, bizimle ilgileniyorlardı. Arada bir çekinerek merak ettikleri soruları soruyorlardı. “Siz dağda nasıl yaşıyorsunuz? Bu kadar erkeğin içinde nasıl kalabiliyorsunuz” diyorlardı. Gecenin ilerleyen saatlerine kadar onlar sordular biz cevaplandırdık ve mücadelemizi anlattık. Artık kalkma zamanımızın geldiğini söyleyerek bazı ihtiyaçlarımızı alıp köyden

ayrıldık. Yolda yürürken bir hüznün çökmüştü üzerime. O gece, Koçgiri insanının sıcaklığını ve içtenliğini derinden hissetmiştim. Her ne kadar iklimi soğuk olsa da insanların cana yakınlığı ve sıcaklığı beni etkilemişti. Hele açık sözlü oluşları şaşırmıştı beni.

Aynı noktaya gittik. Köyden pil temin edince bir gün daha orada kalmaya karar verdik. Şapkalı Ahmet amca sabah çevreyi kontrol edecek ve düşman yoksa bize erzak getirecekti. Öğlene doğru Ahmet amca, beyaz yaşlı eşeğiyle noktamıza geldi. Akşam yarım kalan sıcak sohbetimize yeniden başladık. Akşamüzeri o köyüne giderken, bizde dört arkadaşla beraber, Koçgiri güçleriyle telsiz bağlantısı kurmak için Çengel dağına tırmanmaya başladık. Yağmur durmuş, ay ve yıldızlar gökyüzündeki yerlerini almışlardı. Beritan, Alişer ve Munzur arkadaşla beraber yamaçtaki meşe ormanından zirveye çıkıyorduk. Sivas insanının yakınlığından etkilendiğimi fark eden Alişer arkadaş, "bak gördün mü Rojbin arkadaş, bizim yörenin insanı böyledir işte" diyerek kendisine pay çıkarmaya çalışıyordu. Bende ona "doğru senin hemşehrilerin çok cana yakın ama sen niye kendine pay çıkarıyorsun ki" diyerek espriler yapıyor ve gülüyordum.

Zirveye yaklaştıkça yokuş daha da dikleşmişti. Ormanlık alan arkamızda kalmış, çıplak ve sarp kayalardan oluşan bir araziye ulaşmıştık. Nihayet bir süre sonra zirveye ulaştık. Zirvede; birisi kuzeyde, birisi de güneyde iki büyük kaya vardı ve araları boşluktu. Uzaktan, neden çengel şeklinde gözüktüğünü daha iyi anlamıştım. Düzlük alan ise küçük sırtlarla çevriliydi. Koçgiri'deki arkadaşlarla telsiz bağlantısı kurup şifreyle bir buluşma noktası belirledik. Alişer ve Munzur arkadaş muhabere yaparken beni Beritan

arkadaş kuzeydeki kayalığa çıkıp ay ışığında uzanan siyah dağ siluetlerini izliyorduk. Beritan arkadaş arazi hakkında bilgi veriyordu. "Çengel dağı bir silsiledir. Zara'ya kadar uzanır ve Bey dağıyla birleşir. Bey dağı Zara, İmranlı ve Divriği üçgenindedir" diyordu. Konuşurken sesinin yükselmesinden, geçmişte orada geçirdiği günleri anımsadığını fark ettim. Hafiften esen soğuk rüzgar saçlarını savuruyordu. Bir süre hareketsiz, dağların silüetine baktı. Rüzgarın etkisiyle üşüdüğümü fark ettim. Kolundan tutup "hadi inelim, yoksa hasta olacağız" diyerek onu, zihninde canlanan anıların içinden çekip aldım. Alişer ve Munzur arkadaşın yanına gidip noktaya doğru yokuş aşağı inmeye başladık. Ertesi gün Koçgiri gücünden olan Piran ve Kawa arkadaşla belirlediğimiz noktada buluştuk. Dersim-Koçgiri yürüyüşü sona ermişti. Orta boylu, dolgun ve esmer olan Piran arkadaş Dersim'liydi. Dersim'den Koçgiri'ye gelmişti. Sempatik davranışlarıyla her zaman dikkatleri üzerine çekiyordu. Kawa arkadaş Muşluydu. Amed eyaletinde gerillaya katılmış ve daha sonra Koçgiri eyaletine gelmişti. Zayıf, uzun boylu ve hareketliydi. Espri yapmayı çok seviyordu. Doğa şartlarına karşı oldukça dayanıklıydı. Bizi alıp Çengel dağının kuzey yamacındaki "çatışma noktası" diye adlandırdıkları yere götürdüler. Koçgiri gücüyle birleşmiştik artık. Yoldaşlarla buluşmanın mutluluğunu yaşıyorduk. Beritan arkadaş eskiden tanıdığı arkadaşlarla koyu bir sohbete tutuşmuştu. Anılar aleminde geziniyordu. Müslüm arkadaşın şahadetini öğrenince, sevincin yerini bir burukluk aldı. Yolda iken radyodan bazı kayıp haberlerini dinlemiştik, ama şehit düşen arkadaşın, eyalet sorumlusu Müslüm arkadaş olabileceğini hiç düşünmemiştik. Müslüm

arkadaşın şahadetinden sonra eyalette üçlü yönetim oluşturulmuştu. Yönetimde Hogır, Cudi ve Erivan arkadaş yer alıyordu. Erivan arkadaş Karslıydı. Bizi görünce çok sevinmişti. Çünkü Koçgiri gücünde dört bayan arkadaş vardı. Bizde gelince sayı yediye çıkmıştı. Bayanların bir manga düzeyinde örgütlenmesi güç vermişti ona. O gün öğlene kadar süren koyu sohbetten sonra, dinlenmek için ormanın kuytuluklarında olan manga yerlerine çekilip akşama kadar uyuduk. Yolculuğumuz bir ay sürmüştü. Haziran ayına girmiştik. Ertesi gün toplantılar yapıldı ve eyaletin durumu hakkında tartışmalar yürütüldü. Akşam manga yerinde közün başında oturmuş, Erivan arkadaşla geçmişte birlikte yaşadığımız olaylar hakkında sohbet ediyorduk. Karşıda oturup bizi dikkatle dinleyen Deniz arkadaş, dikkatimi çekmişti. Erivan arkadaşla nereli olduğunu ve ne zaman katıldığını sordum. O da "Malatyalı'dır. Katıllı bir ay oluyor" dedi. Sonra derin bir iç çekerek "beraber katıldığı Eylem arkadaş Müslüm arkadaşla birlikte şehit düştü. Dışa vurmuyor ama şahadetinden etkilenmiş" dedi. Eline aldığı çubukla üzeri küllenen közü karıştırarak "onula konuşursan iyi olur" dedi. Sonra tekrar Erivan arkadaşla Dersim'den, kitaplardan ve Koçgiri'den konuşmaya başladık. Fakat göz ucuyla arada bir, Sabri Ok arkadaşın yeğeni olan Mizgin arkadaşla sohbet eden Deniz arkadaşla bakıyordum. Bir süre sonra Erivan arkadaş bir köşeye çekilip uyudu. Deniz arkadaşla közün başında yalnız kalmıştık. Erivan arkadaşın "onunla konuşursan iyi olur" sözleri üzerine savaştan, mücadeleden, şehitlerden ve düşman gerçekliğinden konuşmaya başladım. Ara vermeden konuşmamı bitirmiştik. Deniz arkadaşın yarım saat

süren konuşma sonunda "heval sen kaç yaşındasın" sorusu beni şaşırtmıştı. Bu sorunun konuşmamla ne alakası var diyordum içimden. Ama sorusuna da cevap verdim. "17 yaşındayım" dedim. "Peki niçin sordun" dediğimde biraz sıkılarak "hiç öylesine sordum" dedi. Ve bir şey söylemeden, uyuyacağını söyleyerek kalkıp gitti. Daha sonraları ilişkilerimiz ve paylaşımımız geliştikçe o soruyu niçin sorduğunu bana söyleyecekti. Yaşça benden büyük olduğu için onunla konuşmama hayıflandığını ve öyle bir soru sorduğunu anlatıp, kahkahalarla gülecekti.

Sabah uyanıp ateş yaktık ve kahvaltı için çay yaptık. O esnada, noktanın üstündeki tepede bulunan gözcülerimiz telsizle düşmanın geldiğini bildirdi. Demlediğimiz çayı döküp, ateş yerlerini kamufle ettik. Çantalarımızı sırtımıza alıp beklemeye başladık.

Düşman, kaldığımız noktanın altında bulunan Erzincan İliç yolundan araçlarla geliyordu. Noktanın sağ tarafındaki sık ormanın içinde yürümeye başladık. Bir süre ilerledikten sonra, sık bodur ağaçların olduğu bir yerde durup dinlenmeye karar verdik. Sabah saat sekiz civarıydı. Bu saatte çatışmaya girmek istemiyorduk. Hogır arkadaş "operasyon olsa bile düşman gelir, noktayı kontrol eder ve gider" diyordu. Bunun için izlerimizi yapraklarla kapatmıştık. Gözcülerle tekrar telsiz bağlantısı kuruldu ve düşmanın hareketi hakkında bilgi alındı. Gelen bilgiye göre operasyon olduğu kesinleşmişti. Ağaçların arasında oturmuş, bekliyorduk. O sırada Erivan arkadaş, Dersim'den getirdiğim küçük teybi istedi ve Ahmet Kaya'yı dinleyeceğini söyledi. Onun "saçlarına yıldız düşmüş anne" parçasını çok seviyordu. Kulaklık kulağında teyp dinlerken oturduğu yerde uyuya

kalmıştı. Saate baktım onu gösteriyordu. Zaman çok ağır işliyordu. Yanımıza su almadığımız için oldua susamıştım. Bir ara askerlerin seslerini duyduk. Sesler çok yakından geliyordu. Sağımızdan, solumuzdan ve st taraftan gelen seslerden etrafımızın çevrildiğini anladım. Hepimiz el tetikte, kleşlerimizin emniyetini açmış bekliyorduk. stmze gelirlerse atışacaktık. Ama bizi grmezlerse, onlara ateş etmeyip gitmelerine izin verecektik. Nefesimi tutmuş beklerken, birden beş-altı metre önümde silahını ateşlemeye hazır biçimde tutmuş bir asker gördüm. Askerin gerisinde, biraz yan tarafta duran bir subay önündeki askere kısık bir sesle "oğlum önündekini görmüyor musun?Bak orada" diyordu. O anı hiç unutamadım. O ses belleğime kazınmıştır. Ve hiçbir zamanda unutmayacağım. Bu sözleri duyan Kawa arkadaş silahını ateşledi. Vurulan askerin acıyla "aaaaah, Anaaam!" deyişi beni bile etkilemişti. Artık her taraftan silah sesleri geliyordu. Barut kokusu sarmıştı engel dağının eteklerindeki ormanı. Silah sesleriyle, askerlerin birbirlerine bağrışmaları, bize ettikleri küfürler ve yaralı askerlerin acı feryatları birbirine karışmıştı. Düşman, yanımıza gelen gzclerin izlerini takip etmiş, bulunduğumuz yere gelmişti. Çatışma bir süre devam etti. Hogır arkadaşın "geri çekilin" talimatıyla birbirimizi savunarak geri çekilmeye başladık. Bu arada her taraftan mermiler yağmur gibi üzerimize yağıyordu. Arkamı döndüğümde, aldığı mermiyle bileğinden yaralanan Polat arkadaşı gördüm. Dönüp yle bir görüntüyle karşılaşınca şaşırmıştım. Yerimde durmuş yarasına bakıyordum. Küçük güneyli Rodi arkadaşın sesiyle kendime geldim. Bana "sen git ben onu getiririm" dedi. Hemen boynundaki eşarby çıkarıp Polat

arkadaşın bileğine sardı. Geriye doğru ilerlerken önümde yürüyen Deniz arkadaş, yüzü koyun yere düştü. "Yaralandım!" diyordu. Ona çabuk kalk dedim. O, yaralandım, kalkamıyorum" diyordu. Gidip vücudunu yokladım. Herhangi bir mermi yarası yoktu. Ayağı bir ağaca takılıp düşmüş ve dizini taşa çarpmıştı. Dizi acıdığı için yaralandığını sanıyordu. İlk kez bir çatışmaya katılıyordu. Onu kaldırıp yürümeye devam ettik. Bu arada Polat ve Rodi arkadaşta gelip bize yetişmişti. Çatışma alanından azda olsa uzaklaşmıştık. Düşman askerleri ilk mermilerin patladığı yerde çakılıp kalmışlardı. Zaten hep öyle olurdu. Mermiler patlar patlamaz, askerler kendilerini yere atar ve boyuna sağa sola rast gele ateş ederler. Bazen birbirlerini vurdukları da olurdu. Askerler tepe tarafını, sağımızı ve solumuzu tutmuşlardı. Tek açık kalan yer İliç yolunun olduğu taraftı. Çok kısa, ayak üstü bir tartışmadan sonra yola doğru inmeye karar verdik. Eğer biz geçmeden askerler yolu tutarlarsa çembere alınır ve çemberin dışına çıkamazdık. Onun için zaman kaybetmeden hızla yola inmeye başladık. Dereden aşağıya iniyorduk. Çatışma yerinden geri çekilirken Erivan, Beritan ve iki arkadaş bizden kopmuştu. Yürürken etrafıma bakındım, Deniz arkadaş dışında hiç bir bayan arkadaş yoktu. Arkamdan gelen Munzur arkadaş "Gulan arkadaş nerede?" diye sordum. O da "arkada, geliyor" deyince rahatladım. Ve durup onun gelmesini bekledim. Gulan arkadaşın guatrı olduğu için koşarken zorlanıyordu. Gelip yetişince beraber yürümeye başladık. Derede, bir uçurumun başına gelmiştik. Uçurum oldukça yüksekti. Dereden akan su uçurumda bir şelaleye dönüşüyordu. Atlamak zorundaydık. Ve kendimizi tek tek şelaleden aşağıya

atmaya başladık. Atlarken silahlarımız bir tarafa, biz bir tarafa düşüyorduk. Neyse ki hiçbir arkadaşına bir şey olmadı. Sadece uçurumdan sürüklenirken şalvarlarımız yırtılmıştı. Yolun üstüne ulaştığımızda ben ve Gulan arkadaş bir ağacın altında oturduk. Burada hem yolu geçen arkadaşların savunmasını yapacaktık, hem de Gulan arkadaş biraz dinlenmiş olacaktı. Çatışmadan sonra düşmana izimizi kaybettirmiştik. Arkadaşlar yolu geçince bizde inip yolu geçtik ve onlara ulaştık. Tuzla suyunun öte tarafında, yüz-yüz elli metre uzunluğunda bir düzlük vardı. Arkamızdaki tepelerde bulunan askerlere görüntü vermeden geçmemiz gerekiyordu. Suyu geçtik ve düzlükten ikişerli biçimde koşarak geçtik. Yolun altında tarlalarda çalışan köylüler şaşkın gözlerle bize bakıyorlardı. Korkudan, hepsi işlerini bırakmış ve bir araya toplanmışlardı. Yamaçtaki ormanlık alana ulaştık. Çatışmada Erivan, Piran ve Cudi arkadaşlar şehit düşmüştü. Bizden kopan Erivan, Beritan ve iki arkadaş tepeye doğru çıkarken askerlerin içine giriyorlar. Ve tekrar çatışmaya başlıyorlar. İlk ateşte Erivan arkadaş şehit düşüyor. Beritan arkadaş ise belinden yaralanıyor. İki arkadaş Beritan arkadaş çatışma alanından uzaklaştırıp, ormanın içinde bir yere gizlemiş ve daha sonra gelip bize ulaşmışlardı. Piran ve Cudi arkadaş ise bizim yanımızda ilk çatışma da şehit düşmüşlerdi.

O gün o ormanda bekledik. Hava kararınca üç arkadaş gidip Beritan arkadaş çatışma alanından çıkarıp getirdiler. Bizde gece yarısı yerimizi değiştirip daha yukarıya, kayalık ve ormanlık bir noktaya gittik. Düşman sabah geri çekildi. Akşam olunca ben, Alişer, Gulan ve Munzur arkadaş yaralı arkadaşlara ilaç ve pansuman malzemesi temin etmek için, İliç'e bağlı bir

köye gittik. Köyün girişinde büyük bir borudan akan sudan içtik. Koçgiri'ye geldiğimden beri içtiğim en güzel su idi. Buz gibi ve tatlı bir su. Koçgiri'de genelde sular kireçli ve tuzlu olduğu için tatlı su kaynakları nadir bulunuyordu. Köye ilk kez giriyorduk ve kimseyi tanı mıyorduk. Alişer arkadaş "köyde kimin kapısının önünde tak si varsa bilin ki o adam köyün muhtarıdır. Biz de onun evine gider ihtiyaçlarımızı karşı larız" dedi. O da Sivaslı olduğu için yöre insanını iyi tanıyordu. Köye girip önünde tak si bulunan ev aramaya başladık. Biraz dolandıktan sonra taksisi bulunan bir evin kapısını çaldık. Fakat ışıklar yanmasına rağmen içeriden ses çıkmıyordu. Israrla kapıya vurmaya devam ettik. Sonunda bir kadın "kim o?" diye seslendi. Alişer arkadaş "ana kapıyı aç biz devrimciyiz" dedi. Bunu duyan kadın "biz sizi tanı mıyoruz, kapıyı açamayız" diyordu. İçerideki kadının sözlerle ikna olmayacağını anlayan Alişer arkadaş farklı bir yöntem denemeye karar verdi. Biraz geride durmuş onu izliyorduk. Munzur arkadaşı yanına çağırıp kapının önüne çömeldi. Ve başladılar deyiş söylemeye. Köy Alevi olduğu için onlarında Alevi olduğunu anlayıp kapıyı açacaklarını sanıyordu. Gulan arkadaşla kahkahalarla gülmeye başladık. Maalesef bu yöntem de işe yaramamıştı. Sonunda beni çağırıp "gel, bayanların sesini duyarlarsa kontra olmadığımıza inanıp kapıyı açarlar" dedi. Gidip içerideki bayanla konuşup kapıyı açmasını söyledim. Bir süre sonra kadın kapıyı açıp bizi içeri aldı. Ev sahibi gerçekten köyün muhtarı idi. Alişer arkadaşın tahmini doğru çıkmıştı. İçerde kadın ve çocuklar vardı. Erkek yok mu diye sordüğümüzda kadın ilk önce olmadığını söyledi. Fakat davranışlarından hala korktukları anlaşılıyordu. Sonradan evde dolabın içine saklanan

muhtar çıkıp geldi. Tedirgindi, çok korkuyordu. Kendimizi tanıtip onlar için dağa çıktığımızı ve mücadele ettiğimizi anlatmaya çalışıyorduk. Bir süre sohbet ettikten sonra muhtar bizi kardeşinin evine götürdü. Kardeşi muhtara nazaran daha sıcak davranıyordu. İhtiyaçlarımız için bir liste yapıp parasını verdik. Ona bir hafta sonra gelip alacağız diyerek köyden ayrıldık. İki arkadaşı Çengel dağı eteklerinde bulunan bir köye gönderdik. Arkadaşlar köyde çatışmada bizden kopan Abbas arkadaşla karşılaşmışlardı. Abbas arkadaş Koçgiri'ye yeni geldiği için çatışma yerinden ayrılmıyor ve o çevrede kalıyor. Yakındaki köye gidip orada arkadaşların gelmesini bekliyor. Gönderdiğimiz iki arkadaşla köyde tesadüfen karşılaşılıyor. Piro arkadaş ise sonradan öğrendiğimize göre Kangal taraflarındaki Gürlevlik dağına gidiyor ve daha sonra arkadaşlara ulaşıyor. Abbas arkadaş getirenlerle birleşip tekrar noktadaki arkadaşların yanına gittik.

Çatışmadan sonra düşman Koçgiri eyaletinde seri operasyonlar başlatmıştı. Köylerin çevresine pusu atıyor ve günlük olarak arazide, parça parça operasyonlar yapıyordu. Bu nedenle sürekli yer değiştiriyorduk. Temmuz ayının başına kadar seri operasyonlar devam etti. Bu nedenle yaralı arkadaşlar için istediğimiz malzemeleri de zamanında alamamıştık. Koçgiri'de, yaz serinliğinin hakim olduğu dağlarda kıyasıya bir mücadele devam ediyordu.

1 Temmuz günü malzeme istediğimiz köyün yakınlarında üslenmiş, akşam olmasını bekliyorduk. Köyü, kaldığımız noktadan akşama kadar keşfettik. Fakat düşmanın arazide olmasından dolayı, o gece köye gitmeyip bir sonraki günü beklemeye karar

verdik. 2 Temmuz günü akşama kadar keşif yaptık. Düşmana ait herhangi bir belirti göremedik. Çevre gayet sakin gözüküyordu. Fakat içimde sebebini bilemediğim bir huzursuzluk vardı. Sezgilerim kötü bir şeyin olacağını söylüyordu. Bu durumu Alişer arkadaşına yansıttım ve "Bu gece köye girmeyelim" dedim. Ama Alişer arkadaş "bugün Sivas katliamının yıl dönümüdür. Düşman merkezlerinde savunma pozisyonunda olur ve araziye çıkmaz. Bu da bizim için fırsattır değerlendirelim. Malzemeleri alalım." diyordu. O kadar emin konuşuyordu ki ikna olmamama rağmen söylediklerine karşılık vermedim. Hava kararınca noktadan köye giden toprak yola indik. Serin bir Koçgiri gecesinde, gökyüzündeki gümüş yuvarlağın aydınlığında köye doğru tek tek mesafeli yürüyorduk. Köye yaklaştığımızda durup Kawa, Xeyri ve Gulan arkadaşları öncü olarak gönderdik. Bizde beş dakika sonra arkalarından gidecektik. Öncüler ayrıldığında kaygılarım doruğa ulaşmıştı ve tekrar Alişer arkadaşına gidip "geri dönelim" dedim. Munzur arkadaşta benimle hemfikir olduğunu söyledi. Fakat Alişer arkadaş ikna edemedik. O "çok rahat olduğunu ve bir şey olmayacağını" söylüyordu. Bizde kalkıp öncülerin arkasından ilerlemeye başladık. Munzur arkadaş önde, arkasında Abbas arkadaş, bende Kawa arkadaşın arkasında yürüyordum. Bir ara telsizdeki düşman muhaberesi dikkatimi çekti. Telsiz Abbas arkadaşın cebindeydi. Ve mandal sesi çok yakın geliyordu. Abbas arkadaş "düşmanın sesi çok yakın geliyor" dedim. O, daha cevap vermeye fırsat bulamadan, kurşun yağmuru içinde kalmıştık. Hemen kendimizi yere attık. Ve ateşin geldiği yolun üst tarafına doğru karşılık verdik. Yerde iken mermiler sağımıza-solumuza

değiyordu. Sonra ani bir refleksle tek tek yerden fırlayıp yolun altındaki dereye doğru koştuk. Biz pusuya düştüğümüz esnada köyün içinde de silahlar patlamıştı. Kayıp vermeden hepimiz dereye ulaşmıştık. Fakat önde giden arkadaşları beklememiz gerekiyordu. O anda içimde bir şeylerin koptuğunu hissettim. Bir süre sonra Xeyri arkadaş da gelip bize ulaştı. Gulan ve Kawa arkadaşı sorduk. O da onların köyün diğer tarafına doğru koştuklarını, fakat daha sonra ne olduğunu bilmediğini söyledi. Biraz daha bekledik belki gelirler diye. Ama gelmediler. İstemeyerek de olsa oradan uzaklaşmaya başladık. Bir parçamı geride bırakmıştım sanki. Köye gitmeme konusunda ısrarlı olmadığım için kendimi suçluyor ve lanetler okuyordum. Canımızdan iki parça kopmuştu. Ve biz onların akıbetini bilmiyorduk. Bir gün sonra düşman muhaberesinde Kawa ve Gulan arkadaşın şehit düştüğünü öğrendik. Köylü, istediğimiz malzemeleri getirirken yolda yakalanıyor ve her şeyi düşmana anlatıyor. Düşman köyü sürekli denetimde tutuyor. Bizim girdiğimiz gece düşman öncülere bilinçli karışmıyor, malzemeleri topladığı okula girmelerini bekliyor ve sağ yakalamayı planlıyor. Fakat bizim arkalarından köye girişimizi fark edince, gelenlerin üç kişi değil, daha fazla olduğunu anlıyor ve planını değiştirip bizi pusuya düşürdükleri sırada okula ulaşan arkadaşları da pusuda vuruyor. Gulan ve Kawa arkadaş ilk ateş esnasında şehit düşüyorlar.

O geceki olaydan sonra düşman Çengel dağını ve Beyaz dağı kapsayan yeni bir operasyon başlattı. Biz o gece Çengel dağının derinliklerinde sakladığımız yaralı arkadaşları yanımıza alıp, yamaçları ormanlık olan, küçük bir vadide nazlı nazlı akan bir şelalenin arkasına

girmiştik. Düşman Çengel dağındı didik didik arıyordu. Telsizde konuşan operasyon komutanı "bugün Koçgiri burada bitecek" diyordu. Kendi kendime bunu başaramayacaksınız. Her taşı yoldaşlarımızın kanıyla sulanan Koçgiri'yi asla terk etmeyeceğiz, bizden sonra gelen yoldaşlara devredeceğiz" diyor ve binlerce kez yemin ediyordum.

Korkuyorlardı. Anadolu halklarıyla bütünleşmemize engel olmak istiyorlardı. Koçgiri bizim için bir koridordu. Türk halkıyla, Laz halkıyla birleşeceğimiz ve birbirimize saygı duyarak, utanmadan birlikte yaşayacağımız mekana girmenin kapısı idi. Buna engel olamadılar ve hiçbir zaman da olamayacaklar.

ROJBİN DENİZ KOÇGİRİ

BİR BERİTANCA DİRENİŞ GÜNÜYDÜ

"Beritan arkadaş sırtını bir kayaya dayayarak, ayağa kalktı. Aynasını cebinden çıkararak saçlarını taradı"

Bir esinti ya da bir yağmur, yorgunluk, yakılan bir ateş ve daha neler neler hep bir şeyleri anımsatır gerillalara. Anımsayanın hissettikleri vicdanında tartıldığında çok zaman ateşler söndürülür, çaydanlar dolusu çay içilmeden dökülür ve bir gaflete düşmemek için hareket edilir. Hareket gerillanın en büyük silahıdır. Harekette dinlenelim diyenlerse iyi niyet kisvesi altında çok zamanı yakarken özgür yaşamı gaflet, ihaneti doğurduğundaysa vicdanları güçlü olanların haykırışı olur direniş.

Partimizin tüm güçlere yönelik geri çekilme talimatı bize ulaştığında bunun tam olarak ne anlama geldiğini

çözemedik. Serhat eyaleti Ağrı da Tendürek'ten sonra diğer büyük yükseltisi Çemçe'de ne yapacağımızı tartışıyorduk. Bir çoğumuz için bu çok da yerinde olan bir karar değildi. Çünkü yüzlerce şehit verme pahasına 1994'te hemen hemen terk ettiğimiz eyalete yeniden girebilmiştik. Üstelik geri çekilme de öyle kolay bir iş değildi. Belki de başka kayıplar verecektik. Tartışmamızın sonucunda ne olursa olsun parti talimatına uyma kararı aldık. Partinin ilan ettiği ateşkes doğru ve yerindeydi. Artık alandan çıkma hazırlıkları yapıyorduk.

Eyaletten birinci derecede sorumlu olan Sabri arkadaşla büyük telsizde ne yapabileceğimizi tartıştık. Sabri arkadaş, benim bir grupla birlikte kendisinin de bulunduğu Tendürek alanına "ulaşıp tartışmamızı" söyleyince bende yol hazırlığındaydım. O süreçte Erzurum'dan yola çıkan 19 kişilik bir grubun bize ulaşacaklarını öğrendik. Yılmaz komutasındaki bir grup birkaç gün sonra bize ulaştıklarında onları iki grup biçiminde Tendürek'e ulaştırmak istedik. Yönetimleriyle toplandığımızda Tendürek'e sağlam geçebilmeleri için iki grup halinde yola çıkmalarının daha doğru olacağını söyledik. Onlarsa tek grup olarak geçmeyi önerdiler. Bunu kabul etmedik. Bizim kararımıza uyacaklarını söylediler.

Hareket edeceğimiz günün sonunda tekmili Sabri arkadaşla verdik. Tekmilden hemen sonra Yılmaz yine "biz bir grup olarak hareket edeceğiz."dedi. çok ısrar edince bir şey yapamadık. O zaman çıkacak olumsuzlukların sorumluluğunu almalısınız dedik. Böyle kendi kendinize hareket edeceğinize partiyi bilgilendirip ona göre hareket etmek daha doğrudu. Bunu yapmamakla hata etmiştik.

Çemçe'den 7 Eylül'de ayrıldık. Ağrı ile Kağızman arasına düşen dağ silsilesi olan Çemçe'den yürüyüp Sinekler alanına ulaştık. Burası Çemçe'yle Tendürek arasına düşen dağ silsilesiydi. Geçen yıl arkadaşlarımız burada çatışmaya girmişler, bunun sonucunda iki arkadaş şehit düşmüştü. Ağrı'dan karayolu burçlara geldiği için burada bulunduğumuz haber alındığı anda düşman güçleri panzerlerle ulaşabiliyorlardı.

Arkadaşların daha önce kaldıkları noktanın yakınında konakladığımız da şafağa doğru üç arkadaşı tepeye gönderdik. Sabahleyin gözcülerimiz, "çevrede bazı hareketliliklerin olduğunu" söylediler. Elime dürbün alıp, araziyi kontrol ettiğimde askerlerin izlerimizi takip ederek bulunduğumuz yere doğru geldiklerini gördük. Arkadaşları hemen harekete geçirerek on dakika kadar daha ileriye götürdüm. Ağrı tarafından gelen panzerler de arazinin hakim yerlerini tuttukları için artık hareket edemezdik. Birbirleriyle birleşen operasyon kollarındaki askerler öğleyin saat ikiye kadar beklediler. Biz de yere uzanmış halde onları takip ediyorduk.

Yanımda bulunan Rojhat arkadaşla birlikte tepede ne olduğunu anlamak için dizlerimizin üzerinde sürünerek tepeye gittik. Askerler geri çekiliyorlardı. Akşam saat yediye doğru hava kararırken arkadaşların yanına ulaştık. Durmaksızın arkadaşları oradan çıkarıp harekete geçirecektik ki hiç beklemediğimiz bir engelle karşılaştık. Kusan, başı döndüğü için yalpalayan arkadaşları güneş çarpmıştı. Hemen hareket edip sekiz saat ötedeki Balık gölüne ulaşmamız gerektiği halde hareket edemiyorduk.

Yine tartıştık. Onlara mutlaka bu alanı terk etmemiz gerektiğini söyledığımızda yılmaz, "bizim

yürüyecek halimiz yok”diyordu. Balıklı göle yürümemiz halinde sabahleyin mutlaka ulaşmamız gerekiyordu. Bunun için yürümede bir sorun olmamalıydı. Yılmaz da yürüyemeyeceklerini söyleyince çaresiz kalıyorduk. İçlerinde yalnızca Beritan arkadaş, “kendimizi zorlasak da yürüyelim. Arkadaşlar burayı bizden daha iyi biliyorlar. Yürümekte ısrar ettiklerine göre bildikleri bir şey vardır” diyordu. Yılmaz ise “nedir bu işi bu kadar büyütüyorsunuz. Operasyon geri çekiliyor, yarında bir şey olacağı yok.”diyordu. Erzurum grubu toplandığında Rojhat ve Bahoz arkadaşlarla birlikte onlara görüşlerimizi açıkladık. Yılmaz da onlarla görüştü. O gece yürümemekte uzlaşarak ancak yarım saat öteye gitmeyi kabul ettiler.

Dokuz Eylül sabahı gözcülerimizi çıkardık. Tepeye giden arkadaşlar, boş sandıkları tepede askerlerin pususuna düşünce Rojhat arkadaş karnından yaralanmış ve oradan güçlkle kurtulmuştu. Bir önceki günden daha tehlikeli bir operasyonla karşı karşıya olduğumuz açıktı. Sabahın dondurucu soğuşunda tüm arkadaşlar şaşkın halde silahlarına sarılmış, vereceğimiz talimatı bekliyorlardı. Yılmaz, “bu alanı terk edelim.”dediğinde artık biz kabul etmedik. Çünkü geri çekilecek bir yer yoktu. O gün ciddi çatışmalara gireceğimiz, ölüm çemberlerinden geçeceğimiz kesindi. Bunun için bir kilo metrelik alandaki küçük tepeciklerde dörderli-beşerli gruplar halinde mevzilendik. Yanımda olan Beritan arkadaş Yılmaz’a öfkeliydik. Zinar arkadaş “Yılmaz alçağı yine bize yapmak istediğini yaptı herhalde”dedi.

Mevzilendiğimiz tepe hemen hemen tüm arkadaşların bulundukları mevzileri denetim altında tutuyordu. Hemen sağımdaki mevzide Yılmaz ve

Devran ve iki arkadaş bulunuyordu. Sol alt tarafımızda Cahit arkadaşın başında olduğu bir grup vardı. Alt tarafımızda da eyalet sorumlumuz olan Rojhat arkadaş ve bazı arkadaşlar mevzilenmişti.

Sabahleyin saat yedi de Ağrı'dan yanımızda bulunan Çemê Çeto karakolundan, yine başka askeri üslerden yola çıkan askerler, zırhlı araçlarla bulunduğumuz alanın çevresini sarmaya başladılar. İlk saldırılar Rojhat ve Cahit arkadaşların bulundukları mevzilere oldu. Arkadaşlar saldırılara karşılık verdiler.

Beritan, Welat ve Hacı arkadaşlarla birlikte bulunduğumuz mevziye bir saldırı olmayınca arkadaşları uyanık olmaları için uyararak yerimden ayrıldım. Artık yerlerimiz deşifre olduğu için askerlerin nereden, nasıl saldıracaklarını öğrenmek istiyordum. Bu sırada birkaç panzer bizim mevzinin arka tarafına geldiler, fakat arkadaşlar onları fark etmediler. Ön tarafta bulunan panzerler arkadaşları A-4 ve MG-3'lerle tarayınca zor durumda kalan arkadaşlar bana doğru seslendiler. "burada üzerimize ateş açılıyor, o tarafa geleceğiz" diyorlardı. Onlara "Sakın gelmeyin, burada panzerler var" diyerek bağırdım. Fakat silah sesleri içinde beni duymadılar.

Stratejik olan tepeyi tuttuğumuz için panzerler ve tekerlekleri arkasında gizlenerek gelen askerlerin hedefi bu tepeyi düşürmekti. O sırada askerleri görüp birkaçını vurduğumuzda arka taraftan sokulmak isteyen asker saklanmış olan panzerler biraz geri çekildiler. Tekerleklerin arkasına saklanan askerlerde kaçtılar. Mevzideki arkadaşlar "geleceğiz yanına" diye bağırdıklarında yine "gelmeyin, mevzinizden çıkmayın!" dedim ama arka taraftaki panzerlerin ne kadar yakınıma sokulduklarını hala göremedikleri için

ne demek istediğimi anlamadan mevzilerinden çıkıp bana doğru gelmek istediler. İşte bu sırada her iki taraftaki panzerlerde bizleri taradılar. Mevziden çıkan Beritan arkadaş hem kolundan hemde bacağından fişekle yaralandı.

Bize ulaşamayan Beritan arkadaş, olduğu yerde bağıırıyordu. "Yaralandım arkadaşlar, gelin yarama müdahale edin"diyordu. Fakat yoğun tarama altında ona ulaşamıyorduk. O sırada yanıma ulaşan Welat arkadaşta kolundan mermi yarası almıştı. Hacı, Welat'ın yarasına müdahale ettiği sırada bacağından A-4 mermisi ile yaralandı. İkinci mermi de değdiğinde bacağı koptu. Çatışma kızgınlaştığı için onun yarasına müdahale edemedim. En son olarak "Biji serok Apo" diyerek slogan attığını duyunca onun şehit düştüğünü sandım.

Bizim zorlandığımızı gören Cahit'in grubu da panzerlere ateş açtılar. Böyle olunca panzerlerin içindekiler de bizim darbe aldığımızı anladılar. Kesinlikle bir kurtuluş yolunun olmadığını düşününce panzerin üzerine gitmeyi düşündüm. Mademki ölecektim hiç olmazsa düşmana saldırırken öleyim. Bombanın pimini düzeltip kalkmak üzereyken içimde bir duygu "Belki bir kurtuluş yolunun olabileceğini" söylüyordu.

Mevzilendiğimiz kayalığa panzer tekerleğiyle vuruyor, A-4'ün namlusuyla neredeyse burnumuzun dibine giriyordu. Elimdeki bombayla oturdum. Diğer arkadaşlar, panzerlere vurunca panzerler de onlara yöneldiler. Bundan yararlanarak Welat'ı alıp biraz uzaklaştım. Yılmaz'ın grubunun bulunduğu mevziye doğru gittim. Onlar hiç silah sıkıyorlardı. Arkadaşların kolları bacakları koparken mevzilerine

gizlenmişler,yerlerinin deşifre olmaması için tek fişek sıkıyorlardı. Mevzimde kaldım. Çünkü orayı bırakırsam diğer mevzilerin hepsi düşerdi. Bir taraftan diğer arkadaşlar da yanıma kimseyi takviye olarak gönderemiyorlardı. Welat'ı alıp uzaklaştım.

Aradan kırk beş dakika geçti. O sırada geri çekildiğimiz yerden bağırtılar duydum. Takip edip sesin kime ait olduğunu çıkarmaya çalıştım. Baktım ki bıraktığımız mevzinin yanında Hacı'nın sesi geliyor, askerlere "ateş etmeyin, gelip teslim olacağım"diyordu. Panzerlerdeki askerler de "gel teslim ol! Ateş etmeyeceğiz"diyorlardı. Bir bacağı kopmuş olduğu için oraya kadar sürünerek gitmiş olmalıydı. Onun bombasını askerlerin içinde patlatacağını kendisiyle birlikte onları da yok edeceğini sanıyordum. Fakat biraz daha düşününce onun bombasının olmadığını hatırladım.

Hacı, "Teslim olacağım" dediği zaman, yaralı olup şehit düştüğünü sandığım Beritan arkadaş, sırtını bir kayaya dayayarak ayağa kalktı. Aynasını cebinden çıkararak saçlarını taradı. Sonra Hacı'ya bağırdı. "Teslim olma!" Beritan arkadaş sloganlar atarak Hacı'ya bağıırıyordu. Hacı, askerlere doğru süründükçe Beritan arkadaş, ona küfürler ediyordu. Hacı kan ter içinde, Beritan'ın yürek parçalayıcı sesiyle çarpılmış gibi inliyor, toprakla boğuşurcasına kaçmaya çalışırken, askerler Beritan arkadaşın sesini duydular. "Kahrolsun ihanet, Yaşasın direniş!" dediğinde panzerlerin taradıkları Beritan arkadaş yere yığıldı. Yere düşen aynası kırılırken, taranmış ipeksi saçları, temiz yüzünü korumak için olacak rüzgarla dalgalanıp, kurşunlara karşı savrulup durdu.

Gördüklerime inanamıyor, daha doğrusu inanmak istemiyordum. Beritan arkadaşın böyle şehit düşmesiyle çarpılmış gibiydim. Bir tarafta onun haykırışları, sloganları bir taraftaysa Hacı'nın teslimiyete çağrışı kulağımda yankılanıyordu. Halbuki Hacı'yı tanıyordum. Daha önce savaşkan birisiydi. Herhalde bacağının kopmasıyla birlikte kurtuluş şansı kalmayınca tüm umudunu yitirmişti. Nasıl teslimiyeti kabul ederdi. Bilmiyorum ama kısa bir süre düşündükten sonra onu vurmaya karar verdim.

Hacı'ya ateş açtığımda bunu fark eden panzerler, benimle onun arasına girerek Hacı'yı vurmamı engellemek istediler. Sürekli mevzimi değiştiriyordum. Buna karşı panzerler de yerini değiştirerek Hacı'yı korumaya çalışıyordu. Yirmi dakika süren bu koşuşturmadan sonra Hacı'yı vurdum. Düşman cihazlarını dinlediğimde "Bırakmadılar teslim olsun, vurdular" diyorlardı.

O ana kadar tek mevzi dışındaki mevzilerimiz yoğun taramalar altında düşmanla savaşıyorlardı. Tek kurşun sıkmayan Yılmaz'dan yanıma takviye arkadaş göndermesini istedim. Ama göndermedi. Askerler iki koldan bulunduğum yere saldırıyorlardı. Rojhat arkadaş telsizde durumumu sordu. "benden umudu kesin. Tedbirinizi alın"dedim. Cihazı kapattım. Sonra çatıştım. Düşman saldırısı kırılınca telsizi açıp arkadaşlara güç vermeye çalıştım. Bu sırada iki askerin Yılmaz'ın bulunduğu mevziye bomba atmak üzere olduklarını gördüm. Telsizde onlara durumu bildirdim. Çevrelerine bomba atmalarına rağmen askerler kayaların arkasına saklanıyorlardı. Sonra askerleri suikastle vurdum.

Daha sonra saldırılar Cahit arkadaşın tuttuğu mevzi üzerinde yoğunlaştı. Bu sırada üstlerindeki mevzide bulunduğum için onları savundum. Buradan sonuç alamayınca panzerler yine benim bulunduğum tarafa yöneldiler. Silahımın mekanizması kurşun darbesiyle bozuldu. Silahımın kapağı attı. Welat arkadaş da yanımda yaralıydı. Sürünerek onun silahını almaya çalıştım. Bir mermi ayağıma değdi. Ne olduğuna aldırmadan iki silahtan sağlam bir silah yaptım. Bu biçimiyle kendimi ve Welat arkadaşı savundum. Birkaç asker vurulunca panzerler yine Cahit arkadaşın mevzisine saldırdılar. Orada Bahoz ve Zelal arkadaşlar şehit düşmüşler, iki arkadaş da yaralanmıştı. Cephaneleri de bitmek üzereydi. Askerlerin mevzilerine attıkları birkaç bombayı çabuk yakalayan Cahit arkadaş, bombaları tekrar onlara iade ediyordu.

Telsizlerdeki hareketliliği takip eden Çemçe'deki arkadaşlar da bizim çatışmaya girdiğimizi anlamışlardı. Bunun için düşman hatlarına vurarak duruma müdahale ettiler. Bu sırada Çemçe tarafından çatışmaya giren arkadaşlar telsizle düşmana çağrılar yaptılar. "bize ateş etmezseniz, gelip teslim olacağız"diyorlardı. Çağrılara inanan subaylar çatışma içindeki güçlerimizin bu çağrılarını yaptıklarını sanarak "tamam ateş açmayacağız. Gelin teslim olun"diyordu. Silah seslerinin kesilmesiyle subayların gerçekten teslim olacağımızı sandıklarını anlayınca biraz daha zaman kazanmak istedik. "bize ateş etmeyeceğinize inanıyoruz. Güçlerinizi bir kademe geri çekinki gelip teslim olabilelim."dedik. onlarda buna uyarak güçlerini bir kademe geri çektiler. Son olarak bize beş dakika süre tanıdılar. Beş dakika dolduğunda bir değişiklik

olmayınca kendilerini oyaladığımızı anladılar. Tekrar saldırıya geçtiler. Onlar için bu son saldırıydı.

Hava kararıyordu. Şehit Beritan arkadaş öylece uzanmış, saçlarını rüzgara bırakmış, istirahat ediyor gibiydi. Hacı aşağıda sürüne sürüne gittiği yerde kıvranıp kalmıştı. Cahit arkadaş şehit ve yaralıların yanında tek başına ayaktaydı. Yılmaz ve devranını bulunduğu mevzilerdekilerse akşama kadar düşmana tek bir fişek sıkmamışlardı. Zaten sıkacakları da yoktu.

Son saldırıda püskürtülünce panzerler bir kademe geri çekilerek çevremizde bir daire oluşturdular. Sonra tanklar geldiler. O sırada tekrar toplanıp hızla ne yapacağımızı tartıştık.

Tekrar Çemçe'ye geri çekilme kararı aldık. Ben, Rojhat ve Cahit arkadaşlar yaralıydık. Tanklardaki termal kameralarla hareketlerimizi izleyen düşman yaralılarımızı da biliyorlardı. Telsizlerde bunu tartışıyorlardı.

Akşam saat dokuzda pusuya düşünce tekrar geri dönerek Ağrı tarafından çemberi kırmaya karar verdik. Fakat telsizlerde bizim nereye doğru yöneldiğimizi birbirlerine bildiriyorlardı. Mutlaka çemberi bir yerden vurup çıkmamız gerekiyordu. Tekrar bir pusuya çarpıp geri döndüğümüzde düşmanın amacının sabaha kadar bizleri çemberde tutarak gündüz vakti imha etmek olduğunu anladık.

Bu sefer Çemê Çeto karakoluna yöneldik. Bunu sezen düşman telsizlerinde panik oluştu. Herhalde o tarafı boş bırakmışlardı ki yakınlardaki güçlerine "derhal önlerini tutun! Yoksa elimizden kurtulacaklar" diyorlardı. Onlar harekete geçtiklerinde biz zaten hareketteydik. Bir yamaca doğru koşup küçük bir tepeyi aşacaktık ki üzerimize tank atışları

oldu. Tabur komutanı olan Rojhat arkadaş,Dilan arkadaş ve diğer Rojhat arkadaş şehit düştüler.

Çemberden çıktığımızda kuryemiz olan Rojhat arkadaş önümüze düştü. Sabaha doğru güvenli bir yere ulaştığımızı sanıyorduk. Gün ışıkları çevreyi aydınlattığında etrafı keşfederken hemen Ağrı şehir merkezinin yanında olduğumuzu fark ettik. Oysa Rojhat arkadaşın bizi götüreceğı yer Sineklerle Çemçe arasındaki korunaklı bir yerdi. Tam tersi bir yere gelmiştik.

Sabahleyin hemen yanımızdan geçen askeri konvoylar, düşmanın tekrar araziye çıktığının işaretleriydi. Yerimizi ise hiç tahmin edemezlerdi. Onlar, dağlara doğru giderlerken bizler şehrin yakınındaki kayalık bir alanda gizlenmiştik. Doğrusu Rojhat arkadaşın tecrübesizliğı iyi oldu. Akşama kadar dinlendik. Akşam, yaralı arkadaşlara ilaç getirmeleri için üç arkadaş köye gönderdik. Sonra baktık ki operasyondan dönen yirmi araçlık bir konvoyda köye girdi. İntikamımızı alalım diyorduk. Fakat yaralılarımız olduğu için düşmanı vurmadık. Öyle gelip yanımızdan geçtiler.

Zınar Serhat

MİSAFİR

"Ya o değılse?"

Saat sabahın dokuzuydu. Bir gece öncesinden aralıksız kar yağıyordu. Yeryüzünü beyaz bir tül gibi kapatıyordu. İki büyük kamp arasında üslenen bölüğümüzün alışlagelen trafiğı kapanan yollardan dolayı işlemiyordu. Bu nedenle bol bol misafir havasını

andırıyordu. Yaz aylarının hızlı temposunun yaşattığı anılar tekrar tekrar anlatılıyordu ve her seferinde ilk kez dinleniyormuş gibi kulak kabartılıyordu.

Akşam yakmak için ben ve Jiyan kampın üst tarafında karla kapanmış patika yolun hemen altındaki seyrekleşmiş ormanda odun kesiyorduk. Sürekli esen rüzgar bir şamar gibi yüzümüze inerken, soğuktan titreyen ellerimizin tutamadığı baltayı rast gele sallıyorduk.

Soğğun ve yorgunluğun iç içe geçtiği odun kesmekten sıkıldığım sırada, nefesimi kesen o bir anlık görüntü ile karşılaştım. Öyle ki kestiğimiz ağacın nasıl parçalandığını anlamadım. Sonunda Jiyan dalgınlaştığımı, bundan ötürü yavaşladığımı söyleyince kendime geldim.

Karla kapanmış patikadan zar zor ilerleyerek bölüğümüze doğru gelen grupta ön sıradaki arkadaşına takılmıştı aklım. Çok yakın olmamasına rağmen uzun, ince boyu, yana taranmış saçından tanımıştım. Kuzenim Yusuf'tu. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarımdaki arkadaşımın partiye katıldığını duyduğumda içim içime sığmamıştı. Daha sonra sürekli sorup soruşturduysam da bir türlü nerede olduğunu, yaşayıp yaşamadığını öğrenememiştim. Zaten kısa bir süre önce de şehit düşmüş olabileceğine kendimi inandırarak sormaktan vazgeçmiştim. Çünkü bir çok kişi partiye ulaşmadan ya da gerillacılığının ilk aylarında şehit düşmüştü. Yusuf'ta pekala bunlardan biri olabilirdi. Hiç kimsenin onu tanımayan olması bu nedenleydi belki. Kim bilir hangi eyaletin hangi dağında son mermisine kadar çatışarak ya bir pusuda ya da bir nehrin coşkulu dalgasına kapılarak şehit düşmüştü. "Mezarını dahi bilen yoktur." Herhalde diyerek umudumu kesmiştim. Onu, soğuk ve

kendimden başka kimseyi düşünmediğim böyle bir günde görmek, bir mucizeydi adeta.

“Hangi parçayı alacaksın?” diye sordu Jiyan.

“Farketmez, bir an önce mangaya dönelim de” dedim aceleyle. Jiyan bakışlarını yerden ayırmadan gülümseyerek, ne demek istediğimi anladığını belirtti.

“Sen küçük parçayı ve baltayı al, bende büyük olanı” dedi.

“Tamam” dedim.

Soğuktan uyuşmuş vücuduma aldırmadan son hızla, odunu sol omzumun üzerine yerleştirdikten sonra, baltayı da sağ elime alarak yürümeye başladım. Jiyan iyice meraklanmıştı.

“Seni ilk kez böyle heyecanlı görüyorum” dedi.

Nasıl bir cevap vereceğimi bilemediğim için sessiz kaldım. Bir an önce mangaya ulaşmak ve grup kampımızdan ayrılmadan önce onları görmek istiyordum. Kim bilir nereye gidiyorlardı. Bir daha görüşmeyebilirdik. Odunu manganın duvarına dik duracak biçimde koydum. Etrafıma şaşkın şaşkın bakarken, misafirlerin gidip gitmediğini merak ediyordum.

Mangamıza doğru gelen bir arkadaş, kardan zar zor açabildiği gözlerini kısıarak;

“Bir grup arkadaş, hava koşullarının iyi olmaması nedeniyle burada kalacak. Onların ihtiyaçlarını karşılamak için görevli çıkartmak gerekiyor.” dedi.

Bu fırsatı kaçırmamak için aceleyle hazırlanmaya başladım. Arkadaşlar yorgun olduğumu düşünerek, gitmeme engel oldular. Gidemedim.

Kare olan manganın köşesinde saksılara ekilen yeşil soğanlar, mangadaki bahar havasını gerçekçi kılıyordu. Sabırsızlığımın tüm bedenimi sarsmasına

inat, radyodan yükselen müzik, hoş ve yatıştırıcı bir tonda yayılıyordu.

Dışarıda şaşırtıcı bir manzara vardı. Derin vadilerine, dik yamaçlarına rağmen, dağ olmaktan nasibini alamayan tepelerin zirvelerinde fırtınalar kopmuyordu ama karın karıştığı, tülü andıran sert bir rüzgar esiyordu. Vadinin içlerine koyu bir sis çökmüştü. Rüzgarın sesi bile dışarı çıkma cesaretini kırmaya yetiyordu.

Misafirler için görevlendirilen iki arkadaş kefiyelerini sıkı sıkıya bağlamış, alınlarını kırıstırarak, oduna gidiyordu. Birisi ellerini montunun kollarının içine çekmiş, diğeri ise geçen yıldan kaldığını tahmin ettiğim eldivenlerini geçirmişti ellerine.

Bölüğün diğer kamplarla bağlantısı kesilmişti. Kampımız, taşlarla örülü mangalarıyla küçük bir köyü andırıyordu. Öğle yemeği saatinde kendimizi bir kazazede gibi hisseder olmuştuk. Kar yağışından dolayı çalışmayan mutfakta çok az erzağımız kalmıştı. Depolarımız vardı ama onu bu karın altından çıkarmak yürek istiyordu. Lojistikçi arkadaş erzaksız mutfağı temizlerken, son makarna paketlerini de tezgahın üzerine düzenle yerleştiriyordu. Elimde tuttuğum birkaç ekmekle misafir mangasına bakıyordum. Hiç kimse görünmüyordu. Lojistikçi arkadaş,

“Misafirler ne yapıyor?” diye sordum.

“Uyuyorlar. Dün gece saat 3’ten beri kar yağışına aldırmadan yürümüşler. Yemek ve çay hazır olduğunda onları uyandıracağız” dedi ve ardından merakla sordu. “Tanıdığın var mı?”

“Onları görmedim. Belki tanıdığım vardır” dedim kısık bir sesle.

Aceleyle mangaya gittim. Yemekten sonra yapacağım ziyaret için izin aldım. Yemek hazırlanıncaya kadar, beni dağınık görmesini istemediğimden saçlarımı taradım, çoraplarımı değiştirdim. Aynaya baktım. Aklıma altı yıl önceki halim geldi. O zamanki gibi çekingen ve ürkek ifade yoktu artık. Onun yerine yaşanmışlıkların izi vardı yüzümde. Özgürlüğün çekici soluğu birçok duyguyu değiştirmişti. Eski tercihlerin kararsız ifadesi yoktu mesela. Belki olması gereken de yoktu. Ama altı yılın farkı, gözle görülür biçimde duruyordu aynada. "O da değişmiştir. Eskisi gibi içe kapanık değildir herhalde" diye düşündüm. Bir defasında dikenleri ellerini parçalamasına rağmen hevesle topladığı böğürtlenleri istediğimde, hiç tereddüt etmeden vermişti. O anın hafızamdaki izi hiç silinmedi.

Ona bir şeyler vermek istedim. İçinde fazla bir şeyin olmadığı eskimiş çantama bir göz gezdirdim. Kullanılmış çoraplar, eski bir kazak, albüm ve defter dışında okul arkadaşımın şehit düşmeden bir gün önce verdiği kalem vardı. Sonbaharın pastel renklerinin hakim olduğu çiçek ve küçük desenli yapraklarla kompozisyonlar yapıp süslediğim defterin sayfalarını özenle çevirdim. İçinde kaçamak zamanlarda yazdığım şiirlerim vardı. Koparıp koparmamada karar verecekken şiirleri birkaç kez okudum. Defterin görünümünü bozmamak için öylece karton yaptığım kabın içine yerleştirip cebime koydum.

Öğleden sonra Jiyan ile birlikte misafir mangasına gittik. Dizlerimin titrediğini çok az görmüşümdür. Şimdi titriyordu. Savaşın en korkunç anlarında bile soğukkanlılığımı koruduğum halde böyle bir heyecanın

içimi titretmesi, geçmişin hatıralarımda en sade haliyle kalışı mıydı?

Mangaya çıkan yokuş bir türlü bitmiyordu. Sanki attığım her adım geriye gidiyordu. Hayatımda çıktığım en uzun yokuştur. Zamanın durması buydu herhalde. Ya zaman durmuştu ya da saniyeler saatlere dönmüştü. Aklıma onunla ve onsuz geçirdiğim yıllar geliyordu. Her şeyi hatırlıyordum.

Bir kuzeni devrimci ortamda görmenin telaşıyla misafir mangasına ulaştığımda, misafir arkadaşlar çoktan yemeklerini yemiş, çaylarını yudumluyorlardı. Sırayla selam vermeye gelince tek tek arkadaşların yüzlerine baktım. O yoktu. Bir arkadaş selamlaşmadan sonra yer gösterdi. O sırada oturacağımız yerin tam karşısında üzerine battaniye örtmüş, uyuyan bir arkadaş vardı. Başını örttüğü için onu göremiyordum. Kim olduğunu sormak istedim. Ama ismini bilmediğim için sadece yüzünü görmem gerektiğini anladım. Kalkmasını beklemekten başka bir çarem kalmamıştı. Bir ara derin nefes alıp verdiğini fark ettim. "Hasta mı acaba?" diye düşünürken, çocukluğundan kalan nazlılığını bırakmamış olabileceği geldi aklıma. Nasıl da titriyorlardı üstüne. Aksırır aksırmaz naneler kaynatılır, sinüzitinin tedavisi için ne gerekiyorsa el birliği ile yapılırdı.

Hiç beklemediğim bir anda, "Beni hatırladınız mı?" diye sordu utangaç gülümsemesiyle bir arkadaş. Daldığım tüm düşüncelerden beni sıyırmış olsa da ona uzun uzun baktığım halde tanıyamamıştım. Başka bir zaman olsa hatırlayacağımdan emindim. Ama o an tüm duyularım ve düşüncelerim karşımda upuzun, kaygısız ve biraz da hasta gibi görünen kuzenime kilitlenmişti. Vazgeçmedi.

"99'da aynı bölükteydik. Birinci takımdaydım. Hani göreve Kato'ya gitmiştik. Yüksek kayalıklar arasında oluşan dar bir uçurumun üstünden atlayamamıştınız. Ben de köprü yapmıştım kendimi." der demez hatırladım. Bölüğün en fedakarlarından Mervan'dı. Hatırladığımı söyleyince Mervan zafer edasıyla yanındaki arkadaşlara baktı. "Takımlar ayrıldıktan sonra görüşemedik değil mi?" diye sordu. En az Mervan'ın sohbeti kadar benim de farklı istemlerim vardı. Kendimi bir türlü sohbete veremiyordum. Gözlerim arada bir Yusuf'a kayıyordu. Dağınık düşüncelerim ve yarım yamalak Kürtçemle sohbeti koyulaştıramayacağımı Mervan arkadaş da anlamıştı. Oysa soracak o kadar çok sorusu vardı ki bunu anlamak zor değildi. Rewşen'i, bir türlü anlaşılamadığı Medya'yı, Binevş'in nasıl şehit düştüğünü ve hemşehrisi Ruken'i soracaktı. 99 yılının zorlukları yoldaşlık sevgisine öyle şeyler katmıştı ki, kahramanlık ve ihanet arasındaki çizgi de ayna tutmuştu yüzümüze. O yılın, anılarımız içinde farklı bir yeri vardır. Başka bir zaman olsaydı uzun sohbet ederdik.

Jiyan, arkadaşlara geldikleri kampı ve en çok da tanıdığı arkadaşları soruyordu. Sakin sakin konuşuyor, harfleri yutmadan çıkardığı ses mangada yankılanıyordu. Bir erkek arkadaşın ikram ettiği çayı yudumlarırken, saatine bakıyordu. Ben ise zaman ve mekan kavramını yitirmiş, gözlerimi ayırmadan onu izliyordum. Düzenli nefes alışışı ile sanki uzun yıllar orada yatacakmışçasına, daldığı rüya dan sonsuza dek ayrılmayacakmış gibi her şeyin mükemmel olduğu bir ev rahatlığında yatar hali vardı. Anneannemin ona özel olarak diktiği kalın yünlü yorganlar geldi aklıma. Köşeleri kaneviçeli özenle işlediği baş kısmı dantelli

olanlardan. Yün çorapları da hiç eksik etmezdi. İşlediği rengarenk desenli yün çoraplardan ayıp olmasın diye bize de gönderirdi ama ona olan derin sevgiyi hissetmiyor değildik. Fakat o, onların istediği gibi olmamakta hep diretirdi.

Onunla en son sıcak bir yaz günü konuştuğumuzu hatırlıyorum. Üzerinde kareli gömleği ile çok olgun görünüyordu. Yaz ayı olmasına rağmen sık sık burnunu silerken "Yine sinüzitim azıttı."diyordu. O gün ilk defa özgürlüğe dair konuşmuştum. Bizim için tercih edilenler ve bizim tercihlerimiz arasındaki farkları anlatmaya çalıştım. Yaşamımız sınırlı seçenekleri seçme özgürlüğü ile süslenmişti belki ama birde sunulmayan, hep bizi çepeçevre tutan, adım adım takip eden seçenekler vardı. Bunları onun da görmesi gerektiğine inanarak aralıksız konuşmuştum. Sabırla dinledi.

O günlerde ailemiz Yusuf'un anlaşılmaz tavırlarından dolayı paniğe girmiş, "her an dağa gidebilir" diyorlardı. Kararını açıkça söylemese bile bunu hissettirmişti. Tüm aile otoriteleri ona müdahale etmeye hazırlanırken ben ayrılmıştım.

Jiyan sohbeti koyulaştırmıştı. Arada bir saatime bakıyordum ama kendimi bir türlü uyuyan bu kişinin beni götürdüğü anılardan kurtaramıyordum. Ne zaman uyanırdı? Belki de kalkmak için gitmemizi bekliyordur. Genelde erkek arkadaşlar bayan arkadaşların yanında uzanmazlar. Eğer hasta ve yaralı değillerse veya gafil yakalanmışlarsa hiç kalkmazlar. Herhalde o da bu kuralı öğrenmişti. Ona neler anlatacağımı tekrar aklımdan geçirirken, ikinci kez kaynayan çaydanlıktan çay içtim. Öylesine kıpırdamadan yatıyordu ki bir an bayılmış olabileceği kuşkusuna kapıldım.

Çay ikramından hemen sonraydı. Kış günlerinin kısılğını hatırlatan jeneratör mangaları aydınlattı. Günlerdir kulağımızda alışkanlık yapan rüzgarın sesi gelmiyordu. Gece ucsuz bucaksız bir koyulukta çöküyordu kampın üstüne. Saatlerdir seyrettiğim battaniyenin altındaki bu insan, beni türlü düşüncelere götürmüş, neredeyse hafızamda silinmeye yüz tutmuş film şeridini canlandırmıştı. Anılar ve yanımdaki arkadaşların sohbetleriyle saatler geçmişti. Başım ağrıdan çatlamak üzereydi.

Mervan arkadaş akşam yemeği hazırlıklarına başlayınca kalkma saatinin geldiğini anladım. Paniklemiştim. Gidip onu sarsıp, uyandırmamak için zor tuttum kendimi. Aslında kendime söylemeye çekindiğim şeydi engel olan. "Ya o değilse... Yusuf değilse bile bana bu kadar anıyı ve duyguyu yaşattığı için teşekkür ederim."dedim. Sonra içimde hızla bu mangayı terk etme hissi gelişti. O hep benim için bu misafir mangasında dışarıda kıyamet gibi bir kış yaşanırken uyuyakalsın, hiç uyanmasın. Üzerinde köşeleri kaneviçeli ve baş kısmı dantelli olan yorganlar olmadan.

Yemek hazırlanıncaya kadar onunda hazırlanması için sadece "Heval" diye seslendiler. Uykudan uyanan bir insanın, bu kadar dağınık ve yüzünün bu kadar asık olduğunu o zaman çok iyi gördüm. Hiçbir şey demedi. Battaniyeyi üzerinden attı ve etrafına şaşkın şaşkın baktı. Sonra elleriyle saçını düzeltti. Yastık niyetine katladığı yeleğini giydi. Adet yerini bulsun diye Kürtçe aksanlı bir Türkçe'yle

"Merhaba, hoş geldiniz" diyerek neredeyse koşar adım mangadan çıkıp gitti.

Anılarla dolu bir gün yaşattığı için teşekkür
edemedim ona.

Dorşin Poyraz

GÜLÜŞÜNDE BENLİĞİM

“O içimde her zaman çocukça sevincimin neşesi
oldu”

Yalçın yüksek kayalıklarıyla Cudi dağının efsanevi
görüntüsü hafızamdan hiç silinmeyecek bir olgudur.
Batısında Cizre, güneyinde Silopi, kuzeyinde Şırnak,
uzaklardan görebildiğimiz Zaho şehri ve doğusunda
Haftanın yaylalarıyla Cudi; Olağan üstü güzelliكتedir.
Her zaman içimde onu görüyormuş ve sanki onu her
zaman hissediyormuşum gibi varlığını sürdürür.

1988 yılı bahar sonlarıydı. Altı yaşına giriyordum ve
her hangi bir insanın gözlerini yaşama yumabileceğini
düşünemeyecek kadar küçüktüm. Dar düzlüklerde
bahar yağmurlarıyla küçük su gölleri oluşmuş, çiçekler
solmaya başlamıştı. Ağaç yaprakları arasından güneş
ışınları “Sefine” doruğundan içimize kadar geliyordu.
Tarihte büyük bir öneme sahip olan Cudi’nin en yüksek
doruğu “Sefine”, Nuh’un gemisinin durduğu yer olarak
bilinirdi. Toplumda Nuh’un Tufanı denilen büyük sel
olayının ardından ilk kurulan köy olarak söz edilen
“Heştan” köyü –ki bu köy 1996 yılında Türk ordu
güçleri tarafından boşaltıldı- Cudi’nin eteklerinde hala
varlığını sürdürüyordu.

Cudi’nin kuzey yamaçlarında içinde yaşadığımız
Gundikê Remo köyü, stratejik bir platoda kuruluydu.
Soğuk, tatlı pınar suları, küçük ırmakları, her türden
meyve ağaçlarıyla doğasal olarak büyük bir ihtişama

sahipti. Köy Cudi dağında her zaman isyanlara tanık olmuş, yurt severlik duyguları gelişkin, bu yüzden de ağır baskılara maruz kalmış bir yapıya sahipti. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan köyümüz tüm ihtiyaçlarını kendi üretimiyle karşılamak durumundaydı. Köyümüz yer altı madenleri açısından da zengindi ve bunlardan işlenebilen kömür için açılan ocaklar vardı.

Yaz başı sıcak bir gündü. Köyün yukarısında, sık ormanlığın içinde "Nevaner" dediğimiz köyün otlığı vardı. Köylüler koyunlarını hep orada otlatırdı. Güneşin yakıcı ışınlarına karşı ağaçların altından geçerek koyunları araziye götürüyorduk. Köyden epey uzaklaşmıştık. Ormanın giderek sıklaştığı bir yerde ağaçların arasından çıtırtılar işittik. İnsan olduğunu tahmin ettik. Derken ansızın silahları ve teçhizatlarıyla üç kişi çıkıp yanımıza doğru geldi. Dört kişiydik. Her dördümüz de daha çocuktuk. Kim olduklarını anlayamayacak kadar küçüktük ve epeyce korkuyorduk. Ama soğukkanlı olmaya çalışıyorduk. İçlerinden biri bizi çağırdı. Tereddüt içinde tebessümlü bir yüzle yaklaştık,

"Merhaba Heval" dediler.

"Merhaba" diye karşılık verdik.

"Buyurun oturun" dediler. Oturduk, bize sorular sordular, teker teker hepimize sordular. Kekeleyerek teker teker hepimiz kendimizi tanıttık. Sıra onlara geldiğinde hala tedirgince bekliyorduk. Kim olduklarını henüz söylememişlerdi. Fakat bizim dilimizden konuştukları için biraz cesaretlenmiştik.

Konuşmaya başladılar. Konuşmalarına tam olarak anlam vermesek bile iyi niyetli yanları içimize akıyordu. Adeta o güne kadar anlayamadığım, eksik kalmış bir yanımı anlatıyorlardı. Ve ilk defa yüz yıllardır

duygularını kaybetmiş, hakir görülmüş bir Kürt olduğumu anlıyordum. Kırmızı zemin üzerine sarı ve yeşil renklerden çizilmiş bir bayrak çıkardılar.

“Bu, biz Kürtlerin bayrağıdır” dediler. O an gözümün önünde ay yıldızlı Türk bayrağı yok oldu. Bir halkım vardı, sevgilere muhtaç bir hayatım, kaybedilmiş duygularım canlandı. Duygularıma anlam veremeyecek kadar çocuktum. Ama etkilenmişim. Bir sevinç sarmıştı beni, ilk defa silahlı insanlardan korkmuyordum. Var olduğum duygusu dolmuştu içime. Hani bilirsiniz çocukken herkes yaşamıştır aynı duyguları. Kimisi oyuncaklarıyla oynarken tatmıştır bu duyguyu, oysa çocukluğu elinden alınmış bir halkın çocuğuysanız, oyuncaklarla hiç oynamamışsanız, böyle bir sevgi dolu davranış...

Eve dönünce aile içerisinde en çok sevilen ve örnek aldığım, çok sevdiğim ablam Gurbete anlatmaya karar verdim. Ailenin tüm sıcak duygularını onda bulurdum. Her görüşümde çocuksu bir duyguyla hasret giderirdim. Tıpkı hiç ayrılmak istemeyen iki arkadaş gibiydik. Yanına yaklaştığım her adımda bir an önce anlatma heyecanı sarıyordu benliğimi.

“Bu gün yüzünde bir sevinç var. Anlat bakalım seni bu kadar sevindiren şey nedir?” diye sordu.

Sanki benim gördüğümü o da görmüştü. Çünkü içimdeki sevinci biraz onda da görüyordum. Gördüklerimi kısık bir sesle kulağına anlattım. En çok etkilendiğim çıkardıkları bayraktı. Önce derin bir nefes çekti. Sanki hep hasret duyduğu bir şey duymuştu benden. Usulca sokularak beni öptü. Ve onları bana anlatmaya başladı. Hava kararınca kadar konuştuk.

O hem aileye hem de köyün gericiliğine karşı tepkiliydi. Kabullenmediği bir şeyler vardı, isyankar ve

asi bir kızdı. Anlattıkları sevgi ve umutlara yol gösterir gibiydi. Konuşurken hem geriliklere duyduğu tepkiyi hem de gerillaya duyduğu sempatiyi öylesine güzel anlatıyordu ki, sanki bir çocuk masalını anlatır gibiydi. İlk defa o konuşmadan sonra garip bir his tahakküm ediyordu benliğime. Duygularıma anlam biçemeyecek kadar küçüktüm ve sessiz kalıyordum. Ama onu her görüşümde asi duruşundan tepkilerinin daha da çoğaldığını anlayabiliyordum. Her şeye rağmen siyah saçlarının çevrelediği dolgun yüzünden umut belirtileri ve sevecenlik eksik olmuyordu.

Her gece erkenden yatıp onları bir daha görebileceğimi düşünüyorum, diğer bir günün gelmesini bekliyordum. Ta ki, bu köyün içinde kalabalık sesler duyana kadar sürüp gitti. Kalabalık topluluğun bir kısmı evimizin önünde birikmişti. Sürekli bazı isimler söyleniyordu ve onlara ağıtlar yakılıyordu. Annemin sesini daha derinlikli duyuyordum. Çünkü o ablam Gurbet'i sayıklıyor ve ağıt yakıyordu. Kime baksam ağlıyordu. Geriye sadece ağlayan yüzler kalmıştı. Oysa ben hiçbir şeye akıl erdiremiyordum. Hissettiğim bir şey vardı, oda, onu bir daha hiç göremeyeceğimdi. O içimde her zaman çocukça sevincimin neşesi oldu. Bir kırlangıcın kafesinden özgürlüğe uçuşması gibi dağa uçmuştu. Bana kalan tek şey sanki hiç gitmemiş gibi gülen yüzüne tüm çocukluğumla, "Yolun açık olsun Gurbet abla güle güle" demekti.

Ben seni "Gurbet" ablam olarak küçük yaşımın belleğiyle yazmaya çalışırken seni yani, "Rojin Cudi" yi partideki yaşamında tanıyan ve şahadetine tanık olan Nefel arkadaştan sorduğumda anlattıkları, beni hem düşündürdü hem onurlandırdı hem de ağır bir sorumluluk yükledi.

“Rojin, 1988’de Botan’da gerillaya ilk gönüllü katılan bayan arkadaşı. Bir grup olarak katılmışlardı ve Botan’ı çok derinden etkilemişlerdi. Botan’ın yurtseverlik özü Rojin’in ailesinde olsa da ağır feodalizmin, feodal sistemin ağır dayatmalarıyla da karşı karşıyaydı. Böylesi bir toplumsal ortamda ya var olan toplumsal sisteme uyacak, ya da karşı çıkacaktı. Rojin sıradan biri değildi, asi karakterliydi. İsyancıydı ve kölelik zincirlerini anlamlandıramasa da hissediyordu ve kurtulmak istiyordu. İşte bu arayış onu gerillaya kadar getiriyordu. Katılımında duygusallık olsa da zincirlerinden kurtulmak özgürlük özlemiydi aynı zamanda ve bu özlemi gerillada görüyordu, savaşta görüyordu. İşte sevdalı olduğu dağlara bunun için gönüllü geldi.

İlk gelişi Cudi alanıdır. Daha sonra da Botanın pek çok alanında kaldı. Bestler, Garisa, Çatak, Pervari onun silahıyla dolaştığı yerlerdi. Hep en zor yerlerde kaldı ve dayandı. Bütün zorluklara karşı amansız direniyordu. Savaşın her boyutunu yaşadı, her boyutuna katıldı ama hiçbir zaman da duygularını kurutmadı. Savaşın vahşileştiren yanlarına da karşı koydu. Doğayla dağlarla çok erken bütünleşmişti. Dağlar sanki ayaklarının altından kayıyordu. Öylesine emin ve ihtişamlı bir duruşa sahipti ki, silahıyla çok çabuk bütünleşmişti. Silah onun için hep bir tutkuydu. Hiç yanından ayırmıyor ve her zaman tertemiz tutuyordu. Bir ananın yavrusuna, nazlı bir çocuğa bakması gibi özenli yaklaşıyordu. Silah savaşıydı, özgürlüğüydü onun için. Gelişme istemi yoğun, hırslı bir arkadaşı. Hep kendini ifadelendirmek istiyor, Parti Önderliğini anlamaya çalışıyordu. Yaşamın özgürleştirici gücünü

gördükçe aklına köydeki kız arkadaşları düşüyordu ve onları merak ediyordu. 'Acaba ne yapıyorlar nasıl zorlanıyorlar?' diye kaygılanıyor ve onlarında hep gerillaya gelmelerini umuyordu. Gittikçe ağır feodal koşullara karşı öfkesi artıyordu. İlişkilerindeki tutarlılığı, yaşama ve savaşa katılım biçimiyle her bakımdan duruşu güven veriyordu. İşte bu yüzden 1990 yılında bulunduğu mangadaki tek bayan arkadaş olmasına rağmen manga komutanı olarak görevlendirilmişti.

Savaşa vurgundu. Sayısız eylemde, çatışmada ve saldırıda yer aldı. Hep savaşmak istiyordu. Bu tutku onu daha da güzelleştiriyor, güçlendiriyordu. Botan'da ağır silah kaldıran ilk bayan arkadaştı. İlk BKC'yi o kaldırmıştı ve silahını çok seviyor, özenle koruyordu. Girdiği eylemlerin birinde yaralandığında tek korkusu sakat kalıp bir daha savaşmamaktı. Yine arkadaşların şahadetleri derin bir intikam duygusu oluşturmuştu neyse ki sakat kalmamış tekrardan savaşa girebilmişti.

1991-92 kışında Bestler alanında üstlendiğimizde bayan arkadaşlar ilk kez manga oluyorlardı. Bu, Rojin'e büyük coşku ve moral vermişti. 'Biz de yapabiliriz' diyordu. Ve ilk bayan mangasının komutanı o oldu. O kış Herekol'ün derin dollelerindeydik ve Rojin bundan çekiniyordu. Çünkü o savaşa bağlı olduğu kadar yaşama da bağlıydı. Ucuz ölümleri kabul etmiyor, sindiremiyordu. 'Bahar hamlesine katılabilmek için kışı sağlam geçirmeliyiz, burası tehlikelidir. Çıkalım, onlar gelmiyorsa gerekirse biz manga olarak yalnız çıkalım' diyor, var olan üstlenmeyi eleştiriyor, kaygılarını belirtiyordu ama kimse dinlememişti onu.

Ve 20 ocak 1992 sabahı saat 7.30'da eğitime gitmek için herkes hazırlık yapıyordu. Rojin'de gece

karası saçlarını tarıyordu. Birden yeri göğü inleyen bir ses duyuldu. Ve o sesin ardından gelen çığ her şeyi altına aldı. Kar ölüm getirmişti. Diğer arkadaşlarla birlikte çıkardığımızda cansız bedenindeki yüzünde hala tebessüm vardı ve tarağı gece saçlarına takılı duruyordu... ”

Nefel arkadaş bunları anlattı bana. Saçına takılı kalan tarağın şimdi nerelerdedir bilmiyorum ama senin de diğer yoldaşların gibi baharla birlikte Bestler dolusu çiçek olup açtığını okudum şiirlerden. Senden sonra katılan çok sayıda arkadaşın Rojin adını aldığını duydum. Senden sonra Botan’da ve ülkemde intikam çığılı olduunu duydum. Ve senin duymanı isterim ki, o büyük coşkuyu duyduğun bayan mangası senden sonra ordulaştı, örgütleştı ve şimdilerde Partileştı.

O büyük coşkuyu senin adına biz taşıyoruz bilesin...

Zafer ROJİN